

Dokument ten służy wyłącznie do celów informacyjnych i nie ma mocy prawnej. Unijne instytucje nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jego treść. Autentyczne wersje odpowiednich aktów prawnych, włącznie z ich preambułami, zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i są dostępne na stronie EUR-Lex. Bezpośredni dostęp do tekstów urzędowych można uzyskać za pośrednictwem linków zawartych w dokumencie

► B   **DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2009/138/WE**
z dnia 25 listopada 2009 r.
w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej
(Wyplacalność II)
(wersja przekształcona)
(Tekst mający znaczenie dla EOG)
(Dz.U. L 335 z 17.12.2009, s. 1)

zmieniona przez:

		Dziennik Urzędowy		
		nr	strona	data
► <u>M1</u>	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/89/UE z dnia 16 listopada 2011 r.	L 326	113	8.12.2011
► <u>M2</u>	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/23/UE z dnia 12 września 2012 r.	L 249	1	14.9.2012
► <u>M3</u>	Dyrektywa Rady 2013/23/UE z dnia 13 maja 2013 r.	L 158	362	10.6.2013
► <u>M4</u>	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/58/UE z dnia 11 grudnia 2013 r.	L 341	1	18.12.2013
► <u>M5</u>	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/51/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r.	L 153	1	22.5.2014
► <u>M6</u>	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2341 z dnia 14 grudnia 2016 r.	L 354	37	23.12.2016
► <u>M7</u>	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 r.	L 347	35	28.12.2017
► <u>M8</u>	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r.	L 156	43	19.6.2018
► <u>M9</u>	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2177 z dnia 18 grudnia 2019 r.	L 334	155	27.12.2019
► <u>M10</u>	Zawiadomienie dotyczące dostosowania zgodnie ze stopą inflacji kwot określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyplacalność II) 2021/C 423/12	C 423	25	19.10.2021
► <u>M11</u>	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2556 z dnia 14 grudnia 2022 r.	L 333	153	27.12.2022
► <u>M12</u>	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2864 z dnia 13 grudnia 2023 r.	L 2864	1	20.12.2023

sprostowana przez:

- **C1**   Sprostowanie, Dz.U. L 219 z 25.7.2014, s. 66 (2009/138/WE)
- **C2**   Sprostowanie, Dz.U. L 108 z 28.4.2015, s. 8 (2014/51/UE)
- **C3**   Sprostowanie, Dz.U. L 90427 z 19.5.2025, s. 1 (2009/138/WE)
- **C4**   Sprostowanie, Dz.U. L 90467 z 28.5.2025, s. 1 (2014/51/UE)

**DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
2009/138/WE**

z dnia 25 listopada 2009 r.

**w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej
i reasekuracyjnej (Wyplacalność II)**

(wersja przekształcona)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

SPIS TREŚCI

TYTUŁ I	PRZEPISY OGÓLNE DOTYCZĄCE PODEJMOWANIA I PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ BEZPOŚREDNICH I REASEKURACJI	
ROZDZIAŁ I	Przedmiot, zakres stosowania i definicje	
SEKCJA 1	Przedmiot i zakres stosowania	art. 1 i 2
SEKCJA 2	Wyłączenia z zakresu stosowania	
Podsekcja 1	Przepisy ogólne	art. 3 i 4
Podsekcja 2	Ubezpieczenia inne niż na życie	art. 5 do 8
Podsekcja 3	Ubezpieczenia na życie	art. 9 i 10
Podsekcja 4	Reasekuracja	art. 11 i 12
SEKCJA 3	Definicje	art. 13
ROZDZIAŁ II	Podejmowanie działalności	art. 14 do 26
ROZDZIAŁ III	Organy nadzoru i zasady ogólne	art. 27 do 39
ROZDZIAŁ IV	Zasady dotyczące prowadzenia działalności	
SEKCJA 1	Odpowiedzialność organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego	art. 40
SEKCJA 2	System zarządzania	art. 41 do 50
SEKCJA 3	Publiczne ujawnianie informacji	art. 51 do 56
SEKCJA 4	Znaczne pakiety akcji	art. 57 do 63
SEKCJA 5	Tajemnica zawodowa, wymiana informacji i wspieranie spójności w zakresie nadzoru	art. 64 do 71
SEKCJA 6	Obowiązki biegłych rewidentów	art. 72
ROZDZIAŁ V	Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń innych niż na życie	art. 73 i 74
ROZDZIAŁ VI	Zasady dotyczące wyceny aktywów i pasywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, środków własnych, kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego oraz zasady dotyczące lokowania	
SEKCJA 1	Wycena aktywów i pasywów	art. 75
SEKCJA 2	Zasady dotyczące rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	art. 76 do 86
SEKCJA 3	Środki własne	
Podsekcja 1	Określenie środków własnych	art. 87 do 92
Podsekcja 2	Klasyfikacja środków własnych	art. 93 do 97
Podsekcja 3	Dopuszczalność środków własnych	art. 98 i 99
SEKCJA 4	Kapitałowy wymóg wypłacalności	
Podsekcja 1	Przepisy ogólne dotyczące kapitałowego wymogu wypłacalności przy zastosowaniu standardowej formuły lub modelu wewnętrznego	art. 100 do 102

▼ B

Podsekcja 2	Kapitałowy wymóg wypłacalności – standardowa formuła	art. 103 do 111
Podsekcja 3	Kapitałowy wymóg wypłacalności – pełne i częściowe modele wewnętrzne	art. 112 do 127
SEKCJA 5	Minimalny wymóg kapitałowy	art. 128 do 131
SEKCJA 6	Lokaty	art. 132 do 135
ROZDZIAŁ VII	Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w trudnej sytuacji lub w sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości	art. 136 do 144
ROZDZIAŁ VIII	Prawo przedsiębiorczości i swoboda świadczenia usług	
SEKCJA 1	Tworzenie oddziałów przez zakłady ubezpieczeń	art. 145 do 146
SEKCJA 2	Swoboda świadczenia usług przez zakłady ubezpieczeń	
Podsekcja 1	Przepisy ogólne	art. 147 do 149
Podsekcja 2	Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	art. 150 do 152
SEKCJA 3	Kompetencje organów nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego	
Podsekcja 1	Ubezpieczenia	art. 153 do 157
Podsekcja 2	Reasekuracja	art. 158
SEKCJA 4	Informacje statystyczne	art. 159
SEKCJA 5	Traktowanie umów oddziałów w przypadku postępowania likwidacyjnego	art. 160 do 161
ROZDZIAŁ IX	Mające siedzibę we wspólnocie oddziały zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, których siedziba znajduje się poza wspólnotą	
SEKCJA 1	Podejmowanie działalności	art. 162 do 171
SEKCJA 2	Reasekuracja	art. 172 do 175
ROZDZIAŁ X	Jednostki zależne zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji podlegających prawu państwa trzeciego oraz nabywanie udziałów przez takie zakłady	art. 176 i 177
TYTUŁ II	PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE DOTYCZĄCE UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI	
ROZDZIAŁ I	Prawo właściwe i warunki umów ubezpieczenia bezpośredniego	
SEKCJA 1	Prawo właściwe	art. 178
SEKCJA 2	Ubezpieczenie obowiązkowe	art. 179
SEKCJA 3	Dobro ogólne	art. 180
SEKCJA 4	Warunki umów ubezpieczenia i taryfy składek	art. 181 i 182
SEKCJA 5	Informacje dla ubezpieczających	
Podsekcja 1	Ubezpieczenia inne niż na życie	art. 183 i 184
Podsekcja 2	Ubezpieczenia na życie	art. 185 i 186
ROZDZIAŁ II	Przepisy szczegółowe dotyczące ubezpieczeń innych niż na życie	
SEKCJA 1	Przepisy ogólne	art. 187 do 189
SEKCJA 2	Koasekuracja we wspólnocie	art. 190 to 196
SEKCJA 3	Pomoc	art. 197
SEKCJA 4	Ubezpieczenie ochrony prawnej	art. 198 do 205
SEKCJA 5	Ubezpieczenie zdrowotne	art. 206
SEKCJA 6	Ubezpieczenie od następstw wypadków przy pracy	art. 207

▼ **B**

ROZDZIAŁ III	Przepisy szczegółowe dotyczące ubezpieczeń na życie	art. 208 i 209
ROZDZIAŁ IV	Szczegółowe zasady dotyczące reasekuracji	art. 210 i 211
TYTUŁ III	NADZÓR NAD ZAKŁADAMI UBEZPIECZEŃ I ZAKŁADAMI REASEKURACJI W GRUPACH	
ROZDZIAŁ I	Nadzór nad grupą: definicje, przypadki stosowania, zakres i poziomy	
SEKCJA 1	Definicje	art. 212
SEKCJA 2	Przypadki stosowania i zakres	art. 213 i 214
SEKCJA 3	Poziomy	art. 215 do 217
ROZDZIAŁ II	Sytuacja finansowa	
SEKCJA 1	Wypłacalność grupy	
Podsekcja 1	Przepisy ogólne	art. 218 i 219
Podsekcja 2	Wybór metody obliczeniowej oraz ogólne zasady dokonywania obliczeń	art. 220 do 224
Podsekcja 3	Stosowanie metod obliczeniowych	art. 225 do 229
Podsekcja 4	Metody obliczeniowe	art. 230 do 234
Podsekcja 5	Nadzór nad wypłacalnością grupy w przypadku zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji będących jednostkami zależnymi ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej	art. 235
Podsekcja 6	Nadzór nad wypłacalnością grupy w przypadku grup o zcentralizowanym zarządzaniu ryzykiem	art. 236 do 243
SEKCJA 2	Koncentracja ryzyka oraz transakcje wewnątrz grupy	art. 244 i 245
SEKCJA 3	Zarządzanie ryzykiem i kontrola wewnętrzna	art. 246
ROZDZIAŁ III	Środki ułatwiające nadzór nad grupą	art. 247 do 259
ROZDZIAŁ IV	Państwa trzecie	art. 260 do 264
ROZDZIAŁ V	Ubezpieczeniowe spółki holdingowe o działalności mieszanej	art. 265 i 266
TYTUŁ IV	REORGANIZACJA I LIKWIDACJA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	
ROZDZIAŁ I	Zakres i definicje	art. 267 i 268
ROZDZIAŁ II	Środki odnoszące się do reorganizacji	art. 269 do 272
ROZDZIAŁ III	Postępowanie likwidacyjne	art. 273 do 284
ROZDZIAŁ IV	Przepisy wspólne	art. 285 do 296
TYTUŁ V	POZOSTAŁE PRZEPISY	art. 297 do 304
TYTUŁ VI	PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I PRZEPISY KOŃCOWE	
ROZDZIAŁ I	Przepisy przejściowe	
SEKCJA 1	Ubezpieczenie	art. 305 i 306
SEKCJA 2	Reasekuracja	art. 307 i 308
SEKCJA 3	Ubezpieczenie i reasekuracja	art. 308a do 308e
ROZDZIAŁ II	Przepisy końcowe	art. 309 do 312
ZALĄCZNIK I	GRUPY UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ NA ŻYCIE	
A.	Klasyfikacja ryzyk według grup ubezpieczeń	
B.	Określenie zezwoleń na prowadzenie ubezpieczeń obejmujących więcej niż jedną grupę	

▼ B

ZALĄCZNIK II	GRUPY UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE
ZALĄCZNIK III	FORMA PRAWNA ZAKŁADÓW
A.	Formy prawne zakładów ubezpieczeń innych niż na życie
B.	Formy prawne zakładów ubezpieczeń na życie
C.	Formy prawne zakładów reasekuracji
ZALĄCZNIK IV	STANDARDOWA FORMUŁA KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI
1.	Obliczanie podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności
2.	Obliczanie modułu ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach innych niż na życie
3.	Obliczanie modułu ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie
4.	Obliczanie modułu ryzyka rynkowego
ZALĄCZNIK V	ZESPOŁY GRUP UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ NA ŻYCIE DO CELÓW ART. 159
ZALĄCZNIK VI	
Część A	Uchylone dyrektywy z wykazem późniejszych zmian (o których mowa w art. 310)
Część B	Wykaz terminów transpozycji do prawa krajowego (o których mowa w art. 310)
ZALĄCZNIK VII	TABELA KORELACJI

TYTUŁ I

PRZEPISY OGÓLNE DOTYCZĄCE PODEJMOWANIA I PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ BEZPOŚREDNICH I REASEKURACJI

ROZDZIAŁ I

Przedmiot, zakres stosowania i definicje

Sekcja 1

Przedmiot i zakres stosowania*Artykuł 1***Przedmiot**

Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy dotyczące:

1. podejmowania i prowadzenia we Wspólnocie na własny rachunek działalności w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich i reasekuracji;
2. nadzoru nad grupami ubezpieczeniowymi i reasekuracyjnymi;
3. reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń bezpośrednich.

*Artykuł 2***Zakres stosowania**

1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do zakładów ubezpieczeń bezpośrednich na życie oraz ubezpieczeń innych niż na życie, które mają siedzibę na terytorium państwa członkowskiego lub które zamierzają ją tam ustanowić.

Niniejsza dyrektywa, z wyłączeniem przepisów tytułu IV, ma również zastosowanie do zakładów reasekuracji, które wykonują wyłącznie działalność reasekuracyjną i które mają siedzibę na terytorium państwa członkowskiego lub które zamierzają ją tam ustanowić.

2. W odniesieniu do ubezpieczeń innych niż na życie niniejszą dyrektywę stosuje się do rodzajów działalności należących do grup określonych w załączniku I część A. Do celów ust. 1 akapit pierwszy ubezpieczenie inne niż na życie obejmuje działalność polegającą na pomocy udzielanej osobom, które popadły w trudności w czasie podróży, podczas nieobecności w miejscu zamieszkania lub miejscu zwykłego pobytu. Działalność ta polega na zobowiązaniu, w zamian za zapłaconą uprzednio składkę, do niezwłocznego zapewnienia pomocy osobie uprawnionej na podstawie umowy o świadczenie pomocy, kiedy osoba ta znajdzie się w trudnej sytuacji w następstwie zdarzenia losowego – w przypadkach i zgodnie z warunkami określonymi w umowie.

Pomoc może polegać na udzielaniu świadczeń pieniężnych lub w naturze. Udzielanie świadczeń w naturze może być również realizowane przy pomocy personelu i sprzętu osoby, która ich udziela.

Działalność w zakresie pomocy nie obejmuje serwisu, konserwacji, obsługi posprzedażnej lub samego wskazywania lub świadczenia pomocy w charakterze pośrednika.

▼B

3. W odniesieniu do ubezpieczeń na życie niniejszą dyrektywę stosuje się do:
- a) następujących działalności w zakresie ubezpieczeń na życie wynikających z umowy:
    - (i) ubezpieczeń na życie, obejmujących ubezpieczenie tylko na dożycie określonego wieku, ubezpieczeń tylko na wypadek śmierci, ubezpieczeń na dożycie określonego wieku lub na wypadek śmierci przed osiągnięciem tego wieku, ubezpieczeń na życie ze zwrotem składki, ubezpieczeń posagowych, ubezpieczeń zaopatrzenia dzieci;
    - (ii) ubezpieczeń rentowych;
    - (iii) ubezpieczeń dodatkowych udzielanych przez zakłady ubezpieczeń na życie, w szczególności ubezpieczeń od następstw nieszczęśliwych wypadków obejmujących niezdolność do podejmowania zatrudnienia, ubezpieczeń od ryzyka śmierci w następstwie wypadku, ubezpieczeń od ryzyka inwalidztwa spowodowanego wypadkiem lub chorobą;
    - (iv) poszczególnych rodzajów stałych ubezpieczeń zdrowotnych bez prawa wypowiedzenia umowy istniejących obecnie w Irlandii i Zjednoczonym Królestwie, znanych jako stałe ubezpieczenia zdrowotne bez prawa wypowiedzenia umowy;
  - b) następujących działań wynikających z umowy, w takim stopniu, w jakim są one przedmiotem nadzoru organów odpowiedzialnych za nadzór nad ubezpieczeniami prywatnymi:
    - (i) działań polegających na tworzeniu się stowarzyszeń subskrybentów w celu dokonywania wspólnej kapitalizacji udziałów, a następnie podziału zgromadzonych środków między osoby pozostałe przy życiu lub między osoby uprawnione przez zmarłych (tontyny);
    - (ii) działań polegających na tworzeniu funduszy amortyzacyjnych, opartych na obliczeniach aktuarialnych, w przypadku których w zamian za uzgodnione uprzednio jednorazowe lub okresowe płatności podejmowane są zobowiązania na określony termin i kwotę;
    - (iii) zarządzania grupowymi funduszami emerytalnymi obejmującego zarządzanie lokatami, w szczególności aktywami stanowiącymi rezerwy instytucji dokonujących wypłat w przypadku śmierci lub dożycia określonego wieku lub w przypadku zaprzestania lub ograniczenia działalności;
    - (iv) działań, o których mowa w pkt (iii), w przypadku gdy towarzysz im ubezpieczenie zapewniające utrzymanie wartości kapitału albo wypłatę minimalnych odsetek;
    - (v) działań przeprowadzanych przez zakłady ubezpieczeń na życie, jak te określone w rozdziale 1 tytuł 4 księgi IV francuskiego „Code des assurances”;
  - c) działań mających związek z długością życia człowieka, które są nakazane lub przewidziane w przepisach o ubezpieczeniach społecznych, w zakresie, w jakim są przeprowadzane lub zarządzane na własne ryzyko przez zakłady ubezpieczeń na życie zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego.

▼B

Sekcja 2

Wyłączenia z zakresu stosowania

Podsekcja 1

Przepisy ogólne*Artykuł 3***Systemy ustawowe**

Bez uszczerbku dla art. 2 ust. 3 lit. c) niniejszej dyrektywy nie stosuje się do ubezpieczeń będących częścią ustawowego systemu ubezpieczeń społecznych.

*Artykuł 4***Wyłączenie z zakresu stosowania ze względu na wielkość**

1. Bez uszczerbku dla art. 3 i art. 5–10 niniejszej dyrektywy nie stosuje się do zakładów ubezpieczeń, które spełniają wszystkie poniższe warunki:

- a) roczna składka przypisana brutto zakładu nie przekracza ► **M10** 5 400 000 EUR ◀;
- b) łączne rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto zakładu (z uwzględnieniem udziału reasekuratorów i spółek celowych), o których mowa w art. 76, nie przekraczają ► **M10** 26 600 000 EUR ◀;
- c) jeżeli zakład należy do grupy, łączne rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe grupy (z uwzględnieniem udziału reasekuratorów i spółek celowych), nie przekraczają ► **M10** 26 600 000 EUR ◀;
- d) działalność zakładu nie obejmuje ubezpieczania lub reasekuracji oraz ryzyka kredytów i poręczeń, chyba że stanowią one ryzyka dodatkowe w rozumieniu art. 16 ust. 1;
- e) działalność zakładu w ramach reasekuracji czynnej nie przekracza ► **M10** 600 000 EUR ◀ składki przypisanej brutto, ani ► **M10** 2 700 000 EUR ◀ ► **C3** rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto, przed odliczeniem kwot należnych z umów reasekuracji i od spółek celowych, ani składka przypisana brutto zakładu reasekuracji czynnej nie przekracza 10 % składki przypisanej brutto, ani 10 % rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto, przed odliczeniem kwot należnych z umów reasekuracji i od spółek celowych. ◀

2. Jeżeli którakolwiek z kwot określonych w ust. 1 zostanie przekroczona w trzech kolejnych latach, niniejszą dyrektywę stosuje się począwszy od czwartego roku.

▼ C3

3. W drodze odstępstwa od ust. 1 niniejszą dyrektywę stosuje się do wszystkich zakładów ubiegających się o zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, których roczny przypis składki brutto lub rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto, przed odliczeniem kwot należnych z umów reasekuracji i od spółek celowych, w ciągu kolejnych 5 lat prawdopodobnie przekroczą kwoty określone w ust. 1.

▼ B

4. Niniejsza dyrektywa przestaje mieć zastosowanie do zakładów ubezpieczeń, w przypadku których organ nadzoru sprawdził, że spełniają one wszystkie poniższe warunki:

- a) żadna z kwot określonych w ust. 1 nie została przekroczona w trzech ostatnich kolejnych latach; oraz
- b) oczekuje się, że żadna z kwot określonych w ust. 1 nie zostanie przekroczona w ciągu kolejnych pięciu lat.

Ustęp 1 niniejszego artykułu nie stosuje się, dopóki dany zakład ubezpieczeń prowadzi działalność zgodnie z art. 145-149.

5. ust. 1 i 4 nie uniemożliwiają żadnemu zakładowi ubiegania się o zezwolenie ani dalszego prowadzenia działalności zgodnie z niniejszą dyrektywą.

Podsekcja 2**Ubezpieczenia inne niż na życie***Artykuł 5***Działania**

W odniesieniu do ubezpieczeń innych niż na życie niniejszej dyrektywy nie stosuje się do następujących działań:

1. działań polegających na tworzeniu funduszy amortyzacyjnych zgodnie z przepisami poszczególnych państw członkowskich;
2. działań kas oszczędności i instytucji świadczeń wzajemnych, których świadczenia są zróżnicowane w zależności od wielkości posiadanych środków i w których wkłady członków określane są według zryczałtowanej stawki;
3. działań wykonywanych przez organizacje nieposiadające osobowości prawnej w celu zapewnienia wzajemnej ochrony swoich członków bez wpłacania składek lub tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych; lub
4. ubezpieczeń kredytów eksportowych dokonywanych na rachunek państwa lub gwarantowanych przez państwo, lub w przypadku gdy państwo jest ubezpieczycielem.

▼ B*Artykuł 6***Świadczenie pomocy**

1. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do działalności w zakresie świadczenia pomocy, która spełnia wszystkie poniższe warunki:

- a) pomoc świadczona jest w razie wypadku lub awarii pojazdu drogowego, następujących na terytorium państwa członkowskiego zakładu udzielającego ochrony ubezpieczeniowej;
- b) odpowiedzialność z tytułu świadczonej pomocy ogranicza się do następujących działań:
  - (i) usuwanie awarii na miejscu z wykorzystaniem w większości przypadków przez zakład udzielający ochrony ubezpieczeniowej własnego personelu i sprzętu;
  - (ii) przewiezienie pojazdu do najbliższego lub najbardziej odpowiedniego miejsca, w którym mogą być wykonane naprawy, oraz ewentualne przewiezienie kierowcy i pasażerów, w normalnych okolicznościach przy pomocy tego samego środka pomocy, do najbliższego miejsca, z którego osoby te mogą kontynuować podróż innymi środkami; oraz
  - (iii) jeśli państwo członkowskie siedziby zakładu udzielającego ochrony przewiduje taką możliwość, transport pojazdu, ewentualnie wraz z kierowcą i pasażerami, do ich miejsca zamieszkania, miejsca rozpoczęcia podróży lub pierwotnego celu podróży w tym samym państwie; oraz
- c) pomoc nie jest świadczona przez zakład podlegający niniejszej dyrektywie.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 lit. b) pkt (i) oraz (ii) warunku wystąpienia wypadku lub awarii na terytorium państwa członkowskiego zakładu udzielającego ochrony ubezpieczeniowej nie stosuje się, jeżeli osoba uprawniona jest członkiem organizacji udzielającej ochrony i usługa usuwania awarii lub przewiezienia pojazdu jest wykonywana za okazaniem legitymacji członkowskiej, bez żadnych dodatkowych składek, przez podobną organizację w danym państwie na podstawie umowy wzajemnej, lub, w przypadku Irlandii i Zjednoczonego Królestwa, jeżeli działania w zakresie pomocy są wykonywane przez wspólną organizację działającą w obu państwach.

3. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się w przypadku działań, o których mowa w ust. 1 lit. b) pkt (iii), kiedy wypadek lub awaria nastąpiły na terytorium Irlandii lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa, na terytorium Irlandii Północnej, oraz pojazd, ewentualnie wraz z kierowcą i pasażerami, jest przewieziony do ich miejsca zamieszkania, miejsca rozpoczęcia podróży lub pierwotnego celu podróży na jednym z tych terytoriów.

4. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do czynności pomocy przeprowadzanych przez Automobilklub Wielkiego Księstwa Luksemburga w przypadku gdy wypadek lub awaria pojazdu drogowego miały miejsce poza terytorium Wielkiego Księstwa Luksemburga i pomoc polega na przewiezieniu pojazdu, który uczestniczył w tym wypadku lub uległ awarii, ewentualnie wraz z kierowcą i pasażerami, do ich miejsca zamieszkania.

▼ B*Artykuł 7***Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych**

Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do towarzystw ubezpieczeń wzajemnych prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, które zawarły z innymi towarzystwami ubezpieczeń wzajemnych porozumienie, zapewniające pełną reasekurację zawartych przez nie umów ubezpieczenia lub na mocy którego reasekurator ponosi odpowiedzialność wynikającą z tych umów w zastępstwie cedenta. W takim przypadku przepisy niniejszej dyrektywy obowiązują zakład przyjmujący ryzyko.

*Artykuł 8***Podmioty wyłączone**

Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do następujących podmiotów wykonujących czynności z zakresu ubezpieczeń innych niż na życie, o ile nie zostaną dokonane zmiany ich statutu lub mających zastosowanie przepisów w odniesieniu do zakresu działalności tych podmiotów:

1. w Danii – Falck Danmark;
2. w Niemczech – następujących instytucji quasi-publicznych:
  - a) Postbeamtenkrankenkasse,
  - b) Krankenversorgung der Bundesbahnbeamten;
3. w Irlandii – Voluntary Health Insurance Board;
4. w Hiszpanii – Consorcio de Compensación de Seguros.

Podsekcja 3**Ubezpieczenia na życie***Artykuł 9***Działania i czynności**

W odniesieniu do ubezpieczeń na życie niniejszej dyrektywy nie stosuje się do następujących działań i czynności:

1. działania kas oszczędności i instytucji świadczeń wzajemnych, których świadczenia są zróżnicowane w zależności od wielkości posiadanych środków i które wymagają od każdego ze swoich członków wnoszenia wkładów według właściwej, zryczałtowanej stawki;
2. działania przeprowadzanych przez organizacje niebędące zakładami, o których mowa w art. 2, których przedmiotem działalności jest świadczenie na rzecz pracowników najemnych lub osób pracujących na własny rachunek, należących do zakładu lub grupy zakładów, lub do określonej grupy lub grup zawodowych, w przypadku śmierci lub dożycia, bądź też przerwania lub ograniczenia działalności, niezależnie od tego, czy zobowiązania wynikające z takich operacji mają w pełni i przez cały czas pokrycie w rezerwach matematycznych;

▼ B

3. związanej z emeryturami działalności zakładów ubezpieczeń emerytalnych określonych w fińskiej ustawie o emeryturach pracowniczych (TyEL) oraz innym powiązanym ustawodawstwem fińskim, pod warunkiem że:
  - a) zakłady ubezpieczeń emerytalnych, które na mocy fińskiego prawa są zobowiązane do prowadzenia odrębnych systemów rachunkowości i zarządzania w zakresie działalności związanej z emeryturami, ustanowią od dnia 1 stycznia 1995 r. odrębne osoby prawne w celu prowadzenia takiej działalności; i
  - b) władze fińskie zezwolą, w sposób niedyskryminujący, wszystkim obywatelom i spółkom państw członkowskich na wykonywanie zgodnie z fińskim prawodawstwem działalności określonych w art. 2 związanych z tym wyłączeniem, poprzez własność lub udział kapitałowy w istniejącym zakładzie ubezpieczeń lub grupie zakładów lub poprzez tworzenie lub udział kapitałowy w nowych zakładach ubezpieczeń lub grupach zakładów, w tym w zakładach ubezpieczeń emerytalnych.

*Artykuł 10***Organizacje, przedsiębiorstwa i instytucje**

W odniesieniu do ubezpieczeń na życie niniejszej dyrektywy nie stosuje się do następujących organizacji, przedsiębiorstw i instytucji:

1. organizacji, które zapewniają świadczenia jedynie na wypadek śmierci, jeżeli wysokość takich świadczeń nie przekracza średnich kosztów pogrzebu jednej osoby lub jeżeli świadczenia zapewniane są w naturze;
2. „Versorgungsverband deutscher Wirtschaftsorganisationen” w Niemczech, chyba że jego statut zostanie zmieniony w odniesieniu do zakresu jego działalności;
3. „Consortio de Compensación de Seguros” w Hiszpanii, chyba że jego statut zostanie zmieniony w odniesieniu do zakresu jego działalności.

Podsekcja 4

Reasekuracja*Artykuł 11***Reasekuracja**

W odniesieniu do reasekuracji niniejszej dyrektywy nie stosuje się do działalności reasekuracyjnej prowadzonej lub w pełni gwarantowanej, z uwagi na istotny interes publiczny, przez rząd państwa członkowskiego działający w charakterze reasekuratora ostatniej szansy, w tym w okolicznościach, gdy rola ta jest wymagana na skutek sytuacji na rynku, w której niewykonalne jest uzyskanie odpowiedniego pokrycia komercyjnego.

▼B*Artykuł 12***Zakłady reasekuracji w stanie likwidacji**

1. Zakłady reasekuracji, które do dnia 10 grudnia 2007 r. zaprzestały zawierania nowych umów reasekuracji i jedynie zarządzają istniejącym portfelem w celu zakończenia działalności, nie są objęte niniejszą dyrektywą.
2. Państwa członkowskie sporządzają listę przedmiotowych zakładów reasekuracji i przekazują ją pozostałym państwom członkowskim.

Sekcja 3**Definicje***Artykuł 13***Definicje**

Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

1. „zakład ubezpieczeń” oznacza zakład ubezpieczeń bezpośrednich na życie lub innych niż na życie, który uzyskał zezwolenie zgodnie z art. 14;
2. „wewnętrzny zakład ubezpieczeń” oznacza zakład ubezpieczeń, którego właścicielem jest przedsiębiorstwo finansowe inne niż zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, lub grupa zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, w rozumieniu art. 212 ust. 1 lit. c), lub przedsiębiorstwo niefinansowe, którego celem jest objęcie ubezpieczeniem wyłącznie ryzyk zakładu lub zakładów, do którego należy, lub ryzyk zakładu lub zakładów wchodzących w skład grupy, której jest członkiem;
3. „zakład ubezpieczeń z państwa trzeciego” oznacza podmiot, który musiałby otrzymać zezwolenie jako zakład ubezpieczeń zgodnie z art. 14, gdyby miał swoją siedzibę na terenie Wspólnoty;
4. „zakład reasekuracji” oznacza zakład, który zgodnie z art. 14 otrzymał zezwolenie na prowadzenie działalności reasekuracyjnej;
5. „wewnętrzny zakład reasekuracji” oznacza zakład reasekuracji, którego właścicielem jest przedsiębiorstwo finansowe inne niż zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, lub grupa zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, w rozumieniu art. 212 ust. 1 lit. c), lub przedsiębiorstwo niefinansowe, którego celem jest objęcie reasekuracją wyłącznie ryzyk zakładu lub zakładów, do którego należy, lub ryzyk zakładu lub zakładów wchodzących w skład grupy, której jest członkiem;

▼ B

6. „zakład reasekuracji państwa trzeciego” oznacza podmiot, który musiałby otrzymać zezwolenie jako zakład reasekuracji zgodnie z art. 14, gdyby miał swoją siedzibę na terytorium Wspólnoty;

▼ M6

7. „reasekuracja” oznacza jedno z poniższych:
- a) działalność polegającą na przyjmowaniu ryzyk cedowanych przez zakład ubezpieczeń lub zakład ubezpieczeń państwa trzeciego lub przez inny zakład reasekuracji lub zakład reasekuracji państwa trzeciego;
  - b) w przypadku ubezpieczycieli zrzeszonych w towarzystwie Lloyd's działalność polegającą na przyjmowaniu przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji inny niż ubezpieczyciele zrzeszeni w towarzystwie Lloyd's ryzyk cedowanych przez któregośkolwiek z członków towarzystwa Lloyd's; lub
  - c) świadczenie przez zakład reasekuracji usług pokrycia ryzyka na rzecz instytucji objętej zakresem dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2341 ⁽¹⁾;

▼ B

8. „państwo członkowskie siedziby” oznacza jedno z poniższych:
- a) w odniesieniu do ubezpieczeń innych niż na życie, państwo członkowskie, w którym mieści się siedziba zakładu ubezpieczeń ubezpieczającego dane ryzyko;
  - b) w odniesieniu do ubezpieczeń na życie, państwo członkowskie, w którym znajduje się siedziba zakładu ubezpieczeń pokrywającego dane zobowiązanie; lub
  - c) w odniesieniu do reasekuracji, państwo członkowskie, w którym znajduje się siedziba zakładu reasekuracji;
9. „przyjmujące państwo członkowskie” oznacza państwo członkowskie inne niż państwo członkowskie siedziby, w którym zakład ubezpieczeń lub reasekuracji ma oddział lub świadczy usługi; w przypadku ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia innego niż na życie państwo członkowskie świadczenia usługi oznacza odpowiednio państwo członkowskie zobowiązania lub państwo członkowskie, w którym umiejscowione jest ryzyko, jeżeli zobowiązanie lub ryzyko pokrywa zakład ubezpieczeń lub oddział położony w innym państwie członkowskim;
10. „organ nadzoru” oznacza organ lub organy krajowe upoważnione na mocy ustawy lub rozporządzenia do nadzorowania zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji;
11. „oddział” oznacza przedstawicielstwo lub oddział zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji, które (lub który) znajduje się na terytorium państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie siedziby;
12. „jednostka organizacyjna” zakładu oznacza jego siedzibę lub jeden z jego oddziałów;
13. „państwo członkowskie umiejscowienia ryzyka” oznacza jedno z poniższych:
- a) państwo członkowskie, w którym znajduje się majątek, w przypadku gdy ubezpieczenie dotyczy albo budynków, albo budynków wraz z ich wyposażeniem, o ile wyposażenie budynków objęte jest tą samą polisą ubezpieczeniową;

⁽¹⁾ Dyrektywa (UE) 2016/2341 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami (dyrektywa IORP) (Dz.U. L 354 23.12.2016, s. 37).

▼ B

- b) państwo członkowskie zarejestrowania, w przypadku gdy ubezpieczenie dotyczy pojazdów dowolnego rodzaju;
  - c) państwo członkowskie, w którym ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia w odniesieniu do umów na okres do czterech miesięcy, obejmujących ryzyka związane z podróżą lub urlopem wypoczynkowym, niezależnie od grupy;
  - d) we wszystkich przypadkach nieobjętych jednoznacznie lit. a), b) lub c) państwo członkowskie, w którym znajduje się jedno z poniższych:
    - (i) miejsce zwykłego pobytu ubezpieczającego; lub
    - (ii) w przypadku gdy ubezpieczający jest osobą prawną, jednostka organizacyjna tego ubezpieczającego, której dotyczy umowa;
14. „państwo członkowskie zobowiązania” oznacza państwo członkowskie, w którym znajduje się jedno z poniższych:
- a) miejsce zwykłego pobytu ubezpieczającego;
  - b) w przypadku gdy ubezpieczający jest osobą prawną, jednostka organizacyjna tego ubezpieczającego, której dotyczy umowa;
15. „jednostka dominująca” oznacza jednostkę dominującą w rozumieniu art. 1 dyrektywy 83/349/EWG;
16. „jednostka zależna” oznacza jednostkę zależną w rozumieniu art. 1 dyrektywy 83/349/EWG, w tym jej jednostki zależne;
17. „bliskie powiązania” oznaczają sytuację, w której dwie lub więcej osób fizycznych lub prawnych są powiązane ze sobą przez kontrolę lub udział kapitałowy, lub sytuację, w której dwie lub więcej osób fizycznych lub prawnych jest trwale związanych z jedną i tą samą osobą za pomocą kontroli;
18. „kontrola” oznacza związek między jednostką dominującą a jednostką zależną, jak określono w art. 1 dyrektywy 83/349/EWG, lub podobny związek między jakąkolwiek osobą fizyczną lub prawną a zakładem;
19. „transakcja wewnątrz grupy” oznacza każdą transakcję, w której zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji opiera się bezpośrednio lub pośrednio na innych zakładach tej samej grupy lub jakiegokolwiek osobie fizycznej lub prawnej mającej bliskie powiązania z zakładami należącym do grupy, mającą na celu wypełnienie zobowiązania, bez względu na to, czy ma ona charakter umowny oraz czy ma ona charakter odpłatny;
20. „udział kapitałowy” oznacza posiadanie, bezpośrednio lub za pomocą kontroli, co najmniej 20 % praw głosu lub kapitału przedsiębiorstwa;
21. „znacznym pakietem akcji” oznacza każdy posiadany bezpośrednio lub pośrednio pakiet akcji lub udziałów w przedsiębiorstwie stanowiący 10 % lub więcej kapitału lub dający prawo do 10 % lub więcej praw głosu lub taki, który umożliwia wywieranie znacznego wpływu na zarządzanie tym przedsiębiorstwem;
22. „rynek regulowany” oznacza jedno z poniższych:
- a) w przypadku rynku znajdującego się w państwie członkowskim, rynek regulowany w rozumieniu definicji zawartej w art. 4 ust. 1 pkt 14 dyrektywy 2004/39/WE; lub

▼ B

- b) w przypadku rynku znajdującego się w państwie trzecim, rynek finansowy, który spełnia następujące wymogi:
- (i) jest uznawany przez państwo członkowskie siedziby zakładu ubezpieczeń i spełnia wymogi porównywalne do wymogów na mocy dyrektywy 2004/39/WE; oraz
  - (ii) instrumenty finansowe będące przedmiotem obrotu na tym rynku są jakości porównywalnej do jakości instrumentów będących przedmiotem obrotu na rynku lub rynkach regulowanych w państwie członkowskim siedziby;
23. „biuro krajowe” oznacza krajowe biuro ubezpieczeniowe w rozumieniu art. 1 ust. 3 dyrektywy 72/166/EWG;
24. „krajowy fundusz gwarancyjny” oznacza instytucję określoną w art. 1 ust. 4 dyrektywy 84/5/EWG;
25. „przedsiębiorstwo finansowe” oznacza każdą z poniższych jednostek:
- a) instytucję kredytową, instytucję finansową lub przedsiębiorstwo pomocniczych usług bankowych w rozumieniu art. 4 ust. 1, 5 i 21 dyrektywy 2006/48/WE odpowiednio;
  - b) zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji lub ubezpieczeniową spółkę holdingową w rozumieniu art. 212 ust. 1 lit. f);
  - c) przedsiębiorstwo inwestycyjne lub instytucję finansową w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 1 dyrektywy 2004/39/WE;
  - d) finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej w rozumieniu art. 2 ust. 15 dyrektywy 2002/87/WE;
26. „spółka celowa (podmiot specjalnego przeznaczenia)” oznacza przedsiębiorstwo, posiadające osobowość prawną lub nie, niebędące istniejącym zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji, które przejmuje ryzyka od zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji oraz w pełni finansuje ekspozycję z tytułu takich ryzyk z wpływów z emisji dłużnej lub innego sposobu finansowania, gdzie prawa spłaty dostawców takiego długu lub sposobów finansowania są podporządkowane zobowiązaniom reasekuracyjnym takiego przedsiębiorstwa;
27. „duże ryzyka” oznaczają:
- a) ryzyka zaliczone do grup 4, 5, 6, 7, 11 i 12 w części A załącznika I;
  - b) ryzyka zaliczone do grup 14 i 15 w części A załącznika I, w przypadku gdy ubezpieczający jest zawodowo związany z działalnością przemysłową lub handlową lub wykonuje wolny zawód, zaś wspomniane ryzyko wiąże się z taką działalnością;
  - c) ryzyka zaliczone do grup 3, 8, 9, 10, 13 i 16 w części A załącznika I, o ile ubezpieczający przekracza limity przynajmniej dwóch z poniższych kryteriów:
    - (i) suma bilansowa: ► **M10** 6 600 000 EUR ◀;

▼ **B**

(ii) obroty netto w rozumieniu czwartej dyrektywy Rady 78/660/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. wydana na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu, w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek ⁽¹⁾ w wysokości: ► **M10** 13 600 000 EUR ◀;

(iii) średnia liczba zatrudnionych w roku obrotowym: 250;

Jeśli ubezpieczający należy do grupy przedsiębiorstw, dla której sporządzane jest skonsolidowane sprawozdanie finansowe w rozumieniu dyrektywy 83/349/EWG, kryteria określone w akapicie pierwszym lit. c) stosowane są na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Państwa członkowskie mogą dodać do kategorii, o której mowa w akapicie pierwszym lit. c), ryzyka ubezpieczane przez organizacje branżowe, spółki joint ventures lub ugrupowania tymczasowe.

28. „outsourcing” oznacza dowolnego rodzaju umowę między zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji a dostawcą usług, będącym jednostką nadzorowaną lub nie, na podstawie której dostawca – bezpośrednio bądź w drodze suboutsourcingu – wykonuje proces, usługę lub działanie, które w innym przypadku zostałyby wykonane przez sam zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji;
29. „funkcja” w ramach systemu zarządzania oznacza wewnętrzną możliwość podjęcia praktycznych zadań; system zarządzania obejmuje funkcję zarządzania ryzykiem, funkcję zgodności z przepisami, funkcję audytu wewnętrznego i funkcję aktuarialną;
30. „ryzyko ubezpieczeniowe” oznacza ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny i tworzenia rezerw;
31. „ryzyko rynkowe” oznacza ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej, wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych;
32. „ryzyko kredytowe” oznacza ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające z wahań zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i wszelkich dłużników, na które narażone są zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, w postaci ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta lub ryzyka spreadu lub koncentracji ryzyka rynkowego;

▼ **M5**

- 32a. „kwalifikowany kontrahent centralny” oznacza kontrahenta centralnego, który otrzymał zezwolenie zgodnie z art. 14 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 ⁽²⁾ lub został uznany zgodnie z art. 25 tego rozporządzenia;

⁽¹⁾ Dz.U. L 222 z 14.8.1978, s. 11.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (Dz.U. L 201 z 27.7.2012, s. 1).

▼ B

33. „ryzyko operacyjne” oznacza ryzyko straty wynikające z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, z działań personelu lub systemów, lub ze zdarzeń zewnętrznych;
34. „ryzyko płynności” oznacza ryzyko niemożności zrealizowania przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji lokat i innych aktywów w celu uregulowania swoich zobowiązań finansowych w momencie, gdy stają się one wymagalne;
35. „ryzyko koncentracji” oznacza każde ryzyko z możliwością poniesienia tak dużej straty, że zagrożona może być wypłacalność lub sytuacja finansowa zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji;
36. „techniki ograniczania ryzyka” oznaczają wszystkie techniki, które umożliwiają zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji przeniesienie na inny podmiot części lub wszystkich ponoszonych ryzyk;
37. „efekty dywersyfikacji” oznaczają ograniczenie ekspozycji na ryzyko zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz grup związane z dywersyfikacją ich działalności, wynikające z faktu, że niekorzystny wynik z jednego ryzyka może zostać zrównoważony korzystniejszym wynikiem z innego ryzyka w przypadku gdy ryzyka te nie są w pełni skorelowane;
38. „prognoza rozkładu prawdopodobieństwa” oznacza funkcję matematyczną, która układowi wszystkich możliwych przyszłych zdarzeń wzajemnie wykluczających się przyporządkowuje prawdopodobieństwo ich wystąpienia;
39. „miara ryzyka” oznacza funkcję matematyczną, która przyporządkowuje kwotę pieniężną danej prognozie rozkładu prawdopodobieństwa i rośnie monotonicznie wraz z poziomem ekspozycji na ryzyko leżącym u podstaw danej prognozy rozkładu prawdopodobieństwa;

▼ M5

40. „zewnętrzna instytucja oceny wiarygodności kredytowej” lub „ECAI” oznacza agencję ratingową zarejestrowaną lub certyfikowaną zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 ⁽¹⁾ lub bank centralny sporządzający ratingi kredytowe wyłączone z zakresu stosowania tego rozporządzenia.

▼ B*ROZDZIAŁ II****Podejmowanie działalności****Artykuł 14***Zasady udzielania zezwolenia**

1. Podejmowanie działalności w dziedzinie ubezpieczeń bezpośrednich lub reasekuracji objętej niniejszą dyrektywą wymaga uprzedniego uzyskania zezwolenia.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych (Dz.U. L 302 z 17.11.2009, s. 1).

▼B

2. O zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, występuje do organów nadzoru państwa członkowskiego siedziby:

- a) każdy zakład, który ustanawia swoją siedzibę na terytorium tego państwa członkowskiego; lub
- b) każdy zakład ubezpieczeń, który uzyskawszy zezwolenie zgodnie z ust. 1 zamierza rozszerzyć swoją działalność na całą grupę ubezpieczeń lub na grupy ubezpieczeń inne niż te, na które uzyskał zezwolenie.

*Artykuł 15***Zakres udzielonego zezwolenia**

1. Zezwolenie na prowadzenie działalności zgodnie z art. 14 jest ważne w całej Wspólnocie. Umożliwia ono zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji prowadzenie tam działalności i obejmuje również prawo przedsiębiorczości oraz swobodę świadczenia usług.

2. Z zastrzeżeniem art. 14 zezwolenie jest udzielane dla określonej grupy ubezpieczeń bezpośrednich wymienionej w pkt A załącznika I lub w załączniku II. Obejmuje ono całą grupę, chyba że wnioskodawca występuje o zezwolenie obejmujące jedynie niektóre rodzaje ryzyka należące do tej grupy.

Ryzyka wymienione w danej grupie nie mogą być włączone do innej grupy, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 16.

Możliwe jest udzielenie zezwolenia dotyczącego dwóch lub więcej grup ubezpieczeń, jeżeli prawo krajowe państwa członkowskiego pozwala na równoczesne prowadzenie działalności w tych grupach.

3. W odniesieniu do ubezpieczeń innych niż na życie państwa członkowskie mogą udzielić zezwolenia na prowadzenie działalności w zespołach grup wymienionych w pkt B załącznika I.

Organy nadzoru mogą ograniczyć zakres wnioskowanego zezwolenia dotyczącego jednej z grup do czynności wymienionych w planie działalności, o którym mowa w art. 23.

4. Zakłady podlegające niniejszej dyrektywie mogą angażować się w działalność w zakresie pomocy, o której mowa w art. 6, tylko wówczas, gdy otrzymały zezwolenie obejmujące grupę 18 w pkt A załącznika I, bez uszczerbku dla art. 16 ust. 1. W takim przypadku niniejszą dyrektywę stosuje się do przedmiotowych czynności.

5. W odniesieniu do reasekuracji zezwolenia udziela się dla działalności reasekuracyjnej w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, działalności reasekuracyjnej w zakresie ubezpieczeń na życie lub wszystkich rodzajów działalności reasekuracyjnej.

Wniosek jest rozpatrywany z uwzględnieniem planu działalności przedłożonego zgodnie z art. 18 ust. 1 lit. c) oraz spełnienia warunków określonych dla uzyskania zezwolenia przez państwo członkowskie, w którym dany zakład reasekuracji ubiega się o zezwolenie.

▼ B*Artykuł 16***Ryzyka dodatkowe**

1. Zakład ubezpieczeń, który uzyskał zezwolenie na przyjmowanie do ubezpieczenia ryzyka podstawowego zaliczanego do jednej grupy lub jednego zespołu grup ubezpieczeń określonych w załączniku I, może także ubezpieczać ryzyka zaliczane do innych grup bez konieczności uzyskania zezwolenia dotyczącego takich ryzyk, pod warunkiem że ryzyka spełniają wszystkie następujące warunki:

- a) są związane z ryzykiem podstawowym;
- b) dotyczą przedmiotu objętego ubezpieczeniem od ryzyka podstawowego; i
- c) są objęte umową ubezpieczenia dotyczącą ryzyka podstawowego.

2. W drodze odstępstwa od ust. 1 ryzyk wchodzących w skład grup 14, 15 i 17, zgodnie z pkt A załącznika I, nie uważa się za ryzyka dodatkowe w stosunku do innych grup.

Niemniej jednak ubezpieczenie ochrony prawnej określone w grupie 17 można uważać za ryzyko dodatkowe w stosunku do grupy 18, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w ust. 1 oraz jeden z poniższych warunków:

- a) ryzyko podstawowe jest związane wyłącznie z pomocą świadczoną osobom, które napotkały trudności w czasie podróży, podczas nieobecności w swoim miejscu zamieszkania lub miejscu zwykłego pobytu; lub
- b) ubezpieczenie dotyczy sporów lub ryzyk wynikających z użytkowania statków morskich lub z nim związanych.

*Artykuł 17***Forma prawna zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji**

1. Państwo członkowskie siedziby wymaga, aby każdy zakład, który ubiega się o zezwolenie na mocy art. 14, przyjął jedną z form prawnych określonych w załączniku III.

2. Państwa członkowskie mogą tworzyć zakłady działające na podstawie prawa publicznego, pod warunkiem że przedmiotem działalności takich podmiotów są czynności ubezpieczeniowe lub reasekuracyjne prowadzone na warunkach równoważnych warunkom obowiązującym zakłady działające na podstawie prawa prywatnego.

▼ M5

3. Komisja może przyjmować zgodnie z art. 301a akty delegowane związane z wykazami form określonych w załączniku III, z wyjątkiem pkt 28 i 29 w częściach A, B i C.

▼ B*Artykuł 18***Warunki uzyskania zezwolenia**

1. Państwo członkowskie siedziby wymaga od każdego zakładu, który ubiega się o zezwolenie:

- a) w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń – ograniczenia przedmiotu działalności do działalności ubezpieczeniowej oraz czynności bezpośrednio z niej wynikających, wyłączając jakąkolwiek inną działalność gospodarczą;

▼ B

- b) w odniesieniu do zakładów reasekuracji – ograniczenia przedmiotu działalności do działalności reasekuracyjnej i powiązanych czynności; wymóg ten może obejmować funkcję i działalność spółki holdingowej w odniesieniu do działań sektora finansowego w rozumieniu art. 2 ust. 8 dyrektywy 2002/87/WE;
- c) przedłożenia planu działalności zgodnie z art. 23;
- d) posiadania dopuszczonych podstawowych środków własnych na pokrycie nieprzekraczalnego dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego przewidzianego w art. 129 ust. 1 lit. d);
- e) udowodnienia, że w przyszłości będzie w stanie posiadać dopuszczalne środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności, jak przewidziano w art. 100;
- f) udowodnienia, że w przyszłości będzie w stanie posiadać dopuszczone podstawowe środki własne na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego, jak przewidziano w art. 128;
- g) udowodnienia, że w przyszłości będzie w stanie spełniać wymogi systemu zarządzania, o którym mowa w sekcji 2 rozdziału IV;
- h) w odniesieniu do ubezpieczeń innych niż na życie – powiadomienia o nazwisku i adresie wszystkich przedstawicieli do spraw roszczeń wyznaczonych zgodnie z art. 4 dyrektywy 2000/26/WE w każdym państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym podjęto starania o udzielenie zezwolenia, jeżeli ubezpieczane ryzyka zaliczają się do klasy 10 pkt A załącznika I do niniejszej dyrektywy, poza odpowiedzialnością cywilną przewoźnika.

2. Zakład ubezpieczeń ubiegający się o udzielenie zezwolenia na rozszerzenie prowadzonej przez siebie działalności na inne grupy ubezpieczeń lub rozszerzenie zezwolenia tylko na niektóre rodzaje ubezpieczeń należące do jednej grupy przedstawia plan działalności zgodnie z art. 23.

Ponadto wymaga się od niego udowodnienia, że posiada dopuszczone środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz minimalnego wymogu kapitałowego, o których mowa w art. 100 akapit pierwszy i art. 128.

3. Bez uszczerbku dla ust. 2 zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń na życie i ubiegający się o zezwolenie na rozszerzenie prowadzonej działalności na rodzaje ryzyka wymienione w grupie 1 lub 2 w części A załącznika I zgodnie z art. 73 wykazuje, że:

- a) posiada dopuszczone podstawowe środki własne na pokrycie nieprzekraczalnego dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń na życie i nieprzekraczalnego dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, jak przewidziano w art. 129 ust. 1 lit. d);

▼ B

b) zobowiązuje się do pokrycia w przyszłości minimalnych zobowiązań finansowych, o których mowa w art. 74 ust. 3.

4. Bez uszczerbku dla ust. 2 zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie w odniesieniu do ryzyk wymienionych w grupie 1 lub 2 w pkt A załącznika I i ubiegający się o zezwolenie na rozszerzenie prowadzonej działalności na ryzyka właściwe dla ubezpieczenia na życie, o których mowa w art. 73, wykazuje, że:

a) posiada dopuszczone podstawowe środki własne na pokrycie nieprzekraczalnego dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń na życie i nieprzekraczalnego dolnego progu minimalnego wymogu kapitałowego w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, o których mowa w art. 129 ust. 1 lit. d);

b) zobowiązuje się do pokrycia w przyszłości minimalnych zobowiązań finansowych, o których mowa w art. 74 ust. 3.

*Artykuł 19***Bliskie powiązania**

W przypadku istnienia bliskich powiązań między zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji i inną osobą fizyczną lub prawną, organy nadzoru udzielają zezwolenia tylko wówczas, gdy powiązania te nie stanowią przeszkody w skutecznym wykonywaniu przez nie funkcji nadzoru.

Organy nadzoru odmawiają udzielenia zezwolenia, jeżeli przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne państwa trzeciego mające zastosowanie do jednej lub więcej osób fizycznych lub prawnych, z którymi zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji posiada bliskie powiązania, lub trudności w stosowaniu takich środków uniemożliwiają skuteczne wykonywanie funkcji nadzoru.

Organy nadzoru wymagają od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji dostarczania im informacji potrzebnych do stałego monitorowania zgodności z warunkami, o których mowa w akapicie pierwszym.

*Artykuł 20***Siedziba zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji**

Państwa członkowskie wymagają, aby siedziby zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji znajdowały się w tym samym państwie członkowskim, co ich siedziby statutowe.

*Artykuł 21***Warunki polis i taryfy składek**

1. Państwa członkowskie nie nakładają wymogu uprzedniego zatwierdzenia lub systematycznego powiadamiania o ogólnych i szczegółowych warunkach ubezpieczeń, taryfach składek, podstawach technicznych, stosowanych w szczególności do obliczenia taryf składek oraz ustalenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, lub o formularzach i innych drukach, które zakład zamierza stosować w swoich kontaktach z ubezpieczającymi lub zakładami dokonującymi cesji lub retrocesji.

▼B

Jednak w odniesieniu do ubezpieczeń na życie i jedynie do celu sprawdzenia ich zgodności z przepisami krajowymi dotyczącymi zasad aktuarialnych państwo członkowskie siedziby może żądać systematycznego powiadamiania o podstawach technicznych, stosowanych do obliczenia taryf składek oraz ustalenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Wymóg ten nie stanowi uprzedniego warunku udzielenia zezwolenia zakładowi ubezpieczeń na życie.

2. Państwa członkowskie nie utrzymują ani nie wprowadzają wymogu uprzedniego zgłaszania lub zatwierdzania proponowanych podwyżek stawek składek, o ile nie stanowią one części ogólnego systemu kontroli cen.

3. Państwa członkowskie mogą poddawać zakłady ubiegające się o zezwolenie lub te, które uzyskały już zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w grupie 18 w pkt A załącznika I, kontroli ich bezpośrednich lub pośrednich zasobów kadrowych i rzeczowych, w tym kwalifikacji ich zespołów medycznych oraz jakości sprzętu, z którego zakłady te mogą korzystać w związku z wykonywaniem zobowiązań wynikających z prowadzenia działalności w tej grupie.

4. Państwa członkowskie mogą utrzymać w mocy lub przyjąć przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne, wymagające zatwierdzenia aktu założycielskiego i umowy spółki oraz podania do wiadomości wszystkich innych dokumentów koniecznych do normalnego sprawowania nadzoru.

*Artykuł 22***Wymagania gospodarcze rynku**

Państwa członkowskie nie nakładają wymogu, aby wniosek o zezwolenie był rozpatrywany w świetle gospodarczych wymagań rynku.

*Artykuł 23***Plan działalności**

1. Plan działalności, o którym mowa w art. 18 ust. 1 lit. c), zawiera dane szczegółowe lub dowody dotyczące:

- a) rodzaju ryzyk lub zobowiązań, które dany zakład ubezpieczeń lub reasekuracji zamierza ubezpieczać lub reasekurować;
- b) rodzaju umów reasekuracji, które zakład reasekuracji zamierza zawierać z zakładami dokonującymi cesji;
- c) podstawowych wytycznych dotyczących reasekuracji i retrocesji;
- d) pozycji podstawowych środków własnych składających się na nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego;
- e) oszacowań kosztów związanych z utworzeniem administracji oraz struktury organizacyjnej zabezpieczającej działalność zakładu; środków finansowych przeznaczonych na pokrycie tych kosztów oraz – w przypadku gdy ubezpieczenie ma objąć ryzyka zaliczone do grupy 18 w pkt A załącznika I – środków pozostających w dyspozycji zakładu ubezpieczeń, przeznaczonych na świadczenie obiecanej pomocy.

2. ►**C3** Oprócz wymogów określonych w ust. 1 przez pierwsze trzy lata obrotowe plan działalności zawiera: ◀

- a) prognozę bilansu;

▼ B

- b) oszacowania przyszłego kapitałowego wymogu wypłacalności, jak przewidziano w rozdziale VI sekcja 4 podsekcja 1, na podstawie prognozy bilansu, o której mowa w lit. a), a także metodę obliczeniową zastosowaną do sporządzenia tych oszacowań;
- c) oszacowania przyszłego minimalnego wymogu kapitałowego, jak przewidziano w art. 128 i 129, na podstawie prognozy bilansu, o której mowa w lit. a), a także metodę obliczeniową zastosowaną do sporządzenia tych oszacowań;
- d) oszacowania środków finansowych przeznaczonych na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, minimalnego wymogu kapitałowego oraz kapitałowego wymogu wypłacalności;
- e) w odniesieniu do ubezpieczeń innych niż na życie i reasekuracji, również:
  - (i) oszacowania kosztów zarządu niebędących kosztami jego ustanowienia, w szczególności ogólnych kosztów bieżących i prowizji;
  - (ii) oszacowania składek lub wkładów oraz roszczeń;
- f) w odniesieniu do ubezpieczeń na życie, również plan ustanawiający szczegółowy szacunek przychodów i wydatków związanych z bezpośrednią działalnością ubezpieczeniową, ryzykami przyjętymi do reasekuracji i cesjami reasekuracyjnymi.

*Artykuł 24***Akcjonariusze i wspólnicy posiadający znaczne pakiety akcji**

1. Organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby nie udzielają zakładowi zezwolenia na podjęcie działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej, dopóki nie zostaną poinformowane o tożsamości akcjonariuszy lub wspólników, pośrednich lub bezpośrednich, będących osobami fizycznymi lub prawnymi, którzy posiadają znaczne pakiety akcji w tym zakładzie, oraz o wysokości tych pakietów.

Organy te odmawiają udzielenia zezwolenia, jeżeli uwzględniając potrzebę zapewnienia prawidłowego i ostrożnego zarządzania zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji, nie uznają kwalifikacji akcjonariuszy lub wspólników za odpowiednie.

2. Na użytek ust. 1 uwzględnia się prawa głosu, o których mowa w art. 9 i 10 dyrektywy 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym⁽¹⁾, a także warunki dotyczące ich konsolidacji, określone w art. 12 ust. 4 i 5 tej dyrektywy.

⁽¹⁾ Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 38.

▼ B

Państwa członkowskie nie biorą pod uwagę praw głosu ani akcji, które przedsiębiorstwa inwestycyjne lub instytucje kredytowe mogą posiadać w wyniku gwarantowania emisji instrumentów finansowych lub subemisji instrumentów finansowych z gwarancją przejęcia emisji uwzględnionych w punkcie 6 sekcji A załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE, zakładając, że prawa nie są wykonywane ani używane w inny sposób w celu ingerencji w zarządzanie przez emitenta oraz że prawa głosu lub akcje zostaną zbyte w ciągu roku od daty nabycia.

*Artykuł 25***Odmowa udzielenia zezwolenia**

Każdej decyzji odmawiającej udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności towarzyszy dokładne uzasadnienie i informuje się o niej dany zakład.

Każde państwo członkowskie zapewnia prawo odwołania się do sądu w przypadku odmowy udzielenia zezwolenia.

Taki przepis zostaje również wprowadzony w odniesieniu do przypadków, gdy organy nadzoru nie rozpatrzą wniosku o udzielenie zezwolenia w terminie sześciu miesięcy od daty jego otrzymania.

▼ M5*Artykuł 25a***Informowanie i publikacja informacji o zezwoleniach lub o cofnięciu zezwoleń**

O każdym udzielonym zezwoleniu lub cofnięciu zezwolenia powiadamiany jest Europejski Urząd Nadzoru (Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych) (EIOPA) ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010⁽¹⁾. Nazwę każdego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, któremu udzielono zezwolenia, umieszcza się w wykazie. EIOPA publikuje ten wykaz na swojej stronie internetowej i aktualizuje go.

▼ B*Artykuł 26***Wcześniejsze konsultacje z organami innych państw członkowskich**

1. Z organami nadzoru innego zaangażowanego państwa członkowskiego prowadzone są konsultacje przed udzieleniem zezwolenia:

- a) jednostce zależnej zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego zezwolenie w tym innym państwie członkowskim;
- b) jednostce zależnej jednostki dominującej nad zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji posiadającym zezwolenie w tym państwie członkowskim; lub
- c) zakładowi kontrolowanemu przez tę samą osobę fizyczną lub prawną, która kontroluje zakład ubezpieczeń lub reasekuracji posiadający zezwolenie w tym państwie członkowskim.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych), zmiany decyzji nr 716/2009/WE i uchylenia decyzji Komisji 2009/79/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 48).

▼ B

2. Z organami zaangażowanego państwa członkowskiego, odpowiedzialnymi za nadzór nad instytucjami kredytowymi lub przedsiębiorstwami inwestycyjnymi, prowadzone są konsultacje przed udzieleniem zezwolenia zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji, który jest:

- a) jednostką zależną instytucji kredytowej lub przedsiębiorstwa inwestycyjnego, posiadającego zezwolenie we Wspólnocie;
- b) jednostką zależną jednostki dominującej nad instytucją kredytową lub przedsiębiorstwem inwestycyjnym posiadającymi zezwolenie we Wspólnocie; lub
- c) zakładem kontrolowanym przez tę samą osobę fizyczną lub prawną, która kontroluje instytucję kredytową lub przedsiębiorstwo inwestycyjne posiadające zezwolenie we Wspólnocie.

3. Odpowiednie organy, o których mowa w ust. 1 i 2, konsultują się wzajemnie, w szczególności podczas dokonywania oceny odpowiedzialności akcjonariuszy oraz wymogów dotyczących kompetencji i reputacji wszystkich osób, które faktycznie zarządzają zakładem lub pełnią inne kluczowe funkcje związane z zarządzaniem innym podmiotem należącym do tej samej grupy.

Przekazują one sobie wzajemnie wszelkie informacje odnoszące się do odpowiedzialności akcjonariuszy oraz wymogów dotyczących kompetencji i reputacji wszystkich osób, które faktycznie zarządzają zakładem lub pełnią inne kluczowe funkcje, istotne dla innych właściwych organów uczestniczących w udzielaniu zezwoleń, a także w prowadzeniu oceny zgodności z warunkami działalności.

*ROZDZIAŁ III****Organy nadzoru i zasady ogólne****Artykuł 27***Główny cel nadzoru**

Państwa członkowskie zapewniają dysponowanie przez organy nadzoru środkami, wiedzą fachową, potencjałem i uprawnieniami, koniecznymi do osiągnięcia głównego celu nadzoru, a mianowicie ochrony ubezpieczających i beneficjentów.

*Artykuł 28***Stabilność finansowa i procykliczność**

Z zastrzeżeniem głównego celu nadzoru ustanowionego w art. 27 państwa członkowskie zapewniają należyte uwzględnianie przez organy nadzoru przy wykonywaniu swoich ogólnych zadań potencjalnego wpływu swoich decyzji na stabilność systemów finansowych w Unii Europejskiej, w szczególności w sytuacjach kryzysowych, przy uwzględnieniu informacji dostępnych w tym czasie.

▼ B

W okresach wyjątkowych zdarzeń na rynkach finansowych organy nadzoru biorą pod uwagę potencjalne procykliczne skutki swoich działań.

*Artykuł 29***Ogólne zasady nadzoru**

1. Podstawą nadzoru jest podejście perspektywiczne i oparte na ocenie ryzyka. Nadzór obejmuje stałą kontrolę właściwego prowadzenia działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej oraz przestrzegania przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przepisów dotyczących nadzoru.
2. Nadzór nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji obejmuje odpowiednie połączenie kontroli działalności zakładu i kontroli na miejscu.
3. Państwa członkowskie gwarantują, że wymogi określone w niniejszej dyrektywie są stosowane w sposób proporcjonalny do natury, skali i złożoności ryzyk właściwych dla działalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji.

▼ M5

4. Akty delegowane oraz regulacyjne i wykonawcze standardy techniczne przyjęte przez Komisję uwzględniają zasadę proporcjonalności, zapewniając w ten sposób proporcjonalne stosowanie niniejszej dyrektywy, w szczególności w odniesieniu do małych zakładów ubezpieczeń.

Projekty regulacyjnych standardów technicznych przedstawione przez EIOPA zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, projekty wykonawczych standardów technicznych przedstawione zgodnie z art. 15 tego rozporządzenia oraz wytyczne i zalecenia wydane zgodnie z art. 16 tego rozporządzenia uwzględniają zasadę proporcjonalności, zapewniając tym samym proporcjonalne stosowanie niniejszej dyrektywy, w szczególności w odniesieniu do małych zakładów ubezpieczeń.

▼ B*Artykuł 30***Organy nadzoru i zakres nadzoru**

1. Nadzór finansowy nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji, w tym nad działalnością, którą prowadzą one przez swoje oddziały albo w ramach swobody świadczenia usług, stanowi wyłączną odpowiedzialność państwa członkowskiego siedziby.
2. Nadzór finansowy prowadzony na mocy ust. 1 obejmuje sprawdzenie, w odniesieniu do całej działalności zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji, jego stopnia wypłacalności, tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, jego aktywów i dopuszczonych środków własnych, zgodnie z ustanowionymi zasadami lub praktyką stosowaną w państwie członkowskim siedziby na mocy przepisów przyjętych na poziomie wspólnotowym.

▼ B

W przypadku gdy dany zakład ubezpieczeń posiada zezwolenie na objęcie ochroną ubezpieczeniową ryzyk należących do klasy 18 w części A załącznika I, nadzór rozszerza się o monitorowanie środków technicznych pozostających do dyspozycji zakładu ubezpieczeń w celu wykonywania czynności w zakresie pomocy, do których wykonywania zakład się zobowiązał, w przypadku gdy prawo państwa członkowskiego siedziby przewiduje monitorowanie takich środków.

3. Jeżeli organy nadzoru państwa członkowskiego umiejscowienia ryzyka lub państwa członkowskiego zobowiązania lub, w przypadku zakładu reasekuracji, organów nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego, mają podstawy uważać, że działalność zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji może naruszyć jego prawidłową kondycję finansową, powiadamiają o tym organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby tego zakładu.

Organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby ustalają, czy zakład postępuje zgodnie z zasadami ostrożnościowymi ustanowionymi w niniejszej dyrektywie.

*Artykuł 31***Przejrzystość i odpowiedzialność**

1. Organy nadzoru wykonują swoje zadania w sposób przejrzysty i odpowiedzialny, z należyтым poszanowaniem ochrony informacji poufnych.

2. Państwa członkowskie zapewniają ujawnianie następujących informacji:

- a) tekstów przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych oraz ogólnych wytycznych w dziedzinie regulacji działalności ubezpieczeniowej;
- b) podstawowych kryteriów i metod, w tym narzędzi opracowanych zgodnie z art. 34 ust. 4, stosowanych w procesie nadzoru określonym w art. 36;
- c) zbiorczych danych statystycznych dotyczących głównych aspektów stosowania nadzoru ostrożnościowego;
- d) sposobu korzystania z możliwości wyboru opcji przewidzianych w niniejszej dyrektywie;
- e) celów nadzoru oraz jego głównych funkcji i działań.

Ujawnienia, o których mowa w akapicie pierwszym, muszą być wystarczające do porównania sposobów podejścia przyjętych przez organy nadzoru w poszczególnych państwach członkowskich.

Informacje są ujawniane w jednolitym formacie i są regularnie uaktualniane. Informacje, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a) do e), są dostępne pod jednym adresem elektronicznym w każdym państwie członkowskim.

▼ B

3. Państwa członkowskie ustanawiają przejrzyste procedury w zakresie mianowania i odwoływania członków organów kierowniczych i zarządzających swoich organów nadzoru.

▼ M5

4. Bez uszczerbku dla art. 35, art. 51, art. 254 ust. 2 i art. 256, w odniesieniu do ust. 2 niniejszego artykułu, Komisja przyjmuje, zgodnie z art. 301a, akty delegowane określające główne aspekty, których dotyczyć mają ujawniane dane statystyczne, wykaz zawartości i datę publikacji ujawnianych informacji;

5. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania ust. 2 niniejszego artykułu oraz bez uszczerbku dla art. 35, art. 51, art. 254 ust. 2 i art. 256, EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych w celu określenia wzorów i struktury ujawnianych informacji przewidzianych w niniejszym artykule.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 września 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z procedurą określoną w art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B*Artykuł 32***Zakaz odrzucania umów reasekuracji lub umów retrocesji**

1. Państwo członkowskie siedziby zakładu ubezpieczeń nie może odrzucić umowy reasekuracji zawartej z zakładem reasekuracji lub z zakładem ubezpieczeń posiadającym zezwolenie wydane na mocy art. 14 z przyczyn bezpośrednio związanych z kondycją finansową tego zakładu reasekuracji lub zakładu ubezpieczeń.

2. Państwo członkowskie siedziby zakładu reasekuracji nie może odrzucić umowy retrocesji zawartej przez zakład reasekuracji z innym zakładem reasekuracji lub z zakładem ubezpieczeń posiadającym zezwolenie wydane na mocy art. 14 z przyczyn bezpośrednio związanych z kondycją finansową tego zakładu reasekuracji lub zakładu ubezpieczeń.

*Artykuł 33***Nadzór nad oddziałami utworzonymi w innym państwie członkowskim**

Państwa członkowskie zapewniają w przypadku gdy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji posiadający zezwolenie udzielone w innym państwie członkowskim prowadzi działalność za pośrednictwem oddziału, możliwość dokonywania przez organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby, po uprzednim powiadomieniu organów nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego, którego to dotyczy, we własnym zakresie lub za pośrednictwem wyznaczonych do tego celu osób, kontroli na miejscu informacji koniecznych do sprawowania nadzoru finansowego nad zakładem.

▼ B

Organy przyjmującego państwa członkowskiego, którego to dotyczy, mogą uczestniczyć w tych kontrolach.

▼ M5

Jeśli organ nadzoru powiadomił organy nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu zgodnie z akapitem pierwszym oraz jeśli temu organowi nadzoru nie zezwala się na skorzystanie z przysługującego mu prawa przeprowadzenia kontroli na miejscu lub jeżeli organy nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego nie są w stanie skorzystać w praktyce z przysługującego im prawa uczestnictwa w tych kontrolach zgodnie z akapitem drugim, organy nadzoru mogą skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o pomoc tego urzędu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu.

Zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 EIOPA może brać udział w kontrolach na miejscu przeprowadzanych wspólnie przez co najmniej dwa organy nadzoru.

▼ B*Artykuł 34***Ogólne uprawnienia nadzorcze**

1. Państwa członkowskie dbają o to, aby organy nadzoru były uprawnione do stosowania środków zapobiegawczych i naprawczych w celu zapewnienia przestrzegania przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych, których muszą przestrzegać w poszczególnych państwach członkowskich.
2. Organy nadzoru są uprawnione do stosowania wszelkich koniecznych środków, w tym, jeśli to stosowne, środków o charakterze administracyjnym lub finansowym, w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji oraz członków ich organów administrujących, zarządzających lub nadzorczych.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy nadzoru miały prawo żądania wszystkich informacji koniecznych do sprawowania nadzoru zgodnie z art. 35.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy nadzoru tam, w stosownych przypadkach, były uprawnione do opracowania, w ramach procesu nadzoru, oprócz wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności, niezbędnych narzędzi ilościowych służących do oceny zdolności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji do sprostania możliwym zdarzeniom lub przyszłym zmianom warunków gospodarczych, które mogłyby mieć niekorzystny wpływ na ich ogólną kondycję finansową. Organy nadzoru są uprawnione do wymagania od zakładów przeprowadzania odpowiednich testów.
5. Organy nadzoru są uprawnione do prowadzenia kontroli na miejscu, w lokalach zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.
6. Uprawnienia nadzorcze są stosowane terminowo i w sposób proporcjonalny.
7. Uprawnienia przysługujące wobec zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, o których mowa w ust. 1–5, mogą być stosowane również w odniesieniu do działań zleczanych przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w drodze outsourcingu.

▼ B

8. W stosownych przypadkach uprawnienia, o których mowa w ust. 1–5 i 7, są wykonywane na drodze sądowej przy użyciu środków przymusu.

*Artykuł 35***Informacje dostarczane do celów nadzoru****▼ M5**

1. Państwa członkowskie nakładają wymóg na zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji do przekazywania organom nadzoru informacji koniecznych do nadzoru, uwzględniających cele nadzoru określone w art. 27 i 28. Informacje te obejmują co najmniej informacje konieczne do przeprowadzenia w trakcie procesu nadzoru, o którym mowa w art. 36, następujących czynności:

▼ B

- a) oceny systemu zarządzania stosowanego przez zakłady, działalności prowadzonej przez zakłady, zasad wyceny stosowanych do celów określenia wypłacalności, ryzyka związanego z działalnością zakładu, systemów zarządzania ryzykiem, a także ich struktury kapitałowej, potrzeb kapitałowych i zarządzania kapitałem;
- b) podjęcia wszelkich stosownych decyzji wynikających z wykonywania ich praw i obowiązków nadzorczych.

2. Państwa członkowskie dbają o to, aby organy nadzoru były uprawnione do:

- a) określania charakteru, zakresu i formatu informacji, o których mowa w ust. 1, których przekazania wymagają od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji:
  - (i) w uprzednio określonych okresach;
  - (ii) w przypadku wystąpienia uprzednio określonych zdarzeń;
  - (iii) podczas postępowań dotyczących sytuacji zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji;
- b) uzyskania wszelkich informacji dotyczących umów zawartych przez pośredników lub umów zawartych z osobami trzecimi; oraz
- c) żądania informacji od ekspertów zewnętrznych, takich jak biegli rewidenci i aktuariusze.

3. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, obejmują:

- a) elementy jakościowe lub ilościowe, lub wszelkie odpowiednie połączenie tych elementów;
- b) elementy odnoszące się do przeszłości, teraźniejszości lub przyszłości, lub wszelkie odpowiednie połączenie tych elementów; oraz
- c) dane pochodzące ze źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, lub wszelkie odpowiednie połączenie tych danych;

▼ B

4. Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, są zgodne z następującymi zasadami:

- a) muszą odzwierciedlać charakter, skalę i złożoność działalności danego zakładu, a w szczególności ryzyka właściwego dla jego działalności;
- b) muszą być dostępne, kompletne pod wszelkimi istotnymi względami, porównywalne i spójne na przestrzeni czasu; oraz
- c) muszą być istotne, wiarygodne i zrozumiałe.

5. Państwa członkowskie nakładają na zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wymóg wprowadzenia odpowiednich systemów i struktur w celu spełnienia wymagań określonych w ust. 1–4, a także sporządzenia na piśmie zasad, zatwierdzonych przez organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, zapewniających ciągłą adekwatność przekazywanych informacji.

▼ M5

6. Bez uszczerbku dla art. 129 ust. 4, jeżeli uprzednio określone okresy, o których mowa w ust. 2 lit. a) ppkt (i), są krótsze niż rok, zainteresowane organy nadzoru mogą ograniczyć regularną sprawozdawczość do organów nadzoru, jeżeli:

- a) przekazanie tych informacji stanowiłoby nadmierne obciążenie w stosunku do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla działalności danego zakładu;
- b) informacje są przekazywane przynajmniej raz w roku.

Organ nadzoru nie ograniczają regularnej sprawozdawczości z częstotliwością mniejszą niż raz w roku w przypadku zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, które wchodzą w skład grupy w rozumieniu art. 212 ust. 1 lit. c), chyba że dany zakład może wykazać organowi nadzoru w zadowalający sposób, że regularna sprawozdawczość z częstotliwością mniejszą niż raz w roku nie jest właściwa z uwagi na charakter, skalę i złożoność ryzyk właściwych dla działalności danej grupy.

Ograniczenie regularnej sprawozdawczości do organów nadzoru jest przyznawane tylko tym zakładom, których łączny udział w rynku nie przekracza 20 %, odpowiednio, rynku ubezpieczeń na życie i reasekuracji ubezpieczeń na życie lub rynku ubezpieczeń innych niż na życie i reasekuracji ubezpieczeń innych niż na życie w danym państwie członkowskim, gdzie udział w rynku ubezpieczeń innych niż na życie i reasekuracji ubezpieczeń innych niż na życie jest mierzony wielkością przychodu składki brutto, a udział w rynku ubezpieczeń na życie i reasekuracji ubezpieczeń na życie jest mierzony wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto.

Organ nadzoru, klasyfikując zakład do przyznania uprawnień, o których mowa powyżej, priorytetowo traktują najmniejsze zakłady.

7. Zainteresowane organy nadzoru mogą ograniczyć regularną sprawozdawczość do organów nadzoru lub zwolnić zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji od obowiązku przekazywania pełnego wykazu aktywów pozycja po pozycji, jeżeli:

- a) przekazanie tych informacji stanowiłoby nadmierne obciążenie w stosunku do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla działalności danego zakładu;

▼ **M5**

- b) przekazanie tych informacji nie jest konieczne do prowadzenia skutecznego nadzoru nad danym zakładem;
- c) odstępowanie nie narusza stabilności odpowiednich systemów finansowych w Unii; oraz
- d) dany zakład jest w stanie dostarczyć informacje w sposób doraźny.

Organy nadzoru nie przyznają zwolnień od obowiązku przekazywania pełnego wykazu aktywów pozycja po pozycji zakładom ubezpieczeń lub zakładom reasekuracji, które wchodzi w skład grupy w rozumieniu art. 212 ust. 1 lit. c), chyba że dany zakład może wykazać organowi nadzoru w zadowalający sposób, że przekazywanie pełnego wykazu aktywów pozycja po pozycji nie jest właściwe z uwagi na charakter, skalę i złożoność ryzyk właściwych dla działalności danej grupy i przy uwzględnieniu celu stabilności finansowej.

Odstępstwo od wymogu przekazywania pełnego wykazu aktywów do organów nadzoru jest przyznawane tylko tym zakładom, których łączny udział w rynku nie przekracza 20 %, odpowiednio, rynku ubezpieczeń na życie i reasekuracji ubezpieczeń na życie lub rynku ubezpieczeń innych niż na życie i reasekuracji ubezpieczeń innych niż na życie w danym państwie członkowskim, gdzie udział w rynku ubezpieczeń innych niż na życie i reasekuracji ubezpieczeń innych niż na życie jest mierzony wielkością przypisu składki brutto, a udział w rynku ubezpieczeń na życie i reasekuracji ubezpieczeń na życie jest mierzony wartością rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto.

Organy nadzoru, klasyfikując zakład do przyznania uprawnień, o których mowa powyżej, priorytetowo traktują najmniejsze zakłady.

8. Do celów ust. 6 i 7, w ramach procesu nadzoru, organy nadzoru oceniają, czy przekazanie informacji stanowiłoby nadmierne obciążenie w stosunku do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla danego zakładu, biorąc pod uwagę co najmniej:

- a) wartość składek, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów zakładu;
- b) zmienność odszkodowań i świadczeń wypłacanych przez zakład;
- c) ryzyka rynkowe związane z inwestycjami dokonywanymi przez zakład;
- d) poziom koncentracji ryzyka;
- e) łączną liczbę grup ubezpieczeń na życie i grup ubezpieczeń innych niż na życie, w zakresie których wydano zezwolenie;
- f) możliwe skutki zarządzania aktywami zakładu na stabilność finansową;
- g) systemy i struktury zakładu służące przekazywaniu informacji do celów nadzoru oraz sporządzone na piśmie zasady, o których mowa w ust. 5;
- h) adekwatność systemu zarządzania zakładem;

▼ M5

- i) poziom środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego;
- j) czy zakład jest wewnętrznym zakładem ubezpieczeń lub wewnętrznym zakładem reasekuracji, pokrywającym jedynie ryzyka związane z grupą przemysłową lub handlową, do której należy.

9. Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 301a określające informacje, o których mowa w ust. 1–4 niniejszego artykułu, oraz terminy przekazania tych informacji celem zapewnienia właściwego stopnia spójności sprawozdawczości dla organów nadzoru.

10. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszego artykułu EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących regularnej sprawozdawczości do organów nadzoru w odniesieniu do wzorów formularzy przekazywanych organom nadzoru, o których mowa w ust. 1 i 2.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 czerwca 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

11. W celu wsparcia spójnego i konsekwentnego stosowania ust. 6 i 7 EIOPA wydaje wytyczne zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 doprecyzowujące metody, które należy stosować przy określaniu udziału w rynku, o którym mowa w ust. 6 akapit trzeci i ust. 7 akapit trzeci.

▼ B*Artykuł 36***Proces nadzoru**

1. Państwa członkowskie dbają o to, aby organy nadzoru dokonywały przeglądu i oceny strategii, procesów i procedur sprawozdawczych ustanowionych przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w celu zapewnienia zgodności z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi przyjętymi na mocy niniejszej dyrektywy.

Wspomniany przegląd i ocena obejmują ocenę wymogów jakościowych związanych z systemem zarządzania, ocenę rodzajów ryzyka, na które dane zakłady są lub mogą być narażone, oraz ocenę zdolności tych zakładów do oszacowania tego ryzyka przy uwzględnieniu warunków, w których zakłady te prowadzą działalność.

2. Organy nadzoru dokonują w szczególności przeglądu i oceny zgodności z przepisami dotyczącymi:

- a) systemu zarządzania, w tym własnej oceny ryzyka i wypłacalności, określonych w rozdziale IV sekcja 2;
- b) rezerw techniczno-ubezpieczeniowych określonych w rozdziale VI sekcja 2;
- c) wymogów kapitałowych określonych w rozdziale VI sekcja 4 i 5;

▼ B

- d) zasad inwestowania określonych w rozdziale VI sekcja 6;
- e) jakości i ilości środków własnych określonych w rozdziale VI sekcja 3;
- f) w przypadku gdy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje pełny lub częściowy model wewnętrzny, ciągłej zgodności z wymogami dla pełnych i częściowych modeli wewnętrznych określonymi w rozdziale VI sekcja 4 podsekcja 3.

3. Organy nadzoru wprowadzają odpowiednie narzędzia monitorowania umożliwiające wykrycie pogarszającej się kondycji finansowej w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji oraz monitorowanie procesu prowadzącego do naprawienia sytuacji.

4. Organy nadzoru dokonują oceny adekwatności metod i praktyk stosowanych przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w celu określenia możliwych zdarzeń lub przyszłych zmian warunków gospodarczych, które mogłyby mieć niekorzystny wpływ na ich ogólną kondycję finansową.

Organy nadzoru dokonują oceny zdolności zakładów do sprostania tym możliwym zdarzeniom lub przyszłym zmianom warunków gospodarczych.

5. Organy nadzoru posiadają uprawnienia konieczne do wymagania od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji usunięcia słabych stron lub niedociągnięć stwierdzonych w ramach procesu nadzoru.

6. Przeglądy i oceny, o których mowa w ust. 1, 2 i 4, przeprowadza się regularnie.

Organy nadzoru określają minimalną częstotliwość i zakres tych przeglądów i ocen uwzględniając naturę, skalę i złożoność działalności danego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji.

*Artykuł 37***Narzut kapitałowy**

1. W następstwie procesu nadzoru organy nadzoru mogą w wyjątkowych okolicznościach ustanowić narzut kapitałowy dla zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji w drodze uzasadnionej decyzji. Jest to możliwe jedynie w następujących przypadkach:

- a) organ nadzoru stwierdził, że profil ryzyka zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji znacznie odbiega od założeń leżących u podstaw kapitałowego wymogu wypłacalności obliczonego przy zastosowaniu standardowej formuły zgodnie z przepisami rozdziału VI sekcja 4 podsekcja 2, oraz:
  - (i) wymóg stosowania modelu wewnętrznego zgodnie z art. 119 jest nieodpowiedni lub okazał się nieskuteczny; lub
  - (ii) podczas opracowywania częściowego lub pełnego modelu wewnętrznego zgodnie z art. 119;

▼ M5

b) organ nadzoru stwierdził, że profil ryzyka zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji znacznie odbiega od założeń leżących u podstaw kapitałowego wymogu wypłacalności obliczonego przy zastosowaniu modelu wewnętrznego lub częściowego modelu wewnętrznego zgodnie z przepisami rozdziału VI sekcja 4 podsekcja 3, ponieważ niektóre mierzalne rodzaje ryzyka nie zostały uwzględnione w sposób wystarczający i dostosowanie modelu w celu lepszego odzwierciedlenia danego profilu ryzyka w odpowiednim terminie nie odniosło pożądanego skutku;

▼ B

c) organ nadzoru stwierdził, że system zarządzania zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji znacznie odbiega od standardów określonych w rozdziale IV sekcja 2, że rozbieżności te uniemożliwiają zakładowi odpowiednie określenie, pomiar i monitorowanie ryzyk, na które zakład jest lub może być narażony, odpowiednie zarządzanie nimi i ich zgłaszanie, oraz że mało prawdopodobne jest, aby zastosowanie innych środków samo w sobie doprowadziło do wystarczającej poprawy niedociągnięć w odpowiednim terminie;

▼ M5

d) zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje korektę dopasowującą, o której mowa w art. 77b, korektę z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d, lub środki przejściowe, o których mowa w art. 308c i 308d, i organ nadzoru stwierdził, że profil ryzyka tego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji znacznie odbiega od założeń leżących u podstaw tych korekt i środków przejściowych.

2. W okolicznościach określonych w ust. 1 lit. a) i b) narzut kapitałowy oblicza się w sposób zapewniający przestrzeganie przez ten zakład art. 101 ust. 3.

W okolicznościach określonych w ust. 1 lit. c) narzut kapitałowy jest współmierny do istotnych ryzyk wynikających z niedociągnięć, które skłoniły organ nadzoru do podjęcia decyzji o ustanowieniu narzutu.

W okolicznościach określonych w ust. 1 lit. d) narzut kapitałowy musi być współmierny do istotnych ryzyk wynikających z faktu, iż profil ryzyka odbiega od założeń, o których mowa w tym ustępie.

▼ B

3. W przypadkach określonych w ust. 1 lit. b) i c) organ nadzoru zapewnia, aby zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji podjął wszelkie kroki w celu usunięcia niedociągnięć, które doprowadziły do ustanowienia narzutu kapitałowego.

4. Organ nadzoru dokonuje co najmniej raz w roku przeglądu narzutu kapitałowego, o którym mowa w ust. 1, i znosi go, jeżeli zakład usunął niedociągnięcia, które doprowadziły do jego ustanowienia.

5. Kapitałowy wymóg wypłacalności z uwzględnieniem ustanowionego narzutu kapitałowego zastępuje nieadekwatny kapitałowy wymóg wypłacalności.

▼ B

Niezależnie od akapitu pierwszego kapitałowy wymóg wypłacalności nie obejmuje narzutu kapitałowego ustanowionego zgodnie z ust. 1 lit. c) do celów obliczenia marginesu ryzyka, o którym mowa w art. 77 ust. 5.

▼ M5

6. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane doprecyzowujące okoliczności, w których może zostać ustanowiony narzut kapitałowy.

7. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane doprecyzowujące metody obliczania narzutu kapitałowego.

8. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszego artykułu EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych określających procedury dotyczące decyzji w sprawie ustanowienia, obliczania i znoszenia narzutów kapitałowych.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 września 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B*Artykuł 38***Nadzór nad funkcjami i działaniami zlecanymi w drodze outsourcingu**

1. Z zastrzeżeniem art. 49 państwa członkowskie zapewniają, aby zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, które dokonują outsourcingu danej funkcji lub działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej, podejmowały działania niezbędne do zapewnienia spełnienia następujących warunków:

- a) dostawca usług musi współpracować z organami sprawującymi nadzór nad zakładem ubezpieczeń i zakładem reasekuracji w związku z funkcją lub działaniem zleconym w ramach outsourcingu;
- b) zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, ich biegli rewidentzi i organy nadzoru muszą posiadać faktyczny dostęp do danych związanych z funkcjami lub działaniami zlecanymi w drodze outsourcingu;
- c) organy nadzoru muszą posiadać rzeczywisty dostęp do lokali dostawcy usług i muszą być w stanie egzekwować te prawa dostępu.

2. Państwo członkowskie, w którym umiejscowiony jest dostawca usług, zezwala organom sprawującym nadzór nad zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji na przeprowadzenie samodzielnie lub za pośrednictwem osób, które wyznaczają do tego celu, kontroli na miejscu w lokalu dostawcy usług. Organ nadzoru zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji informuje odpowiedni organ państwa członkowskiego dostawcy usług, zanim przeprowadzi kontrolę na miejscu. W przypadku podmiotów nienadzorowanych właściwym organem jest organ nadzoru.

▼ B

Organy nadzoru państwa członkowskiego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji mogą powierzyć zadanie przeprowadzenia takich kontroli na miejscu organom nadzoru państwa członkowskiego, w którym umiejscowiony jest dostawca usług.

▼ M5

W przypadku gdy organ nadzoru powiadomił odpowiedni organ państwa członkowskiego dostawcy usług o zamiarze przeprowadzenia kontroli na miejscu zgodnie z niniejszym ustępem lub w przypadku gdy ten organ przeprowadza kontrolę na miejscu zgodnie z akapitem pierwszym w sytuacji, gdy tamten organ nadzoru nie może w praktyce wykonać przysługującego mu prawa do przeprowadzenia kontroli na miejscu, organ nadzoru może skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o jego pomoc zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu.

Zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 EIOPA jest uprawniony do uczestnictwa w kontroli na miejscu przeprowadzanej wspólnie przez co najmniej dwa organy nadzoru.

▼ B*Artykuł 39***Przeniesienie portfela**

1. Na mocy warunków ustanowionych przez prawo krajowe państwa członkowskie udzielają zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji, których siedziby mieszczą się na ich terytorium, zezwolenia na przeniesienie części lub całości portfela umów, zawartych w ramach prawa przedsiębiorczości lub w ramach swobody świadczenia usług, na rzecz zakładu przejmującego, mającego siedzibę we Wspólnocie.

Zezwolenia na takie przeniesienie udziela się jedynie w przypadku gdy organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby zakładu przejmującego zaświadczą, że zakład przejmujący, po uwzględnieniu przejętego portfela, posiada niezbędne dopuszczalne środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 100 akapit pierwszy.

2. W przypadku zakładów ubezpieczeń stosuje się ust. 3–6.

3. W przypadku gdy oddział zamierza przenieść część lub całość portfela umów, konsultowane jest państwo członkowskie, w którym znajduje się oddział.

4. W okolicznościach, o których mowa w ust. 1 i 3, organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby przenoszącego zakładu ubezpieczeń zezwalają na dokonanie przeniesienia po otrzymaniu zgody organów państw członkowskich zawarcia umów albo na podstawie swobody przedsiębiorczości albo na podstawie swobody świadczenia usług.

5. Organy państw członkowskich, do których zwrócono się o wydanie opinii lub zgody, przekazują swoją opinię lub zgodę organom państwa członkowskiego siedziby, w którym mieści się siedziba zakładu ubezpieczeń dokonującego przeniesienia, w terminie trzech miesięcy od otrzymania takiego żądania.

Brak odpowiedzi tych organów w tym terminie uważa się za wyrażenie milczącej zgody.

▼ B

6. Przeniesienie portfela, na które udzielono zezwolenia zgodnie z ust. 1–5, ogłasza się przed uzyskaniem zezwolenia lub po jego uzyskaniu, zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskiego siedziby, państwa członkowskiego umiejscowienia ryzyka lub państwa członkowskiego zobowiązania.

Przeniesienia takie stają się automatycznie wiążące dla ubezpieczających, ubezpieczonych i wszystkich innych osób posiadających prawa i obowiązki wynikające z przeniesionych umów.

Akapit pierwszy i drugi niniejszego ustępu nie mają wpływu na prawo państw członkowskich do zapewnienia ubezpieczającym możliwości rezygnacji z umów w określonym czasie po dokonaniu przeniesienia.

*ROZDZIAŁ IV**Zasady dotyczące prowadzenia działalności**Sekcja 1***Odpowiedzialność organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego***Artykuł 40***Odpowiedzialność organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego**

Państwa członkowskie zapewniają, aby organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji ponosił ostateczną odpowiedzialność za przestrzeganie przez dany zakład przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych przyjętych na mocy niniejszej dyrektywy.

*Sekcja 2***System zarządzania***Artykuł 41***Ogólne wymogi w zakresie zarządzania**

1. Państwa członkowskie nakładają na wszystkie zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wymóg wprowadzenia skutecznego systemu zarządzania, który zapewnia prawidłowe i ostrożne zarządzanie prowadzoną działalnością.

System ten obejmuje co najmniej odpowiednią, przejrzystą strukturę organizacyjną, w której zakresy odpowiedzialności są jasno przypisane i odpowiednio podzielone, oraz skuteczny system zapewniający przekazywanie informacji. Obejmuje on zgodność z wymogami określonymi w art. 42–49.

System zarządzania poddaje się regularnym przeglądom wewnętrznym.

2. System zarządzania jest proporcjonalny do charakteru, skali i złożoności działalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji.

▼ B

3. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadają sporządzone na piśmie zasady dotyczące co najmniej zarządzania ryzykiem, kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz, gdzie stosowne, outsourcingu. Zakłady zapewniają wprowadzenie tych zasad w życie.

Sporządzone na piśmie zasady poddaje się przeglądowi co najmniej raz w roku. Podlegają one wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy i są dostosowywane do wszelkich istotnych zmian w systemie lub obszarze, którego dotyczą.

▼ M11

4. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji podejmują rozsądne działania w celu zapewnienia ciągłości i regularności wykonywania swojej działalności, co obejmuje opracowanie planów awaryjnych. W tym celu zakład stosuje odpowiednie i współmierne systemy, zasoby i procedury oraz w szczególności ustanawia sieci i systemy informacyjne oraz zarządza nimi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 ⁽¹⁾.

▼ B

5. Organy nadzoru dysponują odpowiednimi środkami, metodami i uprawnieniami w zakresie weryfikacji systemu zarządzania zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz oceny wskazanych przez te zakłady nowych ryzyk zidentyfikowanych przez te zakłady, które mogą mieć wpływ na ich prawidłową kondycję finansową.

Państwa członkowskie zapewniają, aby organy nadzoru były uprawnione do żądania poprawy i wzmocnienia systemu zarządzania tak, aby zapewniona była zgodność z wymogami określonymi w art. 42–49.

*Artykuł 42***Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji osób, które faktycznie zarządzają zakładem lub pełnią inne kluczowe funkcje**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zapewniają spełnianie przez wszystkie osoby, które faktycznie zarządzają zakładem lub mają inne kluczowe funkcje, następujących wymagań:

- a) ich kwalifikacje zawodowe, wiedza i doświadczenie są odpowiednie, aby umożliwić prawidłowe i ostrożne zarządzanie (kompetencje); oraz
- b) są osobami uczciwymi i cieszącymi się nieposzlakowaną opinią (reputacja).

2. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji informują organ nadzoru o wszelkich zmianach w kręgu osób, które faktycznie zarządzają zakładem lub pełnią inne kluczowe funkcje, podając wszystkie informacje niezbędne do dokonania oceny, czy nowe osoby powołane na stanowiska kierownicze w zakładzie spełniają wymogi dotyczące kompetencji i reputacji.

3. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji informują organ sprawujący nad nimi nadzór, jeżeli którakolwiek z osób, o których mowa w ust. 1 i 2, została zastąpiona, ponieważ przestała spełniać wymogi, o których mowa w ust. 1.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) nr 909/2014 oraz (UE) 2016/1011 (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 1).

▼ B*Artykuł 43***Dowód dobrej reputacji**

1. Jeżeli państwo członkowskie wymaga od własnych obywateli dowodu dobrej opinii, dowodu, że uprzednio nie ogłaszali oni upadłości, lub obydwu tych dowodów, to w przypadku obywateli innych państw członkowskich to państwo członkowskie przyjmuje za wystarczający dowód wyciąg z rejestru sądowego lub, jeżeli nie można dostarczyć takiego wyciągu, równoważny dokument dowodzący spełnienia tych wymagań, wydany przez właściwy organ sądowy lub administracyjny w państwie członkowskim siedziby lub państwie członkowskim, z którego pochodzi dany cudzoziemiec.

2. W przypadku gdy państwo członkowskie siedziby lub państwo członkowskie, z którego pochodzi dany cudzoziemiec, nie wydaje dokumentu, o którym mowa w ust. 1, można go zastąpić oświadczeniem złożonym pod przysięgą lub – w państwach członkowskich, w których nie przewiduje się oświadczenia pod przysięgą – oświadczeniem złożonym przez zainteresowanego cudzoziemca przed właściwym organem sądowym lub administracyjnym lub, w stosownych przypadkach, przed notariuszem w państwie członkowskim siedziby lub w państwie członkowskim, z którego dany cudzoziemiec pochodzi.

Taki organ lub notariusz wydaje zaświadczenie potwierdzające prawdziwość oświadczenia złożonego pod przysięgą lub oświadczenia.

Oświadczenie, o którym mowa w akapicie pierwszym, dotyczące faktu nieogłaszania uprzednio upadłości, można również złożyć przed właściwą organizacją zawodową lub gospodarczą w danym państwie członkowskim.

3. Dokumenty i zaświadczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, przedstawia się nie później niż trzy miesiące od daty ich wydania.

4. Państwa członkowskie wyznaczają władze i organy właściwe do wydawania dokumentów, o których mowa w ust. 1 i 2, i powiadają o tym niezwłocznie pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję.

Każde państwo członkowskie informuje również inne państwa członkowskie i Komisję o władzach i organach, którym przedkłada się dokumenty, o których mowa w ust. 1 i 2, na poparcie wniosku o prowadzenie na terytorium tego państwa członkowskiego działalności, o której mowa w art. 2.

*Artykuł 44***Zarządzanie ryzykiem**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wprowadzają efektywny system zarządzania ryzykiem obejmujący strategię, procesy i procedury sprawozdawcze konieczne do określenia, pomiaru i monitorowania ryzyka, na które są lub mogą być narażone, oraz współzależności między nimi, zarządzania tymi rodzajami ryzyka i sprawozdawczości w ich zakresie, w sposób ciągły oraz zarówno na poziomie indywidualnym, jak i zagregowanym.

System zarządzania ryzykiem jest skuteczny i dobrze zintegrowany ze strukturą organizacyjną i z procesami decyzyjnymi zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, z odpowiednim uwzględnieniem osób, które faktycznie zarządzają zakładem lub pełnią inne kluczowe funkcje.

▼ B

2. System zarządzania ryzykiem obejmuje ryzyka, które należy uwzględnić w obliczeniach kapitałowego wymogu wypłacalności, zgodnie z art. 101 ust. 4, oraz ryzyka, które są uwzględniane jedynie częściowo lub nie są w ogóle uwzględniane w tych obliczeniach.

System zarządzania ryzykiem obejmuje co najmniej następujące obszary:

- a) ocena ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia i tworzenie rezerw;
- b) zarządzanie aktywami i pasywami;
- c) lokaty, w szczególności w instrumenty pochodne i podobne instrumenty finansowe;
- d) zarządzanie płynnością i ryzykiem koncentracji;
- e) zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- f) reasekurację i inne techniki ograniczania ryzyka.

Sporządzone na piśmie zasady dotyczące zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 41 ust. 3, obejmują strategię związane z obszarami wskazanymi w akapicie drugim lit. a)–f) niniejszego ustępu.

▼ M5

W przypadku gdy zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji stosują korektę dopasowującą, o której mowa w art. 77b, lub korektę z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d, opracowują one plan płynności przewidujący wpływy pieniężne i wypływy pieniężne związane z aktywami i zobowiązaniami podlegającymi tym korektom.

2a. W odniesieniu do zarządzania aktywami i pasywami zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji regularnie oceniają:

- a) wrażliwość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i dopuszczonych środków własnych na założenia leżące u podstaw ekstrapolacji odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 77a;
- b) gdy stosują korektę dopasowującą, o której mowa w art. 77b:
  - (i) wrażliwość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i dopuszczonych środków własnych na założenia leżące u podstaw obliczenia korekty dopasowującej, w tym obliczenia spreadu bazowego, o którym mowa w art. 77c ust. 1 lit. b), oraz możliwy wpływ przymusowej sprzedaży aktywów na wielkość dopuszczonych środków własnych;
  - (ii) wrażliwość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i dopuszczonych środków własnych na zmiany składu wyznaczonego portfela aktywów;
  - (iii) wpływ obniżenia korekty dopasowującej do zera;

▼ M5

c) gdy stosują korektę z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d:

(i) wrażliwość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i dopuszczonych środków własnych na założenia leżące u podstaw obliczania korekty z tytułu zmienności oraz możliwy wpływ przymusowej sprzedaży aktywów na wielkość dopuszczonych środków własnych;

(ii) wpływ obniżenia korekty z tytułu zmienności do zera.

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji co roku przedstawiają wyniki ocen, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), b) i c), organowi nadzoru w ramach informacji przekazywanych na mocy art. 35. W przypadku gdy obniżenie korekty dopasowującej lub korekty z tytułu zmienności do zera skutkowałoby niezgodnością z kapitałowym wymogiem wypłacalności, zakład przedstawia także analizę środków, jakie mógłby podjąć w takiej sytuacji, aby został przywrócony poziom dopuszczonych środków własnych pokrywających kapitałowy wymóg wypłacalności lub został obniżony profil ryzyka w celu przywrócenia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności.

W przypadku gdy jest stosowana korekta z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d, sporządzone na piśmie zasady dotyczące zarządzania ryzykiem, o których mowa w art. 41 ust. 3, obejmują zasady dotyczące kryteriów stosowania korekty z tytułu zmienności.

▼ B

3. W odniesieniu do ryzyka inwestycyjnego zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wykazują, że spełniają przepisy rozdziału VI sekcja 6.

4. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji ustanawiają funkcję zarządzania ryzykiem, która jest tak zorganizowana, aby ułatwić wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem.

▼ M5

4a. W przypadku gdy zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wykorzystują zewnętrzną ocenę wiarygodności kredytowej przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności, w celu uniknięcia nadmiernego polegania na zewnętrznych instytucjach oceny wiarygodności kredytowej zakłady te zawsze, gdy to możliwe, sprawdzają odpowiedniość tych zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej w ramach zarządzania ryzykiem poprzez dodatkowe oceny w celu uniknięcia wszelkiego automatycznej zależności od ocen zewnętrznych.

W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego ustępu EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych określających procedury, które należy stosować przy weryfikacji zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 czerwca 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia projektów wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie drugim, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼B

5. W odniesieniu do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji stosujących częściowy lub pełny model wewnętrzny zatwierdzony zgodnie z art. 112 i 113 funkcja zarządzania ryzykiem obejmuje następujące dodatkowe zadania:

- a) opracowanie i wdrożenie modelu wewnętrznego;
- b) sprawdzenie i walidacja modelu wewnętrznego;
- c) opracowanie dokumentacji modelu wewnętrznego i wszelkich późniejszych zmian w nim dokonanych;
- d) analiza działania modelu wewnętrznego i opracowywanie w tym zakresie raportów podsumowujących,
- e) informowanie organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego o działaniu modelu wewnętrznego ze wskazaniem obszarów wymagających poprawy, oraz powiadamianie tego organu na bieżąco o działaniach podejmowanych w celu usprawnienia poprzednio stwierdzonych słabych stron.

*Artykuł 45***Własna ocena ryzyka i wypłacalności**

1. W ramach systemu zarządzania ryzykiem każdy zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji przeprowadza własną ocenę ryzyka i wypłacalności.

Ocena ta obejmuje co najmniej:

- a) ogólne potrzeby w zakresie wypłacalności przy uwzględnieniu specyficznego profilu ryzyka, zatwierdzonych limitów tolerancji ryzyka oraz strategii działalności zakładu;
- b) ciągłą zgodność z wymogami kapitałowymi określonymi w rozdziale VI sekcja 4 i 5 oraz wymogami odnoszącymi się do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych określonymi w rozdziale VI sekcja 2;
- c) istotność, z którą profil ryzyka danego zakładu odbiega od założeń leżących u podstaw kapitałowego wymogu wypłacalności określonego w art. 101 ust. 3, obliczonego według standardowej formuły zgodnie z rozdziałem VI sekcja 4 podsekcja 2 lub według częściowego lub pełnego modelu wewnętrznego zakładu zgodnie z rozdziałem VI sekcja 4 podsekcja 3.

2. Do celów ust. 1 lit. a) zakład, którego to dotyczy, musi posiadać procesy, współmierne do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla jego działalności, umożliwiające mu właściwe określenie i ocenę ryzyk napotykanych w perspektywie krótko- i długoterminowej, na jakie jest lub może być narażony. Zakład przedstawia metody stosowane do dokonania tej oceny.

▼ M5

2a. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje korektę dopasowującą, o której mowa w art. 77b, korektę z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d, lub środki przejściowe, o których mowa w art. 308c i 308d, przeprowadza on ocenę zgodności z wymogami kapitałowymi, o której mowa w ust. 1 lit. b), z uwzględnieniem i bez uwzględnienia tych korekt i środków przejściowych.

▼ B

3. W przypadku, w którym mowa w ust. 1 lit. c), jeżeli stosowany jest model wewnętrzny, ocenę przeprowadza się wraz z przekalibrowaniem przekształcającym wewnętrzne dane dotyczące ryzyka na miarę ryzyka i kalibrację kapitałowego wymogu wypłacalności

4. Własna ocena ryzyka i wypłacalności stanowi integralną część strategii działalności i jest stale uwzględniana przy podejmowaniu przez zakład strategicznych decyzji.

5. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przeprowadzają ocenę, o której mowa w ust. 1, regularnie i bezzwłocznie po wystąpieniu wszelkich znacznych zmian w ich profilu ryzyka.

6. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji informują organy nadzoru o wynikach każdej własnej oceny ryzyka i wypłacalności w ramach informacji przekazywanych na mocy art. 35.

7. Własna ocena ryzyka i wypłacalności nie służy do obliczania wymogu kapitałowego. Wymóg kapitałowy wypłacalności może być dostosowany tylko zgodnie z art. 37, 231–233 i 238.

*Artykuł 46***Kontrola wewnętrzna**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wprowadzają efektywny system kontroli wewnętrznej.

System ten obejmuje co najmniej procedury administracyjne i księgowe, organizację kontroli wewnętrznej, odpowiednie ustalenia w zakresie raportowania na wszystkich szczeblach zakładu oraz funkcję zgodności z przepisami.

2. Funkcja zgodności z przepisami obejmuje doradzanie organowi administrującemu, zarządzającemu lub nadzorczemu w kwestiach zgodności z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi przyjętymi zgodnie z niniejszą dyrektywą. Obejmuje ona również ocenę możliwego wpływu wszelkich zmian otoczenia prawnego na operacje danego zakładu oraz wskazanie i ocenę ryzyka związanego z przestrzeganiem przepisów.

*Artykuł 47***Audyt wewnętrzny**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zapewniają skuteczną funkcję audytu wewnętrznego.

Funkcja audytu wewnętrznego obejmuje ocenę adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów systemu zarządzania.

▼ B

2. Funkcja audytu wewnętrznego jest obiektywna i niezależna od funkcji operacyjnych.
3. O wszelkich wynikach i zaleceniach audytu wewnętrznego informowany jest organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy, który określa, jakie działania mają zostać podjęte w odniesieniu do poszczególnych wyników i zaleceń audytu wewnętrznego, oraz zapewnia wykonanie tych działań.

*Artykuł 48***Funkcja aktuarialna**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zapewniają skuteczną funkcję aktuarialną w celu:
  - a) koordynacji ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
  - b) zapewnienia adekwatności metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
  - c) oceny, czy dane wykorzystane do obliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości;
  - d) porównania najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń;
  - e) informowania organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
  - f) nadzorowania obliczeń rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w przypadkach określonych w art. 82;
  - g) wyrażania opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia;
  - h) wyrażania opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji; oraz
  - i) wnoszenia wkładu w efektywne wdrażanie systemu zarządzania ryzykiem, o którym mowa w art. 44, w szczególności w odniesieniu do modelowania ryzyka leżącego u podstaw obliczeń wymagań kapitałowych określonych w rozdziale VI sekcja 4 i 5, oraz w odniesieniu do oceny, o której mowa w art. 45.
2. Funkcja aktuarialna jest pełniona przez osoby posiadające wiedzę w dziedzinie matematyki ubezpieczeniowej i finansowej, współmierną do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla działalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, i mogące wykazać odpowiednie doświadczenie w odniesieniu do obowiązujących norm zawodowych i innych.

*Artykuł 49***Outsourcing**

1. Państwa członkowskie zapewniają zachowanie przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji pełnej odpowiedzialności za wykonanie wszystkich swoich zobowiązań wynikających z niniejszej dyrektywy w przypadku zlecenia w drodze outsourcingu funkcji operacyjnych lub czynności ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych.

▼ B

2. Outsourcing podstawowych lub ważnych funkcji lub czynności operacyjnych nie może odbywać się w sposób prowadzący do:

- a) istotnego pogorszenia jakości systemu zarządzania danego zakładu;
- b) nadmiernego zwiększenia ryzyka operacyjnego;
- c) pogorszenia możliwości monitorowania przez organ nadzoru przestrzegania przez zakład jego obowiązków;
- d) pogorszenia w zakresie świadczenia ciągłych i zadowalających usług ubezpieczającym.

3. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji informują organy nadzoru z odpowiednim wyprzedzeniem o outsourcingu podstawowych lub ważnych funkcji lub czynności oraz o wszelkich późniejszych istotnych zmianach w odniesieniu do tych funkcji lub czynności.

▼ M5*Artykuł 50***Akty delegowane i regulacyjne standardy techniczne**

1. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane w celu bliższego określenia:

▼ M11

- a) elementów systemów, o których mowa w art. 41, art. 44 – w szczególności obszarów wymienionych w art. 44 ust. 2 – oraz art. 46 i 47, innych niż elementy dotyczące zarządzania ryzykiem związanym z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi;
- b) funkcji, o których mowa w art. 44, 46, 47 i 48, innych niż funkcje dotyczące zarządzania ryzykiem związanym z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

▼ M5

2. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do niniejszej sekcji EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu dalszego określenia:

- a) wymogów określonych w art. 42 i funkcji, których one dotyczą;
- b) warunków dokonywania outsourcingu, w szczególności w przypadku dostawców usług zlokalizowanych w państwach trzecich.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼M5

3. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do oceny, o której mowa w art. 45 ust. 1 lit. a), EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu bliższego określenia elementów tej oceny.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼B

Sekcja 3

Publiczne ujawnianie informacji*Artykuł 51***Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – zawartość**

1. Państwa członkowskie nakładają na zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wymóg corocznego publicznego ujawniania sprawozdania o ich wypłacalności i kondycji finansowej, uwzględniając informacje wymagane zgodnie z art. 35 ust. 3 i zasady określone w art. 35 ust. 4.

Sprawozdanie to, w pełnej formie lub poprzez zamieszczenie odniesień do informacji równoważnych zarówno pod względem charakteru, jak i zakresu, ujawnionych publicznie na mocy innych wymogów prawnych lub regulacyjnych, zawiera następujące informacje:

- a) opis działalności i wyników zakładu;
- b) opis systemu zarządzania i ocenę jego adekwatności do profilu ryzyka zakładu;
- c) opis – oddzielnie dla każdej kategorii ryzyka – ekspozycji na ryzyko, koncentracji ryzyka, ograniczania ryzyka i wrażliwości na ryzyko;
- d) opis – oddzielnie dla aktywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i innych zobowiązań – podstaw i metod stosowanych do ich wyceny, wraz z wyjaśnieniem wszelkich znacznych różnic w porównaniu z podstawami i metodami stosowanymi do ich wyceny w sprawozdaniach finansowych;
- e) opis zarządzania kapitałem, zawierający co najmniej:
  - (i) strukturę i kwotę środków własnych oraz ich jakość;
  - (ii) kwotę kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego;
  - (iii) opcję ustanowioną w art. 304, zastosowaną do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności;
  - (iv) informacje pozwalające na właściwe zrozumienie głównych różnic między założeniami stanowiącymi podstawę standardowej formuły a założeniami każdego modelu wewnętrznego stosowanego przez zakład do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności;

▼ B

- (v) kwotę każdej niezgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym lub każdej istotnej niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności w okresie sprawozdawczym, nawet jeśli później została ona usunięta, wraz z wyjaśnieniem jej źródeł i konsekwencji, a także wszelkich zastosowanych środków naprawczych.

▼ M5

1a. W przypadku gdy jest stosowana korekta dopasowująca, o której mowa w art. 77b, opis, o którym mowa w ust. 1 lit. d), obejmuje opis korekty dopasowującej oraz portfela zobowiązań i wyznaczonych aktywów, do których ma zastosowanie korekta dopasowująca, a także ocenę ilościową wpływu zmiany korekty dopasowującej do zera na sytuację finansową zakładu.

Opis, o którym mowa w ust. 1 lit. d), obejmuje również stwierdzenie, czy zakład stosuje korektę z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d, oraz ocenę ilościową wpływu zmiany korekty z tytułu zmienności do zera na sytuację finansową zakładu.

▼ B

2. Opis, o którym mowa w ust. 1 lit. e) ppkt (i), zawiera analizę wszelkich istotnych zmian w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym oraz wyjaśnienie wszelkich znacznych różnic w stosunku do wartości takich elementów w sprawozdaniach finansowych, a także krótki opis możliwości dokonania transferu kapitału.

W ujawnieniach dotyczących kapitałowego wymogu wypłacalności, o których mowa w ust. 1 lit. e) ppkt (ii), oddzielnie wykazuje się kwotę obliczoną zgodnie z rozdziałem VI sekcja 4 podsekcja 2 i 3 oraz wszelkie narzuty kapitałowe ustanowione zgodnie z art. 37 lub wpływ parametrów własnych zakładu, które zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ma obowiązek zastosować zgodnie z art. 110, wraz ze zwiążą informacją na temat uzasadnienia podanego przez właściwy organ nadzoru.

▼ M5

Niemniej jednak, bez uszczerbku dla wszelkich ujawnień informacji obowiązujących na mocy innych wymogów prawnych lub regulacyjnych, państwa członkowskie mogą postanowić, że pomimo ujawniania łącznego wymogu kapitałowego wypłacalności, o którym mowa w ust. 1 lit. e) ppkt (ii), narzuty kapitałowe lub wpływ szczególnych parametrów, które zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ma obowiązek stosować zgodnie z art. 110, nie muszą być oddzielnie ujawniane w okresie przejściowym kończącym się najpóźniej w dniu 31 grudnia 2020 r..

▼ B

Ujawnieniom kapitałowego wymogu wypłacalności towarzyszy w stosownych przypadkach wskazanie, że jego ostateczna kwota podlega jeszcze ocenie nadzorczej.

▼ M5*Artykuł 52*

Informacje dla Europejskiego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych oraz sprawozdania przygotowywane przez ten urząd

1. Bez uszczerbku dla art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 państwa członkowskie nakładają na organy nadzoru wymóg corocznego przekazywania EIOPA następujących informacji:

▼ M5

- a) średniego narzutu kapitałowego na zakład oraz rozkładu nałożonych w poprzednim roku przez organ nadzoru narzutów kapitałowych, obliczonych jako procent kapitałowego wymogu wypłacalności, wykazanego odrębnie dla:
- (i) dla zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;
  - (ii) dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń na życie;
  - (iii) dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie;
  - (iv) dla zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność zarówno w zakresie ubezpieczeń na życie, jak i ubezpieczeń innych niż na życie;
  - (v) dla zakładów reasekuracji;
- b) w odniesieniu do każdego z ujawnień określonych w lit. a) niniejszego ustępu, udziału narzutów kapitałowych nałożonych odpowiednio zgodnie z art. 37 ust. 1 lit. a), b) i c);
- c) liczby zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji korzystających z ograniczenia regularnej sprawozdawczości do organów nadzoru oraz liczby zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji korzystających ze zwolnienia z obowiązku przekazywania pełnego wykazu aktywów pozycja po pozycji, o których mowa w art. 35 ust. 6 i 7, wraz z wartością ich wymogów kapitałowych, składek, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów, mierzonych odpowiednio jako procent całkowitej wartości wymogów kapitałowych, składek, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w danym państwie członkowskim;
- d) liczby grup korzystających z ograniczenia regularnej sprawozdawczości dla organów nadzoru oraz liczby grup korzystających ze zwolnienia z obowiązku przekazywania pełnego wykazu aktywów pozycja po pozycji, o których mowa w art. 254 ust. 2, wraz z wartością ich wymogów kapitałowych, składek, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów, mierzonych odpowiednio jako procent całkowitej wartości wymogów kapitałowych, składek, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów wszystkich grup.
2. EIOPA corocznie ujawnia publicznie następujące informacje:
- a) dla wszystkich państw członkowskich łącznie, ogólny rozkład narzutów kapitałowych, obliczonych jako procent kapitałowego wymogu wypłacalności, dla każdej z następujących grup zakładów:
- (i) zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;
  - (ii) zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń na życie;
  - (iii) zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie;
  - (iv) zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność zarówno w zakresie ubezpieczeń na życie, jak i ubezpieczeń innych niż na życie;
  - (v) zakładów reasekuracji;

▼ **M5**

- b) w odniesieniu do każdego z państw członkowskich oddzielnie, rozkład narzutów kapitałowych, obliczonych jako procent kapitałowego wymogu wypłacalności, obejmujący wszystkie zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w danym państwie członkowskim;
  - c) w odniesieniu do każdego z ujawnień, o których mowa w lit. a) i b) niniejszego ustępu, udział narzutów kapitałowych nałożonych odpowiednio zgodnie z art. 37 ust. 1 lit. a), b) i c);
  - d) dla wszystkich państw członkowskich łącznie, całkowitą liczbę zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz grup korzystających z ograniczenia regularnej sprawozdawczości do organów nadzoru oraz całkowitą liczbę zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz grup korzystających ze zwolnienia z obowiązku przekazywania pełnego wykazu aktywów pozycja po pozycji, o których mowa w art. 35 ust. 6 i 7 oraz w art. 254 ust. 2, wraz z wartością ich wymogów kapitałowych, składek, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów, mierzonych odpowiednio jako procent całkowitej wartości wymogów kapitałowych, składek, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów wszystkich zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz grup;
  - e) w odniesieniu do każdego z państw członkowskich oddzielnie, liczbę zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz grup korzystających z ograniczenia regularnej sprawozdawczości do organów nadzoru oraz liczbę zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz grup korzystających ze zwolnienia z obowiązku przekazywania pełnego wykazu aktywów pozycja po pozycji, o których mowa w art. 35 ust. 6 i 7 oraz w art. 254 ust. 2, wraz z wartością ich wymogów kapitałowych, składek, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów, mierzonych odpowiednio jako procent całkowitej wartości składek, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i aktywów zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz grup w danym państwie członkowskim.
3. EIOPA przekazuje Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji informacje, o których mowa w ust. 2, wraz ze sprawozdaniem przedstawiającym stopień spójności w zakresie nadzoru między organami nadzoru w poszczególnych państwach członkowskich w odniesieniu do narzutów kapitałowych.

▼ **B***Artykuł 53***Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – obowiązujące zasady**

1. Organy nadzoru zezwalają zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji na nieujawnianie informacji:
  - a) jeżeli w wyniku ujawnienia takich informacji konkurencji zakładu uzyskają znaczną nienależną korzyść;
  - b) jeżeli istnieją zobowiązania względem ubezpieczających lub inne stosunki z kontrahentami zobowiązujące zakład do zachowania tajemnicy lub poufności.
2. Jeżeli organ nadzoru wyraził zgodę na nieujawnianie informacji, zakłady podają tę informację w sprawozdaniu na temat wypłacalności i kondycji finansowej i wskazują powody ich nieujawnienia.

▼ B

3. Organy nadzoru zezwalają zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji na wykorzystywanie lub odnoszenie się do publicznych ujawnień dokonanych na mocy innych wymogów prawnych lub regulacyjnych w zakresie, w jakim ujawnienia te są równoważne z informacjami wymaganymi na mocy art. 51 pod względem ich charakteru i zakresu.

4. ust. 1 i 2 nie stosuje się w odniesieniu do informacji, o których mowa w art. 51 ust. 1 lit. e).

*Artykuł 54***Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej – uaktualnienia i dodatkowe dobrowolne informacje**

1. W przypadku wszelkich istotnych zdarzeń mających znaczący wpływ na wagę informacji ujawnionych zgodnie z art. 51 i 53 zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji ujawniają odpowiednie informacje na temat charakteru i skutków takiego istotnego zdarzenia.

Na użytek akapitu pierwszego za istotne zdarzenia uznaje się co najmniej sytuacje gdy:

- a) stwierdzono niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym, a organy nadzoru uważają, że zakład nie będzie w stanie przedłożyć realistycznego krótkoterminowego planu finansowego, lub nie otrzymają informacji o takim planie w ciągu miesiąca od stwierdzenia takiej niezgodności;
- b) stwierdzono istotną niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności, a organy nadzoru nie otrzymają realistycznego planu naprawczego w ciągu dwóch miesięcy od stwierdzenia takiej niezgodności.

W odniesieniu do akapitu drugiego lit. a), organy nadzoru wymagają od zakładu, którego to dotyczy, natychmiastowego ujawnienia kwoty niezgodności wraz z wyjaśnieniem jej źródeł i konsekwencji, a także wszelkich zastosowanych środków naprawczych. W przypadku gdy mimo krótkoterminowego planu finansowego, który początkowo został uznany za realistyczny, nie usunięto niezgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym w ciągu trzech miesięcy od jej stwierdzenia, niezgodność ujawnia się na koniec tego okresu wraz z wyjaśnieniem jej przyczyn i konsekwencji, a także wszelkich już zastosowanych i dalszych planowanych środków naprawczych.

W odniesieniu do akapitu drugiego lit. b), organy nadzoru wymagają od zakładu, którego to dotyczy, natychmiastowego ujawnienia kwoty niezgodności wraz z wyjaśnieniem jej przyczyn i konsekwencji, a także wszelkich zastosowanych środków naprawczych. W przypadku gdy mimo planu naprawczego, który początkowo został uznany za realistyczny, nie usunięto istotnej niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności w ciągu sześciu miesięcy od jej stwierdzenia, niezgodność ujawnia się na koniec tego okresu wraz z wyjaśnieniem jej przyczyn i konsekwencji, a także wszelkich już zastosowanych i dalszych planowanych środków naprawczych.

▼ B

2. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą dobrowolnie ujawniać wszelkie informacje lub wyjaśnienia związane z ich wypłacalnością i kondycją finansową, których ujawnienie nie jest wymagane zgodnie z art. 51 i 53 i ust. 1 niniejszego artykułu.

*Artykuł 55***Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej – zasady i zatwierdzenie**

1. Państwa członkowskie nakładają na zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wymóg wprowadzenia odpowiednich systemów i struktur w celu spełnienia wymagań określonych w art. 51, 53 i art. 54 ust. 1, a także sporządzenia na piśmie zasad gwarantujących ciągłą stosowność wszelkich informacji ujawnianych zgodnie z art. 51, 53 i 54.

2. Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej podlega zatwierdzeniu przez organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji i jest publikowane dopiero po uzyskaniu tego zatwierdzenia.

▼ M5*Artykuł 56***Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej: akty delegowane i wykonawcze standardy techniczne**

Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane doprecyzowujące informacje, które muszą być ujawniane, oraz terminy corocznego ujawniania informacji zgodnie z sekcją 3.

W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszej sekcji EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych określających procedury, formaty i wzory.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 czerwca 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie drugim, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B

Sekcja 4

Znaczne pakiety akcji*Artykuł 57***Nabycie**

1. Państwa członkowskie wymagają, by każda osoba fizyczna lub prawna bądź kilka takich osób działających w porozumieniu (potencjalny nabywca), która postanowiła (które postanowiły) nabyć bezpośrednio lub pośrednio znaczny pakiet akcji w zakładzie ubezpieczeń lub reasekuracji lub zwiększyć bezpośrednio lub pośrednio posiadany znaczny pakiet akcji w zakładzie ubezpieczeń lub reasekuracji,

▼ B

w wyniku czego proporcja posiadanych praw głosu lub posiadanego kapitału osiągnie bądź przekroczy 20 %, 30 % lub 50 %, albo zakład ubezpieczeń lub reasekuracji stanie się jednostką zależną takiej osoby (takich osób) (zwane dalej „planowanym nabyciem”), najpierw poinformowała (poinformowało) na piśmie organ nadzoru zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji, w którym zamierza ona (zamierzają one) nabyć lub zwiększyć znaczny pakiet akcji, o wielkości tego pakietu oraz przekazała (przekazało) istotne informacje, o których mowa w art. 59 ust. 4. Państwa członkowskie nie muszą stosować progu 30 %, jeżeli stosują próg jednej trzeciej zgodnie z art. 9 ust. 3 lit a) dyrektywy 2004/109/WE.

2. Państwa członkowskie wymagają od każdej osoby fizycznej lub prawnej, która postanowiła zbyć, bezpośrednio lub pośrednio, znaczny pakiet akcji w zakładzie ubezpieczeń lub reasekuracji, pisemnego powiadomienia o tym w pierwszej kolejności organów nadzoru państwa członkowskiego siedziby, ze wskazaniem wielkości pakietu akcji tej osoby po planowanym zbyciu. Osoba ta powiadamia również organy nadzoru w przypadku podjęcia decyzji o zmniejszeniu swojego pakietu akcji w stopniu powodującym, że posiadany przez nią pakiet pod względem liczby głosów lub wysokości kapitału spada poniżej 20 %, 30 % lub 50 %, lub że zakład ubezpieczeń lub reasekuracji przestaje być jednostką zależną tej osoby. Państwa członkowskie nie muszą stosować progu 30 %, jeżeli stosują próg jednej trzeciej zgodnie z art. 9 ust. 3 lit a) dyrektywy 2004/109/WE.

*Artykuł 58***Okres oceny**

1. Bezwzględnie po otrzymaniu powiadomienia, a w żadnym razie nie później niż w ciągu dwóch dni roboczych od otrzymania powiadomienia wymaganego na podstawie art. 57 ust. 1, a także po ewentualnym późniejszym otrzymaniu informacji, o których mowa w ust. 2, organy nadzoru potwierdzają odbiór tych dokumentów proponowanemu nabywcy na piśmie.

Organy nadzoru mają maksymalnie sześćdziesiąt dni roboczych od dnia pisemnego potwierdzenia odbioru powiadomienia i wszystkich dokumentów, których załączenia do powiadomienia wymaga państwo członkowskie na podstawie wykazu, o którym mowa w art. 59 ust. 4 (okres oceny), na przeprowadzenie oceny przewidzianej w art. 59 ust. 1 (ocena).

Organy nadzoru powiadamiają potencjalnego nabywcę o terminie, w którym upływa okres oceny, w chwili potwierdzenia odbioru.

2. Podczas okresu oceny i nie później niż pięćdziesiątego roboczego dnia okresu oceny organy nadzoru mogą w razie konieczności zwrócić się o dalsze informacje potrzebne do ukończenia oceny. Prośbę tę przekazuje się na piśmie z wyszczególnieniem dodatkowych niezbędnych informacji.

▼B

Bieg okresu oceny zostaje wstrzymany na czas od dnia przekazania prośby o informacje przez organ nadzoru do dnia otrzymania odpowiedzi od potencjalnego nabywcy. Czas wstrzymania nie może przekroczyć dwudziestu dni roboczych. Jakkolwiek kolejne wnioski organu nadzoru o uzupełnienie lub wyjaśnienie informacji są przedmiotem uznania organu nadzoru, jednak nie powodują wstrzymania biegu okresu oceny.

3. Organy nadzoru mogą przedłużyć czas wstrzymania, o którym mowa w ust. 2 akapit drugi, do trzydziestu dni roboczych:

a) jeśli siedziba potencjalnego nabywcy znajduje się poza Wspólnotą lub jeśli kontrolę regulacyjną nad potencjalnym nabywcą sprawuje organ spoza Wspólnoty; lub

b) jeżeli proponowany nabywca jest osobą fizyczną lub prawną i nie podlega nadzorowi zgodnie z niniejszą dyrektywą, dyrektywą Rady 85/611/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS) ⁽¹⁾, dyrektywą 2004/39/WE lub dyrektywą 2006/48/WE.

4. Jeśli po zakończeniu oceny organ nadzoru postanowi wyrazić sprzeciw wobec planowanego nabycia, informuje o tym potencjalnego nabywcę na piśmie w ciągu dwóch dni roboczych, ale przed upływem okresu oceny, podając powody. Zgodnie z prawem krajowym odpowiednie uzasadnienie takiej decyzji może zostać upublicznione na żądanie potencjalnego nabywcy. Nie uniemożliwia to państwu członkowskiemu zezwolenia organowi nadzoru na jego ujawnienie bez żądania potencjalnego nabywcy.

5. Jeśli przed upływem okresu oceny organ nadzoru nie wyrazi na piśmie sprzeciwu wobec planowanego nabycia, uznaje się, że planowane nabycie zostało zatwierdzone.

6. Organ nadzoru może ustalić maksymalny termin na sfinalizowanie planowanego nabycia i przedłużyć go w odpowiednich przypadkach.

7. Państwa członkowskie nie ustanawiają bardziej restrykcyjnych wymogów w odniesieniu do powiadomienia organów nadzoru i zatwierdzenia przez nie bezpośredniego lub pośredniego nabycia praw głosu lub kapitału niż wymogi określone w niniejszej dyrektywie.

▼M5

8. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do niniejszej sekcji EIOPA może opracować projekty regulacyjnych standardów technicznych służących sporządzeniu wyczerpującego wykazu informacji, o których mowa w art. 59 ust. 4 i które potencjalni nabywcy muszą umieścić w swoich powiadomieniach, bez uszczerbku dla art. 58 ust. 2.

⁽¹⁾ Dz.U. L 375 z 31.12.1985, s. 3.

▼ M5

W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do niniejszej sekcji oraz w celu uwzględnienia przyszłych zmian EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających dostosowanie kryteriów podanych w art. 59 ust. 1.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym i drugim, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

9. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszej dyrektywy EIOPA może opracować projekty wykonawczych standardów technicznych określające stosowane procedury, formularze i wzory na potrzeby procesu konsultacji między właściwymi organami nadzoru, o którym mowa w art. 60.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B*Artykuł 59***Ocena**

1. W ramach oceny powiadomienia przewidzianego w art. 57 ust. 1 oraz informacji, o których mowa w art. 58 ust. 2, organ nadzoru, w celu zapewnienia prawidłowego i ostrożnego zarządzania zakładem ubezpieczeń lub reasekuracji, którego akcje mają zostać nabyte, oraz mając na względzie prawdopodobny wpływ potencjalnego nabywcy na zakład ubezpieczeń lub reasekuracji, ocenia potencjalnego nabywcę oraz bezpieczeństwo finansowe planowanego nabycia na podstawie wszystkich poniższych kryteriów:

- a) reputacja potencjalnego nabywcy;
- b) reputacja i doświadczenie wszelkich osób, które będą kierować działalnością zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji w wyniku planowanego nabycia;
- c) dobra kondycja finansowa potencjalnego nabywcy, w szczególności w odniesieniu do rodzaju działalności prowadzonej i planowanej przez zakład ubezpieczeń lub reasekuracji, którego akcje mają zostać nabyte;
- d) czy zakład ubezpieczeń lub reasekuracji będzie w stanie spełnić, jak również spełniać w przyszłości, wymogi oceny ostrożnościowej wynikające z niniejszej dyrektywy oraz, w odpowiednich przypadkach, z innych dyrektyw, zwłaszcza dyrektywy 2002/87/WE, w szczególności, czy struktura grupy, której stanie się częścią, umożliwi sprawowanie skutecznego nadzoru, skuteczną wymianę informacji między organami nadzoru oraz podział odpowiedzialności między organami nadzoru;

▼ B

e) czy istnieją poważne podstawy, by podejrzewać, iż w związku z planowanym nabyciem dokonano lub usiłowano dokonać prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu w rozumieniu art. 1 dyrektywy 2005/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie przeciwdziałania korzystaniu z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu ⁽¹⁾ lub czy proponowane nabycie może zwiększyć takie ryzyko.

2. Organ nadzoru może wyrazić sprzeciw wobec planowanego nabycia jedynie wówczas, gdy na podstawie kryteriów określonych w ust. 1 istnieją ku temu uzasadnione powody lub jeżeli informacje dostarczone przez potencjalnego nabywcę są niekompletne.

3. Państwa członkowskie nie narzucają żadnych wstępnych warunków dotyczących wielkości pakietów, jakie muszą być nabywane, ani nie umożliwiają swoim organom nadzoru oceny planowanego nabycia pod kątem potrzeb ekonomicznych rynku.

4. Państwa członkowskie publicznie udostępniają wykaz informacji, które są niezbędne do przeprowadzenia oceny i które muszą być przekazane organom nadzoru w momencie powiadomienia, o którym mowa w art. 57 ust. 1. Zakres wymaganych informacji musi być proporcjonalny i dostosowany do charakteru potencjalnego nabywcy i planowanego nabycia. Państwa członkowskie nie wymagają informacji, które nie są istotne dla przeprowadzenia oceny ostrożnościowej.

5. Niezależnie od art. 58 ust. 1, 2 i 3, w przypadku gdy organ nadzoru otrzyma powiadomienia o dwóch lub więcej propozycjach nabycia lub zwiększenia znacznych pakietów akcji w tym samym zakładzie ubezpieczeń lub reasekuracji, traktuje on równo wszystkich potencjalnych nabywców.

*Artykuł 60***Nabycia przez regulowane instytucje finansowe**

1. Odpowiednie organy nadzoru współpracują, w pełni konsultując się ze sobą podczas przeprowadzania oceny, w przypadku gdy potencjalny nabywca jest:

a) instytucją kredytową, zakładem ubezpieczeń lub reasekuracji, przedsiębiorstwem inwestycyjnym bądź spółką zarządzającą w rozumieniu art. 1a pkt 2 dyrektywy 85/611/EWG (spółka zarządzająca UCITS), posiadającą (posiadającym) zezwolenie na prowadzenie działalności w innym państwie członkowskim lub w sektorze innym niż ten, w którym ma nastąpić transakcja nabycia;

b) jednostką dominującą instytucji kredytowej, zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji, przedsiębiorstwa inwestycyjnego bądź spółki zarządzającej UCITS, posiadającej (posiadającego) zezwolenie na prowadzenie działalności w innym państwie członkowskim lub w sektorze innym niż sektor, w którym ma nastąpić transakcja nabycia; lub

⁽¹⁾ Dz.U. L 309 z 25.11.2005, s. 15.

▼ B

c) osobą fizyczną lub prawną kontrolującą instytucję kredytową, zakład ubezpieczeń lub reasekuracji, przedsiębiorstwo inwestycyjne bądź spółkę zarządzającą UCITS, posiadającą (posiadające) zezwolenie na prowadzenie działalności w innym państwie członkowskim lub w sektorze innym niż sektor, w którym ma nastąpić transakcja nabycia.

2. Organy nadzoru bez nieuzasadnionej zwłoki dostarczają sobie nawzajem wszelkich informacji niezbędnych lub istotnych dla oceny. W tym zakresie organy nadzoru przekazują sobie na żądanie wszelkie wymagane informacje, a także przekazują istotne informacje z własnej inicjatywy. Decyzja organu nadzoru, który wydał zezwolenie zakładowi ubezpieczeń lub reasekuracji, którego akcje mają zostać nabyte, zawiera wszelkie opinie lub zastrzeżenia wyrażone przez organ nadzoru odpowiedzialny za potencjalnego nabywcę.

*Artykuł 61***Informacje przekazywane organom nadzoru przez zakład ubezpieczeń lub reasekuracji**

Po otrzymaniu wiadomości o każdym nabyciu lub zbyciu pakietów akcji, wskutek których wielkość tych pakietów przekracza lub spada poniżej progów, o których mowa w art. 57 i art. 58 ust. 1–7, zakład ubezpieczeń lub reasekuracji powiadamia o tym organ nadzoru swojego państwa członkowskiego siedziby.

Przynajmniej raz w roku zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przekazują również organowi nadzoru państwa członkowskiego siedziby informacje dotyczące nazw akcjonariuszy i wspólników posiadających znaczne pakiety akcji oraz wielkość tych pakietów, wykazanych, na przykład, na podstawie informacji otrzymanych podczas zwyczajnego zgromadzenia akcjonariuszy lub wspólników lub w wyniku zastosowania się do przepisów dotyczących spółek giełdowych.

*Artykuł 62***Znaczne pakiety akcji a kompetencje organu nadzoru**

W przypadku gdy wpływ wywierany przez osoby, o których mowa w art. 57, może stanowić przeszkodę w prawidłowym i ostrożnym zarządzaniu zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji, państwa członkowskie wymagają od organu nadzoru państwa członkowskiego siedziby zakładu, w odniesieniu do którego podjęto starania o nabycie znacznego pakietu akcji lub zwiększono znaczny pakiet akcji, podjęcia odpowiednich środków w celu zakończenia takiego stanu. Środki te mogą polegać na przykład na nakazach, karach nałożonych na członków zarządu i kierownictwa lub zawieszeniu korzystania z praw głosu wynikających z liczby posiadanych akcji przysługujących danym akcjonariuszom lub wspólnikom.

Podobne środki stosuje się do osób fizycznych lub prawnych, które nie dopełnią obowiązku powiadomienia ustanowionego w art. 57.

Jeżeli pomimo sprzeciwu organów nadzoru dochodzi do nabycia pakietu akcji, państwa członkowskie, niezależnie od zastosowania innych sankcji, przewidują:

1. zawieszenie wykonywania praw głosu odpowiadających tym akcjom; lub
2. unieważnienie wszelkich oddanych głosów lub możliwość ich unieważnienia.

▼ B*Artykuł 63***Prawa głosu**

Do celów niniejszej sekcji uwzględnia się prawa głosu, o których mowa w art. 9 i 10 dyrektywy 2004/109/WE, a także warunki dotyczące ich konsolidacji, określone w art. 12 ust. 4 i ust. 5 tej dyrektywy.

Państwa członkowskie nie biorą pod uwagę praw głosu ani akcji, które przedsiębiorstwa inwestycyjne lub instytucje kredytowe mogą posiadać w wyniku gwarantowania emisji instrumentów finansowych lub subemisji instrumentów finansowych z gwarancją przejęcia emisji uwzględnionych w punkcie 6 sekcji A załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE, pod warunkiem że prawa nie są wykonywane ani używane w inny sposób w celu ingerencji w zarządzanie emitentem oraz że prawa głosu lub akcje zostaną zbyte w ciągu roku od daty nabycia.

*Sekcja 5***Tajemnica zawodowa, wymiana informacji i wspieranie spójności w zakresie nadzoru***Artykuł 64***Tajemnica zawodowa**

Państwa członkowskie zapewniają, by wszystkie osoby, które pracują obecnie lub pracowały w przeszłości dla organów nadzoru, jak również biegli rewidenci i biegli działający w imieniu tych organów, były zobowiązane do zachowania tajemnicy zawodowej.

Bez uszczerbku dla przypadków podlegających prawu karnemu żadne poufne informacje uzyskane przez takie osoby podczas wykonywania swoich obowiązków nie zostają ujawnione żadnej osobie lub organowi, z wyjątkiem informacji w formie zestawień lub podsumowań uniemożliwiających rozpoznanie poszczególnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

Jednakże w przypadku ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji lub przymusowego postawienia go w stan likwidacji, poufne informacje, które nie dotyczą osób trzecich uczestniczących w próbie ratowania tego zakładu, mogą zostać ujawnione podczas prowadzenia postępowania cywilnego lub w sprawach gospodarczych.

*Artykuł 65***Wymiana informacji pomiędzy organami nadzoru państw członkowskich**

Artykuł 64 nie wyklucza wymiany informacji między organami nadzoru różnych państw członkowskich. Informacje te podlegają obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej ustanowionemu w art. 64.

▼ M5*Artykuł 65a***Współpraca z EIOPA**

Państwa członkowskie zapewniają, by organy nadzoru współpracowały z EIOPA na potrzeby niniejszej dyrektywy zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1094/2010.

▼ M5

Państwa członkowskie zapewniają, by organy nadzoru niezwłocznie udzielały EIOPA wszelkich informacji niezbędnych do wypełniania przez niego obowiązków zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1094/2010.

▼ B*Artykuł 66***Umowy o współpracy z państwami trzecimi**

Państwa członkowskie mogą zawierać umowy o współpracy przewidujące wymianę informacji z organami nadzoru państw trzecich lub z innymi organami lub podmiotami państw trzecich w rozumieniu art. 68 ust. 1 i 2 jedynie wówczas, gdy ujawniane informacje objęte są gwarancjami tajemnicy zawodowej co najmniej równoważnymi warunkom określonym w niniejszej sekcji. Taka wymiana informacji musi służyć wykonywaniu zadań nadzoru przez te organy lub podmioty.

W przypadku gdy informacja ujawniana przez państwo członkowskie państwu trzeciemu pochodzi z innego państwa członkowskiego, nie zostaje ona ujawniona bez wyraźnej zgody organu nadzoru tego państwa członkowskiego, a we właściwych przypadkach może to nastąpić jedynie dla celów, na które ten organ wyraził zgodę.

*Artykuł 67***Wykorzystanie poufnych informacji**

Organy nadzoru, które otrzymały poufne informacje zgodnie z art. 64 lub 65, mogą je wykorzystywać tylko w trakcie pełnienia swoich obowiązków i do następujących celów:

1. w celu sprawdzenia, czy zostały spełnione warunki regulujące podejmowanie działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej oraz ułatwienia monitorowania wykonywania takiej działalności, w szczególności w odniesieniu do monitorowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, kapitałowego wymogu wypłacalności, minimalnego wymogu kapitałowego i systemu zarządzania;
2. w celu nałożenia sankcji;
3. w odwoławczym postępowaniu administracyjnym, dotyczącym decyzji wydanych przez organy nadzoru;
4. w postępowaniu sądowym na podstawie niniejszej dyrektywy.

▼ M5*Artykuł 67a***Uprawnienia śledcze Parlamentu Europejskiego**

Art. 64 i 67 pozostają bez uszczerbku dla uprawnień śledczych przyznanych Parlamentowi Europejskiemu na mocy art. 226 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

▼ B*Artykuł 68***Wymiana informacji z innymi organami**

1. Artykuł 64 i 67 nie wykluczają:
  - a) wymiany informacji między poszczególnymi organami nadzoru w tym samym państwie członkowskim w ramach wykonywania funkcji nadzoru;

▼ B

- b) wymiany informacji, w ramach wykonywania funkcji nadzoru, między organami nadzoru i znajdującymi się w tym samym państwie członkowskim:
- (i) organami odpowiedzialnymi za nadzór nad instytucjami kredytowymi lub innymi organizacjami finansowymi oraz organami odpowiedzialnymi za nadzór nad rynkami finansowymi;
  - (ii) podmiotami uczestniczącymi w postępowaniu likwidacyjnym lub upadłościowym zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji oraz w innych podobnych postępowaniach;
  - (iii) osobami odpowiedzialnymi za przeprowadzenie ustawowego badania sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji i innych instytucji finansowych;

▼ M8

- (iv) organami odpowiedzialnymi za nadzorowanie podmiotów zobowiązanych wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 ⁽¹⁾, w związku z zapewnieniem zgodności z tą dyrektywą;

▼ B

- c) ujawniania organom prowadzącym przymusowe postępowanie likwidacyjne lub zarządzającym funduszami gwarancyjnymi informacji koniecznych do wykonywania ich obowiązków.

Wymiana informacji, o której mowa w lit. b) i c), może mieć miejsce również między różnymi państwami członkowskimi.

Informacje otrzymane przez te organy, podmioty i osoby podlegają obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej ustanowionemu w art. 64.

2. Artykuł 64–67 nie wykluczają możliwości zezwolenia przez państwa członkowskie na wymianę informacji między organami nadzoru i:

- a) organami odpowiedzialnymi za nadzorowanie podmiotów uczestniczących w postępowaniu likwidacyjnym i upadłościowym zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji oraz w innych podobnych postępowaniach;
- b) organami odpowiedzialnymi za nadzorowanie osób zobowiązanych do wykonywania ustawowych kontroli sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń, zakładów reasekuracji, instytucji kredytowych, przedsiębiorstw inwestycyjnych i innych instytucji finansowych;
- c) niezależnymi aktuariuszami zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji prowadzącymi przewidziany prawem nadzór nad tymi zakładami oraz organami odpowiedzialnymi za nadzorowanie tych aktuariuszy.

Państwa członkowskie, które stosują akapit pierwszy, wymagają spełnienia co najmniej następujących warunków:

- a) informacje muszą służyć nadzorowaniu lub wykonywaniu przewidzianego prawem nadzoru, o których mowa w akapicie pierwszym;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE (Dz.U. L 141 z 5.6.2015, s. 73).

▼B

- b) otrzymane informacje muszą podlegać obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej określonego w art. 64;
- c) w przypadku gdy informacja pochodzi z innego państwa członkowskiego, nie może być ujawniona bez wyraźnej zgody organu nadzoru, od którego pochodzi, a we właściwych przypadkach może być ujawniona jedynie do celów, na które organ ten wyraził zgodę.

Państwa członkowskie przekazują Komisji oraz pozostałym państwom członkowskim nazwiska lub nazwy organów, osób i podmiotów, które mogą otrzymywać informacje zgodnie z akapitem pierwszym i drugim.

3. Artykuł 64–67 nie wykluczają możliwości zezwolenia przez państwa członkowskie, w celu wzmocnienia stabilności i integralności systemu finansowego, na wymianę informacji między organami nadzoru i organami lub podmiotami odpowiedzialnymi za wykrywanie i dochodzenie naruszeń prawa spółek.

Państwa członkowskie, które stosują akapit pierwszy, wymagają spełnienia co najmniej następujących warunków:

- a) informacje muszą służyć wykrywaniu i dochodzeniu naruszeń, o których mowa w akapicie pierwszym;
- b) otrzymane informacje muszą podlegać obowiązkowi zachowania tajemnicy zawodowej określonego w art. 64;
- c) w przypadku gdy informacja pochodzi z innego państwa członkowskiego, nie może być ujawniona bez wyraźnej zgody organu nadzoru, od którego pochodzi, a we właściwych przypadkach może być ujawniona jedynie do celów, na które organ ten wyraził zgodę.

W przypadku gdy w państwie członkowskim organy lub podmioty, o których mowa w akapicie pierwszym, wykonują swoje zadania dotyczące wykrywania lub dochodzenia za pomocą osób do tego celu wyznaczonych ze względu na ich szczególne kompetencje, niezatrudnionych w sektorze publicznym, możliwość wymiany informacji przewidziana w akapicie pierwszym może zostać rozszerzona na takie osoby na warunkach określonych w akapicie drugim.

W celu wykonania przepisów akapitu drugiego lit. c) organy lub podmioty, o których mowa w akapicie pierwszym, przedstawiają organowi nadzoru, od którego pochodzą dane informacje, nazwiska i dokładny zakres obowiązków osób, którym informacje te mają być przesłane.

4. Państwa członkowskie przekazują Komisji oraz pozostałym państwom członkowskim nazwy organów, nazwiska osób lub nazwy podmiotów, które mogą otrzymywać informacje zgodnie z ust. 3.

Artykuł 69

Ujawnianie informacji administracji rządowej odpowiedzialnej za prawodawstwo w dziedzinie finansów

Artykuł 64 i 67 nie wykluczają możliwości zezwolenia przez państwa członkowskie, zgodnie z przepisami prawa, na ujawnienie niektórych informacji innym departamentom centralnej administracji rządowej odpowiedzialnym za prawodawstwo w sprawie nadzoru nad instytucjami kredytowymi, instytucjami finansowymi, przedsiębiorstwami świadczącymi usługi inwestycyjne i nad zakładami ubezpieczeń lub zakładami reasekuracji oraz inspektorom działającym w imieniu tych departamentów.

▼ **M5**

Takie ujawnienia informacji mają mieć miejsce jedynie w przypadku, gdy jest to niezbędne z powodu nadzoru ostrożnościowego. Państwa członkowskie postanawiają jednak, że informacje otrzymane zgodnie z art. 65 i art. 68 ust. 1 oraz informacje uzyskane w drodze kontroli na miejscu, o której mowa w art. 33, mogą zostać ujawnione jedynie za wyraźną zgodą organu nadzoru, od którego informacje te pochodzą, lub organu nadzoru państwa członkowskiego, w którym została przeprowadzona kontrola na miejscu.

Artykuł 70

Przekazywanie informacji bankom centralnym, organom monetarnym, organom nadzorującym systemy płatności i Europejskiej Radzie ds. Ryzyka Systemowego

1. Bez uszczerbku dla art. 64–69 organ nadzoru może przekazywać informacje przeznaczone do wykonywania wyznaczonych zadań:

- a) bankom centralnym wchodzącym w skład Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC), w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu (EBC) i innym podmiotom o podobnej funkcji w ramach ich właściwości jako organów monetarnych, jeśli informacje te są istotne dla wykonywania ich ustawowych zadań, w tym dla prowadzenia polityki monetarnej i zapewniania związanej z tym płynności, nadzoru nad systemami płatności, rozliczeń i rozrachunku oraz zabezpieczenia stabilności systemu finansowego;
- b) w stosownych przypadkach, innym krajowym organom państwowym odpowiedzialnym za nadzór nad systemami płatności; oraz
- c) Europejskiej Radzie ds. Ryzyka Systemowego (ERRS) ustanowionej na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1092/2010 ⁽¹⁾, gdy takie informacje są istotne dla wykonywania wyznaczonych jej zadań.

2. W sytuacji kryzysowej, w tym w sytuacji nadzwyczajnej, o której mowa w art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, państwa członkowskie zezwalają organom nadzoru na niezwłoczne przekazanie informacji bankom centralnym wchodzącym w skład ESBC, w tym EBC, w przypadku gdy takie informacje są istotne dla wykonywania ich ustawowych zadań, w tym dla prowadzenia polityki monetarnej i zapewniania związanej z tym płynności, nadzoru nad systemami płatności, rozliczeń i rozrachunku oraz zabezpieczenia stabilności systemu finansowego, a także na przekazanie informacji ERRS w przypadku, gdy takie informacje są istotne dla wykonywania wyznaczonych jej zadań.

3. Takie organy lub podmioty mogą również przekazywać organom nadzoru takie informacje, których mogą one potrzebować do celów art. 67. Informacje otrzymane w tym kontekście podlegają przepisom dotyczącym tajemnicy zawodowej zawartym w niniejszej sekcji.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1092/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie unijnego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym i ustanowienia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 1).

▼B*Artykuł 71***Spójność w zakresie nadzoru**

1. Państwa członkowskie zapewniają odpowiednie uwzględnienie wymiaru wspólnotowego w mandatach organów nadzoru.

▼M5

2. Państwa członkowskie zapewniają uwzględnianie przez organy nadzoru przy wykonywaniu swoich obowiązków spójności narzędzi nadzoru oraz praktyk nadzorczych w stosowaniu przepisów ustawowych, wykonawczych oraz wymogów administracyjnych przyjętych na mocy niniejszej dyrektywy. W tym celu państwa członkowskie zapewniają, by:

- a) organy nadzoru uczestniczyły w działaniach EIOPA;
- b) organy nadzoru dokładały wszelkich starań, by przestrzegać wytycznych i zaleceń wydanych przez EIOPA zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, oraz podawały przyczyny, jeżeli nie ma to miejsca;
- c) mandaty krajowe udzielone organom nadzoru nie stanowiły przeszkody w wykonywaniu ich obowiązków jako członków EIOPA lub na podstawie niniejszej dyrektywy.

▼B*Sekcja 6***Obowiązki biegłych rewidentów***Artykuł 72***Obowiązki biegłych rewidentów**

1. Państwa członkowskie gwarantują co najmniej, że osoby zatwierdzone w rozumieniu ósmej dyrektywy Rady 84/253/EWG z dnia 10 kwietnia 1984 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu w sprawie zatwierdzania osób odpowiedzialnych za dokonywanie ustawowych kontroli dokumentów rachunkowych⁽¹⁾, wykonujące w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji przewidzianą prawem kontrolę, o której mowa w art. 51 dyrektywy 78/660/EWG, art. 37 dyrektywy 83/349/EWG lub art. 31 dyrektywy 85/611/EWG, lub jakiegokolwiek inne zadanie przewidziane prawem, mają obowiązek niezwłocznego zgłaszania organom nadzoru wszelkich faktów lub decyzji dotyczących tego zakładu, o których zdobędą informacje w trakcie wykonywania swoich zadań i które mogą doprowadzić do:

- a) istotnego naruszenia przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, które ustanawiają warunki udzielania zezwolenia zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji lub regulują prowadzenie działalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;
- b) zakłócenia ciągłości działania zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji;

⁽¹⁾ Dz.U. L 126 z 12.5.1984, s. 20.

▼ B

- c) odmowy zatwierdzenia sprawozdań finansowych lub do wydania opinii z zastrzeżeniami;
- d) niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności;
- e) niezgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym.

Osoby, o których mowa w akapicie pierwszym, powiadamiają również o wszelkich faktach lub decyzjach, o których dowiedziały się w trakcie wykonywania zadania określonego w akapicie pierwszym, w zakładzie posiadającym bliskie powiązania wynikające ze stosunku kontroli z zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji, w którym osoby te wykonują to zadanie.

2. Ujawnienie w dobrej wierze organom nadzoru przez osoby upoważnione w rozumieniu dyrektywy 84/253/EWG wszelkich faktów lub decyzji, o których mowa w ust. 1, nie stanowi naruszenia jakichkolwiek ograniczeń dotyczących ujawniania informacji określonych w umowie lub w jakimkolwiek przepisie ustawodawczym, wykonawczym lub administracyjnym ani nie powoduje jakiegokolwiek odpowiedzialności tych osób.

*ROZDZIAŁ V****Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń innych niż na życie****Artykuł 73***Prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń innych niż na życie**

1. Zakłady ubezpieczeń nie mogą uzyskać zezwolenia na równoczesne prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń innych niż na życie.

2. W drodze odstępstwa od ust. 1 państwa członkowskie mogą dopuścić, aby:

- a) zakłady, które posiadają zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie, mogły otrzymać zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie dla rodzajów ryzyka wymienionych w grupach 1 i 2 w pkt A załącznika I;
- b) zakłady, które posiadają zezwolenie wyłącznie dla rodzajów ryzyka wymienionych w grupach 1 i 2 w pkt A załącznika I, mogły otrzymać zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie.

Niemniej jednak każda z tych działalności jest zarządzana oddzielnie zgodnie z art. 74.

3. Państwa członkowskie mogą postanowić, że zakłady, o których mowa w ust. 2, przestrzegają w całej swojej działalności reguł rachunkowości obowiązujących zakłady ubezpieczeń na życie. Do czasu wprowadzenia koordynacji w tym zakresie państwa członkowskie mogą również postanowić, że w odniesieniu do zasad dotyczących likwidacji działalność związana z rodzajami ryzyka wymienionymi w grupach 1 i 2 w pkt A załącznika I, prowadzona przez te zakłady, regulowana jest przepisami stosowanymi wobec działalności w zakresie ubezpieczeń na życie.

▼ B

4. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie ma powiązania finansowe, handlowe lub administracyjne z zakładem ubezpieczeń prowadzącym działalność w zakresie ubezpieczeń na życie, organy nadzoru państw członkowskich siedziby zapewniają, by rachunkowość prowadzona przez dane zakłady nie była zniekształcana na skutek zawartych między tymi zakładami umów lub też innych umów, które mogą wpłynąć na wykazywanie wydatków i dochodów.

5. Zakłady, które w następujących dniach równocześnie prowadziły działalność w zakresie ubezpieczeń na życie i działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, objęte niniejszą dyrektywą, mogą kontynuować równoczesne ich prowadzenie, pod warunkiem że każda z tych działalności jest zarządzana oddzielnie, zgodnie z art. 74:

- a) dnia 1 stycznia 1981 r. w odniesieniu do zakładów, które otrzymały zezwolenie na prowadzenie działalności w Grecji;
- b) dnia 1 stycznia 1986 r. w odniesieniu do zakładów, które otrzymały zezwolenie na prowadzenie działalności w Hiszpanii i Portugalii;
- c) dnia 1 stycznia 1995 r. w odniesieniu do zakładów, które otrzymały zezwolenie na prowadzenie działalności w Austrii, Finlandii i Szwecji;
- d) dnia 1 maja 2004 r. w odniesieniu do zakładów, które otrzymały zezwolenie na prowadzenie działalności w Republice Czeskiej, Estonii, na Cyprze, Łotwie, Litwie, Węgrzech, Malcie, w Polsce, Słowenii i na Słowacji;
- e) dnia 1 stycznia 2007 r. w odniesieniu do zakładów, które otrzymały zezwolenie na prowadzenie działalności w Bułgarii i Rumunii;

▼ M3

ea) dnia 1 lipca 2013 r. w odniesieniu do zakładów, które otrzymały zezwolenie na prowadzenie działalności w Chorwacji;

▼ B

f) dnia 15 marca 1979 r. w odniesieniu do pozostałych zakładów.

Państwo członkowskie siedziby może wymagać od zakładów ubezpieczeń zaprzestania, w terminie ustalonym przez to państwo członkowskie, równoczesnego prowadzenia działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń innych niż na życie, którą zakłady prowadziły w dniach określonych w akapicie pierwszym.

*Artykuł 74***Rozdzielenie zarządzania ubezpieczeniami na życie od zarządzania ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie**

1. Podział zarządzania, o którym mowa w art. 73, jest zorganizowany w sposób odróżniający działalność w zakresie ubezpieczeń na życie od działalności w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie.

Interesy ubezpieczających na życie i ubezpieczających w ubezpieczeniach innych niż na życie nie mogą być narażone na uszczerbek, w szczególności zyski z ubezpieczenia na życie muszą stanowić korzyść dla ubezpieczających na życie, tak jakby zakład ubezpieczeń na życie prowadził wyłącznie działalność w zakresie ubezpieczeń na życie.

2. Bez uszczerbku dla art. 100 i 128 zakłady ubezpieczeń, o których mowa w art. 73 ust. 2 i 5, dokonują następujących obliczeń:

- a) hipotetycznego minimalnego wymogu kapitałowego w odniesieniu do prowadzonej działalności w zakresie ubezpieczeń na życie lub ich reasekuracji, obliczonego jak gdyby dany zakład prowadził jedynie tę działalność, na podstawie oddzielnych ksiąg rachunkowych, o których mowa w ust. 6; oraz

▼ B

b) hipotetycznego minimalnego wymogu kapitałowego w odniesieniu do prowadzonej działalności w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie lub ich reasekuracji, obliczonego jak gdyby dany zakład prowadził jedynie tę działalność, na podstawie oddzielnych ksiąg rachunkowych, o których mowa w ust. 6.

3. Zakłady ubezpieczeń, o których mowa w art. 73 ust. 2 i 5, pokrywają równoważną kwotą pozycji dopuszczonych podstawowych środków własnych co najmniej:

a) hipotetyczny minimalny wymóg kapitałowy w odniesieniu do działalności w zakresie ubezpieczeń na życie;

b) hipotetyczny minimalny wymóg kapitałowy w odniesieniu do działalności w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie.

Minimalne zobowiązania finansowe, o których mowa w akapicie pierwszym, w odniesieniu do działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i działalności w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, nie mogą obciążać drugiej działalności.

4. O ile tylko wypełniane będą minimalne zobowiązania finansowe, o których mowa w ust. 3, oraz jeżeli poinformowany zostanie o tym organ nadzoru, zakład może wykorzystywać w celu pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 100, dostępne jeszcze pozycje dopuszczalnych środków własnych w swojej działalności w jednym lub drugim dziale ubezpieczeń.

5. Organy nadzoru badają wyniki działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń innych niż na życie, tak, aby zapewnić spełnianie warunków określonych w ust. 1–4.

6. Księgi rachunkowe prowadzone są tak, aby wykazywać źródła finansowania oddzielnie dla działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i dla działalności w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie. Wszystkie przychody, w szczególności składki, płatności dokonywane przez reasekuratorów i dochód z lokat, oraz wydatki, w szczególności rozliczenia ubezpieczeniowe, uzupełnienia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, składki reasekuracyjne i koszty operacyjne ponoszone w związku z prowadzeniem działalności ubezpieczeniowej, wykazuje się w rozbiciu na pochodzenie. Pozycje wspólne dla obu rodzajów działalności księguje się zgodnie z metodami wykazywania zaakceptowanymi przez organ nadzoru.

Zakład ubezpieczeń przygotowuje na podstawie rachunków sprawozdanie, w którym jasno określone są pozycje dopuszczonych podstawowych środków własnych pokrywające każdy nominalny minimalny wymóg kapitałowy, o którym mowa w ust. 2, zgodnie z art. 98 ust. 4.

7. Jeżeli kwota pozycji dopuszczonych podstawowych środków własnych w odniesieniu do jednej z działalności nie wystarcza na pokrycie minimalnych zobowiązań finansowych, o których mowa w ust. 3 akapit pierwszy, organy nadzoru stosują w odniesieniu do deficytowej działalności środki przewidziane w niniejszej dyrektywie, niezależnie od wyników osiągniętych w drugiej działalności.

W drodze odstępstwa od ust. 3 akapit drugi środki te mogą obejmować zezwolenie na przeniesienie pozycji dopuszczonych podstawowych środków własnych z jednej działalności do drugiej.

▼ B

ROZDZIAŁ VI

Zasady dotyczące wyceny aktywów i pasywów, rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, środków własnych, kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego oraz zasady dotyczące lokowania

Sekcja 1

Wycena aktywów i pasywów

Artykuł 75

Wycena aktywów i pasywów

1. O ile nie postanowiono inaczej, państwa członkowskie zapewniają, aby zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wyceniały aktywa i zobowiązania w następujący sposób:

a) aktywa wycenia się w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać wymienione pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji;

b) pasywa wycenia się w kwocie, za jaką na warunkach rynkowych mogłyby one zostać przeniesione lub rozliczone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji.

Przy wycenie pasywów zgodnie z lit. b) nie dokonuje się dostosowań w celu uwzględnienia zdolności kredytowej zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji.

▼ M5

2. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające metody i założenia, które należy stosować przy wycenie aktywów i zobowiązań zgodnie z ust. 1.

3. W celu zapewnienia harmonizacji w odniesieniu do wyceny aktywów i zobowiązań, EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających:

a) w zakresie, w jakim akty delegowane, o których mowa w ust. 2, wymagają stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości zatwierdzonych przez Komisję zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002, zgodność tych standardów rachunkowości z metodą wyceny aktywów i zobowiązań określoną w ust. 1 i 2;

b) metody i założenia, które należy stosować w przypadkach, gdy brak jest notowań lub gdy międzynarodowe standardy rachunkowości zatwierdzone przez Komisję zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 są czasowo bądź trwale niezgodne z metodą wyceny aktywów i zobowiązań określoną w ust. 1 i 2;

▼ M5

- c) metody i założenia, które należy stosować przy wycenie aktywów i zobowiązań zgodnie z ust. 1, w przypadku gdy akty delegowane, o których mowa w ust. 2, umożliwiają stosowanie alternatywnych metod wyceny.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B

Sekcja 2

Zasady dotyczące rezerw techniczno-ubezpieczeniowych*Artykuł 76***Przepisy ogólne**

1. Państwa członkowskie zapewniają tworzenie przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w celu pokrycia wszystkich swoich zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych wobec ubezpieczających i beneficjentów umów ubezpieczenia lub reasekuracji.
2. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiada bieżącej kwocie, którą zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji musiałyby zapłacić, gdyby dokonywały natychmiastowego przeniesienia swoich praw i zobowiązań umownych na inny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji.
3. Przy obliczaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykorzystuje się dane dostępne na rynkach finansowych oraz ogólnodostępne dane na temat ryzyk ubezpieczeniowych, a obliczenia te muszą być z nimi zgodne (spójność rynkowa).
4. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ustala się w sposób ostrożny, wiarygodny i obiektywny.
5. Zgodnie z zasadami ustanowionymi w ust. 2, 3 i 4 i z uwzględnieniem zasad ustanowionych w art. 75 ust. 1 obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dokonuje się zgodnie z art. 77–82 i 86.

*Artykuł 77***Ustalanie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**

1. Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych jest równa sumie najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka, określonych w ust. 2 i 3.
2. Najlepsze oszacowanie odpowiada ważonej prawdopodobieństwem średniej przyszłych przepływów pieniężnych przy uwzględnieniu wartości pieniądza w czasie (oczekiwanej obecnej wartości przyszłych przepływów pieniężnych), przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka.

Obliczenia najlepszego oszacowania są dokonywane w oparciu o aktualne i wiarygodne informacje oraz realistyczne założenia oraz przeprowadzane przy zastosowaniu odpowiednich, mających zastosowanie i właściwych metod aktuarialnych i statystycznych.

Prognozy przepływów pieniężnych stosowane do obliczania najlepszego oszacowania uwzględniają wszystkie wpływy i wydatki wymagane do rozliczenia zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych w całym okresie ich trwania.

▼ B

Najlepsze oszacowanie oblicza się brutto, bez odliczania kwot, które mogą być odzyskane z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia). Kwoty te oblicza się oddzielnie zgodnie z art. 81.

3. Margines ryzyka ma wysokość zapewniającą, by wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiadała kwocie, jakiej zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zażądałyby za przejście zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich.

4. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji obliczają najlepsze oszacowanie i margines ryzyka oddzielnie.

Jednak jeżeli możliwe jest wiarygodne odtworzenie przyszłych przepływów pieniężnych związanych ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi lub reasekuracyjnymi przy wykorzystaniu wiarygodnych instrumentów finansowych, których wartość rynkową można określić, wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych związanych z tymi przyszłymi przepływami pieniężnymi wyznacza się w oparciu o wartość rynkową tych instrumentów finansowych. W tym przypadku nie są wymagane oddzielne obliczenia najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka.

5. W przypadku gdy zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji oddzielnie obliczają najlepsze oszacowanie i margines ryzyka, margines ryzyka oblicza się przez określenie kosztu pozyskania kwoty dopuszczalnych środków własnych odpowiadającej kapitałowemu wymogowi wypłacalności koniecznej do pokrycia zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych w całym okresie ich trwania.

Stopa stosowana do określenia kosztu pozyskania tej kwoty dopuszczalnych środków własnych (stopa kosztu kapitału) jest taka sama dla wszystkich zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji i jest poddawana okresowemu przeglądowi.

Stosowana stopa kosztu kapitału odpowiada dodatkowej, wyższej od odpowiedniej stopy procentowej pozbawionych ryzyka papierów wartościowych stopie, którą musiałby zapłacić zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji posiadający kwotę dopuszczalnych środków własnych, jak określono w sekcji 3, odpowiadającą kapitałowemu wymogowi wypłacalności niezbędnemu do pokrycia zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych przez okres trwania tych zobowiązań.

▼ M5*Artykuł 77a***Ekstrapolacja odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka**

Przy ustalaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 77 ust. 2, wykorzystuje się informacje wynikające z odpowiednich instrumentów finansowych oraz zachowuje się spójność z tymi informacjami. Przy takim ustaleniu uwzględnia się odpowiednie instrumenty finansowe o takich terminach zapadalności, w przypadku których rynki dla tych instrumentów finansowych oraz rynki obligacji są głębokie, płynne i przejrzyste. Odnośnie do instrumentów finansowych o takich terminach zapadalności, w przypadku których rynki dla danych instrumentów finansowych lub rynki obligacji nie są już głębokie, płynne i przejrzyste, odpowiednia struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka podlega ekstrapolacji.

▼ **M5**

Ekstrapolowana część odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka opiera się na stopach forward, które począwszy od jednej stopy forward lub zbioru stóp forward powiązanych z instrumentami o najdłuższym terminie zapadalności, w przypadku których można zaobserwować odpowiednie instrumenty finansowe i obligacje na głębokim, płynnym i przejrzystym rynku, stopniowo zbliżają się do ostatecznej stopy forward.

*Artykuł 77b***Korekta dopasowująca do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą stosować korektę dopasowującą do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka stosowanej przy obliczaniu najlepszego oszacowania portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych, o charakterze zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia na życie lub umów reasekuracji ubezpieczeń na życie, w tym zobowiązań z tytułu świadczeń rentowych wynikających z umów ubezpieczenia innych niż na życie lub umów reasekuracji ubezpieczeń innych niż na życie — pod warunkiem uzyskania uprzedniego zatwierdzenia przez organy nadzoru — gdy spełnione są następujące warunki:

- a) zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wyznaczył portfel aktywów, składający się z obligacji i innych aktywów o podobnych właściwościach pod względem przepływów pieniężnych w celu pokrycia najlepszego oszacowania portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych, a wyznaczenie to obowiązuje przez cały okres trwania tych zobowiązań, z wyjątkiem działań mających na celu odtworzenie przepływów pieniężnych pomiędzy aktywami a zobowiązaniami w przypadku, gdy przepływy pieniężne uległy znaczącym zmianom;
- b) portfel zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych, do których zastosowanie ma korekta dopasowująca, oraz portfel aktywów będący przedmiotem wyznaczenia są zidentyfikowane, organizowane i zarządzane niezależnie od pozostałej działalności zakładów, a wyznaczony portfel aktywów nie może być wykorzystywany do pokrywania strat wynikłych z innej działalności tych zakładów;
- c) oczekiwane przepływy pieniężne z wyznaczonego portfela aktywów odtwarzają każdy z oczekiwanych przepływów pieniężnych portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych w tej samej walucie, a wszelkie niedopasowania nie pociągają za sobą znaczącego ryzyka w stosunku do ryzyka przyjętego przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, związanego z portfelem zobowiązań, do którego stosuje się korektę dopasowującą;
- d) umowy stanowiące podstawę portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych nie pociągają za sobą możliwości opłat przyszłych składek;
- e) ryzyko ubezpieczeniowe związane z portfelem zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych może obejmować jedynie ryzyko długowieczności, ryzyko wydatków, ryzyko rewizji wysokości rent i ryzyko śmiertelności;
- f) jeżeli ryzyko ubezpieczeniowe związane z portfelem zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych obejmuje ryzyko śmiertelności, najlepsze oszacowanie portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych nie może wzrosnąć o więcej niż 5 % przy zastosowaniu szoku dla ryzyka śmiertelności skalibrowanego zgodnie z art. 101 ust. 2–5;

▼ **M5**

- g) umowy stanowiące podstawę portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych nie obejmują opcji przysługujących ubezpieczającym lub obejmują jedynie opcję wykupu, w której wartość wykupu nie przekracza wartości aktywów, wycenionych zgodnie z art. 75, pokrywających zobowiązania ubezpieczeniowe lub reasekuracyjne w momencie realizacji opcji wykupu;
- h) przepływy pieniężne z wyznaczonego portfela aktywów są stałe i nie mogą zostać zmienione przez emitentów aktywów ani jakiegokolwiek osoby trzeciej;
- i) zobowiązania ubezpieczeniowe lub reasekuracyjne wynikające z umowy ubezpieczenia lub umowy reasekuracji nie zostały podzielone na poszczególne części przy tworzeniu portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych do celów niniejszego ustępu.

Niezależnie od akapitu pierwszego lit. h) zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji mogą wykorzystywać aktywa, których przepływy pieniężne są stałe z wyjątkiem zależności od inflacji, pod warunkiem że aktywa te odtwarzają przepływy pieniężne portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych, które są zależne od inflacji.

W razie gdy emitenci lub osoby trzecie mają prawo do zmiany przepływów pieniężnych z danego aktywa w taki sposób, by inwestor otrzymał wystarczającą rekompensatę umożliwiającą mu uzyskanie takiego samego przepływu pieniężnego dzięki reinwestycji w aktywa o równoważnej lub lepszej jakości kredytowej, prawo do zmiany przepływów pieniężnych nie wyklucza dopuszczalności aktywa do udziału w wyznaczonym portfelu zgodnie z akapitem pierwszym lit. h).

2. Zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji stosujące korektę dopasowującą do portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych nie mogą powrócić do podejścia, które nie uwzględnia korekty dopasowującej. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosujący korektę dopasowującą nie jest już w stanie spełnić warunków określonych w ust. 1, informuje o tym niezwłocznie organ nadzoru i podejmuje konieczne środki celem przywrócenia zgodności z tymi warunkami. W przypadku gdy dany zakład nie może przywrócić zgodności z tymi warunkami w ciągu dwóch miesięcy od daty naruszenia tych warunków, zaprzestaje stosowania korekty dopasowującej do któregokolwiek ze swoich zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych i nie może stosować korekty dopasowującej przez okres kolejnych 24 miesięcy.

3. Korekta dopasowująca nie może być stosowana do zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych, gdy odpowiednia struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka stosowana przy obliczaniu najlepszego oszacowania portfela tych zobowiązań obejmuje korektę z tytułu zmienności zgodnie z art. 77d lub środek przejściowy dotyczący stopy procentowej wolnej od ryzyka zgodnie z art. 308c.

*Artykuł 77c***Obliczanie korekty dopasowującej**

1. Dla każdej waluty korektę dopasowującą, o której mowa w art. 77b, oblicza się zgodnie z poniższymi zasadami:

- a) korekta dopasowująca jest równa różnicy:

▼ M5

- (i) efektywnej rocznej stopy oprocentowania, obliczonej jako jedna stopa dyskontowa, która — stosowana do przepływów pieniężnych portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych — daje wartość równą zgodnej z art. 75 wartości wyznaczonego portfela aktywów;
  - (ii) efektywnej rocznej stopy oprocentowania, obliczonej jako jedna stopa dyskontowa, która — stosowana do przepływów pieniężnych portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych — daje wartość równą wartości najlepszemu oszacowaniu portfela zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych, przy czym uwzględniana jest wartość pieniądza w czasie przy zastosowaniu podstawowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka;
- b) korekta dopasowująca nie może obejmować spreadu bazowego odzwierciedlającego ryzyko zatrzymane przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji;
- c) niezależnie od lit. a) w razie potrzeby spread bazowy musi zostać zwiększony w celu zapewnienia, by korekta dopasowująca dla aktywów, których ocena jakości kredytowej jest niższa niż inwestycyjna, nie przekraczała wartości korekt dopasowujących dla aktywów o inwestycyjnej ocenie jakości kredytowej, o takim samym czasie trwania i takiej samej klasie;
- d) sposób wykorzystania zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej przy obliczaniu korekty dopasowującej musi być zgodny z art. 111 ust. 1 lit. n).
2. Do celów ust. 1 lit. b) mający zastosowanie spread bazowy:
- a) jest równy sumie następujących pozycji:
    - (i) spreadu kredytowego odpowiadającego prawdopodobieństwu niewykonania zobowiązania dotyczącego aktywów;
    - (ii) spreadu kredytowego odpowiadającego spodziewanej stracie wynikającej z obniżenia jakości kredytowej aktywów;
  - b) w przypadku ekspozycji wobec rządów centralnych lub banków centralnych państw członkowskich, nie może być niższy niż 30 % długoterminowej średniej wartości spreadu ponad stopę procentową wolną od ryzyka aktywów o takim samym czasie trwania, takiej samej jakości kredytowej i takiej samej klasie, notowanych na rynkach finansowych;
  - c) w przypadku ekspozycji innej niż wobec rządów centralnych lub banków centralnych państw członkowskich, nie może być niższy niż 35 % długoterminowej średniej wartości spreadu ponad stopę procentową wolną od ryzyka aktywów o takim samym czasie trwania, takiej samej jakości kredytowej i takiej samej klasie, notowanych na rynkach finansowych.

Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a) ppkt (i), opiera się na długoterminowych statystykach przypadków niewykonania zobowiązań, które są istotne dla aktywów pod względem czasu trwania aktywów, jakości kredytowej i klasy aktywów.

▼ **M5**

Gdy nie można uzyskać wiarygodnego spreadu kredytowego na podstawie statystyk przypadków niewykonania zobowiązań, o których mowa w akapicie drugim, spread bazowy musi być równy części długo-terminowej średniej wartości spreadu ponad stopę procentową wolną od ryzyka określoną w lit. b) i c).

*Artykuł 77d***Korekta z tytułu zmienności do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka**

1. Państwa członkowskie mogą wymagać uzyskania przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji uprzedniego zatwierdzenia przez organ nadzoru możliwości stosowania korekty z tytułu zmienności do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka stosowanej przy obliczaniu najlepszego oszacowania, o którym mowa w art. 77 ust. 2.

2. Dla każdej odpowiedniej waluty korekta z tytułu zmienności do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka opiera się na spreadzie pomiędzy stopą procentową możliwą do uzyskania z aktywów wchodzących w skład portfela referencyjnego dla tej waluty a stopami odpowiedniej podstawowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka dla tej waluty.

Portfel referencyjny dla danej waluty musi być reprezentatywny dla aktywów, które są denominowane w tej walucie i w które zainwestowały zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w celu pokrycia najlepszego oszacowania dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych denominowanych w tej walucie.

3. Wartość korekty z tytułu zmienności dotyczącej stopy procentowej wolnej od ryzyka musi odpowiadać 65 % spreadu walutowego skorygowanego o ryzyko.

Spread dla danej waluty skorygowany o ryzyko oblicza się jako różnicę między spreadem, o którym mowa w ust. 2, a częścią tego spreadu, która jest bezpośrednio powiązana z realistyczną oceną oczekiwanych strat lub nieoczekiwanym ryzykiem kredytowym lub innym ryzykiem związanym z aktywami.

Korektę z tytułu zmienności stosuje się wyłącznie do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, która nie jest uzyskiwana za pomocą ekstrapolacji zgodnie z art. 77a. Ekstrapolacja odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka musi opierać się na tych skorygowanych stopach procentowych wolnych od ryzyka.

4. ► **M9** Dla każdego odpowiedniego państwa korektę z tytułu zmienności do stóp procentowych wolnych od ryzyka, o której mowa w ust. 3, odnoszącą się do waluty tego państwa zwiększa się przed zastosowaniem współczynnika 65 % o różnicę między spreadem dla tego państwa skorygowanym o ryzyko a podwójną wartością spreadu dla tej waluty skorygowanego o ryzyko, ilekroć różnica ta jest wartością dodatnią, a spread dla tego państwa skorygowany o ryzyko jest wyższy niż 85 punktów bazowych. ◀ Zwiększoną korektę z tytułu zmienności stosuje się do obliczania najlepszego oszacowania zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych dla produktów sprzedawanych na rynku ubezpieczeń w tym państwie. Spread dla danego państwa skorygowany o ryzyko oblicza się w ten sam sposób co spread dla danej waluty skorygowany o ryzyko dla waluty tego państwa, lecz w oparciu o portfel referencyjny reprezentatywny dla aktywów, w które zainwestowały zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w celu pokrycia najlepszego oszacowania dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z produktów sprzedawanych na rynku ubezpieczeń w tym państwie i denominowanych w walucie tego państwa.

▼ **M5**

5. Korekta z tytułu zmienności nie może być stosowana do zobowiązań ubezpieczeniowych, gdy odpowiednia struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka stosowana przy obliczaniu najlepszego oszacowania portfela tych zobowiązań obejmuje korektę dopasowującą zgodnie z art. 77b.

6. W drodze odstępstwa od art. 101 kapitałowy wymóg wypłacalności nie obejmuje ryzyka utraty podstawowych środków własnych wynikającego ze zmian korekty z tytułu zmienności.

*Artykuł 77e***Informacje techniczne opracowywane przez Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych**

1. Co najmniej raz na kwartał EIOPA opracowuje i publikuje dla każdej odpowiedniej waluty następujące informacje techniczne:

- a) odpowiednią strukturę terminową stopy procentowej wolnej od ryzyka stosowaną przy obliczaniu najlepszego oszacowania, o którym mowa w art. 77 ust. 2, bez uwzględnienia korekty dopasowującej ani korekty z tytułu zmienności;
- b) dla każdego odpowiedniego czasu trwania, jakości kredytowej i klasy aktywów, spread bazowy służący do obliczania korekty dopasowującej, o którym mowa w art. 77c ust. 1 lit. b);
- c) dla każdego odpowiedniego krajowego rynku ubezpieczeń, korektę z tytułu zmienności do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 77d ust. 1.

2. W celu zapewnienia jednolitych warunków ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz podstawowych środków własnych Komisja może przyjąć akty wykonawcze określające, w odniesieniu do każdej odpowiedniej waluty, informacje techniczne, o których mowa w ust. 1. W tych aktach wykonawczych wykorzystuje się informacje, o których mowa w ust. 1.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 301 ust. 2.

W przypadku konieczności uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby związanej z dostępnością odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 301 ust. 3.

3. Jeżeli informacje techniczne, o których mowa w ust. 1, zostaną przyjęte przez Komisję zgodnie z ust. 2, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wykorzystają te informacje techniczne przy obliczaniu najlepszego oszacowania zgodnie z art. 77, korekty dopasowującej zgodnie z art. 77c i korekty z tytułu zmienności zgodnie z art. 77d.

W odniesieniu do walut i krajowych rynków, w razie gdy w aktach wykonawczych, o których mowa w ust. 2, nie zostanie określona korekta, o której mowa w ust. 1 lit. c), do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka stosowanej przy obliczaniu najlepszego oszacowania nie stosuje się korekty z tytułu zmienności.

▼ M5*Artykuł 77f***Przegląd środków dotyczących gwarancji długoterminowych i środków w zakresie ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje**

1. Co roku aż do dnia 1 stycznia 2021 r. EIOPA składa Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdanie dotyczące skutków stosowania art. 77a–77e i 106, art. 138 ust. 4 oraz art. 304, 308c i 308d, w tym aktów delegowanych lub wykonawczych przyjętych na mocy wyżej wymienionych przepisów.

Co roku w ciągu tego okresu organy nadzoru dostarczają EIOPA następujące informacje:

- a) dostępność gwarancji długoterminowych w ramach produktów ubezpieczeniowych na ich krajowych rynkach oraz zachowanie zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji jako inwestorów długoterminowych;
- b) liczbę zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji stosujących korektę dopasowującą, korektę z tytułu zmienności, przedłużenie okresu naprawczego zgodnie z art. 138 ust. 4, podmoduł ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje oparty na czasie trwania i środki przejściowe określone w art. 308c i 308d;
- c) wpływ korekty dopasowującej, korekty z tytułu zmienności, symetrycznego mechanizmu dostosowania wymogu kapitałowego związanego z inwestowaniem w akcje, podmodułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje opartego na czasie trwania i środków przejściowych określonych w art. 308c i 308d na sytuację finansową zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, na szczeblu krajowym oraz w odniesieniu do poszczególnych zakładów w sposób uniemożliwiający ich identyfikację;
- d) wpływ korekty dopasowującej, korekty z tytułu zmienności, symetrycznego mechanizmu dostosowania wymogu kapitałowego związanego z inwestowaniem w akcje, podmodułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje opartego na czasie trwania na zachowanie inwestycyjne zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji oraz informację, czy przynoszą one nienależną ulgę kapitałową;
- e) wpływ przedłużenia okresu naprawczego zgodnie z art. 138 ust. 4 na starania zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji na rzecz przywrócenia poziomu dopuszczalnych środków własnych pokrywającego kapitałowy wymóg wypłacalności lub obniżenia profilu ryzyka w celu uzyskania zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności;
- f) jeżeli zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji stosują środki przejściowe określone w art. 308c i 308d, informację, czy realizują one plany ich stopniowego wprowadzenia, o których mowa w art. 308e, oraz perspektywy mniejszej zależności od tych środków przejściowych, w tym środków podjętych lub planowanych przez zakłady i organy nadzoru, z uwzględnieniem środowiska regulacyjnego zainteresowanego państwa członkowskiego.

▼ M5

2. W stosownych przypadkach, po konsultacji z ERRS i przeprowadzeniu publicznych konsultacji EIOPA przedkłada Komisji opinię w sprawie oceny stosowania art. 77a–77e i 106, art. 138 ust. 4 oraz art. 304, 308c i 308d, w tym aktów delegowanych lub wykonawczych przyjętych na mocy wyżej wymienionych przepisów. Ocena ta jest dokonywana z uwzględnieniem dostępności gwarancji długoterminowych w ramach produktów ubezpieczeniowych, zachowania zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracyjnych jako inwestorów długoterminowych oraz ogólnie stabilności finansowej.

3. W oparciu o opinię przedłożoną przez EIOPA, o której mowa w ust. 2, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie do dnia 1 stycznia 2021 r. lub w stosownym przypadku wcześniej. Sprawozdanie koncentruje się w szczególności na wpływie na:

- a) ochronę ubezpieczających;
- b) funkcjonowanie i stabilność europejskich rynków ubezpieczeń;
- c) rynek wewnętrzny, a w szczególności konkurencję i równe warunki działania na europejskich rynkach ubezpieczeń;
- d) zakres, w jakim zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji nadal działają jako inwestorzy długoterminowi;
- e) dostępność i cenę produktów rentowych;
- f) dostępność i cenę konkurencyjnych produktów;
- g) długoterminowe strategie inwestycyjne zakładów ubezpieczeń w odniesieniu do produktów, do których zastosowanie mają art. 77b i 77c, w porównaniu do strategii dotyczących innych gwarancji długoterminowych;
- h) wybór konsumenta i jego świadomość ryzyka;
- i) stopień dywersyfikacji w sektorze ubezpieczeń i portfel aktywów w posiadaniu zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji;
- j) stabilność finansową.

Ponadto sprawozdanie musi zostać oparte na doświadczeniach w zakresie nadzoru nad stosowaniem art. 77a–77e i 106, art. 138 ust. 4, art. 304, 308c i 308d, w tym aktów delegowanych lub wykonawczych przyjętych na mocy tych przepisów.

4. W razie konieczności sprawozdaniu Komisji towarzyszą odpowiednie wnioski ustawodawcze.

▼ B*Artykuł 78***Inne elementy uwzględniane przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**

Poza przepisami art. 77 przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji uwzględniają:

- 1. wszystkie wydatki, jakie zostaną poniesione w związku z obsługą zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych;

▼ B

2. inflację, w tym inflację dotyczącą kosztów i roszczeń ubezpieczeniowych;
3. wszystkie płatności na rzecz ubezpieczających i beneficjentów, w tym przyszłe premie uznaniowe, których zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zamierzają dokonywać, bez względu na to, czy płatności te są zagwarantowane umownie, czy nie, chyba że płatności te wchodzą w zakres art. 91 ust. 2.

*Artykuł 79***Wycena gwarancji finansowych i opcji umownych zawartych w umowach ubezpieczenia i umowach reasekuracji**

Przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji uwzględniają wartość gwarancji finansowych i wszelkich opcji umownych zawartych w polisach ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych.

Wszelkie założenia zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji dotyczące prawdopodobieństwa skorzystania przez ubezpieczających z opcji umownych, w tym rezygnacji i wykupów, są realistyczne i oparte na aktualnych i wiarygodnych informacjach. Założenia te bezpośrednio lub pośrednio uwzględniają możliwy wpływ przyszłych zmian warunków finansowych i niefinansowych na skorzystanie z tych opcji.

*Artykuł 80***Segmentacja**

Przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji dokonują segmentacji swoich zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych na jednolite grupy ryzyka, co najmniej według grup ubezpieczeń.

*Artykuł 81***Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)**

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji obliczają kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia), zgodnie z art. 76–80.

Przy obliczaniu kwot, które mogą być odzyskane na podstawie umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia), zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji uwzględniają różnicę w czasie między odzyskaniem kwoty a dokonaniem bezpośredniej płatności.

Wynik tego obliczenia jest dostosowywany w celu uwzględnienia oczekiwanych strat w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta. Dostosowanie to opiera się na ocenie prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez kontrahenta oraz średniej stracie z tego wynikającej (strata z tytułu niewykonania zobowiązania).

▼ B*Artykuł 82***Jakość danych i stosowanie przybliżeń, w tym indywidualnego podejścia w odniesieniu do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**

Państwa członkowskie zapewniają, aby zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wprowadziły wewnętrzne procesy i procedury zapewniające adekwatność, kompletność i dokładność danych wykorzystywanych przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Jeżeli w szczególnych okolicznościach zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji nie posiadają wystarczających danych odpowiedniej jakości, aby zastosować wiarygodną metodę aktuarialną dla zbioru lub podzbioru swoich zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych lub kwot, które mogą być odzyskane na podstawie umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia), w celu obliczenia najlepszego oszacowania można zastosować odpowiednie przybliżenia, w tym podejścia indywidualne.

*Artykuł 83***Porównanie z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń**

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wprowadzają procesy i procedury w celu zapewnienia regularnego porównywania najlepszych oszacowań, a także założeń leżących u podstaw obliczeń najlepszych oszacowań, z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń.

W przypadku gdy porównanie to wykaże systematyczne odchylenie między danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń a obliczeniami najlepszych oszacowań przez zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji, zakłady, których to dotyczy, dokonują odpowiednich dostosowań stosowanych metod aktuarialnych lub przyjmowanych założeń.

*Artykuł 84***Właściwa wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**

Na żądanie organów nadzoru zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wykazują, że posiadane rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe mają właściwą wysokość, stosowane metody są właściwe i faktycznie stosowane, a dane statystyczne leżące u podstaw tych metod są adekwatne.

*Artykuł 85***Zwiększenie wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**

W zakresie, w jakim ustalenie wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji nie są zgodne z przepisami art. 76–83, organy nadzoru mogą zażądać od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji zwiększenia wysokości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych tak, aby odpowiadały one wysokości określonej zgodnie z tymi artykułami.

▼ **M5***Artykuł 86***Akty delegowane oraz regulacyjne i wykonawcze standardy techniczne**

1. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające:
  - a) metody aktuarialne i statystyczne służące do obliczenia najlepszego oszacowania, o którym mowa w art. 77 ust. 2;
  - b) metody, zasady i techniki służące do określania odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, którą należy stosować przy obliczaniu najlepszego oszacowania, o którym mowa w art. 77 ust. 2;
  - c) okoliczności, w których rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane są jako całość lub jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka, oraz metody stosowane w przypadku, gdy rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe oblicza się jako całość, zgodnie z art. 77 ust. 4;
  - d) metody i założenia stosowane do obliczania marginesu ryzyka, w tym służące określeniu kwoty dopuszczalnych środków własnych koniecznych do pokrycia zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych oraz służące kalibracji stopy kosztu kapitału, zgodnie z art. 77 ust. 5;
  - e) grupy ubezpieczeń, w oparciu o które dokonuje się segmentacji zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych w celu ustalenia wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, o których mowa w art. 80;
  - f) normy, które należy spełnić w celu zapewnienia adekwatności, kompletności i dokładności danych wykorzystywanych przy ustalaniu wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, oraz szczególne okoliczności, w których przy obliczaniu najlepszego oszacowania właściwe jest zastosowanie przybliżeń, w tym indywidualnego podejścia, zgodnie z art. 82;
  - g) warunki dotyczące wymogów określonych w art. 77b ust. 1 włącznie z metodami, założeniami i standardowymi parametrami, jakie należy stosować przy obliczaniu szoku dla ryzyka śmiertelności, o którym mowa w art. 77b ust. 1 lit. e);
  - h) warunki dotyczące wymogów określonych w art. 77c, włącznie z założeniami i metodami, jakie należy stosować przy obliczaniu korekty dopasowującej i spreadu bazowego;
  - i) metody i założenia na potrzeby obliczania korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d, wraz z formułą służącą do obliczenia spreadu, o którym mowa w ust. 2 tego artykułu.

▼ M5

2. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do metod i obliczeń mających zastosowanie do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych EIOPA, zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających:

- a) metody stosowane do obliczania dostosowania z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, o którym mowa w art. 81 i którego celem jest uwzględnienie strat oczekiwanych w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta;
- b) jeżeli to konieczne, uproszczone metody i techniki służące do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w celu zagwarantowania, że metody aktuarialne i statystyczne, o których mowa w lit. a) i d), są współmierne do charakteru, skali i złożoności ryzyk ponoszonych przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, w tym również przez zależne zakłady ubezpieczeń i reasekuracji.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

3. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania art. 77b EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących mających zastosowanie procedur zatwierdzania zastosowania korekty dopasowującej, o której mowa w art. 77b ust. 1.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 31 października 2014 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych zgodnie z procedurą określoną w art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B**Sekcja 3****Środki własne****Podsekcja 1****Określenie środków własnych***Artykuł 87***Środki własne**

Środki własne stanowią sumę podstawowych środków własnych, o których mowa w art. 88, i uzupełniających środków własnych, o których mowa w art. 89.

*Artykuł 88***Podstawowe środki własne**

Na podstawowe środki własne składają się następujące pozycje:

1. nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami, wyceniona zgodnie z art. 75 i sekcją 2;
2. zobowiązania podporządkowane.

Kwotę nadwyżki, o której mowa w pkt 1, pomniejsza się o wartość własnych akcji posiadanych przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji.

▼ B*Artykuł 89***Uzupełniające środki własne**

1. Na uzupełniające środki własne składają się pozycje inne niż podstawowe środki własne, które mogą zostać wykorzystane do pokrycia strat.

Na uzupełniające środki własne mogą składać się następujące pozycje, o ile nie stanowią one pozycji podstawowych środków własnych:

- a) nieopłacony kapitał zakładowy lub kapitał założycielski, do którego opłacenia nie wezwano;
- b) akredytywy i gwarancje;
- c) wszelkie inne prawnie wiążące zobowiązania otrzymane przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji.

W przypadku towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych lub innego towarzystwa ubezpieczeń opartego na zasadzie wzajemności ze zmienną wysokością wkładów na uzupełniające środki własne mogą również składać się wszelkie przyszłe należności towarzystwa od jego członków wynikające z wezwania do wniesienia dodatkowych wkładów w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

2. Jeżeli pozycja uzupełniających środków własnych została opłacona lub wezwano do jej opłacenia, jest ona traktowana jako składnik aktywów i przestaje stanowić część uzupełniających środków własnych.

*Artykuł 90***Zatwierdzenie uzupełniających środków własnych przez organy nadzoru**

1. Kwoty pozycji uzupełniających środków własnych uwzględniane przy określaniu środków własnych podlegają uprzedniemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru.

2. Kwota przypisana do każdej pozycji uzupełniających środków własnych odzwierciedla zdolność do pokrycia strat w ramach danej pozycji i opiera się na ostrożnych i realistycznych założeniach. Jeżeli dana pozycja uzupełniających środków własnych ma stałą wartość nominalną, kwota tej pozycji odpowiada jej wartości nominalnej, jeżeli odpowiednio odzwierciedla ona jej zdolność do pokrycia strat.

3. Organy nadzoru zatwierdzają jedno z następujących:

- a) kwotę pieniężną dla każdej pozycji uzupełniających środków własnych;
- b) metodę służącą do określenia kwoty każdej pozycji uzupełniających środków własnych; w tym przypadku organ nadzoru zatwierdza kwotę określoną zgodnie z tą metodą na określony czas.

4. Przy zatwierdzaniu każdej pozycji uzupełniających środków własnych organy nadzoru opierają się na ocenie następujących elementów:

- a) statusu danych kontrahentów pod względem ich możliwości płatności i gotowości do płatności;

▼ B

- b) możliwości uzyskania środków, przy uwzględnieniu formy prawnej danej pozycji, oraz wszelkich warunków, które stanowią przeszkodę dla skuteczności opłacenia lub wezwania do opłacenia danej pozycji;
- c) wszelkich informacji na temat rezultatów wcześniejszych wezwań, których zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji dokonały w odniesieniu do tego rodzaju uzupełniających środków własnych, w zakresie, w jakim informacje te mogą zostać wiarygodnie wykorzystane w celu oceny spodziewanych rezultatów przyszłych wezwań.

▼ C3*Artykuł 91***Fundusze nadwyżkowe**

1. Za fundusze nadwyżkowe uznaje się skumulowane zyski, które nie zostały przeznaczone do podziału między ubezpieczających i beneficjentów.
2. O ile jest to dozwolone na mocy prawa krajowego, funduszy nadwyżkowych nie uważa się za zobowiązania ubezpieczeniowe i reasekuracyjne w zakresie, w jakim spełniają one kryteria określone w art. 94 ust. 1.

▼ B*Artykuł 92***▼ M5****Akty delegowane oraz regulacyjne i wykonawcze standardy techniczne**

1. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do określania środków własnych EIOPA, zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających kryteria stosowane przez organy nadzoru w przypadku zatwierdzania uzupełniających środków własnych zgodnie z art. 90.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

- 1a. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające traktowanie udziałów kapitałowych w rozumieniu art. 212 ust. 2 akapit trzeci w instytucjach finansowych i instytucjach kredytowych w odniesieniu do określania środków własnych.

▼ B

2. Udziały kapitałowe w instytucjach finansowych i instytucjach kredytowych, o których mowa w ust. 1 lit. b), obejmują:
  - a) udziały kapitałowe, które zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadają w:
    - (i) instytucjach kredytowych i instytucjach finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 5 dyrektywy 2006/48/WE;
    - (ii) przedsiębiorstwach inwestycyjnych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 1 dyrektywy 2004/39/WE;
  - b) wierzytelności podporządkowane i instrumenty, o których mowa w art. 63 i art. 64 ust. 3 dyrektywy 2006/48/WE, które zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadają względem podmiotów określonych w niniejszym ustępie lit. a), w których posiadają udział kapitałowy.

▼ M5

3. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania art. 90 EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących procedur zatwierdzenia przez organy nadzoru uzupełniających środków własnych.

▼ M5

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 31 października 2014 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B

Podsekcja 2

Klasyfikacja środków własnych*Artykuł 93***Cechy jakościowe i czynniki uwzględniane przy klasyfikacji środków własnych do poszczególnych kategorii**

1. Pozycje środków własnych klasyfikuje się do trzech kategorii. Klasyfikacja tych pozycji zależy od tego, czy należą one do podstawowych środków własnych, czy do uzupełniających środków własnych, a także od tego, w jakim zakresie posiadają one następujące cechy jakościowe:

- a) pozycja jest dostępna lub można wezwać do jej opłacenia w celu pełnego pokrycia strat w przypadku kontynuowania działalności oraz w przypadku likwidacji (stała dostępność);
- b) w przypadku likwidacji całkowita kwota pozycji może służyć do pokrycia strat, a ponadto odmawia się spłaty pozycji jej posiadaczowi do czasu wypełnienia wszystkich innych zobowiązań, w tym zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych wobec ubezpieczających i beneficjentów umów ubezpieczenia i umów reasekuracji (podporządkowanie).

2. Przy ocenie stopnia, w jakim pozycje środków własnych posiadają cechy jakościowe określone w ust. 1 lit. a) i b), obecnie oraz w przyszłości, należną uwagę zwraca się na czas trwania pozycji, a zwłaszcza na to, czy pozycja posiada określony termin wymagalności, czy też nie. Jeżeli pozycja środków własnych posiada określony termin wymagalności, pod uwagę bierze się względny czas trwania pozycji w porównaniu z czasem trwania zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych zakładu (wystarczający czas trwania).

Ponadto należy wziąć pod uwagę następujące czynniki:

- a) czy pozycja jest wolna od wymogów lub bodźców do wykupu kwoty nominalnej (brak bodźców do wykupu);
- b) czy pozycja jest wolna od obowiązkowych stałych opłat (brak obowiązkowych kosztów obsługi);
- c) czy pozycja jest wolna od obciążeń (brak obciążeń).

*Artykuł 94***Główne kryteria klasyfikacji do poszczególnych kategorii**

1. Pozycje podstawowych środków własnych klasyfikuje się do kategorii 1, jeżeli posiadają one w znacznym stopniu cechy jakościowe określone w art. 93 ust. 1 lit. a) i b), przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 93 ust. 2.

2. Pozycje podstawowych środków własnych klasyfikuje się do kategorii 2, jeżeli posiadają one w znacznym stopniu cechy jakościowe określone w art. 93 ust. 1 lit. b), przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 93 ust. 2.

▼ B

Pozycje uzupełniających środków własnych klasyfikuje się do kategorii 2, jeżeli posiadają one w znacznym stopniu cechy jakościowe określone w art. 93 ust. 1 lit. a) i b), przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 93 ust. 2.

3. Wszelkie pozycje podstawowych i uzupełniających środków własnych, które nie wchodzi w zakres ust. 1 i 2, klasyfikuje się do kategorii 3.

*Artykuł 95***Klasyfikacja środków własnych do poszczególnych kategorii**

Państwa członkowskie dbają o to, aby zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji klasyfikowały swoje pozycje środków własnych w oparciu o kryteria określone w art. 94.

W tym celu w stosownych przypadkach zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji odnoszą się do wykazu środków własnych, o którym mowa w art. 97 ust. 1 lit. c).

W przypadku gdy wykaz ten nie zawiera danej pozycji środków własnych, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji oceniają i klasyfikują daną pozycję zgodnie z akapitem pierwszym. Klasyfikacja ta podlega zatwierdzeniu przez organ nadzoru.

*Artykuł 96***Klasyfikacja specyficznych dla ubezpieczycieli pozycji środków własnych**

Bez uszczerbku dla art. 95 i art. 97 ust. 1 lit. a) do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące klasyfikacje:

1. nadwyżki środków wchodzące w zakres art. 91 ust. 2 klasyfikuje się do kategorii 1;
2. akredytywy i gwarancje zarządzane powierniczo na zlecenie wierzycieli ubezpieczeniowych przez niezależnego powiernika i wystawione przez instytucje kredytowe upoważnione zgodnie z dyrektywą 2006/48/WE klasyfikuje się do kategorii 2;
3. wszelkie przyszłe należności, jakie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych lub inne towarzystwa ubezpieczeń armatorów o zmiennej wysokości wkładów, ubezpieczające jedynie ryzyka wyszczególnione w grupie 6, 12 i 17 w pkt A załącznika I, mogą otrzymać od swoich członków w formie dodatkowego wkładu w ciągu kolejnych 12 miesięcy, klasyfikuje się do kategorii 2.

Zgodnie z art. 94 ust. 2 akapit drugi wszelkie przyszłe należności, jakie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych lub inne towarzystwa ubezpieczeń o zmiennej wysokości wkładów mogą otrzymać od swoich członków w formie dodatkowego wkładu w ciągu kolejnych 12 miesięcy, niewchodzące w zakres akapitu pierwszego pkt 3, klasyfikuje się do kategorii 2, jeżeli posiadają one w znacznym stopniu cechy jakościowe określone w art. 93 ust. 1 lit. a) i b), przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 93 ust. 2.

▼ **M5***Artykuł 97***Akty delegowane i regulacyjne standardy techniczne**

1. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające wykaz pozycji środków własnych, w tym pozycji, o których mowa w art. 96, które uznaje się za spełniające kryteria określone w art. 94, zawierający dla każdej pozycji środków własnych dokładny opis cech, które stanowiły podstawę jej klasyfikacji.

2. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do klasyfikacji środków własnych EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających metody, które mają być stosowane przez organy nadzoru przy zatwierdzaniu oceny i klasyfikacji pozycji środków własnych nieobjętych wykazem, o którym mowa w ust. 1.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

Komisja dokonuje regularnego przeglądu i, w stosownych przypadkach, aktualizacji wykazu, o którym mowa w ust. 1, w świetle zmian zachodzących na rynku.

▼ **B**

Podsekcja 3

Dopuszczalność środków własnych*Artykuł 98***Dopuszczalność i limity dla kategorii 1, 2 i 3**

1. W odniesieniu do zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności dopuszczone kwoty pozycji kategorii 2 i 3 podlegają następującym limitom ilościowym. Limity te zapewniają spełnienie przynajmniej następujących warunków:

- a) pozycje dopuszczonych środków własnych należące do kategorii 1 stanowią ponad jedną trzecią łącznej kwoty dopuszczonych środków własnych;
- b) dopuszczona kwota pozycji należących do kategorii 3 stanowi mniej niż jedną trzecią łącznej kwoty dopuszczalnych środków własnych.

2. W odniesieniu do zgodności z minimalnym wymogiem wypłacalności kwota pozycji podstawowych środków własnych dopuszczonych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego, które zostały zaklasyfikowane do kategorii 2, podlega limitom ilościowym. Limity te zapewniają przynajmniej, by pozycje dopuszczonych podstawowych środków własnych należące do kategorii 1 stanowiły ponad połowę łącznej kwoty dopuszczonych podstawowych środków własnych.

3. Kwota środków własnych dopuszczona na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności określonego w art. 100 odpowiada sumie kwoty kategorii 1, dopuszczonej kwoty kategorii 2 i dopuszczonej kwoty kategorii 3.

4. Kwota podstawowych środków własnych dopuszczona na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego określonego w art. 128 odpowiada sumie kwoty kategorii 1 i dopuszczonej kwoty pozycji podstawowych środków własnych zaklasyfikowanych do kategorii 2.

▼ M5*Artykuł 99***Akty delegowane dotyczące dopuszczalności środków własnych**

Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające:

- a) limity ilościowe, o których mowa w art. 98 ust. 1 i 2;
- b) dostosowania, jakich powinno się dokonać w celu odzwierciedlenia braku możliwości dokonania transferu tych pozycji środków własnych, które można wykorzystać wyłącznie do pokrycia strat wynikających z określonego segmentu zobowiązań lub określonego rodzaju ryzyka (fundusze wyodrębnione).

▼ B*Sekcja 4***Kapitałowy wymóg wypłacalności***Podsekcja 1***Przepisy ogólne dotyczące kapitałowego wymogu wypłacalności przy zastosowaniu standardowej formuły lub modelu wewnętrznego***Artykuł 100***Przepisy ogólne**

Państwa członkowskie wymagają, aby zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadały dopuszczone środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności.

Kapitałowy wymóg wypłacalności oblicza się zgodnie ze standardową formułą określoną w podsekcji 2 lub przy zastosowaniu modelu wewnętrznego określonego w podsekcji 3.

*Artykuł 101***Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności**

1. Kapitałowy wymóg wypłacalności oblicza się zgodnie z przepisami ust. 2–5.
2. Kapitałowy wymóg wypłacalności oblicza się przy założeniu, że zakład będzie kontynuował prowadzoną działalność.
3. Kapitałowy wymóg wypłacalności jest kalibrowany, tak, aby zapewnił uwzględnienie wszystkich wymiernych rodzajów ryzyka, na które narażony jest zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji. Obejmuje on prowadzoną działalność oraz nową działalność, której spodziewane rozpoczęcie nastąpi w ciągu kolejnych 12 miesięcy. W odniesieniu do prowadzonej działalności kapitałowy wymóg wypłacalności pokrywa tylko nieoczekiwane straty.

▼ B

Kapitałowy wymóg wypłacalności odpowiada wartości narażonej na ryzyko podstawowych środków własnych zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, na poziomie ufności 99,5 % w okresie jednego roku.

4. Kapitałowy wymóg wypłacalności pokrywa co najmniej następujące ryzyka:

- a) ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż na życie;
- b) ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie;
- c) ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych;
- d) ryzyko rynkowe;
- e) ryzyko kredytowe;
- f) ryzyko operacyjne.

Ryzyko operacyjne, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. f), obejmuje ryzyko prawne, lecz nie zawiera ryzyka wynikającego z decyzji strategicznych oraz ryzyka reputacji.

5. Przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji uwzględniają wpływ technik ograniczania ryzyka, pod warunkiem że ryzyko kredytowe i inne ryzyka wynikające ze stosowania takich technik są właściwie uwzględnione w kapitałowym wymogu wypłacalności.

*Artykuł 102***Częstotliwość obliczeń**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji obliczają kapitałowy wymóg wypłacalności co najmniej raz w roku i informują organy nadzoru o wyniku obliczeń.

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadają dopuszczone środki własne na pokrycie ostatnio zgłoszonego kapitałowego wymogu wypłacalności.

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji stale monitorują kwotę dopuszczonych środków własnych i kapitałowy wymóg wypłacalności.

Jeżeli profil ryzyka zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji znacznie odbiega od założeń stanowiących podstawę ostatnio zgłoszonego kapitału zabezpieczającego wypłacalność, dany zakład niezwłocznie dokonuje ponownego obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności i informuje organy nadzoru o wyniku obliczeń.

2. Jeżeli istnieją wskazówki sugerujące, że profil ryzyka zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji uległ znacznej zmianie od ostatniego zgłoszenia kapitałowego wymogu wypłacalności, organy nadzoru mogą zażądać od danego zakładu ponownego obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.

▼B

Podsekcja 2

Kapitałowy wymóg wypłacalności – standardowa formuła*Artykuł 103***Struktura standardowej formuły**

Kapitałowy wymóg wypłacalności obliczany według standardowej formuły stanowi sumę następujących pozycji:

- a) podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności, określonego w art. 104;
- b) wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego, określonego w art. 107;
- c) dostosowania z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i podatków odroczonech do pokrywania strat, określonego w art. 108.

*Artykuł 104***Konstrukcja podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności**

1. Na podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności składają się poszczególne moduły ryzyka zagregowane zgodnie z pkt 1 załącznika IV.

Składa się on co najmniej z następujących modułów ryzyka:

- a) ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż na życie;
- b) ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie;
- c) ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych;
- d) ryzyko rynkowe;
- e) ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta.

2. Do celów ust. 1 lit. a), b) i c) czynności ubezpieczeniowe lub reasekuracyjne są przypisywane do tego modułu ryzyka ubezpieczeniowego, który najlepiej odpowiada technicznemu charakterowi ryzyk bazowych.

3. Współczynniki korelacji stosowane przy agregacji modułów ryzyka, o których mowa w ust. 1, oraz kalibracja wymogów kapitałowych dla każdego modułu ryzyka prowadzą do uzyskania ogólnego kapitałowego wymogu wypłacalności, który jest zgodny z zasadami określonymi w art. 101.

4. Każdy z modułów ryzyka, o których mowa w ust. 1, jest kalibrowany przy uwzględnieniu miary wartości narażonej na ryzyko przy współczynniku ufności 99,5 % w okresie jednego roku.

W stosownych przypadkach przy konstruowaniu każdego modułu ryzyka uwzględnia się efekty dywersyfikacji.

5. Dla wszystkich zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji stosuje się tę samą konstrukcję i te same specyfikacje modułów ryzyka, zarówno w odniesieniu do podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności, jak i do wszelkich uproszczonych obliczeń określonych w art. 109.

▼ B

6. W odniesieniu do ryzyk wynikających z katastrof specyfikacje geograficzne mogą w stosownych przypadkach być wykorzystane do obliczeń modułów ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie i ubezpieczeniach innych niż na życie oraz modułów ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach zdrowotnych.

7. Pod warunkiem zatwierdzenia przez organy nadzoru zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą przy obliczaniu modułów ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie i ubezpieczeniach innych niż na życie oraz w ubezpieczeniach zdrowotnych, przy zachowaniu konstrukcji standardowej formuły, zastąpić część jego parametrów parametrami specyficznymi dla danego zakładu.

Takie parametry są kalibrowane w oparciu o wewnętrzne dane zakładu, którego to dotyczy, lub dane, które są bezpośrednio związane z operacjami przeprowadzanymi przez ten zakład przy zastosowaniu metod standardowych.

Dokonując zatwierdzenia, organy nadzoru sprawdzają kompletność, dokładność i adekwatność stosowanych danych.

*Artykuł 105***Obliczanie podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności**

1. Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności oblicza się zgodnie z przepisami ust. 2–6.

2. Moduł ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach innych niż na życie odzwierciedla ryzyko wynikające ze zobowiązań dotyczących ubezpieczenia innego niż na życie w odniesieniu do pokrytych w danej działalności ryzyk i stosowanych w niej procesów.

Uwzględnia on niepewność wyników zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w odniesieniu do istniejących zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych oraz do nowej działalności, której spodziewane rozpoczęcie nastąpi w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

Zgodnie z pkt 2 załącznika IV oblicza się go jako połączenie wymogów kapitałowych dla co najmniej następujących podmodułów:

- a) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstotliwości i skali ubezpieczanych zdarzeń oraz ze zmienności w zakresie występowania wypłat odszkodowań i ich kwot (ryzyko składki i ryzyko rezerw w ubezpieczeniach innych niż na życie);
- b) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących wyceny i tworzenia rezerw, związanych z ekstremalnymi lub wyjątkowymi zdarzeniami (ryzyko katastroficzne w ubezpieczeniach innych niż na życie).

3. Moduł ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie odzwierciedla ryzyko wynikające ze zobowiązań dotyczących ubezpieczenia na życie w odniesieniu do pokrytych w danej działalności ryzyk i stosowanych w niej procesów.

▼ B

Zgodnie z pkt 3 załącznika IV moduł ten oblicza się jako połączenie wymogów kapitałowych dla co najmniej następujących podmodułów:

- a) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynnika umieralności, tendencji współczynnika umieralności lub jego zmienności, w przypadku gdy wzrost współczynnika umieralności prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych (ryzyko śmiertelności);
- b) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynnika umieralności, tendencji współczynnika umieralności lub jego zmienności, w przypadku gdy spadek współczynnika umieralności prowadzi do zwiększenia wartości zobowiązań ubezpieczeniowych (ryzyko długowieczności);
- c) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników niezdolności do pracy, chorobowości i zachorowalności, tendencji tych współczynników lub ich zmienności (ryzyko niezdolności do pracy – zachorowalności);
- d) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie wydatków ponoszonych na obsługę umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji, tendencji tych wydatków lub ich zmienności (ryzyko wydatków w ubezpieczeniach na życie);
- e) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników korygujących stosowanych do ubezpieczeń rentowych, tendencji tych współczynników lub ich zmienności, w związku ze zmianami otoczenia prawnego lub stanu zdrowia ubezpieczonej osoby (ryzyko rewizji wysokości rent);
- f) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie współczynników rezygnacji z umów, zamykania, odnawiania i wykupów polis lub zmienności tych współczynników (ryzyko związane z rezygnacjami);
- g) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących wyceny i tworzenia rezerw, związanych z ekstremalnymi lub nieregularnymi zdarzeniami (ryzyko katastroficzne w ubezpieczeniach na życie).

4. Bez względu na to, czy ubezpieczenia zdrowotne są prowadzone w oparciu o podstawę techniczną podobną do podstawy technicznej ubezpieczeń na życie, czy nie, moduł ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach zdrowotnych odzwierciedla ryzyko wynikające ze zobowiązań dotyczących ubezpieczenia zdrowotnego będące następstwem pokrytych w danej działalności ryzyk i stosowanych w niej procesów.

Objemuje on co najmniej następujące ryzyka:

- a) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmian w poziomie wydatków ponoszonych na obsługę umów ubezpieczenia lub umów reasekuracji, tendencji tych wydatków lub ich zmienności;
- b) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze zmienności w zakresie występowania, częstotliwości i skali ubezpieczanych zdarzeń oraz ze zmienności w zakresie występowania wypłat odszkodowań i ich kwot w momencie tworzenia rezerw;

▼ B

- c) ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań ubezpieczeniowych, wynikające ze znacznej niepewności założeń dotyczących epidemii i tworzenia rezerw, związanych z wybuchami dużych epidemii oraz wyjątkową akumulacją ryzyka w takich ekstremalnych warunkach.

5. Moduł ryzyka rynkowego odzwierciedla ryzyko wynikające z poziomu lub zmienności rynkowych cen instrumentów finansowych, które mają wpływ na wartość aktywów i zobowiązań zakładu. We właściwy sposób odzwierciedla on strukturalne niedopasowanie aktywów i zobowiązań, w szczególności w odniesieniu do czasu ich trwania.

Zgodnie z pkt 4 załącznika IV oblicza się go jako połączenie wymogów kapitałowych dla co najmniej następujących podmodułów:

- a) wrażliwość wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w strukturze czasowej stóp procentowych lub wahania zmienności stóp procentowych (ryzyko stopy procentowej);
- b) wrażliwość wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w poziomie lub wahania zmienności rynkowych cen akcji (ryzyko cen akcji);
- c) wrażliwość wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w poziomie lub wahania zmienności rynkowych cen nieruchomości (ryzyko cen nieruchomości);
- d) wrażliwość wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w poziomie spreadów kredytowych w odniesieniu do struktury czasowej stóp procentowych papierów wartościowych pozbawionych ryzyka lub wahania ich zmienności (ryzyko spreadu kredytowego);
- e) wrażliwość wartości aktywów, zobowiązań i instrumentów finansowych na zmiany w poziomie lub wahania zmienności kursów wymiany walut (ryzyko walutowe);
- f) dodatkowe ryzyka, na które narażony jest zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, wynikające z braku dywersyfikacji portfela aktywów lub z dużej ekspozycji na ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczego emitenta papierów wartościowych lub grupę powiązanych emitentów (ryzyko koncentracji aktywów).

6. Moduł ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta odzwierciedla straty możliwe w ciągu kolejnych 12 miesięcy w związku z nieoczekiwanym niewykonaniem zobowiązań przez kontrahentów i dłużników zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji lub pogorszenia się ich zdolności kredytowej. Moduł ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta obejmuje umowy służące ograniczeniu ryzyka, takie jak umowy reasekuracji, sekurytyzację i instrumenty pochodne, należności od pośredników ubezpieczeniowych, a także wszelkie inne ekspozycje kredytowe nieobjęte podmodułem ryzyka spreadu kredytowego. W należyтым stopniu uwzględnia on gwarancje lub inne dodatkowe zabezpieczenia posiadane przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji lub na rzecz tego zakładu oraz związane z nim ryzyka.

▼B

W odniesieniu do każdego kontrahenta moduł ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta uwzględnia całkowitą ekspozycję zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji na ryzyko w stosunku do tego kontrahenta, niezależnie od formy prawnej jego zobowiązań umownych względem danego zakładu.

*Artykuł 106***Obliczanie podmodułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje: symetryczny mechanizm dostosowania**

1. Obliczony zgodnie ze standardową formułą podmoduł ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje obejmuje symetryczny mechanizm dostosowania wymogu kapitałowego związanego z inwestowaniem w akcje, zastosowanego w celu pokrycia ryzyka wynikającego ze zmian poziomu cen akcji.

2. Symetryczne dostosowanie standardowego wymogu kapitałowego związanego z inwestowaniem w akcje skalibrowanego zgodnie z art. 104 ust. 4 i pokrywającego ryzyko wynikające ze zmian poziomu cen akcji jest funkcją różnicy między obecnym poziomem odpowiedniego indeksu akcji a średnim ważonym poziomem tego indeksu. Średni ważony poziom oblicza się w odpowiednim okresie, takim samym dla wszystkich zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

3. Symetryczne dostosowanie standardowego wymogu kapitałowego związanego z inwestowaniem w akcje i pokrywającego ryzyko wynikające ze zmian poziomu cen akcji nie prowadzi do zastosowania narzutu kapitałowego związanego z inwestowaniem w akcje niższego o ponad 10 punktów procentowych ani wyższego o ponad 10 punktów procentowych od standardowego narzutu kapitałowego związanego z inwestowaniem w akcje.

*Artykuł 107***Wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego**

1. Wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego odzwierciedla ryzyko operacyjne w zakresie, w jakim nie zostało ono uwzględnione w modułach ryzyka, o których mowa w art. 104. Wymóg ten jest kalibrowany zgodnie z art. 101 ust. 3.

2. W odniesieniu do umów ubezpieczenia na życie, w których ryzyko inwestycyjne ponoszą ubezpieczający, przy obliczaniu wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego uwzględnia się kwotę rocznych kosztów poniesionych w odniesieniu do tych zobowiązań ubezpieczeniowych.

3. W odniesieniu do czynności ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych innych niż czynności, o których mowa w ust. 2, przy obliczaniu wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego uwzględnia się wielkość tych czynności pod względem zarobionych składek i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych posiadanych w odniesieniu do tych zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych. W tym przypadku wymóg kapitałowy dla ryzyka operacyjnego nie przekracza 30 % podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności związanego z tymi czynnościami ubezpieczeniowymi i reasekuracyjnymi.

▼ B*Artykuł 108***Dostosowanie z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieceniowych i podatków odroczonej do pokrywania strat**

Dostosowanie, o którym mowa w art. 103 lit. c), z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieceniowych i podatków odroczonej do pokrywania strat odzwierciedla możliwe wyrównanie nieoczekiwanych strat przez równoczesne zmniejszenie rezerw techniczno-ubezpieceniowych lub podatków odroczonej lub przez połączenie obu tych metod.

Dostosowanie to uwzględnia ograniczający ryzyko efekt przyszłych uznaniowych świadczeń z umów ubezpieczenia w zakresie, w jakim zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą ustalić, że zmniejszenie takich świadczeń może zostać wykorzystane do pokrycia nieoczekiwanych strat w momencie ich wystąpienia. Ograniczający ryzyko efekt przyszłych uznaniowych świadczeń nie może przekraczać sumy rezerw techniczno-ubezpieceniowych i podatków odroczonej związanych z tymi przyszłymi świadczeniami uznaniowymi.

Do celów akapitu drugiego wartość przyszłych świadczeń uznaniowych w niekorzystnych warunkach porównuje się z wartością takich świadczeń przy założeniach stosowanych do obliczenia najlepszego oszacowania.

*Artykuł 109***Uproszczenia standardowej formuły**

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą stosować uproszczone obliczenia dla danego podmodułu lub modułu ryzyka w przypadku gdy uzasadniają to charakter, skala i złożoność ryzyk i gdy wymaganie od wszystkich zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji stosowania standardowych obliczeń byłoby niewspółmierne.

Uproszczone obliczenia są kalibrowane zgodnie z art. 101 ust. 3.

▼ M5*Artykuł 109a***Zharmonizowane dane wejściowe na potrzeby standardowej formuły**

1. Na potrzeby obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie ze standardową formułą ESA za pośrednictwem Wspólnego Komitetu opracowują projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących przyporządkowania ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej (ECAI) do odpowiedniej skali stopni jakości kredytowej z zastosowaniem stopni określonych zgodnie z art. 111 ust. 1 lit. n).

Wspólny Komitet ESA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 czerwca 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ M5

2. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszego artykułu oraz na potrzeby ułatwienia obliczania modułu ryzyka rynkowego, o którym mowa w art. 105 ust. 5, ułatwienia obliczania modułu ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, o którym mowa w art. 105 ust. 6, oceniania technik ograniczania ryzyka, o których mowa w art. 101 ust. 5, oraz ustalenia wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących:

- a) wykazu jednostek samorządu regionalnego i władz lokalnych, wobec których ekspozycje należy traktować jako ekspozycje wobec rządu centralnego państwa, którego jurysdykcji podlegają te samorzady oraz władze lokalne, o ile pomiędzy tymi ekspozycjami nie ma różnicy pod względem ryzyka wynikającego ze szczególnych uprawnień samorządów w zakresie zasilania własnych budżetów oraz istnieją szczegółowe ustalenia instytucjonalne, których skutkiem jest zmniejszenie ryzyka niewykonania zobowiązań;
- b) indeksu akcji, o którym mowa w art. 106 ust. 2, zgodnie ze szczegółowymi kryteriami określonymi w art. 111 ust. 1 lit. c) i o);
- c) dostosowań, którym należy poddać waluty powiązane z euro w podmodule ryzyka walutowego, o którym mowa w art. 105 ust. 5, zgodnie ze szczegółowymi kryteriami dotyczącymi dostosowań, którym należy poddać waluty powiązane z euro w celu ułatwienia obliczania podmodułu ryzyka walutowego, ustanowionymi w art. 111 ust. 1 lit. p).

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 czerwca 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia projektów wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

3. Co najmniej raz na kwartał EIOPA publikuje informacje techniczne, w tym informacje dotyczące symetrycznego mechanizmu dostosowania, o którym mowa w art. 106.

4. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszego artykułu i dla celów ułatwienia obliczania modułu ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach zdrowotnych, o którym mowa w art. 105 ust. 4, EIOPA opracowuje — z uwzględnieniem obliczeń dostarczonych przez organy nadzoru zainteresowanych państw członkowskich — projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących odchyłek standardowych w odniesieniu do określonych krajowych środków prawnych państw członkowskich, które pozwalają na podział wypłat odszkodowań w związku z ryzykiem ubezpieczeniowym w ubezpieczeniach zdrowotnych pomiędzy zakładem ubezpieczeń a zakładem reasekuracji i które spełniają kryteria określone w ust. 5 i wszelkie dodatkowe kryteria określone w aktach delegowanych.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 czerwca 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ M5

5. Wykonawcze standardy techniczne, o których mowa w ust. 4, mają zastosowanie jedynie do tych krajowych środków prawnych państw członkowskich, które pozwalają na podział wypłat odszkodowań i świadczeń w związku z ryzykiem ubezpieczeniowym w ubezpieczeniach zdrowotnych między zakładem ubezpieczeń a zakładem reasekuracji i które spełniają następujące kryteria:

- a) mechanizm podziału odszkodowań i świadczeń jest przejrzysty i w pełni określony przed rocznym okresem, do którego ma on zastosowanie;
- b) mechanizm podziału odszkodowań i świadczeń, liczba zakładów ubezpieczeń, które uczestniczą w systemie wyrównania ryzyka w przypadku ubezpieczeń zdrowotnych (HRES), oraz charakterystyka ryzyka działalności objętej HRES zapewniają, że w przypadku każdego zakładu uczestniczącego w HRES zmienność rocznych strat z tytułu działalności objętej HRES będzie znacznie ograniczona dzięki HRES, zarówno w odniesieniu do składki, jak i ryzyka rezerw;
- c) ubezpieczenie zdrowotne objęte HRES jest obowiązkowe i stanowi w części lub w całości alternatywę dla ubezpieczeń zdrowotnych w ramach systemu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych;
- d) w przypadku niewykonania zobowiązań przez zakład ubezpieczeń uczestniczący w HRES jeden lub kilka rządów państw członkowskich zobowiązuje się do zaspokojenia w pełni roszczeń ubezpieczającego w związku z działalnością ubezpieczeniową w pełni objętą HRES.

Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające dodatkowe kryteria, które powinny spełniać krajowe środki prawne, oraz metodologię i wymogi dla celów obliczania odchyłeń standardowych, o których mowa w ust. 4 niniejszego artykułu.

▼ B*Artykuł 110***Znaczne rozbieżności w stosunku do założeń leżących u podstaw obliczeń według standardowej formuły**

Jeżeli obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie ze standardową formułą określoną w podsekcji 2 nie jest właściwe, ponieważ profil ryzyka danych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji znacznie odbiega od założeń leżących u podstaw obliczeń według standardowej formuły, organy nadzoru mogą, w drodze uzasadnionej decyzji, wymagać od tych zakładów zastąpienia części parametrów stosowanych w obliczeniach według standardowej formuły parametrami właściwymi dla tego zakładu przy obliczaniu modułów ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie, innych niż na życie i zdrowotnych, zgodnie z art. 104 ust. 7. Te szczególne parametry oblicza się w sposób zapewniający zgodność zakładu z przepisami art. 101 ust. 3.

▼ M5*Artykuł 111***Akty delegowane oraz regulacyjne i wykonawcze standardy techniczne dotyczące art. 103–109**

1. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane ustanawiające:
- a) standardową formułę zgodnie art. 101 i art. 103–109;
  - b) wszelkie podmoduły konieczne lub lepiej pokrywające ryzyka wchodzące w zakres poszczególnych modułów ryzyka, o których mowa w art. 104, oraz wszelkie późniejsze aktualizacje;
  - c) metody, założenia i standardowe parametry, które należy skalibrować na poziomie ufności, o którym mowa w art. 101 ust. 3, i stosować przy obliczaniu każdego z modułów ryzyka i podmodułów ryzyka podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności określonych w art. 104, 105 i 304, symetryczny mechanizm dostosowania i odpowiedni, wyrażony liczbą miesięcy okres, o których mowa w art. 106, a także odpowiednie podejście do integracji metody, o której mowa w art. 304, przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie ze standardową formułą;
  - d) parametry korelacji, w tym w razie potrzeby parametry określone w załączniku IV, a także procedury ich aktualizacji;
  - e) w przypadku gdy zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji stosują techniki ograniczania ryzyka, metody i założenia stosowane przy ocenie zmian profilu ryzyka danego zakładu i przy dostosowywaniu obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności;
  - f) kryteria jakościowe, które muszą spełniać techniki ograniczania ryzyka, o których mowa w lit. e), celem zapewnienia skutecznego przeniesienia ryzyka na inny podmiot;
  - fa) metodę i parametry stosowane przy ocenie wymogu kapitałowego dla ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta w przypadku ekspozycji wobec kwalifikowanych kontrahentów centralnych; parametry te zapewniają spójność z podejściem do takich ekspozycji w przypadku instytucji kredytowych i instytucji finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 1 i 26 rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
  - g) metody i parametry stosowane przy ocenie wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego określonego w art. 107, w tym wartość procentową, o której mowa w art. 107 ust. 3;
  - h) metody i dostosowania stosowane w celu odzwierciedlenia ograniczonego zakresu dywersyfikacji ryzyka zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji związane z wyodrębnionymi funduszami;
  - i) metodę stosowaną przy obliczaniu dostosowania z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych lub podatków odroczonech do pokrywania strat określonego w art. 108;

▼ **M5**

- j) część standardowych parametrów w modułach ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie, ubezpieczeniach innych niż na życie i ubezpieczeniach zdrowotnych, które mogą zostać zastąpione przez parametry specyficzne dla danego zakładu, jak określono w art. 104 ust. 7;
- k) standardowe metody stosowane przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji przy obliczaniu parametrów specyficznych dla danego zakładu, o których mowa w lit. j), oraz wszelkie kryteria w odniesieniu do kompletności, dokładności i adekwatności stosowanych danych, które muszą zostać spełnione przed uzyskaniem zatwierdzenia przez organ nadzoru, oraz procedurę niezbędną w celu otrzymania takiego zatwierdzenia;
- l) uproszczone obliczenia ustanowione dla poszczególnych podmodułów i modułów ryzyka oraz kryteria, które muszą spełniać zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, w tym również wewnętrzne zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, aby móc korzystać z każdego z tych uproszczeń, jak określono w art. 109;
- m) podejście stosowane w przypadku zakładów powiązanych w rozumieniu art. 212 do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności, a zwłaszcza do obliczania podmodułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje, o którym mowa w art. 105 ust. 5, z uwzględnieniem prawdopodobnego ograniczenia zmienności wartości tych zakładów powiązanych, wynikającego ze strategicznego charakteru tych inwestycji i z wpływu wywieranego na te zakłady powiązane przez zakład posiadający w nich udziały kapitałowe;
- n) sposób wykorzystania zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez ECAI przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie ze standardową formułą i przyporządkowania zewnętrznych ocen wiarygodności kredytowej do skali stopni oceny jakości kredytowej, o której mowa w art. 109a ust. 1, który musi być spójny z wykorzystaniem zewnętrznej ocen wiarygodności kredytowej opracowanej przez ECAI przy obliczaniu wymogów kapitałowych dla instytucji kredytowych, określonych w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i instytucji finansowych określonych w art. 4 ust. 1 pkt 26 tego rozporządzenia;
- o) szczegółowe kryteria dotyczące indeksu akcji, o którym mowa w art. 109a ust. 2 lit. c);
- p) szczegółowe kryteria dotyczące dostosowań, którym należy poddać waluty powiązane z euro do celów ułatwienia obliczania podmodułu ryzyka walutowego, o którym mowa w art. 109a ust. 2 lit. d);
- q) warunki kategoryzacji jednostek samorządów regionalnych i władz lokalnych, o których mowa w art. 109a ust. 2 lit. a).

2. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszego artykułu EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych określających mające zastosowanie procedury zatwierdzania przez organ nadzoru parametrów specyficznych dla danego zakładu, o których mowa w ust. 1 lit. k).

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 31 października 2014 r.

▼ M5

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

3. Do dnia 31 grudnia 2020 r. Komisja dokonuje oceny stosowności metod, założeń i standardowych parametrów stosowanych przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności według standardowej formuły. Komisja uwzględnia w szczególności wyniki każdej klasy aktywów i instrumentów finansowych, zachowania podmiotów lokujących w te aktywa i instrumenty finansowe oraz zmiany w zakresie rozwoju standardów międzynarodowych w dziedzinie usług finansowych. Możliwe jest nadanie pierwszeństwa przeglądowi niektórych klas aktywów. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w stosownych przypadkach wraz z propozycjami dotyczącymi zmiany niniejszej dyrektywy lub aktów delegowanych albo wykonawczych przyjętych na mocy niniejszej dyrektywy.

4. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do kapitałowego wymogu wypłacalności EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających limity ilościowe i kryteria dopuszczalności aktywów, jeżeli te ryzyka nie są odpowiednio pokryte przez dany podmoduł.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

Te regulacyjne standardy techniczne stosuje się do aktywów stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, z wyłączeniem aktywów posiadanych w związku z umowami ubezpieczenia na życie, w których ryzyko inwestycyjne ponoszą ubezpieczający. Komisja dokonuje przeglądu tych standardów w świetle zmian zachodzących w odniesieniu do standardowej formuły i rynków finansowych.

▼ B

Podsekcja 3

Kapitałowy wymóg wypłacalności – pełne i częściowe modele wewnętrzne*Artykuł 112***Ogólne wymogi dotyczące zatwierdzania pełnych i częściowych modeli wewnętrznych**

1. Państwa członkowskie zapewniają zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji możliwość obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności przy zastosowaniu pełnego lub częściowego modelu wewnętrznego zatwierdzonego przez organy nadzoru.

2. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą stosować częściowe modele wewnętrzne w celu obliczania:

a) jednego lub kilku modułów ryzyka lub podmodułów podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności, określonych w art. 104 i 105;

▼ B

- b) wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego, określonego w art. 107;
- c) dopasowania wymogu, o którym mowa w art. 108.

Ponadto model częściowy można stosować biorąc pod uwagę całą działalność zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji lub jedynie do jednego lub kilku głównych obszarów działalności.

3. Wraz z wnioskiem o zatwierdzenie modelu wewnętrznego zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przedkładają co najmniej dokumentację potwierdzającą zgodność wewnętrznego modelu z wymogami określonymi w art. 120–125.

W przypadku gdy wniosek o zatwierdzenie modelu dotyczy częściowego modelu wewnętrznego, wymogi określone w art. 120–125 są dostosowywane tak, aby uwzględniały ograniczony zakres zastosowania modelu.

▼ M9

3a. Organy nadzoru informują EIOPA zgodnie z art. 35 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 o wszelkich wnioskach o stosowanie lub zmianę modelu wewnętrznego. Na wniosek jednego lub kilku zainteresowanych organów nadzoru EIOPA może udzielić pomocy technicznej, na podstawie art. 8 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia, organowi lub organom nadzoru, które zwróciły się o pomoc, w odniesieniu do decyzji w sprawie wniosku

▼ B

4. Organy nadzoru podejmują decyzję w sprawie wniosku w terminie sześciu miesięcy od otrzymania kompletnego wniosku.

5. Organy nadzoru zatwierdzają wniosek jedynie wówczas, gdy są przekonane, że systemy identyfikowania, pomiaru, monitorowania ryzyka, zarządzania ryzykiem i raportowania na temat ryzyka stosowane przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji są odpowiednie, a w szczególności, że model wewnętrzny jest zgodny z wymogami, o których mowa w ust. 3.

6. Każda decyzja organów nadzoru o odrzuceniu wniosku w sprawie stosowania modelu wewnętrznego jest uzasadniona.

7. Po zatwierdzeniu modelu wewnętrznego przez organy nadzoru od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji może być wymagane, w drodze uzasadnionej decyzji, przedstawienie organom nadzoru oszacowania kapitałowego wymogu wypłacalności dokonanego zgodnie ze standardową formułą określoną w podsekcji 2.

*Artykuł 113***Przepisy szczegółowe dotyczące zatwierdzania częściowych modeli wewnętrznych**

1. Organ nadzoru zatwierdza częściowy model wewnętrzny jedynie wówczas, gdy model ten jest zgodny z wymogami określonymi w art. 112 oraz dodatkowo:

- a) ograniczony zakres stosowania modelu jest odpowiednio uzasadniony przez zakład;

▼ B

- b) kapitałowy wymóg wypłacalności wyliczony przy zastosowaniu modelu lepiej odzwierciedla profil ryzyka zakładu i jest w szczególności zgodny z zasadami określonymi w podsekcji 1;
- c) jego konstrukcja jest zgodna z zasadami określonymi w podsekcji 1, dzięki czemu częściowy model wewnętrzny może zostać w pełni zintegrowany ze standardową formułą kapitałowego wymogu wypłacalności.

2. Dokonując oceny wniosku o zatwierdzenie stosowania częściowego modelu wewnętrznego obejmującego jedynie niektóre podmoduły określonego modułu ryzyka lub niektóre obszary działalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji w odniesieniu do określonego modułu ryzyka, lub tylko niektóre podmoduły i tylko niektóre obszary działalności, organy nadzoru mogą wymagać od zainteresowanych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji przedłożenia realistycznego planu przejściowego w celu rozszerzenia zakresu modelu.

Plan przejściowy określa planowany sposób rozszerzenia przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zakresu modelu na inne podmoduły lub obszary działalności, tak by zapewnić objęcie przez model przeważającej części ich działalności ubezpieczeniowej w odniesieniu do określonego modułu ryzyka.

▼ M5*Artykuł 114***Akty delegowane i wykonawcze standardy techniczne dotyczące wewnętrznych modeli kapitałowego wymogu wypłacalności**

1. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające:

- a) dostosowania, których należy dokonać w standardach określonych w art. 120–125 w świetle ograniczonego zakresu stosowania częściowego modelu wewnętrznego;
- b) sposób, który zapewni pełną integrację częściowego modelu wewnętrznego ze standardową formułą kapitałowego wymogu wypłacalności, o której mowa w art. 113 ust. 1 lit. c), i wymogi dotyczące stosowania alternatywnych technik integracji.

2. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszego artykułu EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących procedur:

- a) zatwierdzania modelu wewnętrznego zgodnie z art. 112; oraz
- b) zatwierdzania głównych zmian modelu wewnętrznego i zmian polityki wprowadzania zmian w modelu wewnętrznym, o której mowa w art. 115.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 31 października 2014 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B*Artykuł 115***Sposób postępowania w przypadku wprowadzania zmian w pełnych i częściowych modelach wewnętrznych**

Podczas pierwszego procesu zatwierdzania modelu wewnętrznego organy nadzoru zatwierdzają politykę zatwierdzania zmian w modelu zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą wprowadzić zmiany w stosowanym modelu wewnętrznym zgodnie z tą polityką.

▼ B

Polityka wprowadzania zmian w modelu zawiera specyfikację drugorzędnych i głównych zmian modelu wewnętrznego.

Główne zmiany modelu wewnętrznego oraz zmiany tej polityki zawsze podlegają uprzedniemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru zgodnie z art. 112.

Drugorzędne zmiany modelu wewnętrznego nie podlegają uprzedniemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru, pod warunkiem że zostały opracowane zgodnie z polityką wprowadzania zmian w modelu.

*Artykuł 116***Obowiązki organów administrujących, zarządzających lub nadzorczych**

Organy administrujące, zarządzające lub nadzorcze zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji zatwierdzają przedłożony organom nadzoru wniosek o zatwierdzenie modelu wewnętrznego, o którym mowa w art. 112, oraz wniosek o zatwierdzenie każdej dużej zmiany tego modelu.

Organy administrujące, zarządzające lub nadzorcze są odpowiedzialne za wprowadzenie systemów zapewniających ciągłe i właściwe funkcjonowanie modelu wewnętrznego.

*Artykuł 117***Powrót do standardowej formuły**

Po uzyskaniu zatwierdzenia zgodnie z art. 112 zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji nie powracają do kalkulacji całości lub jakiegokolwiek części kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie ze standardową formułą określoną w podsekcji 2, z wyjątkiem należycie uzasadnionych okoliczności i pod warunkiem zatwierdzenia przez organy nadzoru.

*Artykuł 118***Niespełnianie wymogów przez model wewnętrzny**

1. Jeżeli po zatwierdzeniu modelu wewnętrznego przez organy nadzoru model wewnętrzny przestaje spełniać wymagania określone w art. 120–125, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji przedstawiają niezwłocznie organom nadzoru plan przywrócenia zgodności modelu z wymaganiami w rozsądnym terminie lub dowód, że skutki niezgodności są nieistotne.

2. W przypadku gdy zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji nie zrealizują planu, o którym mowa w ust. 1, organy nadzoru mogą wymagać od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji powrotu do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie ze standardową formułą określoną w podsekcji 2.

▼ B*Artykuł 119***Znaczne rozbieżności w stosunku do założeń leżących u podstaw obliczeń według standardowej formuły**

W przypadku gdy obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie ze standardową formułą określoną w podsekcji 2 nie jest właściwe, ponieważ profil ryzyka zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, których to dotyczy, znacznie odbiega od założeń leżących u podstaw obliczeń według standardowej formuły, organy nadzoru mogą – w drodze uzasadnionej decyzji – wymagać od tych zakładów stosowania wewnętrznego modelu przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności lub odpowiednich modułów ryzyka tego wymogu.

*Artykuł 120***Test użyteczności**

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wykazują, że model wewnętrzny jest powszechnie stosowany i odgrywa ważną rolę w ich systemie zarządzania, o którym mowa w art. 41–50, a w szczególności w:

- a) ich systemie zarządzania ryzykiem, określonym w art. 44 i ich procesach decyzyjnych;
- b) ich procesach oceny i alokacji kapitału gospodarczego oraz kapitału zabezpieczającego wypłacalność, w tym oceny, o której mowa w art. 45.

Ponadto zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wykazują, że częstotliwość obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności przy zastosowaniu modelu wewnętrznego jest zgodna z częstotliwością, z którą wykorzystują swój model wewnętrzny do innych celów objętych ustępem pierwszym.

Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy jest odpowiedzialny za ciągle zagwarantowanie odpowiedniej konstrukcji i sposobu funkcjonowania modelu wewnętrznego oraz za to, aby model wewnętrzny przez cały czas właściwie odzwierciedlał profil ryzyka zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

*Artykuł 121***Standardy statystyczne**

1. Model wewnętrzny, a w szczególności wyznaczanie prognozy funkcji rozkładu prawdopodobieństwa leżącej u jego podstaw, spełnia kryteria określone w ust. 2–9.

2. Metody stosowane do wyznaczania prognozy rozkładu prawdopodobieństwa opierają się na odpowiednich, mających zastosowanie i istotnych metodach aktuarialnych i technikach statystycznych i są zgodne z metodami stosowanymi do ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

▼ B

Metody stosowane do wyznaczania prognozy rozkładu prawdopodobieństwa opierają się na aktualnych i wiarygodnych informacjach i realistycznych założeniach.

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji są w stanie uzasadnić wobec organów nadzoru założenia leżące u podstaw ich modelu wewnętrznego.

3. Dane stosowane w modelu wewnętrznym są dokładne, kompletne i adekwatne.

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji aktualizują bazy danych stosowane przy wyznaczaniu prognozy rozkładu prawdopodobieństwa co najmniej raz w roku.

4. Nie wskazuje się żadnej określonej metody wyznaczania prognozy funkcji rozkładu prawdopodobieństwa.

Niezależnie od wybranej metody kalkulacji model wewnętrzny musi wykazać zdolność określania wagi ryzyka w sposób wystarczający, aby zapewnić jego powszechne stosowanie i ważną rolę w systemie zarządzania zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, w szczególności w ich systemie zarządzania ryzykiem, procesach decyzyjnych i przy alokacji kapitału zgodnie z art. 120.

Model wewnętrzny obejmuje wszystkie istotne ryzyka, na które narażone są zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji. Modele wewnętrzne obejmują co najmniej ryzyka określone w art. 101 ust. 4.

5. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą w swoich modelach wewnętrznych współzależności uwzględniać efekty dywersyfikacji w ramach poszczególnych kategorii ryzyka i pomiędzy kategoriami ryzyka, pod warunkiem że organy nadzoru są przekonane o stosowności systemu stosowanego do pomiaru tych efektów dywersyfikacji.

6. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą w swoich modelach wewnętrznych w pełni uwzględniać wpływ zastosowania technik ograniczania ryzyka, pod warunkiem że ryzyko kredytowe i inne ryzyka wynikające z zastosowania technik ograniczania ryzyka są odpowiednio odzwierciedlone w modelu wewnętrznym.

7. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji dokonują w swoim modelu wewnętrznym dokładnego oszacowania szczególnych ryzyk związanych z gwarancjami finansowymi i wszelkimi opcjami wynikającymi z umowy, jeżeli są one istotne. Dokonują one również dokładnego oszacowania ryzyk związanych z opcjami przysługującymi ubezpieczającym oraz opcjami umownymi zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. W tym celu uwzględniają one możliwy wpływ przyszłych zmian warunków finansowych i niefinansowych na zrealizowanie się tych opcji.

▼ B

8. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą uwzględnić w swoim modelu wewnętrznym przyszłe działania zarządu, które zgodnie z rozsądnymi oczekiwaniami zostałyby przeprowadzone w określonych okolicznościach.

W przypadku określonym w akapicie pierwszym zakład, którego to dotyczy, bierze pod uwagę czas konieczny do realizacji takich działań.

9. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji uwzględniają w swoim modelu wewnętrznym wszystkie płatności na rzecz ubezpieczających i beneficjentów, których zamierzają dokonać, bez względu na to, czy płatności te są zagwarantowane w umowie, czy nie.

*Artykuł 122***Standardy kalibracji**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą stosować inny horyzont czasowy lub miarę ryzyka niż określone w art. 101 ust. 3, pod warunkiem że wyniki uzyskane modelem wewnętrznym będą wykorzystane do kalkulacji kapitałowego wymogu wypłacalności w sposób zapewniający ubezpieczającym i beneficjentom poziom ochrony równoważny z poziomem określonym w art. 101.

2. Jeżeli to możliwe, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji obliczają kapitałowy wymóg wypłacalności bezpośrednio z prognozy rozkładu prawdopodobieństwa wygenerowanej przez model wewnętrzny tych zakładów, przy zastosowaniu miary wartości narażonej na ryzyko określonej w art. 101 ust. 3.

3. W przypadku gdy zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji nie mogą obliczyć kapitałowego wymogu wypłacalności bezpośrednio z prognozy rozkładu prawdopodobieństwa wygenerowanej przez model wewnętrzny, organy nadzoru mogą zezwolić na zastosowanie przybliżeń przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności, pod warunkiem że zakłady te są w stanie wykazać organom nadzoru, iż poziom ochrony ubezpieczających jest równoważny z poziomem określonym w art. 101.

4. Organy nadzoru mogą wymagać od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji sprawdzenia ich modelu wewnętrznego na odpowiednich wzorcowych portfelach umów i przy zastosowaniu założeń opartych raczej na danych zewnętrznych niż wewnętrznych, celem zweryfikowania kalibracji modelu wewnętrznego oraz skontrolowania, czy jego specyfikacja jest zgodna z ogólnie przyjętą praktyką rynkową.

*Artykuł 123***Przypisanie zysków i strat**

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji co najmniej raz w roku dokonują przeglądu przyczyn i źródeł powstania zysków i strat każdego głównego obszaru działalności zakładu.

▼ B

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji wykazują, w jaki sposób wybrana w modelu wewnętrznym kategoryzacja ryzyka wyjaśnia przyczyny i źródła powstania zysków i strat. Kategoryzacja ryzyka oraz przypisanie zysków i strat odzwierciedlają profil ryzyka zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

*Artykuł 124***Standardy walidacji**

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadają regularny cykl walidacji modelu, obejmujący monitorowanie skuteczności wyników modelu wewnętrznego, dokonywanie przeglądu ciągłej stosowności jego specyfikacji oraz porównywanie jego wyników z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń.

Proces walidacji modelu obejmuje skuteczne metody statystyczne walidacji modelu wewnętrznego, który umożliwia zakładom ubezpieczeń i zakładom reasekuracji wykazanie organom nadzoru, że wymogi kapitałowe wynikające z zastosowania modelu są odpowiednie.

Stosowane metody statystyczne służą sprawdzeniu adekwatności prognozy rozkładu prawdopodobieństwa w porównaniu nie tylko z poniesionymi stratami, w porównaniu ze wszystkimi istotnymi nowymi danymi i informacjami z nią związanymi.

Proces walidacji modelu obejmuje analizę stabilności modelu wewnętrznego, w szczególności badanie wrażliwości wyników uzyskanych z modelu wewnętrznego na zmiany w podstawowych założeniach leżących u jego podstaw. Obejmuje on również ocenę dokładności, kompletności i adekwatności danych stosowanych w modelu wewnętrznym.

*Artykuł 125***Standardy dokumentacji**

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji sporządzają dokumentację zawierającą projekt modelu i szczegóły dotyczące działania swojego modelu wewnętrznego.

Dokumentacja wykazuje, że model spełnia wymogi zgodnie z art. 120–124.

Dokumentacja zawiera szczegółowy opis teorii, założeń oraz podstaw matematycznych i empirycznych leżących u podstaw modelu wewnętrznego.

W dokumentacji określone są przypadki, w których model wewnętrzny nie działa prawidłowo.

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji dokumentują wszystkie duże zmiany modelu wewnętrznego zgodnie z art. 115.

*Artykuł 126***Dane i modele zewnętrzne**

Stosowanie modelu lub danych zewnętrznych nie stanowi uzasadnienia dla wyłączenia ich z obowiązku spełnienia jakiegokolwiek z wymagań dotyczących modelu wewnętrznego określonych w art. 120–125.

▼ **M5***Artykuł 127***Akty delegowane dotyczące art. 120–126**

Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a w odniesieniu do art. 120–126 akty delegowane w celu poprawy oceny profilu ryzyka i zarządzania działalnością zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, dotyczących stosowania modeli wewnętrznych w całej Unii.

▼ **B**

Sekcja 5

Minimalny wymóg kapitałowy*Artykuł 128***Przepisy ogólne**

Państwa członkowskie wymagają, by zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadały dopuszczone podstawowe środki własne na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego.

*Artykuł 129***Obliczanie minimalnego wymogu kapitałowego**

1. Minimalny wymóg kapitałowy oblicza się zgodnie z następującymi zasadami:

- a) minimalny wymóg kapitałowy oblicza się w sposób jasny, prosty i zapewniający możliwość dokonania kontroli obliczeń;
- b) odpowiada on kwocie dopuszczonych podstawowych środków własnych, poniżej której – przy założeniu kontynuacji prowadzenia działalności przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji – ubezpieczający i beneficjenci są narażeni na niedopuszczalny poziom ryzyka;
- c) funkcja liniowa, o której mowa w ust. 2, stosowana do obliczania minimalnego wymogu kapitałowego, jest kalibrowana według wartości narażonej na ryzyko podstawowych środków własnych zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji na poziomie ufności wynoszącym 85 % w okresie jednego roku;
- d) nieprzekraczalny dolny próg minimalnego wymogu kapitałowego wynosi:

▼ **M5**

- (i) ► **M10** 2 700 000 EUR ◀ dla zakładów ubezpieczeń innych niż na życie, w tym wewnętrznych zakładów ubezpieczeń, z wyjątkiem gdy zakład ubezpieczeń prowadzi działalność w zakresie ryzyk, z których co najmniej jedno ryzyko jest klasyfikowane do grup od 10 do 15 wymienionych w części A załącznika I, kiedy to próg ten wynosi co najmniej ► **M10** 4 000 000 EUR ◀;
- (ii) ► **M10** 4 000 000 EUR ◀ dla zakładów ubezpieczeń na życie, w tym wewnętrznych zakładów ubezpieczeń;
- (iii) ► **M10** 3 900 000 EUR ◀ w przypadku zakładów reasekuracji z wyjątkiem wewnętrznych zakładów reasekuracji, w przypadku których minimalny wymóg kapitałowy wynosi nie mniej niż ► **M10** 1 300 000 EUR ◀;

▼ **B**

- (iv) tyle, co suma kwot ustalonych w pkt (i) i (ii) dla zakładów ubezpieczeń, o których mowa w art. 73 ust. 5.

▼ B

2. Z zastrzeżeniem ust. 1b minimalny wymóg kapitałowy jest obliczany jako funkcja liniowa zbioru lub podzbioru następujących zmiennych: rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładu, składka przypisana, suma na ryzyku, podatki odroczone i wydatki administracyjne. Stosowane zmienne mierzy się bez uwzględnienia reasekuracji.

3. Bez uszczerbku dla ust. 1 lit. d) minimalny wymóg kapitałowy nie może spaść poniżej 25 % ani przekroczyć 45 % kapitałowego wymogu wypłacalności zakładu, obliczonego zgodnie z rozdziałem VI sekcja 4 podsekcje 2 lub 3 i uwzględniającego wszelki narzut kapitałowy ustanowiony zgodnie z art. 37.

▼ M5

Państwa członkowskie zezwalają swoim organom nadzoru, by w okresie kończącym się nie później niż w dniu 31 grudnia 2017 r. wymagały od zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji stosowania wartości procentowych, o których mowa w akapicie pierwszym, wyłącznie do kapitałowego wymogu wypłacalności zakładu, obliczonego zgodnie z rozdziałem VI sekcja 4 podsekcja 2.

▼ B

4. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji obliczają minimalny wymóg kapitałowy co najmniej raz na kwartał i informują organy nadzoru o wyniku obliczeń.

▼ M5

Do celów obliczenia limitów, o których mowa w ust. 3, zakłady nie mają obowiązku obliczać kapitałowego wymogu wypłacalności co kwartał.

▼ B

Jeżeli jeden z limitów, o których mowa w ust. 3, wyznacza minimalny wymóg kapitałowy danego zakładu, zakład ten dostarcza organowi nadzoru informacji umożliwiających właściwe zrozumienie przyczyn tego stanu rzeczy.

▼ M5

5. Do dnia 31 grudnia 2020 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat przepisów państw członkowskich oraz praktyk stosowanych przez organy nadzoru przyjętych na podstawie ust. 1–4.

▼ B

Sprawozdanie to dotyczy w szczególności stosowania i poziomu górnego i dolnego progu określonego w ust. 3 oraz wszelkich problemów napotkanych przez organy nadzoru i zakłady w stosowaniu niniejszego artykułu.

▼ M5*Artykuł 130***Akty delegowane**

Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające obliczanie minimalnego wymogu kapitałowego, o którym mowa w art. 128 i 129.

▼ B*Artykuł 131***Ustalenia przejściowe dotyczące niezgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym**

W drodze odstępstwa od art. 139 i 144, jeżeli zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadają wymagany margines wypłacalności, o którym mowa odpowiednio w art. 28 dyrektywy 2002/83/WE, art. 16a dyrektywy 73/239/WE lub art. 37, 38 lub 39 dyrektywy 2005/68/WE w dniu ►**M5** 31 grudnia 2015 r. ◀, ale nie posiadają wystarczających dopuszczonych podstawowych środków własnych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego, zakłady te muszą spełnić wymóg określony w art. 128 w terminie do dnia ►**M5** 31 grudnia 2016 r. ◀

Jeżeli zakład, którego to dotyczy, nie spełni wymogu określonego w art. 128 w terminie określonym w akapicie pierwszym, zezwolenie udzielone zakładowi zostaje cofnięte, z zastrzeżeniem obowiązujących procedur przewidzianych w prawie krajowym.

Sekcja 6

Lokaty*Artykuł 132***Zasada „ostrożnego inwestora”**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji lokowały wszystkie posiadane aktywa zgodnie z zasadą „ostrożnego inwestora” określoną w ust. 2, 3 i 4.

2. W odniesieniu do całego portfela aktywów zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji lokują jedynie w takie aktywa i instrumenty, których ryzyka dany zakład może właściwie określić, mierzyć, monitorować, którymi może właściwie zarządzać, które może właściwie kontrolować i prowadzić sprawozdawczość w ich zakresie, a także które może właściwie uwzględniać przy ocenie swoich łącznych potrzeb w zakresie wypłacalności, zgodnie z art. 45 ust. 1 akapit drugi lit. a).

Wszystkie aktywa, w szczególności aktywa pokrywające minimalny wymóg kapitałowy i kapitałowy wymóg wypłacalności, są lokowane w sposób zapewniający bezpieczeństwo, jakość, płynność i rentowność całości portfela. Ponadto umiejscowienie tych aktywów zapewnia ich dostępność.

Aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są również lokowane w sposób odpowiadający charakterowi i czasowi trwania zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych. Aktywa te są lokowane w najlepszym interesie wszystkich ubezpieczających i beneficjentów, z uwzględnieniem wszelkich ujawnionych celów prowadzonej polityki.

W przypadku konfliktu interesów zakłady ubezpieczeń lub podmiot zarządzający ich portfelem aktywów zapewniają dokonanie lokaty w najlepszym interesie ubezpieczających i beneficjentów.

3. Bez uszczerbku dla ust. 2, w odniesieniu do aktywów posiadanych w związku z umowami ubezpieczenia na życie, w których ryzyko lokaty ponoszą ubezpieczający, stosuje się akapit drugi, trzeci i czwarty niniejszego ustępu.

▼ B

W przypadku gdy świadczenia przewidziane w umowie są bezpośrednio powiązane z wartością jednostek uczestnictwa w przedsiębiorstwie zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS), określonych w dyrektywie 85/611/EWG, lub z wartością aktywów zawartych w funduszu wewnętrznym zakładów ubezpieczeń, zwykle podzielonym na jednostki uczestnictwa, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe odnoszące się do tych świadczeń muszą znajdować jak najwierniejsze odzwierciedlenie w tych jednostkach lub, w przypadku gdy nie zostały utworzone takie jednostki, w tych aktywach.

W przypadku gdy świadczenia przewidziane w umowie są bezpośrednio związane z indeksem akcji lub inną wartością odniesienia niż określone w akapicie drugim, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe odnoszące się do tych świadczeń muszą znajdować jak najwierniejsze odzwierciedlenie albo w jednostkach uczestnictwa reprezentujących wartość odniesienia, albo, w przypadku gdy nie zostały utworzone takie jednostki, w aktywach o odpowiednim stopniu bezpieczeństwa i zbywalności, stanowiących jak najwierniejsze odzwierciedlenie aktywów, na których dana wartość odniesienia się opiera.

W przypadku gdy świadczenia, o których mowa w akapicie drugim i trzecim, obejmują gwarancje wyniku lokaty lub inne gwarantowane świadczenie, aktywa stanowiące pokrycie odpowiadających im dodatkowych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych podlegają przepisom ust. 4.

4. Bez uszczerbku dla ust. 2, w odniesieniu do aktywów innych niż aktywa objęte ust. 3 stosuje się akapity drugi do piątego niniejszego ustępu.

Stosowanie instrumentów pochodnych jest dopuszczalne, pod warunkiem że przyczyniają się one do zmniejszenia ryzyka lub ułatwiają sprawne zarządzanie portfelem.

Lokaty i aktywa, które nie są dopuszczone do obrotu na regulowanym rynku finansowym, są utrzymywane na ostrożnym poziomie.

Aktywa są odpowiednio zdywersyfikowane w taki sposób, aby uniknąć nadmiernego uzależnienia od jednego określonego składnika aktywów, emitenta lub określonej grupy przedsiębiorstw lub określonego obszaru geograficznego oraz nadmiernej akumulacji ryzyka w całym portfelu.

Lokaty w aktywa tego samego emitenta lub emitentów należących do tej samej grupy nie mogą narażać zakładów ubezpieczeń na nadmierną koncentrację ryzyka.

*Artykuł 133***Swoboda inwestowania**

1. Państwa członkowskie nie wymagają od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji lokowania w określone kategorie aktywów.

2. Państwa członkowskie nie ustanawiają wymogu uprzedniego zatwierdzenia w jakiejkolwiek formie decyzji inwestycyjnych zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji lub podmiotów zarządzających ich lokatami ani wymogu systematycznego powiadamiania o tych decyzjach.

▼ B

3. Niniejszy artykuł nie narusza wymogów państw członkowskich ograniczających rodzaje aktywów lub wartości odniesienia, z jakimi mogą być związane świadczenia wynikające z polisy. Wszelkie przepisy tego rodzaju stosuje się wyłącznie gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający będący osobą fizyczną, przy czym nie są one bardziej restrykcyjne niż przepisy dyrektywy 85/611/EWG.

*Artykuł 134***Umiejscowienie aktywów i zakaz zastawiania aktywów**

1. W odniesieniu do ryzyk ubezpieczeniowych umiejscowionych na terytorium Wspólnoty państwa członkowskie nie wymagają, by aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych związanych z tymi ryzykami były umiejscowione na terytorium Wspólnoty ani w określonych państwach członkowskich.

Dodatkowo, w odniesieniu do kwot, należnych z umów reasekuracji od zakładów posiadających zezwolenie zgodnie z niniejszą dyrektywą lub posiadających siedzibę w państwie trzecim, którego system wypłacalności został uznany za równoważny zgodnie z art. 172, państwa członkowskie nie wymagają również umiejscowienia na terytorium Wspólnoty aktywów odpowiadających tym kwotom.

2. Państwa członkowskie nie zachowują ani nie wprowadzają w odniesieniu do tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych systemu tworzenia rezerwy brutto, który wymaga zastawiania aktywów stanowiących pokrycie rezerwy składek oraz rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, w przypadku gdy reasekurator jest zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji, który posiada zezwolenie wydane zgodnie z niniejszą dyrektywą.

▼ M5*Artykuł 135***Akty delegowane i regulacyjne standardy techniczne dotyczące wymogów jakościowych**

1. Komisja może przyjmować zgodnie z art. 301a akty delegowane określające wymogi jakościowe w następujących obszarach:

- a) określanie, pomiar i monitorowanie ryzyk wynikających z lokat w odniesieniu do art. 132 ust. 2 akapit pierwszy oraz zarządzanie tymi ryzykami;
- b) określanie, pomiar i monitorowanie szczególnych ryzyk wynikających z lokowania w instrumenty pochodne i aktywa, o których mowa w art. 132 ust. 4 akapit drugi, oraz zarządzanie tymi ryzykami, a także określanie, w jakim zakresie wykorzystywanie takich aktywów kwalifikuje się jako zmniejszanie ryzyka lub efektywne zarządzanie portfelem, o czym mowa w art. 132 ust. 4 akapit trzeci.

▼ M7

2. Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 301a niniejszej dyrektywy uzupełniające niniejszą dyrektywę poprzez szczegółowe określenie okoliczności, w jakich można ustanowić proporcjonalny

▼M7

dodatkowy narzut kapitałowy w przypadku naruszenia wymogów określonych w art. 5 lub 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 ⁽¹⁾, bez uszczerbku dla art. 101 ust. 3 niniejszej dyrektywy.

3. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do ust. 2 niniejszego artykułu, EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających metody obliczania proporcjonalnego dodatkowego narzutu kapitałowego, o którym mowa w tym przepisie.

Komisja jest uprawniona do uzupełniania niniejszego rozporządzenia w drodze przyjmowania regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w niniejszym ustępie, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼B*ROZDZIAŁ VII***Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w trudnej sytuacji lub w sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości***Artykuł 136***Stwierdzenie pogorszenia warunków finansowych i powiadomienie o tym przez zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji**

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadają procedury mające na celu stwierdzenie pogorszenia sytuacji finansowej i niezwłocznie powiadamiają organy nadzoru w przypadku nastąpienia takiego pogorszenia.

*Artykuł 137***Niezgodność z wymogami dotyczącymi rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**

Jeżeli zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji nie przestrzega przepisów rozdziału VI sekcja 2, organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby mogą zabronić swobodnego rozporządzania jego aktywami, po zawiadomieniu o swoim zamiarze organów nadzoru przyjmujących państw członkowskich. Organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby wskazują aktywa, które mają zostać objęte takimi ograniczeniami.

*Artykuł 138***Niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji informują niezwłocznie organ nadzoru, jeżeli stwierdzą, że nie spełniają kapitałowego wymogu wypłacalności, lub jeżeli istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia takiej niezgodności w ciągu najbliższych trzech miesięcy.

2. W terminie dwóch miesięcy od stwierdzenia niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, którego to dotyczy, przedkłada do zatwierdzenia przez organ nadzoru realistyczny plan naprawczy.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2402 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie ustanowienia ogólnych ram dla sekurytyzacji oraz utworzenia szczególnych ram dla prostych, przejrzystych i standardowych sekurytyzacji, a także zmieniające dyrektywy 2009/65/WE, 2009/138/WE i 2011/61/UE oraz rozporządzenia (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 347 z 28.12.2017, s. 35).

▼ B

3. Organ nadzoru wymaga od zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, którego to dotyczy, podjęcia odpowiednich środków, tak, aby – w terminie sześciu miesięcy od stwierdzenia niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności – przywrócony został poziom dopuszczalnych środków własnych pokrywający kapitałowy wymóg wypłacalności lub obniżony został profil ryzyka w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności.

Organ nadzoru może w uzasadnionych przypadkach przedłużyć powyższy termin o trzy miesiące.

▼ M5

4. W przypadku wyjątkowej niekorzystnej sytuacji wpływającej na zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji reprezentujące znaczny udział w rynku lub dotknięte linie biznesowe, ogłoszonej przez EIOPA, w stosownym przypadku po konsultacji z ERRS, organ nadzoru może przedłużyć w odniesieniu do zakładów, których to dotyczy, termin ustanowiony w ust. 3 akapit drugi o maksymalny okres siedmiu lat, z uwzględnieniem wszelkich istotnych czynników, w tym średniego czasu trwania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Bez uszczerbku dla uprawnień EIOPA wynikających z art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, do celów niniejszego ustępu EIOPA, na wniosek zainteresowanego organu nadzoru, ogłasza istnienie wyjątkowej niekorzystnej sytuacji. Zainteresowany organ nadzoru może wystąpić z wnioskiem, jeśli zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji reprezentujące znaczny udział w rynku reasekuracji lub dotknięte linie biznesowe najprawdopodobniej nie spełnią jednego z wymogów określonych w ust. 3. Wyjątkowa niekorzystna sytuacja występuje, gdy na sytuację finansową zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji reprezentujących znaczny udział w rynku lub dotknięte linie biznesowe poważnie lub niekorzystnie wpływa co najmniej jeden z następujących warunków:

- a) spadek na rynkach finansowych, który jest nieprzewidziany, gwałtowny i poważny;
- b) utrzymujące się niskie poziomy stóp procentowych;
- c) zdarzenie katastroficzne o znaczącym wpływie.

EIOPA we współpracy z zainteresowanym organem nadzoru regularnie ocenia, czy okoliczności, o których mowa w akapicie drugim, nadal występują. EIOPA we współpracy z zainteresowanym organem nadzoru stwierdza ustanie wyjątkowej niekorzystnej sytuacji.

Zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, którego to dotyczy, co trzy miesiące przedkłada organowi nadzoru sprawozdanie z postępów, w którym wskazuje podjęte środki i postępy dokonane w celu przywrócenia poziomu dopuszczalnych środków własnych pokrywającego kapitałowy wymóg wypłacalności lub obniżenia profilu ryzyka w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności.

Przedłużenie, o którym mowa w akapicie pierwszym, wycofuje się, jeżeli sprawozdanie z postępów wykazuje, że w okresie od dnia stwierdzenia niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności do dnia przedłożenia sprawozdania z postępów nie dokonano znacznych postępów w przywracaniu poziomu dopuszczalnych środków własnych pokrywającego kapitałowy wymóg wypłacalności lub obniżaniu profilu ryzyka w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności.

▼ B

5. W wyjątkowych okolicznościach, jeżeli w opinii organu nadzoru sytuacja finansowa danego zakładu ulegnie dalszemu pogorszeniu, może on ograniczyć swobodne rozporządzanie aktywami tego zakładu lub go zakazać. Wspomniany organ nadzoru powiadamia także organy nadzoru przyjmujących państw członkowskich o wszelkich podjętych środkach. Organy te podejmują, na wniosek organu nadzoru państwa członkowskiego siedziby, takie same środki. Organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby wskazuje aktywa, które mają zostać objęte takimi środkami.

*Artykuł 139***Niezdolność z minimalnym wymogiem kapitałowym**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji informują niezwłocznie organ nadzoru, jeżeli stwierdzą, że nie spełniają minimalnego wymogu kapitałowego, lub jeżeli istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia takiej niezgodności w ciągu kolejnych trzech miesięcy.

2. W terminie jednego miesiąca od stwierdzenia niezgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, którego to dotyczy, przedkłada do zatwierdzenia przez organ nadzoru krótkookresowy realistyczny plan finansowy mający na celu przywrócenie – w terminie trzech miesięcy od tego stwierdzenia – dopuszczonych podstawowych środków własnych co najmniej do poziomu minimalnego wymogu kapitałowego lub obniżenie profilu ryzyka w celu zapewnienia zgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym.

3. Organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby może również ograniczyć swobodne rozporządzanie aktywami zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji lub go zakazać. Powiadamia on o tym organy nadzoru przyjmujących państw członkowskich. Organy te podejmują, na wniosek organu nadzoru państwa członkowskiego siedziby, takie same środki. Organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby wskazuje aktywa, które mają zostać objęte takimi środkami.

*Artykuł 140***Zakaz swobodnego rozporządzania aktywami umiejscowionymi na terytorium państwa członkowskiego**

Państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do umożliwienia, zgodnie z prawem krajowym, zakazania, w przypadkach przewidzianych w art. 137–139 i art. 144 ust. 2, swobodnego rozporządzania aktywami umiejscowionymi na ich terytorium, na wniosek państwa członkowskiego siedziby zakładu ubezpieczeń, które wskaże aktywa objęte tymi środkami.

*Artykuł 141***Kompetencje nadzorcze w przypadku pogorszenia warunków finansowych**

Niezależnie od przepisów art. 138 i 139, jeżeli wypłacalność zakładu w dalszym ciągu się pogarsza, organy nadzoru są uprawnione do podjęcia wszystkich koniecznych środków mających na celu w przypadku umów ubezpieczenia ochronę interesów ubezpieczających lub zobowiązań wynikających z umów reasekuracji.

▼ B

Środki te są proporcjonalne, a tym samym odzwierciedlają skalę i czas trwania sytuacji pogorszonej wypłacalności danego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji.

*Artykuł 142***Plan naprawczy i plan finansowy**

1. Plan naprawczy, o którym mowa w art. 138 ust. 2, i plan finansowy, o którym mowa w art. 139 ust. 2, zawierają co najmniej dane szczegółowe lub dowody dotyczące:

- a) oszacowania kosztów zarządzania, w szczególności bieżących wydatków ogólnych i prowizji;
- b) oszacowania dochodów i wydatków związanych z bezpośrednią działalnością ubezpieczeniową, ryzykami przyjętymi do reasekuracji i cesjami reasekuracyjnymi;
- c) prognozy bilansu;
- d) oszacowań dotyczących środków finansowych przeznaczonych na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego;
- e) ogólnej polityki reasekuracyjnej.

2. Jeżeli organy nadzoru wymagają planu naprawczego, o którym mowa w art. 138 ust. 2, lub planu finansowego, o którym mowa w art. 139 ust. 2, zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, wstrzymują się z udzieleniem poświadczenia zgodnie z art. 39 tak długo, jak długo uznają, że prawa ubezpieczających lub zobowiązania umowne zakładu reasekuracji są zagrożone.

▼ M5*Artykuł 143***Akty delegowane oraz regulacyjne standardy techniczne dotyczące art. 138 ust. 4**

1. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane w celu uzupełnienia wykazu wyjątkowej niekorzystnych sytuacji i określenia czynników i kryteriów, które ma uwzględnić EIOPA przy ogłaszaniu istnienia wyjątkowej niekorzystnej sytuacji oraz organy nadzoru przy ustalaniu przedłużenia okresu naprawy zgodnie z art. 138 ust. 4.

2. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do art. 138 ust. 2, art. 139 ust. 2 i art. 141 EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających plan naprawczy, o którym mowa w art. 138 ust. 2, i plan finansowy, o którym mowa w art. 139 ust. 2 oraz w odniesieniu do art. 141, wykazując należytą dbałość o uniknięcie skutków procyklicznych.

▼ M5

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B*Artykuł 144***Cofnięcie zezwolenia**

1. Organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby może cofnąć zezwolenie udzielone zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji w następujących przypadkach:

- a) zakład, którego to dotyczy, nie wykonuje działalności objętej zezwoleniem przez okres 12 miesięcy, wyraźnie z niego rezygnuje lub zaprzestaje prowadzenia działalności na okres dłuższy niż sześć miesięcy, chyba że dane państwo członkowskie przewidziało wygaśnięcie ważności zezwolenia w takich przypadkach;
- b) zakład, którego to dotyczy, przestał spełniać warunki udzielenia zezwolenia;
- c) zakład, którego to dotyczy, w poważnym stopniu nie wywiązuje się z obowiązków wynikających z przepisów, którym podlega.

Organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby cofa zezwolenie przyznane zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji, jeżeli zakład nie spełnia minimalnego wymogu kapitałowego, a organ nadzoru uważa przedstawiony plan finansowy za wyraźnie niewystarczający lub zakład, którego to dotyczy, nie zrealizuje zatwierdzonego planu w terminie trzech miesięcy od stwierdzenia niezgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym.

2. W przypadku cofnięcia zezwolenia lub wygaśnięcia jego ważności organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby powiadamia o tym organy nadzoru pozostałych państw członkowskich, które podejmują właściwe środki, aby powstrzymać zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji od podejmowania nowej działalności na ich terytoriach.

Organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby wraz ze wspomnianymi organami stosują wszelkie środki konieczne do zapewnienia ochrony interesów osób ubezpieczonych, w szczególności ograniczają swobodne rozporządzanie aktywami zakładu ubezpieczeń, zgodnie z przepisami art. 140.

3. Każda decyzja w sprawie cofnięcia zezwolenia zawiera szczegółowe uzasadnienie i jest przekazywana do wiadomości zainteresowanego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji.

*ROZDZIAŁ VIII****Prawo przedsiębiorczości i swoboda świadczenia usług*****Sekcja 1****Tworzenie oddziałów przez zakłady ubezpieczeń***Artykuł 145***Warunki tworzenia oddziału**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zakład ubezpieczeń, który zamierza utworzyć oddział na terytorium innego państwa członkowskiego, powiadomił o tym organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby.

▼ B

Każda forma stałej obecności zakładu na terytorium państwa członkowskiego jest traktowana w taki sposób, jak oddział, nawet jeśli obecność ta nie przyjmuje formy oddziału, ale polega jedynie na posiadaniu biura zarządzanego przez personel zakładu lub przez niezależną osobę, która posiada, tak jak przedstawicielstwo, stałe upoważnienie do działania w imieniu zakładu.

2. Państwa członkowskie wymagają od każdego zakładu ubezpieczeń, który zamierza utworzyć oddział na terytorium innego państwa członkowskiego, przekazania następujących informacji przy dokonywaniu przewidzianego w ust. 1 zawiadomienia:

- a) państwo członkowskie, na którego terytorium zakład zamierza utworzyć oddział;
- b) plan działalności, określający co najmniej przewidywane rodzaje działalności i strukturę organizacyjną oddziału;
- c) nazwisko osoby która dysponuje odpowiednimi uprawnieniami do zaciągania wobec osób trzecich zobowiązań w imieniu zakładu ubezpieczeń lub, w przypadku towarzystwa Lloyd's, w imieniu zainteresowanych ubezpieczycieli, oraz do reprezentowania go lub ich w stosunkach z organami i sądami przyjmującego państwa członkowskiego (zwanej dalej „upoważnionym przedstawicielem”);
- d) adres w przyjmującym państwie członkowskim, pod którym można będzie otrzymywać i przekazywać dokumenty, w tym wszelką korespondencję przeznaczoną dla upoważnionego przedstawiciela.

W odniesieniu do towarzystwa Lloyd's, w razie postępowania sądowego w przyjmującym państwie członkowskim, wynikającego ze zobowiązań ubezpieczeniowych, osoby ubezpieczone nie są traktowane mniej korzystnie niż by to miało miejsce w przypadku postępowania sądowego wszczętego przeciwko przedsiębiorstwom konwencjonalnego rodzaju.

3. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń innych niż na życie zamierza, aby jego oddział pokrywał ryzyka ujęte w grupie 10 w pkt A załącznika I, z wyłączeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika, przedstawia on oświadczenie, że został członkiem krajowego biura i krajowego funduszu gwarancyjnego przyjmującego państwa członkowskiego.

4. W przypadku zmiany informacji przekazanych na mocy ust. 2 lit b), c) lub d) zakład ubezpieczeń, przynajmniej na miesiąc przed wprowadzeniem takiej zmiany, pisemnie powiadamia o tym organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby i państwa członkowskiego, w którym znajduje się oddział, tak, aby organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby i organy nadzoru państwa członkowskiego, w którym znajduje się oddział, mogły wypełniać odpowiednie obowiązki na mocy art. 146.

▼B*Artykuł 146***Przekazywanie informacji**

1. Jeśli organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby nie mają powodów wątpić w prawidłowość systemu zarządzania lub sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń lub wymogów dotyczących kompetencji i reputacji upoważnionego przedstawiciela zgodnie z art. 42, biorąc pod uwagę planowaną działalność, przekazują one w terminie trzech miesięcy od otrzymania wszystkich informacji, o których mowa w art. 145 ust. 2, informacje te organom nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego oraz informują o tym zakład ubezpieczeń, którego to dotyczy.

Organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby poświadczają ponadto że zakład ubezpieczeń posiada pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego obliczonego zgodnie z art. 100 i 129.

2. W przypadku gdy organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby odmawiają organom nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego przekazania informacji, o których mowa w art. 145 ust. 2, zawiadamiają one w terminie trzech miesięcy od otrzymania wszystkich wspomnianych informacji zakład ubezpieczeń, którego to dotyczy, o powodach swojej odmowy.

W przypadku takiej odmowy lub zaniechania działania przysługuje prawo odwołania się do sądu w państwie członkowskim siedziby.

3. Zanim oddział zakładu ubezpieczeń rozpocznie działalność, w stosownych przypadkach organy nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego, w terminie dwóch miesięcy od otrzymania informacji określonych w ust. 1, powiadamiają organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby o warunkach, na których, ze względu na dobro ogólne, działalność ta musi być prowadzona w przyjmującym państwie członkowskim. Organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby przekazują te informacje zainteresowanemu zakładowi ubezpieczeń.

Zakład ubezpieczeń może ustanowić oddział i rozpocząć działalność od daty uzyskania przez organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby takiej informacji lub w przypadku nieuzyskania informacji, po upływie okresu przewidzianego w akapicie pierwszym.

Sekcja 2**Swoboda świadczenia usług przez zakłady ubezpieczeń****Podsekcja 1****Przepisy ogólne***Artykuł 147***Uprzednie powiadomienie państwa członkowskiego siedziby**

Każdy zakład ubezpieczeń, który zamierza po raz pierwszy prowadzić działalność w jednym lub w kilku państwach członkowskich w ramach swobody świadczenia usług, uprzednio powiadamia o tym organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby, wskazując rodzaj ryzyk lub zobowiązań, jakie zamierza pokrywać.

▼ B*Artykuł 148***Powiadomienie przez państwo członkowskie siedziby**

1. W terminie jednego miesiąca od powiadomienia określonego w art. 147 organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby przekazują państwu członkowskiemu lub państwom członkowskim, na terytorium których zakład ubezpieczeń zamierza prowadzić działalność w ramach swobody świadczenia usług:

- a) zaświadczenie potwierdzające, że zakład ubezpieczeń spełnia kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy obliczone zgodnie z art. 100 i 129;
- b) informację o grupach ubezpieczeń, na oferowanie których zakład ubezpieczeń uzyskał zezwolenie;
- c) informację o rodzaju ryzyk lub zobowiązań, jakie zakład ubezpieczeń zamierza pokrywać w przyjmującym państwie członkowskim.

Jednocześnie organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby powiadamiają zainteresowany zakład ubezpieczeń o przekazaniu tych informacji.

2. Państwa członkowskie, na terytorium których zakład ubezpieczeń innych niż na życie zamierza, w ramach swobody świadczenia usług, ubezpieczać ryzyka wymienione w grupie 10 w pkt A załącznika I, poza odpowiedzialnością cywilną przewoźnika, mogą wymagać od zakładu ubezpieczeń przedłożenia:

- a) nazwiska i adresu przedstawiciela, o którym mowa w art. 18 ust. 1 lit. h),
- b) oświadczenia, że zakład został członkiem biura krajowego i krajowego funduszu gwarancyjnego przyjmującego państwa członkowskiego.

3. W przypadku gdy organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby nie przedstawią w ustanowionym w ust. 1 terminie informacji w nim określonych, w tym samym terminie powiadamiają zakład ubezpieczeń o przyczynach odmowy.

W przypadku odmowy lub zaniechania działania przysługuje prawo odwołania się do sądu w państwie członkowskim siedziby.

4. Zakład ubezpieczeń może rozpocząć działalność z dniem, w którym został poinformowany o przekazaniu informacji określonych w ust. 1 akapit pierwszy.

▼ M5*Artykuł 149***Zmiany charakteru ryzyk lub zobowiązań**

Każda zmiana, jakiej zakład ubezpieczeń zamierza dokonać w zakresie informacji, o których mowa w art. 147, podlega procedurze przewidzianej w art. 147 i 148.

Podsekcja 2

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych*Artykuł 150***Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych**

1. Jeśli zakład ubezpieczeń innych niż na życie, za pośrednictwem jednostki organizacyjnej mieszczącej się w jednym państwie członkowskim, ubezpiecza ryzyko, inne niż odpowiedzialność cywilna przewoźnika, zaliczone do grupy 10 w pkt A załącznika I, umiejscowione w innym państwie członkowskim, przyjmujące państwo członkowskie wymaga, aby zakład ten stał się członkiem jego krajowego biura i krajowego funduszu gwarancyjnego oraz uczestniczył w ich finansowaniu.

2. Wkład finansowy, o którym mowa w ust. 1, wnosi się jedynie w odniesieniu do ryzyk, innych niż odpowiedzialność cywilna przewoźnika, w grupie 10 pkt A załącznika I, ubezpieczanych w ramach świadczenia usług. Wkład ten wylicza się na takiej samej podstawie, jak w przypadku zakładów ubezpieczeń innych niż na życie, ubezpieczających te ryzyka za pośrednictwem jednostki organizacyjnej mieszczącej się w tym państwie członkowskim.

Wyliczenia dokonuje się przez odniesienie do przypisu składki ubezpieczeniowych zakładu ubezpieczeń pochodzących z tej grupy w przyjmującym państwie członkowskim lub od liczby ryzyk z tej grupy tam ubezpieczanych.

3. Przyjmujące państwo członkowskie może wymagać od zakładu ubezpieczeń świadczącego usługi stosowania się do przepisów obowiązujących w tym państwie członkowskim w zakresie ubezpieczania podwyższonych ryzyk w zakresie, w jakim mają one zastosowanie do zakładów ubezpieczeń innych niż na życie mających siedzibę w tym państwie.

*Artykuł 151***Brak dyskryminacji osób dochodzących odszkodowań**

Przyjmujące państwo członkowskie wymaga od zakładu ubezpieczeń innych niż na życie zapewnienia, by osoby dochodzące odszkodowań z tytułu zdarzeń mających miejsce na jego terytorium nie znalazły się w sytuacji mniej korzystnej w wyniku tego, że zakład ubezpiecza ryzyko inne niż odpowiedzialność cywilna przewoźnika z grupy 10 w pkt A załącznika I na zasadzie świadczenia usług, a nie za pośrednictwem jednostki organizacyjnej mieszczącej się w tym państwie.

*Artykuł 152***Przedstawiciel**

1. Do celów, o których mowa w art. 151, przyjmujące państwo członkowskie wymaga od zakładu ubezpieczeń innych niż na życie wyznaczenia przedstawiciela mającego stałe miejsce zamieszkania lub siedzibę na jego terytorium, który zbiera wszelkie niezbędne informacje związane z roszczeniami i ma odpowiednie pełnomocnictwa wystarczające do reprezentowania zakładu wobec poszkodowanych, którzy mogą dochodzić odszkodowań, w tym również obejmujące wypłatę odszkodowań, a także do reprezentowania go lub umożliwienia reprezentowania go przed sądami i organami tego państwa członkowskiego w zakresie tytułu roszczeń.

▼ B

Przedstawiciel ten może także być zobowiązany do reprezentowania zakładu ubezpieczeń innych niż na życie przed organami nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego w zakresie kontroli istnienia i ważności polis ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

2. Przyjmujące państwo członkowskie nie wymaga od przedstawiciela, aby podejmował działania w imieniu zakładu ubezpieczeń innych niż na życie, który go wyznaczył, inne niż przewidziane w ust. 1.

3. Wyznaczenie przedstawiciela nie stanowi samo przez się otwarcia oddziały do celów art. 145.

4. Jeżeli zakład ubezpieczeń nie wyznaczył przedstawiciela, państwa członkowskie mogą zatwierdzić przedstawiciela do spraw roszczeń wyznaczonego zgodnie z art. 4 dyrektywy 2000/26/WE, który przejmie funkcje przedstawiciela, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

▼ M9

S e k c j a 2 A

Powiadamianie i platformy współpracy*Artykuł 152a***Powiadamianie**

1. Jeżeli organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby zamierza wydać zezwolenie dla zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, którego plan działalności wskazuje, że część jego działalności będzie prowadzona w oparciu o swobodę świadczenia usług lub swobodę przedsiębiorczości w innym państwie członkowskim, oraz jeżeli ten plan działalności wskazuje również, że działalność ta mogłaby być istotna w odniesieniu do rynku przyjmującego państwa członkowskiego, organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby powiadamia o tym EIOPA i organ nadzoru właściwego przyjmującego państwa członkowskiego.

2. Organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby, oprócz powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, powiadamia również EIOPA i organ nadzoru właściwego przyjmującego państwa członkowskiego, w przypadku gdy stwierdził pogarszające się warunki finansowe lub inne pojawiające się ryzyka wynikające z działalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji prowadzonej w oparciu o swobodę świadczenia usług lub swobodę przedsiębiorczości i które mogą mieć skutki transgraniczne. Organ nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego może również powiadomić organ nadzoru właściwego państwa członkowskiego siedziby, w przypadku gdy ma poważne i uzasadnione obawy w odniesieniu do ochrony konsumentów. Organy nadzoru mogą skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o jej pomoc, w przypadku gdy nie uda się wypracować żadnego rozwiązania dwustronnego.

3. Powiadomienia, o których mowa w ust. 1 i 2, powinny być wystarczająco szczegółowe, aby umożliwić właściwą ocenę.

4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 1 i 2, pozostają bez uszczerbku dla uprawnień nadzorczych organów nadzoru państwa członkowskiego siedziby i przyjmującego państwa członkowskiego określonych w niniejszej dyrektywie.

▼ **M9***Artykuł 152b***Platformy współpracy**

1. EIOPA może, w razie uzasadnionych obaw dotyczących negatywnych skutków dla ubezpieczających, z własnej inicjatywy lub na wniosek jednego lub kilku właściwych organów nadzoru, ustanowić i koordynować platformę współpracy celem wzmocnienia wymiany informacji i poprawy współpracy pomiędzy właściwymi organami nadzoru jeżeli zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji prowadzi lub zamierza prowadzić działalność w oparciu o swobodę świadczenia usług lub swobodę przedsiębiorczości, oraz jeżeli:

- a) działalność taka jest istotna w odniesieniu do rynku przyjmującego państwa członkowskiego;
- b) organ nadzoru państwa członkowskiego siedziby dokonał powiadomienia na mocy art. 152a ust. 2 dotyczącego pogarszających się warunków finansowych lub innych pojawiających się ryzyk; lub
- c) sprawa została skierowana do EIOPA zgodnie z art. 152a ust. 2.

2. Ust. 1 pozostaje bez uszczerbku dla prawa właściwych organów nadzoru do ustanowienia platformy współpracy, jeżeli wszystkie te organy zgadzają się na jej ustanowienie.

3. Ustanowienie platformy współpracy na podstawie ust. 1 i 2 pozostaje bez uszczerbku dla uprawnień nadzorczych organów nadzoru państwa członkowskiego siedziby i przyjmującego państwa członkowskiego określonych w niniejszej dyrektywie.

4. Bez uszczerbku dla art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 na wniosek EIOPA właściwe organy nadzoru udzielają na czas wszystkich niezbędnych informacji, aby umożliwić właściwe funkcjonowanie platformy współpracy.

▼ **B**

Sekcja 3

Kompetencje organów nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego

Podsekcja 1

Ubezpieczenia*Artykuł 153***Język**

Organy nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego mogą wymagać, aby informacje na temat działalności zakładów ubezpieczeń działających na terytorium tego państwa członkowskiego, których mają prawo się domagać, były im przekazywane w języku lub językach urzędowych tego państwa.

*Artykuł 154***Upřednie zgłoszenie i upřednie zatwierdzenie**

1. Przyjmujące państwo członkowskie nie ustanawia przepisów wymagających upředniego zatwierdzenia lub systematycznego zgłaszania ogólnych i szczegółowych warunków polis, taryf składek lub – w przypadku ubezpieczeń na życie – podstaw technicznych stosowanych w szczególności do obliczenia taryf składek oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, lub formularzy i innych dokumentów, które zakład ubezpieczeń zamierza stosować w swoich kontaktach z ubezpieczającymi.

▼ B

2. Przyjmujące państwo członkowskie wymaga jedynie od zakładu ubezpieczeń, który zamierza prowadzić działalność ubezpieczeniową na jego terytorium, doraźnego zgłaszania tych warunków polis oraz innych dokumentów, w celu zbadania ich zgodności z krajowymi przepisami dotyczącymi umów ubezpieczenia, a wymóg ten nie stanowi uprzedniego warunku prowadzenia działalności przez zakład ubezpieczeń.

3. Przyjmujące państwo członkowskie nie utrzymuje ani nie wprowadza wymogu uprzedniego zgłaszania lub zatwierdzania proponowanych podwyżek taryf składek, o ile nie stanowią one części ogólnego systemu kontroli cen.

*Artykuł 155***Zakłady ubezpieczeń nieprzestrzegające przepisów prawa**

1. Jeżeli organy nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego ustalą, że zakład ubezpieczeń, który na jego terytorium posiada oddział lub prowadzi działalność w ramach swobody świadczenia usług, nie przestrzega obowiązujących w tym państwie członkowskim przepisów, wymagają od danego zakładu ubezpieczeń usunięcia takiej nieprawidłowości.

2. Jeżeli dany zakład ubezpieczeń nie podejmuje niezbędnych działań, organy nadzoru danego państwa członkowskiego powiadamiają o tym organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby.

Organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby możliwie najszybciej podejmują właściwe środki, aby zapewnić usunięcie nieprawidłowości przez zakład ubezpieczeń.

Organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby informują organy nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego o podjętych środkach.

3. Jeżeli, mimo środków podjętych przez państwo członkowskie siedziby lub w związku z faktem, że w państwie tym środki te okazują się niewystarczające lub nie występują, zakład ubezpieczeń w dalszym ciągu narusza przepisy prawa obowiązujące w przyjmującym państwie członkowskim, organy nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego mogą, po powiadomieniu organów nadzoru państwa członkowskiego siedziby, podjąć odpowiednie środki w celu zapobieżenia dalszym nieprawidłowościom lub ukarania za nie, w tym, w stopniu, w jakim jest to bezwzględnie konieczne, środki zapobiegające dalszemu zawieraniu przez zakład ubezpieczeń nowych umów ubezpieczenia na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego.

▼ M5

Ponadto organ nadzoru macierzystego lub przyjmującego państwa członkowskiego może skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o pomoc tego urzędu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu.

▼ B

Państwa członkowskie zapewniają możliwość doręczania zakładom ubezpieczeń na terytorium tych państw dokumentów prawnych koniecznych w przypadku podjęcia takich środków.

4. Ustępy 1, 2 i 3 nie mają wpływu na uprawnienia zainteresowanych państw członkowskich do podejmowania odpowiednich środków nadzwyczajnych w celu zapobiegania nieprawidłowościom lub karania za nieprawidłowości na ich terytorium. Uprawnienia te obejmują możliwość zapobiegania dalszemu zawieraniu przez zakład ubezpieczeń nowych umów ubezpieczenia na ich terytoriach.

▼ B

5. ust. 1, 2 i 3 nie mają wpływu na uprawnienia państw członkowskich do karania za naruszenia mające miejsca na ich terytoriach.

6. Jeżeli zakład ubezpieczeń, który dopuścił się naruszenia, ma jednostkę organizacyjną lub posiada majątek w danym państwie członkowskim, organy nadzoru tego państwa członkowskiego mogą, zgodnie z prawem krajowym, nałożyć krajowe kary administracyjne przewidziane za tego rodzaju naruszenia, w drodze postępowania egzekucyjnego wobec tej jednostki organizacyjnej lub tego majątku.

7. Każdy środek przyjęty zgodnie z ust. 2–6, obejmujący ograniczenia dotyczące prowadzenia działalności ubezpieczeniowej, musi zostać właściwie uzasadniony i podany do wiadomości zainteresowanego zakładu ubezpieczeń.

8. Zakłady ubezpieczeń przedkładają organom nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego na ich żądanie wszystkie dokumenty wymagane od nich do celów ust. 1–7, w zakresie, w jakim zakłady ubezpieczeń, których siedziba znajduje się w tym państwie członkowskim, są również do tego zobowiązane.

▼ M5

9. Państwa członkowskie informują Komisję i EIOPA o liczbie i rodzaju przypadków, które doprowadziły do odmowy na mocy art. 146 i 148 lub w których podjęte zostały środki na mocy ust. 3 i 4 niniejszego artykułu.

▼ B*Artykuł 156***Reklama**

Zakłady ubezpieczeń, których siedziba znajduje się w jednym z państw członkowskich, mogą reklamować swoje usługi w przyjmującym państwie członkowskim, za pomocą wszelkich dostępnych środków przekazu, z zastrzeżeniem obowiązku zachowania zasad dotyczących formy i treści takiej reklamy ustalonych ze względu na dobro ogólne.

*Artykuł 157***Podatki od składek**

1. Bez uszczerbku dla dalszej harmonizacji każda umowa ubezpieczenia podlega wyłącznie podatkom pośrednim i opłatom o charakterze fiskalnym od składek ubezpieczeniowych w państwie członkowskim umiejscowienia ryzyka lub państwie członkowskim zobowiązania.

Do celów akapitu pierwszego majątek ruchomy znajdujący się w budynku zlokalizowanym na terytorium państwa członkowskiego, z wyjątkiem towarów w tranzycie, uznawany jest za ryzyko umiejscowione w tym państwie członkowskim, nawet jeśli budynek i jego wyposażenie nie są objęte tą samą polisą ubezpieczeniową.

W przypadku Hiszpanii umowa ubezpieczenia podlega również prawnie ustanowionym opłatom na rzecz hiszpańskiego „Consortio de Compensación de Seguros”, na wykonanie zadań tej organizacji związanych z pokrywaniem strat wynikających z nieprzewidzianych okoliczności występujących w tym państwie członkowskim.

▼ B

2. Prawo właściwe dla umów na podstawie art. 178 niniejszej dyrektywy i na podstawie rozporządzenia (WE) nr 593/2008 nie ma wpływu na obowiązujące regulacje podatkowe.

3. Każde państwo członkowskie stosuje przepisy prawa krajowego wobec tych zakładów ubezpieczeń, które pokrywają ryzyka lub zobowiązania umiejscowione na jego terytorium, w celu zapewnienia pobierania podatków pośrednich i opłat o charakterze fiskalnym wymaganych na mocy akapitu pierwszego.

Podsekcja 2

Reasekuracja*Artykuł 158***Zakłady reasekuracji nieprzestrzegające przepisów prawa**

1. Jeżeli organy nadzoru państwa członkowskiego ustalą, że zakład reasekuracji, który na jego terytorium posiada oddział lub wykonuje działalność w ramach swobody świadczenia usług, nie przestrzega obowiązujących w tym państwie członkowskim przepisów prawa, wymagają od danego zakładu reasekuracji usunięcia takiej nieprawidłowości. Równocześnie przekazują one ustalenia dotyczące nieprzestrzegania przepisów organowi nadzoru państwa członkowskiego siedziby.

2. Jeżeli, mimo środków podjętych przez państwo członkowskie siedziby lub ze względu na fakt, że środki te okazują się niedostateczne, zakład reasekuracji w dalszym ciągu narusza przepisy prawa obowiązujące w przyjmującym państwie członkowskim, organy nadzoru przyjmującego państwa członkowskiego mogą, po powiadomieniu organu nadzoru państwa członkowskiego siedziby, podjąć odpowiednie środki w celu zapobieżenia dalszym nieprawidłowościom lub ukarania za nie, w tym, w stopniu, w jakim jest to bezwzględnie konieczne, środki zapobiegające dalszemu zawieraniu przez zakład reasekuracji nowych umów reasekuracji na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego.

▼ M5

Ponadto organ nadzoru macierzystego lub przyjmującego państwa członkowskiego może skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o pomoc tego urzędu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu.

▼ B

Państwa członkowskie zapewniają na swoim terytorium możliwość doręczania zakładom reasekuracji dokumentów prawnych koniecznych w przypadku podjęcia takich środków.

3. Każdy środek podjęty na mocy ust. 1 i 2, obejmujący sankcje lub ograniczenia dotyczące wykonywania działalności reasekuracyjnej, jest należycie uzasadniony i podany do wiadomości zainteresowanego zakładu reasekuracji.

▼B

Sekcja 4

Informacje statystyczne**▼M5***Artykuł 159***Informacje statystyczne dotyczące działalności transgranicznej**

Każdy zakład ubezpieczeń powiadamia właściwy organ nadzoru macierzystego państwa członkowskiego, oddzielnie dla transakcji przeprowadzanych w ramach prawa przedsiębiorczości oraz dla transakcji przeprowadzanych w ramach swobody świadczenia usług, o kwocie składek, odszkodowań i prowizji, niepomniejszych o reasekurację, w rozbiu na poszczególne państwa członkowskie i w następujący sposób:

- a) w odniesieniu do ubezpieczeń innych niż na życie, w podziale na linie biznesowe zgodnie z odpowiednim aktem delegowanym;
- b) w odniesieniu do ubezpieczeń na życie, w podziale na linie biznesowe zgodnie z odpowiednim aktem delegowanym.

W odniesieniu do grupy 10 w pkt A załącznika I, z wyłączeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika, zakład, którego to dotyczy, informuje organ nadzoru również o częstotliwości występowania i średniej wysokości odszkodowania.

Organ nadzoru macierzystego państwa członkowskiego przedkłada informacje, o których mowa w akapicie pierwszym i drugim, w stosownym terminie i w formie zbiorczej, organom nadzoru wszystkich zainteresowanych państw członkowskich na ich żądanie.

▼B

Sekcja 5

Traktowanie umów oddziałów w przypadku postępowania likwidacyjnego*Artykuł 160***Likwidacja zakładów ubezpieczeń**

W przypadku likwidacji zakładu ubezpieczeń zobowiązania wynikające z umów zawartych przez oddział lub w ramach swobody świadczenia usług wypełniane są w ten sam sposób, jak zobowiązania wynikające z pozostałych umów ubezpieczenia zawartych przez zakład, bez względu na obywatelstwo ubezpieczonych i beneficjentów.

*Artykuł 161***Likwidacja zakładów reasekuracji**

W przypadku likwidacji zakładu reasekuracji zobowiązania wynikające z umów zawartych przez oddział zakładu lub w ramach swobody świadczenia usług są wypełniane w ten sam sposób, jak zobowiązania wynikające z pozostałych umów reasekuracji zakładu.

▼B

ROZDZIAŁ IX

Mające siedzibę we wspólnocie oddziały zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, których siedziba znajduje się poza wspólnotą

Sekcja 1

Podjęmowanie działalności

Artykuł 162

Zasady udzielania zezwolenia i warunki

1. Państwa członkowskie uzależniają możliwość prowadzenia działalności określonej w art. 2 ust. 1 akapit pierwszy przez zakład, którego siedziba mieści się poza Wspólnotą, od uzyskania zezwolenia.
2. Państwo członkowskie może udzielić zezwolenia, jeżeli zakład spełnia co najmniej następujące warunki:
  - a) jest uprawniony do prowadzenia działalności ubezpieczeniowej zgodnie z przepisami prawa jego państwa macierzystego;
  - b) utworzy oddział na terytorium państwa członkowskiego, w którym wystąpiono o zezwolenie;
  - c) zobowiązuje się do założenia w miejscu kierowania oddziałem ksiąg rachunkowych w formie odpowiadającej specyfice prowadzonej tam działalności oraz prowadzenia tam ewidencji wszystkich prowadzonych operacji;
  - d) ustanowi głównego przedstawiciela do zatwierdzenia przez organy nadzoru;
  - e) posiada w państwie członkowskim, w którym wystąpiono o zezwolenie, aktywa w wysokości równej co najmniej połowie nieprzekraczalnego dolnego progu przewidzianego w art. 129 ust. 1 lit. d), w odniesieniu do minimalnego wymogu kapitałowego, oraz zdeponuje jedną czwartą wysokości tego nieprzekraczalnego dolnego progu jako zabezpieczenie;
  - f) zobowiązuje się do spełnienia kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego zgodnie z wymogami określonymi w art. 100 i 128;
  - g) powiadomi o nazwisku i adresie przedstawiciela do spraw roszczeń wyznaczonego w każdym państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym podjęto starania o udzielenie zezwolenia, jeżeli ubezpieczane ryzyka zaliczają się do grupy 10 pkt A w załączniku I, poza odpowiedzialnością cywilną przewoźnika;
  - h) przedstawi plan działalności zgodny z przepisami art. 163;
  - i) spełnia wymagania w zakresie zarządzania określone w rozdziale IV sekcja 2.
3. Do celów niniejszego rozdziału „oddział” oznacza każdą stałą obecność na terytorium państwa członkowskiego zakładu, o którym mowa w ust. 1, który uzyskuje zezwolenie w tym państwie członkowskim i który prowadzi działalność ubezpieczeniową.

▼B*Artykuł 163***Plan działalności oddziału**

1. Plan działalności oddziału, o którym mowa w art. 162 ust. 2 lit. h), zawiera następujące informacje:

- a) rodzaj ryzyk lub zobowiązań, które zakład zamierza pokrywać;
- b) podstawowe wytyczne dotyczące reasekuracji;
- c) oszacowania przyszłego kapitałowego wymogu wypłacalności, określonego w rozdziale VI sekcja 4, na podstawie prognozy bilansu, a także metodę zastosowaną do obliczenia tych oszacowań;
- d) oszacowania przyszłego minimalnego wymogu kapitałowego, określonego w rozdziale VI sekcja 5, na podstawie prognozy bilansu, a także metodę zastosowaną do obliczenia tych oszacowań;
- e) stan dopuszczalnych środków własnych i dopuszczonych podstawowych środków własnych zakładu w odniesieniu do kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego, o których mowa w rozdziale VI sekcja 4 i 5;
- f) oszacowania kosztów ustanowienia służb administracyjnych oraz struktury organizacyjnej zabezpieczającej działalność, środków finansowych na pokrycie tych kosztów oraz, w przypadku gdy działalność ma obejmować ryzyka zaliczone do grupy 18 w pkt A załącznika I, środków dostępnych na świadczenie pomocy;
- g) informacje na temat struktury systemu zarządzania.

2. ►C3 W uzupełnieniu wymogów określonych w ust. 1 przez pierwsze trzy lata obrotowe plan działalności zawiera następujące informacje: ◀

- a) prognozę bilansu;
- b) oszacowania środków finansowych przeznaczonych na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, minimalnego wymogu kapitałowego i kapitałowego wymogu wypłacalności,
- c) w odniesieniu do ubezpieczeń innych niż na życie:
  - (i) oszacowania kosztów zarządu niebędących kosztami jego ustanowienia, w szczególności ogólnych kosztów bieżących i prowizji;
  - (ii) oszacowania składek lub wkładów oraz roszczeń;
- d) w odniesieniu do ubezpieczeń na życie, plan ustanawiający szczegółowy szacunek przychodów i wydatków związanych z bezpośrednią działalnością ubezpieczeniową, ryzykami przyjętymi do reasekuracji i cesjami reasekuracyjnymi.

▼ B

3. W odniesieniu do ubezpieczeń na życie państwa członkowskie mogą wymagać od zakładów systematycznego zgłaszania podstawy technicznej wykorzystywanej do obliczenia taryf składek i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, przy czym wymóg ten nie może stanowić uprzedniego warunku prowadzenia działalności przez zakład ubezpieczeń na życie.

*Artykuł 164***Przeniesienie portfela**

1. Na warunkach ustanowionych przez prawo krajowe państwa członkowskie udzielają oddziałom utworzonym na ich terytorium i objętym niniejszym rozdziałem zezwolenia na przeniesienie całości lub części ich portfela umów na rzecz zakładu przejmującego, mającego siedzibę w tym samym państwie członkowskim, jeżeli organy nadzoru tego państwa członkowskiego lub, w zależności od sytuacji, organy nadzoru państwa członkowskiego, o którym mowa w art. 167, zaświadczą, że zakład przejmujący, po uwzględnieniu przeniesienia, posiada konieczne dopuszczalne środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 100 akapit pierwszy.

2. Na warunkach ustanowionych przez prawo krajowe państwa członkowskie udzielają oddziałom utworzonym na ich terytorium i objętym niniejszym rozdziałem zezwolenia na przeniesienie całości lub części ich portfela umów na rzecz zakładu ubezpieczeń mającego siedzibę w innym państwie członkowskim, jeśli organy nadzoru tego państwa członkowskiego zaświadczą, że zakład przejmujący, po uwzględnieniu przeniesienia, posiada konieczne dopuszczalne środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności, o którym mowa w art. 100 akapit pierwszy.

3. Jeśli na warunkach ustanowionych przez prawo krajowe państwo członkowskie udziela zezwolenia oddziałom utworzonym na jego terytorium i objętym niniejszym rozdziałem na przeniesienie całości lub części ich portfela umów na rzecz oddziału objętego niniejszym rozdziałem i mającego siedzibę w innym państwie członkowskim, zapewnia ono, by organy nadzoru państwa członkowskiego, w którym mieści się zakład przejmujący lub, odpowiednio, państwa członkowskiego, o którym mowa w art. 167, zaświadczały, że:

- a) zakład przejmujący po przyjęciu portfela posiada konieczne dopuszczalne środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności;
- b) prawo państwa członkowskiego zakładu przejmującego zezwala na takie przeniesienie; oraz
- c) to państwo członkowskie wyraziło zgodę na dokonanie przeniesienia.

4. W okolicznościach, o których mowa w ust. 1–3 państwo członkowskie, w którym mieści się oddział dokonujący przeniesienia, zezwala na dokonanie przeniesienia po uzyskaniu zgody organów nadzoru państwa członkowskiego, w którym umiejscowione jest ryzyko lub państwa członkowskiego zobowiązania, w przypadku gdy jest to państwo członkowskie inne niż to, w którym mieści się oddział dokonujący przeniesienia.

▼ B

5. Organy nadzoru państw członkowskich, do których zwrócono się o wydanie opinii lub zgody, przekazują swoją opinię lub zgodę organom nadzoru państwa członkowskiego siedziby, w którym mieści się oddział dokonujący przeniesienia, w terminie trzech miesięcy od dnia wpłynięcia takiego wniosku. Brak odpowiedzi ze strony danego organu w tym terminie należy uznać za równoznaczny z wydaniem korzystnej opinii lub dorozumianej zgody.

6. Przeniesienie, na które udzielono zezwolenia zgodnie z ust. 1–5, ogłasza się zgodnie z prawem krajowym w państwie członkowskim, w którym umiejscowione jest ryzyko, lub państwie członkowskim zobowiązania.

Przeniesienie takie wiąże automatycznie ubezpieczających, osoby ubezpieczone i wszelkie inne osoby mające prawa lub obowiązki wynikające z przeniesionych umów.

*Artykuł 165***Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe**

Państwa członkowskie wymagają tworzenia przez zakłady ubezpieczeń odpowiednich rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych przyjętych na ich terytorium, obliczonych zgodnie z przepisami rozdziału VI sekcja 2. Państwa członkowskie wymagają od zakładów wyceniania aktywów i zobowiązań zgodnie z przepisami rozdziału VI sekcja 1 oraz określania środków własnych zgodnie z przepisami rozdziału VI sekcja 3.

*Artykuł 166***Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy**

1. Każde państwo członkowskie wymaga od oddziałów utworzonych na jego terytorium posiadania określonej kwoty dopuszczalnych środków własnych złożonej ze składników, o których mowa w art. 98 ust. 3.

Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy oblicza się zgodnie z przepisami rozdziału VI sekcja 4 i 5.

Jednakże do celów obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymaganego kapitału, w odniesieniu do ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń innych niż na życie, uwzględnia się jedynie operacje prowadzone przez dany oddział.

2. Kwota dopuszczonych podstawowych środków własnych wymaganych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego i nieprzekraczalny dolny próg tego minimalnego wymogu kapitałowego obliczane są zgodnie z art. 98 ust. 4.

▼B

3. Kwota dopuszczonych podstawowych środków własnych nie może być niższa niż połowa nieprzekraczalnego dolnego progu wymaganego na mocy art. 129 ust. 1 lit. d).

Depozyt utworzony zgodnie z art. 162 ust. 2 lit. e) zaliczany jest na poczet dopuszczonych podstawowych środków własnych wymaganych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego.

4. Aktywa odpowiadające kapitałowemu wymogowi wypłacalności muszą znajdować się na terytorium państwa członkowskiego, w którym prowadzona jest działalność, do wysokości minimalnego wymogu kapitałowego, natomiast nadwyżka musi znajdować się we Wspólnocie.

*Artykuł 167***Udogodnienia dla zakładów ubezpieczeń, które otrzymały zezwolenie w więcej niż jednym państwie członkowskim**

1. Każdy zakład, który wystąpił o zezwolenie lub otrzymał zezwolenie na prowadzenie działalności w więcej niż jednym z państw członkowskich, może ubiegać się o następujące udogodnienia, które mogą być przyznane tylko łącznie:

- a) kapitałowy wymóg wypłacalności, o którym mowa w art. 166, obliczany jest w stosunku do całej działalności, jaką zakład prowadzi we Wspólnocie;
- b) depozyt wymagany zgodnie z art. 162 ust. 2 lit. e) składany jest tylko w jednym z tych państw członkowskich;
- c) aktywa odpowiadające minimalnemu wymogowi kapitałowemu są umiejscowione, zgodnie z art. 134, na terytorium dowolnego państwa członkowskiego, w którym zakład prowadzi działalność.

W przypadkach, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), do celów tego obliczenia bierze się pod uwagę jedynie operacje przeprowadzone przez wszystkie oddziały mające siedzibę we Wspólnocie.

2. Wniosek o skorzystanie z udogodnień przewidzianych w ust. 1 składa się do organów nadzoru państw członkowskich, których to dotyczy. Wniosek określa organ państwa członkowskiego, który w przyszłości ma nadzorować wypłacalność w odniesieniu do całej działalności oddziałów mających siedzibę we Wspólnocie. Dokonany przez zakład wybór organu nadzoru należy uzasadnić.

Depozyt, o którym mowa w art. 162 ust. 2 lit. e), jest składany w tym państwie członkowskim.

3. Udogodnienia przewidziane w ust. 1 mogą zostać przyznane tylko wówczas, gdy wyrażą na nie zgodę organy nadzoru wszystkich państw członkowskich, w których został złożony wniosek.

Udogodnienia te będą obowiązywać od chwili, kiedy wybrany organ nadzoru poinformuje pozostałe organy nadzoru, że będzie nadzorować stopień wypłacalności w odniesieniu do całej działalności oddziałów mających siedzibę we Wspólnocie.

▼B

Wybrany organ nadzoru uzyskuje od pozostałych państw członkowskich informacje potrzebne do nadzorowania ogólnej wypłacalności oddziałów mających siedzibę na ich terytorium.

4. Na wniosek jednego lub kilku zainteresowanych państw członkowskich udogodnienia przyznane na podstawie ust. 1, 2 i 3 są cofane równocześnie przez wszystkie państwa członkowskie, których to dotyczy.

*Artykuł 168***Rachunkowość, informacje statystyczne i dotyczące nadzoru oraz zakłady w trudnej sytuacji**

Do celów niniejszej sekcji stosuje się art. 34, art. 139 ust. 3, art. 140 i 141.

W związku z zastosowaniem art. 137–139 w przypadku gdy zakład kwalifikuje się do uzyskania udogodnień przewidzianych w art. 167 ust. 1, 2 i 3, organ nadzoru odpowiedzialny za badanie wypłacalności oddziałów mających siedzibę we Wspólnocie w odniesieniu do całej ich działalności jest traktowany w taki sam sposób, jak organ nadzoru państwa członkowskiego, na terytorium którego mieści się siedziba wspólnotowego zakładu.

*Artykuł 169***Rozdzielenie działalności w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie i działalności w zakresie ubezpieczeń na życie**

1. Oddziały, o których mowa w niniejszej sekcji, nie prowadzą równocześnie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie w tym samym państwie członkowskim.

2. W drodze odstępstwa od ust. 1 państwa członkowskie mogą zezwolić na prowadzenie dalszej działalności oddziałom, o których mowa w niniejszej sekcji, które w odpowiednim czasie, o którym mowa w art. 73 ust. 5 akapit pierwszy, prowadziły w państwie członkowskim równocześnie obydwa rodzaje działalności, pod warunkiem że każda działalność zarządzana jest oddzielnie, zgodnie z art. 74.

3. Każde państwo członkowskie, które na podstawie art. 73 ust. 5 akapit drugi wymaga od zakładów mających siedzibę na jego terytorium zaprzestania równoczesnego prowadzenia działalności, jakie wykonywały w odpowiednim czasie, o którym mowa w art. 73 ust. 5 akapit pierwszy, zobowiązane jest także do nałożenia tego wymogu na oddziały, o których mowa w niniejszej sekcji, utworzone na jego terytorium i prowadzące równocześnie obydwa rodzaje działalności.

Państwa członkowskie mogą zezwolić oddziałom, o których mowa w niniejszej sekcji, których siedziba równocześnie prowadzi obydwa rodzaje działalności i które w odpowiednim czasie, o którym mowa w art. 73 ust. 5 akapit pierwszy, prowadziły w państwie członkowskim wyłącznie działalność w zakresie ubezpieczeń na życie, na kontynuowanie prowadzenia tam działalności. Jeżeli zakład chce na tym terytorium prowadzić działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, może prowadzić działalność w zakresie ubezpieczeń na życie jedynie poprzez jednostkę zależną.

▼ B*Artykuł 170***Cofnięcie zezwolenia zakładom, które uzyskały zezwolenie w więcej niż jednym państwie członkowskim**

W przypadku cofnięcia zezwolenia przez organ, o którym mowa w art. 167 ust. 2, organ ten powiadamia organy nadzoru pozostałych państw członkowskich, w których zakład prowadzi działalność, a organy te podejmują właściwe środki.

Jeśli powodem cofnięcia zezwolenia jest niezadowolający ogólny stopień wypłacalności w stosunku do norm ustalonych przez państwa członkowskie, które przyjęły wniosek, o którym mowa w art. 167, również państwa członkowskie, które wyraziły zgodę, cofają udzielone przez siebie zezwolenia.

*Artykuł 171***Umowy z państwami trzecimi**

Wspólnota może, poprzez umowy zawierane na podstawie Traktatu z jednym lub większą liczbą państw trzecich, zgodzić się na zastosowanie przepisów innych niż przewidziane w niniejszej sekcji, w celu zapewnienia na warunkach wzajemności odpowiedniej ochrony ubezpieczającym i osobom ubezpieczonym w państwach członkowskich.

*Sekcja 2***Reasekuracja****▼ M5***Artykuł 172***Równoważność w odniesieniu do zakładów reasekuracji**

1. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające kryteria oceny równoważności systemów wymogów dotyczących wypłacalności stosowanych w państwach trzecich do działalności reasekuracyjnej zakładów, których siedziba znajduje się w danym państwie trzecim, z systemem wypłacalności ustanowionym w tytule I.

2. W przypadku spełnienia przez państwo trzecie kryteriów przyjętych zgodnie z ust. 1 Komisja może, zgodnie z art. 301a i z pomocą EIOPA zgodnie z art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, przyjąć akty delegowane stwierdzające równoważność systemu wymogów dotyczących wypłacalności stosowanego w danym państwie trzecim do działalności reasekuracyjnej zakładów, których siedziba znajduje się w tym państwie trzecim, z systemem ustanowionym w tytule I niniejszej dyrektywy.

Takie akty delegowane są regularnie poddawane przeglądom w celu uwzględnienia wszelkich istotnych zmian wprowadzanych do systemu nadzoru określonego w tytule I oraz systemu nadzoru w danym państwie trzecim.

EIOPA publikuje wykaz wszystkich państw trzecich, o których mowa w akapicie pierwszym, na swojej stronie internetowej i aktualizuje go.

3. W przypadku gdy zgodnie z ust. 2 system wymogów dotyczących wypłacalności państwa trzeciego został uznany za równoważny z systemem ustanowionym w niniejszej dyrektywie, umowy reasekuracji zawarte z zakładami, których siedziba znajduje się w tym państwie trzecim, są traktowane w taki sam sposób jak umowy reasekuracji zawarte z zakładem, który posiada zezwolenie zgodnie z niniejszą dyrektywą.

▼ M5

4. Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 i nawet w przypadku niespełnienia kryteriów określonych zgodnie z ust. 1 Komisja może, na określony czas i zgodnie z art. 301a, a także z pomocą EIOPA zgodnie z art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, przyjąć akty delegowane stwierdzające czasową równoważność systemu wymogów dotyczących wypłacalności stosowanego w danym państwie trzecim do działalności reasekuracyjnej zakładów, których siedziba znajduje się w tym państwie trzecim, z systemem ustanowionym w tytule I, jeżeli dane państwo trzecie spełniło przynajmniej poniższe kryteria:

- a) podjęło wobec Unii zobowiązanie do przyjęcia i stosowania systemu wymogów dotyczących wypłacalności, który mógłby zostać uznany za równoważny zgodnie z ust. 2, przed upływem tego określonego terminu oraz do zaangażowania się w proces oceny równoważności;
- b) w celu wywiązania się z zobowiązania, o którym mowa w lit. a), ustanowiło program prac;
- c) przeznaczyło wystarczające zasoby na wywiązanie się z zobowiązania, o którym mowa w lit. a);
- d) ma system wymogów dotyczących wypłacalności oparty na ryzyku i określa ilościowe i jakościowe wymogi wypłacalności oraz wymogi dotyczące sprawozdań dla organów nadzoru i przejrzystości;
- e) zawarło pisemne porozumienia o współpracy i wymianie poufnych informacji nadzorczych z EIOPA i organami nadzoru;
- f) posiada niezależny system nadzoru; oraz
- g) ustanowiło — w odniesieniu do wszystkich osób działających w imieniu organów nadzoru — obowiązki dotyczące zachowania tajemnicy zawodowej, w szczególności dotyczące wymiany informacji z EIOPA i organami nadzoru.

Wszelkie akty delegowane dotyczące czasowej równoważności muszą brać pod uwagę sprawozdania Komisji zgodnie z art. 177 ust. 2. Te akty delegowane są regularnie poddawane przeglądowi na podstawie sprawozdań z postępów przygotowanych przez dane państwo trzecie, które są co pół roku przedstawiane Komisji i przez nią oceniane. EIOPA wspomaga Komisję w ocenie tych sprawozdań z postępów.

EIOPA publikuje wykaz wszystkich państw trzecich, o których mowa w akapicie pierwszym, na swojej stronie internetowej i aktualizuje go.

Komisja może przyjmować zgodnie z art. 301a akty delegowane dokładniej określające warunki ustanowione w akapicie pierwszym.

5. Określony okres, o którym mowa w ust. 4 akapit pierwszy, upływa z dniem 31 grudnia 2020 r. lub z dniem, w którym zgodnie z ust. 2 system nadzoru stosowany w danym państwie trzecim został uznany za równoważny z systemem określonym w tytule I, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

Okres ten może zostać przedłużony maksymalnie o jeden rok w przypadku, gdy jest to konieczne na przeprowadzenie przez EIOPA i Komisję oceny równoważności do celów ust. 2.

▼ M5

6. Umowy reasekuracji zawarte z zakładami, których siedziba znajduje się w państwie trzecim posiadającym system nadzoru uznany za czasowo równoważny zgodnie z ust. 4, są traktowane w taki sam sposób jak te określone w ust. 3. Art. 173 stosuje się również do zakładów reasekuracji, których siedziba znajduje się w państwie trzecim posiadającym system nadzoru uznany za czasowo równoważny zgodnie z ust. 4.

▼ B*Artykuł 173***Zakaz zastawiania aktywów**

Państwa członkowskie nie zachowują ani nie wprowadzają w celu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych systemu tworzenia rezerwy brutto, który wymaga zastawiania aktywów stanowiących pokrycie rezerwy składek oraz rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, jeżeli zakład reasekurujący jest zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji państwa trzeciego, którego system wypłacalności został zgodnie z art. 172 uznany za równoważny z systemem wypłacalności ustanowionym w niniejszej dyrektywie.

*Artykuł 174***Zasada i warunki prowadzenia działalności reasekuracyjnej**

Państwo członkowskie nie stosuje wobec zakładów reasekuracji państw trzecich, które podejmują lub prowadzą działalność reasekuracyjną na jego terytorium, przepisów, których wynikiem jest bardziej uprzywilejowane traktowanie tych zakładów w porównaniu z zakładami reasekuracji mającymi swoją siedzibę w tym państwie członkowskim.

*Artykuł 175***Umowy z państwami trzecimi**

1. Komisja może przedkładać Radzie wnioski dotyczące negocjacji umów z jednym lub większą liczbą państw trzecich w sprawie środków sprawowania nadzoru nad:

- a) zakładami reasekuracji państwa trzeciego prowadzącymi działalność reasekuracyjną na terytorium Wspólnoty;
- b) zakładami reasekuracji ze Wspólnoty, które prowadzą działalność reasekuracyjną na terytorium państwa trzeciego.

2. Umowy, o których mowa w ust. 1, mają na celu w szczególności zapewnienie, na warunkach równoważności nadzoru ostrożnościowego, skutecznego dostępu do rynku zakładom reasekuracji na terytorium każdej z umawiających się stron oraz zabezpieczenia wzajemnego uznawania zasad i praktyk nadzoru reasekuracyjnego. W umowach dąży się również do zapewnienia, by:

- a) organy nadzoru państw członkowskich mogły uzyskiwać informacje niezbędne do nadzorowania zakładów reasekuracji, których siedziba znajduje się na terytorium Wspólnoty i które prowadzą działalność na terytorium danych państw trzecich;
- b) organy nadzoru państw trzecich mogły uzyskiwać informacje niezbędne do nadzorowania zakładów reasekuracji, których siedziba znajduje się na ich terytorium i które prowadzą działalność we Wspólnocie.

▼ B

3. Bez uszczerbku dla art. 300 ust. 1 i 2 Traktatu Komisja, z pomocą Europejskiego Komitetu ds. Ubezpieczeń i Emerytur Pracowniczych, bada wynik negocjacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz wynikającą z nich sytuację.

*ROZDZIAŁ X****Jednostki zależne zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji podlegających prawu państwa trzeciego oraz nabywanie udziałów przez takie zakłady*****▼ M5***Artykuł 176***Informowanie Komisji i EIOPA przez państwa członkowskie**

Organy nadzoru państw członkowskich powiadamiają Komisję, EIOPA i organy nadzoru pozostałych państw członkowskich o wszelkich przypadkach udzielenia zezwolenia jednostkom bezpośrednio lub pośrednio zależnym od przynajmniej jednej jednostki dominującej, podlegającej prawu państwa trzeciego.

W powiadomieniu tym zawarta jest również informacja na temat struktury danej grupy.

W przypadku nabycia przez podmiot podlegający prawu państwa trzeciego pakietu akcji w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji posiadającym zezwolenie w Unii, które uczyniłoby z tego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji jednostkę zależną podmiotu podlegającego prawu państwa trzeciego, organy nadzoru macierzystego państwa członkowskiego powiadamiają Komisję, EIOPA i organy nadzoru pozostałych państw członkowskich.

▼ B*Artykuł 177***Traktowanie wspólnotowych zakładów ubezpieczeń i reasekuracji przez państwa trzecie****▼ M5**

1. Państwa członkowskie informują Komisję i EIOPA o wszelkich trudnościach natury ogólnej, jakie napotykają ich zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji w zakładaniu przedsiębiorstw oraz prowadzeniu działalności w państwie trzecim lub wykonywaniu operacji w państwie trzecim.

▼ B

2. Komisja przedstawia Radzie okresowe sprawozdanie badające sposób traktowania w państwach trzecich zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji posiadających zezwolenie we Wspólnocie, w odniesieniu do:

- a) ustanawiania w państwach trzecich zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji posiadających zezwolenie we Wspólnocie;
- b) nabywania udziałów w zakładach ubezpieczeń lub zakładach reasekuracji państw trzecich;
- c) wykonywania operacji ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych przez takie ustanowione zakłady;
- d) transgranicznego świadczenia usług ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych ze Wspólnoty w państwach trzecich.

Komisja przedstawia te sprawozdania Radzie wraz z odpowiednimi wnioskami lub zaleceniami.

TYTUŁ II

**PRZEPISY SZCZEGÓLWE DOTYCZĄCE UBEZPIECZEŃ
I REASEKURACJI**

ROZDZIAŁ I

Prawo właściwe i warunki umów ubezpieczenia bezpośredniego

Sekcja 1

Prawo właściwe*Artykuł 178***Prawo właściwe**

Każde państwo członkowskie, które nie musi stosować rozporządzenia (WE) nr 593/2008, stosuje przepisy tego rozporządzenia w celu określenia prawa właściwego dla umów ubezpieczenia objętych zakresem art. 7 tego rozporządzenia.

Sekcja 2

Ubezpieczenie obowiązkowe*Artykuł 179***Powiązane obowiązki**

1. Zakłady ubezpieczeń innych niż na życie mogą oferować i zawierać umowy ubezpieczenia obowiązkowego na warunkach określonych w niniejszym artykule.
2. Kiedy państwo członkowskie nakłada obowiązek zawarcia ubezpieczenia, spełnienie tego obowiązku wymaga zgodności umowy ubezpieczenia ze szczególnymi przepisami dotyczącymi tego ubezpieczenia, przyjętymi przez dane państwo członkowskie.
3. W przypadku gdy państwo członkowskie nakłada wymóg ubezpieczenia obowiązkowego, a zakład ubezpieczeń ma obowiązek poinformowania organów nadzoru o zaprzestaniu ochrony, na takie zaprzestanie ochrony można powołać się wobec poszkodowanych osób trzecich jedynie w okolicznościach określonych przez to państwo członkowskie.
4. Każde państwo członkowskie informuje Komisję o ryzykach, które zgodnie z jego prawem objęte są ubezpieczeniem obowiązkowym, wskazując:
  - a) szczegółowe przepisy dotyczące tego ubezpieczenia;
  - b) szczegółowe dane, które muszą znaleźć się w zaświadczeniu, jakie zakład ubezpieczeń innych niż na życie musi wystawić ubezpieczonemu w przypadku gdy państwo wymaga dowodu spełnienia obowiązku zawarcia ubezpieczenia obowiązkowego.

Państwo członkowskie może wymagać, aby dane, o których mowa w pkt b) akapitu pierwszego obejmowały oświadczenie zakładu ubezpieczeń, że umowa jest zgodna z odpowiednimi przepisami szczególnymi, odnoszącymi się do tego ubezpieczenia.

▼B

Komisja publikuje w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* listę szczegółowych danych, o których mowa w pkt b) akapitu pierwszego.

Sekcja 3

Dobro ogólne*Artykuł 180***Dobro ogólne**

Ani państwo członkowskie umiejscowienia ryzyka ani państwo członkowskie zobowiązania nie zabrania ubezpieczającemu zawarcia umowy z zakładem ubezpieczeń posiadającym zezwolenie zgodnie z warunkami art. 14, o ile zawarcie umowy nie jest sprzeczne z przepisami prawa chroniącymi dobro ogólne w państwie członkowskim umiejscowienia ryzyka lub państwie członkowskim zobowiązania.

Sekcja 4

Warunki umów ubezpieczenia i taryfy składek*Artykuł 181***Ubezpieczenia inne niż na życie**

1. Państwa członkowskie nie wymagają uprzedniego zatwierdzenia lub systematycznego zgłaszania ogólnych i szczegółowych warunków polis, taryf składek lub formularzy oraz innych druków, które zakład ubezpieczeń zamierza stosować w swoich kontaktach z ubezpieczającymi.

Państwa członkowskie mogą wymagać doraźnego zgłaszania tych warunków polis oraz innych dokumentów jedynie w celu zbadania ich zgodności z krajowymi przepisami dotyczącymi umów ubezpieczenia. Wymagania te nie stanowią uprzedniego warunku prowadzenia działalności przez zakład ubezpieczeń.

2. Państwo członkowskie, które wprowadza obowiązek ubezpieczenia, może wymagać od zakładów ubezpieczeń podania do wiadomości swojego organu nadzoru ogólnych i szczegółowych warunków takiego ubezpieczenia przed ich podaniem do publicznej wiadomości.

3. Państwa członkowskie nie utrzymują ani nie wprowadzają obowiązku uprzedniego zgłaszania lub zatwierdzania proponowanych podwyżek taryf składek, o ile nie stanowią one części ogólnego systemu kontroli cen.

*Artykuł 182***Ubezpieczenia na życie**

Państwa członkowskie nie wymagają uprzedniego zatwierdzenia lub systematycznego zgłaszania ogólnych i szczegółowych warunków polis, taryf składek, podstaw technicznych stosowanych w szczególności do obliczenia taryf składek i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych lub formularzy i innych druków, które zakład ubezpieczeń na życie zamierza stosować w swoich kontaktach z ubezpieczającymi.

▼B

Niemniej jednak państwo członkowskie siedziby może, jedynie w celu sprawdzenia zgodności z przepisami krajowymi dotyczącymi zasad aktuarialnych, wymagać systematycznego przekazywania podstaw technicznych, stosowanych w szczególności do obliczania taryf składek oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Wymagania te nie stanowią uprzedniego warunku prowadzenia działalności przez zakład ubezpieczeń.

Sekcja 5

Informacje dla ubezpieczających

Podsekcja 1

Ubezpieczenia inne niż na życie*Artykuł 183***Ogólne informacje dla ubezpieczających**

1. Przed zawarciem umowy ubezpieczenia innego niż na życie zakład ubezpieczeń prowadzący działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie udziela ubezpieczającemu informacji na temat:

- a) prawa właściwego dla umowy, w przypadku gdy strony umowy nie mają swobody wyboru;
- b) możliwości dokonania przez strony wyboru właściwego prawa, oraz prawa, które proponuje ubezpieczyciel.

Zakład ubezpieczeń informuje również ubezpieczającego na temat trybu rozpatrywania skarg i zażaleń zgłoszonych przez ubezpieczających i dotyczących umów, łącznie ze wskazaniem, gdy właściwe, organu zajmującego się rozpatrywaniem skarg i zażaleń, bez uszczerbku dla praw ubezpieczającego do wszczęcia postępowania sądowego.

2. Obowiązki, o których mowa w ust. 1, stosuje się tylko w przypadku gdy ubezpieczający jest osobą fizyczną.

3. Szczegółowe zasady wykonania przepisów ust. 1 i 2 ustala państwo członkowskie umiejscowienia ryzyka.

*Artykuł 184***Dodatkowe informacje w przypadku ubezpieczeń innych niż na życie oferowanych w ramach prawa przedsiębiorczości lub swobody świadczenia usług**

1. W przypadku gdy ubezpieczenie inne niż na życie oferowane jest w ramach prawa przedsiębiorczości lub w ramach swobody świadczenia usług, ubezpieczający, przed zaciągnięciem jakiegokolwiek zobowiązania, jest informowany, w którym państwie członkowskim mieści się siedziba lub, w stosownym przypadku, oddział, z którym ma zostać zawarta umowa.

Wszystkie dokumenty wydawane ubezpieczającemu zawierają informacje określone w akapicie pierwszym.

Obowiązki nałożone przepisami akapitu pierwszego i drugiego nie mają zastosowania do dużych ryzyk.

2. Umowa lub jakikolwiek inny dokument zapewniający ochronę ubezpieczeniową, wraz z wnioskiem ubezpieczeniowym, w przypadku gdy jest on wiążący dla ubezpieczającego, zawiera adres siedziby lub, odpowiednio, adres oddziału zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, który udziela ochrony ubezpieczeniowej.

▼B

Państwa członkowskie mogą wymagać, żeby nazwisko i adres przedstawiciela zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, o którym mowa w art. 148 ust. 2 lit. a), zostały również umieszczone w dokumentach określonych w akapicie pierwszym niniejszego ustępu.

Podsekcja 2

Ubezpieczenia na życie*Artykuł 185***Informacje dla ubezpieczających**

1. Przed zawarciem umowy ubezpieczenia na życie ubezpieczającemu przekazuje się co najmniej informacje wymienione w ust. 2–4.
2. Przekazuje się następujące informacje na temat zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność w zakresie ubezpieczeń na życie:
  - a) nazwa zakładu ubezpieczeń i jego forma prawna;
  - b) nazwa państwa członkowskiego, w którym mieści się siedziba, oraz, jeżeli to właściwe, państwa, w którym mieści się oddział zawierający umowę;
  - c) adres siedziby oraz, jeżeli to właściwe, oddziału zawierającego umowę;
  - d) konkretne odniesienie do sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej określonego w art. 51, umożliwiające ubezpieczającemu łatwy dostęp do tych informacji.
3. Przekazuje się następujące informacje dotyczące zobowiązania:
  - a) definicję poszczególnych świadczeń i opcji;
  - b) czas obowiązywania umowy;
  - c) sposób rozwiązania umowy;
  - d) sposoby opłacania składek i okresy płatności;
  - e) sposoby obliczania i podziału premii;
  - f) wskazanie wartości wykupu, wysokości sumy ubezpieczenia w przypadku zamiany na ubezpieczenie bezskładkowe oraz zakresu gwarancji;
  - g) informacje na temat składek odpowiadających poszczególnym świadczeniom, zarówno podstawowym, jak i dodatkowym, jeżeli to właściwe;
  - h) w przypadku ubezpieczeń wyrażonych w jednostkach funduszy inwestycyjnych, definicję jednostek, z którymi świadczenia są związane;
  - i) wskazanie rodzaju podstawowych aktywów dla ubezpieczeń związanych z funduszem inwestycyjnym;
  - j) uzgodnienia dotyczące możliwości wycofania się z umowy ubezpieczenia lub zmiany jej warunków w określonym czasie po jej zawarciu;
  - k) ogólne informacje na temat regulacji podatkowych mających zastosowanie do określonego rodzaju ubezpieczenia;
  - l) uzgodnienia dotyczące sposobów rozpatrywania zażaleń wnoszonych przez ubezpieczających, ubezpieczonych na życie lub beneficjentów w ramach umów ubezpieczenia, w tym, gdzie stosowne, istnienie organów rozpatrujących zażalenie, bez naruszania prawa do wystąpienia na drogę sądową;

▼B

m) prawo właściwe dla umowy, w przypadku gdy strony nie mogą swobodnie wybierać prawa właściwego, lub – w przypadku gdy strony mogą wybierać prawo właściwe – prawo proponowane przez zakład ubezpieczeń na życie.

4. Ponadto dostarczane są szczegółowe informacje w celu zapewnienia właściwego zrozumienia ryzyk leżących u podstaw umowy, które przejmuje ubezpieczający.

5. Przez cały okres obowiązywania umowy ubezpieczający jest powiadamiany o wszelkich zmianach dotyczących następujących informacji:

- a) ogólnych i szczegółowych warunków ubezpieczenia;
- b) nazwy zakładu ubezpieczeń na życie, jego formy prawnej lub adresu siedziby lub, gdzie stosowne, oddziału, który zawarł umowę;
- c) wszystkich informacji wymienionych w ust. 3 pkt d)–j) w przypadku zmiany warunków ubezpieczenia lub zmiany prawa właściwego dla umowy;
- d) corocznie, informacji o poziomie premii;

Jeżeli w związku z ofertą lub zawarciem umowy ubezpieczenia na życie ubezpieczyciel przedstawia liczby dotyczące kwoty potencjalnych płatności przewyższających płatności ustalone w umowie i wykraczających poza ustalony w niej okres, musi on dostarczyć ubezpieczającemu przykład wyliczenia, w którym ustanowiono potencjalną płatność terminową przy zastosowaniu podstawy obliczania składki w oparciu o trzy różne stopy procentowe; nie ma to zastosowania do ubezpieczeń i umów terminowych; ubezpieczyciel informuje ubezpieczającego w sposób jasny i zrozumiały, że przykład wyliczenia to tylko model obliczeń oparty na założeniach hipotetycznych i że ubezpieczający nie może wyciągać z przykładu wyliczenia żadnych roszczeń umownych.

W przypadku ubezpieczeń z udziałem w zyskach ubezpieczyciel co roku informuje ubezpieczającego na piśmie o stanie roszczeń ubezpieczającego, z uwzględnieniem udziału w zyskach; ponadto jeżeli ubezpieczyciel przedstawił liczby dotyczące potencjalnego przyszłego kształtowania się udziału w zyskach, ubezpieczyciel informuje ubezpieczającego o różnicach między jego rzeczywistym kształtowaniem się a danymi początkowymi.

6. Informacje, o których mowa w ust. 2–5, są przedstawione w sposób jasny i dokładny, na piśmie, w języku urzędowym państwa członkowskiego zobowiązania.

Jednakże informacje takie mogą być przekazane w innym języku, jeżeli zażąda tego ubezpieczający i jeżeli zezwala na to prawo państwa członkowskiego lub jeżeli ubezpieczający ma prawo wyboru prawa właściwego.

7. Państwo członkowskie zobowiązania może wymagać od zakładu ubezpieczeń na życie dostarczenia informacji dodatkowych do tych wymienionych w ust. 2–5 jedynie wtedy, gdy jest to konieczne do właściwego zrozumienia przez ubezpieczającego istotnych elementów zobowiązania.

8. Państwo członkowskie zobowiązania ustanawia szczegółowe zasady wykonania przepisów ust. 1–7.

▼B*Artykuł 186***Termin złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy**

1. Państwa członkowskie przewidują możliwość odstąpienia od umowy przez ubezpieczających zawierających indywidualne umowy ubezpieczenia na życie w okresie wynoszącym od 14 do 30 dni, licząc od dnia, w którym zostali powiadomieni o zawarciu umowy.

Oświadczenie o odstąpieniu od umowy przez ubezpieczających skutkuje zwolnieniem ich z jakichkolwiek przyszłych zobowiązań wynikających z umowy.

Inne skutki prawne i warunki odstąpienia od umowy ustalane są przez prawo właściwe dla umowy, głównie w odniesieniu do uzgodnień dotyczących informowania ubezpieczających o zawarciu umowy.

2. Państwa członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu ust. 1 w następujących przypadkach:

- a) do umów zawieranych na okres do sześciu miesięcy;
- b) w przypadkach, gdy z racji statusu ubezpieczającego lub okoliczności, w jakich zawarta została umowa, ubezpieczający nie potrzebuje specjalnej ochrony.

W przypadku gdy państwa członkowskie korzystają z możliwości określonej w akapicie pierwszym, określają ten fakt w swoich przepisach prawnych.

*ROZDZIAŁ II****Przepisy szczegółowe dotyczące ubezpieczeń innych niż na życie*****Sekcja 1****Przepisy ogólne***Artykuł 187***Warunki polis**

Ogólne i szczegółowe warunki polis nie obejmują żadnych warunków mających na celu uwzględnienie, w indywidualnych przypadkach, szczególnych okoliczności ubezpieczonego ryzyka.

*Artykuł 188***Zniesienie monopolistycznych uprawnień**

Państwa członkowskie zapewniają zniesienie monopolistycznych uprawnień dotyczących podejmowania działalności w niektórych grupach ubezpieczeń, przyznanych instytucjom mającym siedzibę na ich terytorium, o których mowa w art. 8.

*Artykuł 189***Uczestnictwo w krajowych programach gwarancyjnych**

Przyjmujące państwa członkowskie mogą wymagać od zakładów prowadzących działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie przystąpienia i uczestniczenia, na takich samych warunkach, jak zakłady prowadzące działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności na ich terytorium, w programach mających na celu zagwarantowanie wypłaty świadczeń ubezpieczeniowych osobom ubezpieczonym i poszkodowanym stronom trzecim.

▼B

Sekcja 2

Koasekuracja we Wspólnocie*Artykuł 190***Operacje koasekuracyjne we Wspólnocie**

1. Niniejszą sekcję stosuje się do operacji koasekuracyjnych we Wspólnocie, które są związane z co najmniej jednym ryzykiem zaliczonym do grup 3 do 16 w pkt A załącznika I oraz które spełniają następujące warunki:

- a) ryzyko jest dużym ryzykiem;
- b) ryzyko jest pokryte w ramach jednej umowy ogólną składką i na ten sam okres przez co najmniej dwa zakłady ubezpieczeń, z których każdy działa w swoim imieniu, jako współubezpieczyciel, przy czym jeden z nich jest wiodącym zakładem ubezpieczeń;
- c) ryzyko jest umiejscowione wewnątrz Wspólnoty;
- d) do celów pokrycia ryzyka wiodący zakład ubezpieczeń jest traktowany tak, jakby był zakładem ubezpieczeń pokrywającym całe ryzyko;
- e) co najmniej jeden ze współubezpieczycieli uczestniczy w umowie poprzez siedzibę lub oddział ustanowiony w państwie członkowskim innym niż państwo wiodącego zakładu ubezpieczeń;
- f) wiodący zakład ubezpieczeń przyjmuje w pełni rolę przypadającą mu zgodnie z praktyką koasekuracyjną oraz w szczególności określa zasady i warunki ubezpieczeń i ustalania stawek.

2. Artykuł 147–152 stosuje się jedynie do wiodącego zakładu ubezpieczeń.

3. Czynności koasekuracyjne, które nie spełniają warunków wymienionych w ust. 1, nadal podlegają przepisom niniejszej dyrektywy z wyjątkiem przepisów niniejszej sekcji.

*Artykuł 191***Uczestnictwo w koasekuracji we Wspólnocie**

Prawo zakładów ubezpieczeń do uczestniczenia w koasekuracji we Wspólnocie nie może podlegać żadnym innym przepisom poza przepisami niniejszej sekcji.

*Artykuł 192***Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe**

Wielkość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych jest ustalana przez poszczególnych współubezpieczycieli zgodnie z zasadami ustalonymi przez ich państwo członkowskie siedziby lub też, w wypadku braku takich zasad, zgodnie z praktyką przyjętą w tym państwie.

Jednakże rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są co najmniej równe rezerwom ustalonym przez ubezpieczyciela wiodącego zgodnie z zasadami przyjętymi w jego państwie członkowskim siedziby.

▼ B*Artykuł 193***Dane statystyczne**

Państwa członkowskie siedziby zapewniają prowadzenie przez współubezpieczycieli statystyki dotyczącej zakresu operacji koasekuracyjnych we Wspólnocie, w których uczestniczą, i państw członkowskich, których to dotyczy.

*Artykuł 194***Traktowanie umów koasekuracyjnych w przypadku postępowania likwidacyjnego**

W przypadku likwidacji zakładu ubezpieczeń zobowiązania wynikające z uczestnictwa w umowach koasekuracyjnych we Wspólnocie są zaspokajane w ten sam sposób, jak zobowiązania wynikające z innych umów ubezpieczenia zawartych przez ten zakład bez zróżnicowania ze względu na obywatelstwo ubezpieczonego i beneficjentów.

*Artykuł 195***Wymiana informacji między organami nadzoru**

Do celów stosowania przepisów niniejszej sekcji organy nadzoru państw członkowskich przekazują sobie – w ramach współpracy, o której mowa w tytule I rozdział IV sekcja 5 – wszystkie konieczne informacje.

*Artykuł 196***Współpraca w zakresie stosowania przepisów**

Komisja i organy nadzoru państw członkowskich ściśle współpracują ze sobą w celu zbadania ewentualnych trudności, jakie mogą wyniknąć w związku ze stosowaniem przepisów niniejszej sekcji.

W ramach tej współpracy w szczególności badają one wszelkie praktyki, które mogłyby wskazywać na to, że wiodący zakład ubezpieczeń nie bierze na siebie roli przypadającej mu zgodnie z praktyką koasekuracyjną lub że dla pokrycia ryzyka nie jest wyraźnie konieczne uczestnictwo dwóch lub większej liczby ubezpieczycieli.

S e k c j a 3**P o m o c***Artykuł 197***Działalność zbliżona do pomocy turystycznej**

Państwa członkowskie mogą objąć świadczenie pomocy osobom, które popadły w trudności w innych okolicznościach niż te, o których mowa w art. 2 ust. 2, przepisami niniejszej dyrektywy.

Jeżeli państwo członkowskie obejmuje przepisami niniejszej dyrektywy takie świadczenie, będzie ono traktować tę działalność tak, jakby była zaliczona do grupy 18 w pkt A załącznika I.

Akapit drugi w żaden sposób nie wpływa na możliwości klasyfikowania na podstawie załącznika I rodzajów działalności, które w oczywisty sposób zaliczają się do innych grup.

▼B

Sekcja 4

Ubezpieczenie ochrony prawnej*Artykuł 198***Zakres niniejszej sekcji**

1. Niniejszą sekcję stosuje się do ubezpieczenia ochrony prawnej, o którym mowa w grupie 17 w pkt I załącznika I, polegającego na zobowiązaniu się zakładu – w zamian za zapłatę składki – do poniesienia kosztów postępowania sądowego oraz wykonania innych usług związanych bezpośrednio z ochroną ubezpieczeniową, w szczególności w celu:

- a) zapewnienia odszkodowania z tytułu poniesionej przez ubezpieczonego straty, szkody lub uszkodzenia ciała poprzez ugodę pozasądową lub w drodze postępowania cywilnego lub karnego;
- b) obrony lub reprezentowania ubezpieczonego w postępowaniu cywilnym, karnym, administracyjnym lub innym postępowaniu, lub też w związku z roszczeniem zgłoszonym wobec tej osoby.

2. Niniejszej sekcji nie stosuje się:

- a) do ubezpieczenia ochrony prawnej, w przypadku gdy takie ubezpieczenie dotyczy sporów lub ryzyka wynikających z użytkowania statków morskich lub z nim związanych;
- b) do działalności prowadzonej przez zakład ubezpieczeń zapewniający ochronę od odpowiedzialności cywilnej w celu obrony lub reprezentowania ubezpieczonego w dochodzeniu lub postępowaniu, jeżeli działalność ta jest równocześnie prowadzona we własnym interesie zakładu ubezpieczeń w ramach takiej ochrony;
- c) jeżeli państwo członkowskie tak zdecyduje – do działalności w zakresie ubezpieczenia ochrony prawnej podejmowanej przez ubezpieczyciela udzielającego ochrony w zakresie pomocy, która spełnia następujące warunki:
  - (i) działalność jest prowadzona w innym państwie członkowskim niż to, w którym znajduje się miejsce zwykłego pobytu ubezpieczonego,
  - (ii) działalność stanowi część umowy dotyczącej wyłącznie pomocy świadczonej osobom, które spotkały trudności w czasie podróży, podczas nieobecności w swoim miejscu zamieszkania lub miejscu zwykłego pobytu.

Dla celów akapitu pierwszego lit. c), umowa wyraźnie stwierdza, że dane ubezpieczenie ogranicza się do okoliczności, o których mowa w lit. c), oraz ma charakter dodatkowy w stosunku do pomocy.

*Artykuł 199***Oddzielne umowy**

Ubezpieczenie ochrony prawnej jest przedmiotem oddzielnej umowy, nieobjętej innych grup ubezpieczeń, lub też należy uwzględnić je w oddzielnej części jednolitej polisy, określającej charakter ubezpieczenia ochrony prawnej oraz, jeżeli państwo członkowskie tego wymaga, wysokość odpowiedniej składki.

Artykuł 200

Obsługa roszczeń

1. Państwo członkowskie siedziby zapewnia przyjęcie przez zakłady ubezpieczeń, zgodnie z wariantem wybranym przez państwo członkowskie lub według własnego wyboru, jeżeli państwo członkowskie wyrazi na to zgodę, co najmniej jednej z metod obsługi roszczeń określonych w ust. 2, 3 i 4.

Bez względu na to, które z tych rozwiązań zostanie przyjęte, uważa się, że interes osób mających ubezpieczenie ochrony prawnej został zabezpieczony w równoważny sposób zgodnie z niniejszą sekcją.

2. Zakłady ubezpieczeń zapewniają, by żaden członek personelu zajmujący się obsługą roszczeń z tytułu ochrony prawnej lub doradztwem prawnym w tym zakresie nie prowadził równocześnie podobnej działalności w innym zakładzie, mającym powiązania finansowe, handlowe lub administracyjne z pierwszym zakładem ubezpieczeń i prowadzącym działalność w jednej lub kilku grupach ubezpieczeń wymienionych w załączniku I.

Zakłady prowadzące działalność w różnych działach ubezpieczeń zapewniają, by żaden członek personelu zajmujący się obsługą roszczeń z tytułu ochrony prawnej lub doradztwem prawnym w tym zakresie nie prowadził równocześnie podobnej działalności w innej grupie prowadzonych przez nie ubezpieczeń.

3. Zakład ubezpieczeń powierza obsługę roszczeń z tytułu ubezpieczenia ochrony prawnej zakładowi mającemu odrębną osobowość prawną. Zakład ten zostanie wymieniony w oddzielnej umowie lub oddzielnej części polisy, o której mowa w art. 199.

Jeżeli zakład mający odrębną osobowość prawną ma powiązania z zakładem ubezpieczeń, który prowadzi działalność w jednej lub kilku grupach ubezpieczeń, o których mowa w pkt A załącznika I, członkowie personelu zakładu mającego odrębną osobowość prawną, którzy zajmują się obsługą roszczeń lub doradztwem prawnym związanym z tą obsługą, nie mogą równocześnie prowadzić tej samej działalności w drugim zakładzie ubezpieczeń. Państwa członkowskie mogą nałożyć te same wymagania na członków organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego.

4. W umowie zakład ubezpieczeń zapewnia ubezpieczonemu prawo powierzenia obrony ich interesów, od chwili uzyskania prawa do wystąpienia z roszczeniem wobec ubezpieczyciela na podstawie polisy, wybranemu przez siebie prawnikowi lub, o ile prawo krajowe dopuszcza taką możliwość, innej osobie posiadającej odpowiednie kwalifikacje.

Artykuł 201

Swobodny wybór prawnika

1. Umowa ubezpieczenia ochrony prawnej wyraźnie stanowi, że:
  - a) w przypadku przysługującej możliwości skorzystania z pomocy prawnika lub innej osoby mającej zgodnie z prawem krajowym odpowiednie kwalifikacje w zakresie obrony, reprezentowania lub wspierania interesów ubezpieczonego w dochodzeniu lub postępowaniu, ubezpieczony ma prawo swobodnego wyboru takiego prawnika lub innej osoby;

▼B

b) ubezpieczeni mają prawo swobodnego wyboru prawnika lub, jeżeli preferują takie rozwiązanie i prawo krajowe na to zezwala, innej osoby mającej odpowiednie kwalifikacje, do obrony ich interesów w przypadku wystąpienia sprzeczności interesów.

2. Do celów niniejszej sekcji za prawnika uważa się osobę uprawnioną do prowadzenia działalności zawodowej w jednej z kategorii ustanowionych w dyrektywie Rady 77/249/EWG z dnia 22 marca 1977 r. mającej na celu ułatwienie skutecznego korzystania przez prawników ze swobody świadczenia usług ⁽¹⁾.

*Artykuł 202***Wyjątki od zasady swobodnego wyboru prawnika**

1. Państwa członkowskie mogą wprowadzić wyłączenie z art. 201 ust. 1 w przypadku ubezpieczenia ochrony prawnej, jeżeli zostały spełnione wszystkie poniższe warunki:

- a) ubezpieczenie ogranicza się do przypadków wynikających z użytkowania pojazdów drogowych na terytorium zainteresowanego państwa członkowskiego;
- b) ubezpieczenie jest związane z umową o świadczenie pomocy w razie wypadku lub awarii pojazdu drogowego;
- c) ani zakład ubezpieczeń udzielający ochrony w zakresie ochrony prawnej, ani ubezpieczyciel udzielający ochrony w zakresie pomocy nie prowadzi działalności w żadnej grupie ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej;
- d) zastosowano odpowiednie środki, aby doradztwo prawne i reprezentowanie każdej ze stron sporu powierzyć całkowicie niezależnym prawnikom, jeżeli strony te są ubezpieczone w zakresie ochrony prawnej przez ten sam zakład ubezpieczeń.

2. Wyłączenie przyznane na podstawie ust. 1 nie wpływa na zastosowanie art. 200.

*Artykuł 203***Procedura arbitrażowa**

Państwa członkowskie zapewniają, w odniesieniu do rozstrzygania wszelkich sporów między zakładem ubezpieczeń udzielającym ochrony w zakresie ochrony prawnej a ubezpieczonym i nie naruszając prawa do odwołania się do organu sądowego, które może wynikać z prawa krajowego, istnienie procedury arbitrażowej lub innych procedur zapewniających porównywalne gwarancje obiektywności.

Umowa ubezpieczenia zawiera wzmiankę o prawie ubezpieczonego do skorzystania z takich procedur.

⁽¹⁾ Dz.U. L 78 z 26.3.1977, s. 17.

▼ B*Artykuł 204***Sprzeczność interesów**

W przypadku wystąpienia sprzeczności interesów lub różnicy zdań w sprawie rozstrzygnięcia sporu ubezpieczyciel udzielający ochrony w zakresie ochrony prawnej lub, odpowiednio, jednostka zajmująca się likwidacją szkód informuje ubezpieczonego o prawie, o którym mowa w art. 201 ust. 1, oraz o możliwości skorzystania z procedury, o której mowa w art. 203.

*Artykuł 205***Zniesienie specjalizacji w zakresie ubezpieczenia ochrony prawnej**

Państwa członkowskie uchylają wszystkie przepisy zabraniające zakładowi ubezpieczeń równoczesnego prowadzenia na swoim terytorium działalności w zakresie ubezpieczenia ochrony prawnej i innych grup ubezpieczeń.

Sekcja 5

Ubezpieczenie zdrowotne*Artykuł 206***Ubezpieczenie zdrowotne jako alternatywa ubezpieczeń społecznych**

1. Państwa członkowskie, w których dopuszcza się, aby umowy obejmujące ryzyka zaliczone do grupy 2 w pkt A załącznika I służyły jako częściowa lub całkowita alternatywa dla ubezpieczenia zdrowotnego zapewnianego w ramach obowiązkowego systemu ubezpieczeń społecznych, mogą wymagać, aby:

- a) umowy te były zgodne ze szczegółowymi przepisami prawa stosowanymi przez dane państwo członkowskie w celu zapewnienia ochrony dobra ogólnego w tej grupie ubezpieczeń;
- b) organom nadzoru danego państwa członkowskiego podawano do wiadomości ogólne i szczegółowe warunki tych ubezpieczeń przed ich zastosowaniem.

2. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby system ubezpieczeń zdrowotnych, o którym mowa w ust. 1, funkcjonował w oparciu o podstawy techniczne podobne do zasad stosowanych w ubezpieczeniach na życie w przypadku gdy spełnione są wszystkie następujące warunki:

- a) wysokość składki obliczana jest na podstawie tabel zachorowalności oraz innych danych statystycznych dotyczących państwa członkowskiego umiejscowienia ryzyka, zgodnie z zasadami matematyki ubezpieczeniowej;
- b) tworzy się rezerwę uwzględniającą wzrost wieku;
- c) ubezpieczyciel może unieważnić umowę tylko w ustalonym terminie określonym przez państwo członkowskie, w którym umiejscowione jest ryzyko;
- d) umowa przewiduje możliwość podwyższenia składek lub zmniejszenia płatności nawet w przypadku obowiązujących umów;
- e) umowa przewiduje, że ubezpieczający mogą dokonać zmiany swojej istniejącej umowy na nową, zgodną z ust. 1, oferowaną przez ten sam zakład ubezpieczeń lub ten sam oddział oraz uwzględniającą ich prawa nabyte.

▼ B

W przypadku, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. e), pod uwagę bierze się rezerwę uwzględniającą wzrost wieku, a nowe badania lekarskie mogą być wymagane tylko dla rozszerzonego zakresu ubezpieczenia.

Organy nadzoru danego państwa członkowskiego publikują tabele zachorowalności oraz inne istotne dane statystyczne, o których mowa w akapicie pierwszym lit. a), i przekazują je organom nadzoru państwa członkowskiego siedziby.

Składki muszą być ustalane na wystarczającym poziomie w oparciu o racjonalne założenia ubezpieczeniowe, aby umożliwić zakładom ubezpieczeń zaspokojenie wszystkich ich zobowiązań, uwzględniając wszystkie aspekty ich sytuacji finansowej. Państwo członkowskie siedziby wymaga zgłoszenia organom nadzoru podstaw technicznych obliczania składek przed wprowadzeniem produktu ubezpieczeniowego na rynek.

Akapit trzeci i czwarty stosuje się również w przypadku gdy obowiązujące umowy zostały zmienione.

Sekcja 6

Ubezpieczenie od następstw wypadków przy pracy

Artykuł 207

Obowiązkowe ubezpieczenie od następstw wypadków przy pracy

Państwa członkowskie mogą wymagać, aby każdy zakład, który na ich terytorium oferuje, na własne ryzyko, obowiązkowe ubezpieczenie od następstw wypadków przy pracy, przestrzegał szczegółowych przepisów prawa krajowego tego państwa dotyczących ubezpieczeń tego rodzaju, z wyłączeniem przepisów dotyczących nadzoru finansowego, który jest wyłączną odpowiedzialnością państwa członkowskiego siedziby.

ROZDZIAŁ III

Przepisy szczegółowe dotyczące ubezpieczeń na życie

Artykuł 208

Zakaz obowiązkowej cesji części zobowiązań objętych ubezpieczeniem

Państwa członkowskie nie wymagają od zakładów ubezpieczeń na życie cedowania części ich działalności ubezpieczeniowej wymienionych w art. 2 ust. 3 na organizację lub organizacje przewidziane prawem krajowym.

Artykuł 209

Składki w przypadku nowych umów

Składki w przypadku nowych umów są wystarczające, aby przy rozsądnych założeniach aktuarialnych umożliwiały zakładom ubezpieczeń na życie wywiązać się ze wszystkich zobowiązań oraz, w szczególności, utworzenie odpowiednich rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

▼ B

Do tego celu mogą być uwzględniane wszystkie aspekty sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń na życie, przy czym wpływy z innych środków niż składki i uzyskany z nich dochód nie mogą mieć charakteru systematycznego i stałego w takim stopniu, że w dłuższej perspektywie byłaby zagrożona wypłacalność zakładu.

*ROZDZIAŁ IV**Szczegółowe zasady dotyczące reasekuracji**Artykuł 210***Reasekuracja ograniczona**

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, które zawierają umowy reasekuracji ograniczonej lub prowadzą działalność w zakresie reasekuracji ograniczonej, były w stanie właściwie określać, mierzyć, monitorować i kontrolować ryzyka wynikające z tych umów lub tej działalności, zarządzać tymi ryzykami i dokonywać ich zgłaszania.

▼ M5

2. Komisja może przyjmować zgodnie z art. 301a akty delegowane dokładniej określające przepisy, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, w odniesieniu do zarządzania ryzykami wynikającymi z działalności w zakresie reasekuracji ograniczonej oraz ich monitorowania i kontroli.

▼ B

3. Do celów ust. 1 i 2 „reasekuracja ograniczona” oznacza reasekurację, w której jawnie określona maksymalna możliwa szkoda, wyrażona jako maksymalna wielkość przenoszonego ryzyka ekonomicznego wynikającego zarówno ze znaczącego ryzyka złej wyceny ryzyk ubezpieczeniowych, jak i z ryzyka niepewności czasu płatności, przewyższa wysokość składki w okresie obowiązywania umowy o kwotę ograniczoną, ale znaczącą, oraz ma przynajmniej jedną z następujących cech:

- a) jawny i znaczący wpływ wartości pieniądza w czasie;
- b) postanowienia umowne zmierzające do wyrównania bilansu doświadczenia gospodarczego stron w czasie w celu osiągnięcia docelowego transferu ryzyka.

*Artykuł 211***Spółka celowa (podmiot specjalnego przeznaczenia)**

1. Państwa członkowskie zezwalają na tworzenie na swoim terytorium spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) pod warunkiem uzyskania uprzedniego zatwierdzenia przez organ nadzoru.

▼ M5

2. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające następujące kryteria zatwierdzania przez organy nadzoru:

- a) zakres udzielanego zezwolenia;
- b) obowiązkowe warunki, które muszą być zamieszczone we wszystkich sporządzanych umowach;
- c) wymogi, o których mowa w art. 42, dotyczące kwalifikacji i reputacji osób kierujących spółką celową (podmiotem specjalnego przeznaczenia);
- d) wymogi dotyczące kwalifikacji i reputacji akcjonariuszy lub wspólników posiadających znaczny pakiet akcji w spółce celowej (podmiocie specjalnego przeznaczenia);

▼ M5

- e) prawidłowe procedury administracyjne i rachunkowe, odpowiednie mechanizmy kontroli wewnętrznej i wymagania dotyczące zarządzania ryzykiem;
- f) wymagania dotyczące informacji z zakresu rachunkowości i nadzoru oraz informacji statystycznych;
- g) wymogi wypłacalności.

2a. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania art. 211 ust. 1 i 2 EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących procedur udzielania zezwolenia na ustanowienie spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz określających formaty i wzory, jakie mają być wykorzystywane do celów ust. 1 lit. f).

EIOPA przedstawi Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 31 października 2014 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

2b. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania art. 211 ust. 1 i 2 EIOPA może opracować projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących procedur współpracy i wymiany informacji pomiędzy organami nadzoru w przypadkach, w których spółka celowa przejmująca ryzyko od zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji ma siedzibę w państwie członkowskim niebędącym państwem członkowskim, w którym zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji otrzymał zezwolenie.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

3. Spółki celowe (podmioty specjalnego przeznaczenia), które uzyskały zezwolenie przed dniem 31 grudnia 2015 r., podlegają prawu państwa członkowskiego, które udzieliło zezwolenia danej spółce celowej (podmiotowi specjalnego przeznaczenia). Jednak wszelka nowa działalność rozpoczęta przez taką spółkę celową (podmiot specjalnego przeznaczenia) po tej dacie podlega ust. 1, 2 i 2a.

▼ B

TYTUŁ III

NADZÓR NAD ZAKŁADAMI UBEZPIECZEŃ I ZAKŁADAMI REASEKURACJI W GRUPACH*ROZDZIAŁ I**Nadzór nad grupą: definicje, przypadki stosowania, zakres i poziomy*

Sekcja 1

Definicje*Artykuł 212***Definicje**

1. Na użytek niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:
  - a) „zakład posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie” oznacza zakład, który jest albo jednostką dominującą, albo innym zakładem posiadającym udziały kapitałowe, lub zakład powiązany z innym zakładem zgodnie z art. 12 ust. 1 dyrektywy 83/349/EWG;

▼ B

b) „zakład powiązany” oznacza albo zakład zależny, albo zakład, w którym inny zakład posiada udziały kapitałowe, albo zakład powiązany z innym zakładem zgodnie z art. 12 ust. 1 dyrektywy 83/349/EWG;

c) „grupa” oznacza grupę zakładów:

(i) w skład której wchodzi zakład posiadający udziały kapitałowe w innych zakładach, jego jednostki zależne oraz podmioty, w których udziały posiada ten zakład lub jego jednostki zależne, a także zakłady powiązane ze sobą zgodnie z art. 12 ust. 1 dyrektywy 83/349/EWG; lub

(ii) opartą na umownym lub innym ustanowieniu silnych i trwałych powiązań finansowych między tymi zakładami, która może obejmować towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych lub inne towarzystwa ubezpieczeń oparte na zasadzie wzajemności, pod warunkiem że:

— jeden z tych zakładów w sposób rzeczywisty wywiera, poprzez scentralizowaną koordynację, dominujący wpływ na decyzje, w tym decyzje finansowe, pozostałych zakładów należących do grupy; oraz

— ustanowienie i rozwiązanie takich powiązań do celów niniejszego tytułu podlega wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organ sprawujący nadzór nad grupą;

przy czym zakład prowadzący scentralizowaną koordynację uważa się za jednostkę dominującą, a pozostałe zakłady – za jednostki zależne;

d) „organ sprawujący nadzór nad grupą” oznacza organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór nad grupą, wyznaczony zgodnie z art. 247;

▼ M5

e) „kolegium organów nadzoru” oznacza stałą, ale elastyczną strukturę współpracy, koordynacji i ułatwiania podejmowania decyzji dotyczących nadzoru nad grupą;

▼ M1

f) „ubezpieczeniowa spółka holdingowa” oznacza jednostkę dominującą, która nie jest finansową spółką holdingową o działalności mieszanej i której główna działalność polega na nabywaniu i posiadaniu udziałów kapitałowych w jednostkach zależnych, w przypadku gdy te jednostki zależne są wyłącznie lub głównie zakładami ubezpieczeń lub zakładami reasekuracji, lub zakładami ubezpieczeń lub zakładami reasekuracji państw trzecich, a co najmniej jedna z tych jednostek zależnych jest zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji;

▼ M1

- g) „ubezpieczeniowa spółka holdingowa prowadząca działalność mieszaną” oznacza jednostkę dominującą inną niż zakład ubezpieczeń, zakład ubezpieczeń państwa trzeciego, zakład reasekuracji, zakład reasekuracji państwa trzeciego, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej, posiadającą wśród swoich jednostek zależnych co najmniej jeden zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji;
- h) „finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej” oznacza finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej zdefiniowaną w art. 2 pkt 15 dyrektywy 2002/87/WE.

▼ B

2. Do celów niniejszego tytułu organy nadzoru za jednostkę dominującą uznają również każdy zakład, który w opinii organów nadzoru wywiera w sposób rzeczywisty dominujący wpływ na inny zakład.

Podobnie organy nadzoru za jednostkę zależną uznają każdy zakład, na który w opinii organów nadzoru jednostka dominująca wywiera w sposób rzeczywisty dominujący wpływ.

Organ nadzoru za udział kapitałowy uznają również fakt posiadania, pośrednio lub bezpośrednio, praw głosu lub kapitału w zakładzie, na który w opinii organów nadzoru wywiera się w sposób rzeczywisty znaczący wpływ.

Sekcja 2

Przypadki stosowania i zakres*Artykuł 213***Przypadki stosowania nadzoru nad grupą**

1. Państwa członkowskie zgodnie z niniejszym tytułem zapewniają sprawowanie, na poziomie grupy, nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji należącymi do grupy.

O ile przepisy niniejszego tytułu nie stanowią inaczej, zawarte w niniejszej dyrektywie przepisy określające zasady nadzoru nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji rozpatrywanymi indywidualnie nadal mają zastosowanie.

▼ M1

2. Państwa członkowskie zapewniają stosowanie nadzoru na poziomie grupy do następujących podmiotów:
- a) zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji posiadających udziały kapitałowe w przynajmniej jednym zakładzie ubezpieczeń, zakładzie reasekuracji, zakładzie ubezpieczeń państwa trzeciego lub zakładzie reasekuracji państwa trzeciego, zgodnie z art. 218–258;
- b) zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, których jednostką dominującą jest ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej mająca siedzibę w Unii, zgodnie z art. 218–258;
- c) zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, których jednostką dominującą jest ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej mająca siedzibę w państwie trzecim lub zakład ubezpieczeń państwa trzeciego lub zakład reasekuracji państwa trzeciego, zgodnie z art. 260–263;

▼ **M1**

d) zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, których jednostką dominującą jest ubezpieczeniowa spółka holdingowa prowadząca działalność mieszaną, zgodnie z art. 265.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2 lit. a) i b), gdy zakład ubezpieczeń posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakład reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie, lub ubezpieczeniowa spółka holdingowa, lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej mające siedzibę w Unii, jest zakładem powiązany z podmiotem objętym regulacją lub z finansową spółką holdingową o działalności mieszanej, albo sam(-a) jest podmiotem objętym regulacją lub finansową spółką holdingową o działalności mieszanej, które podlegają dodatkowemu nadzorowi zgodnie z art. 5 ust. 2 dyrektywy 2002/87/WE, organ sprawujący nadzór nad grupą może po konsultacji z innymi zainteresowanymi organami nadzoru podjąć decyzję o niesprawowaniu nadzoru w zakresie koncentracji ryzyka, o którym mowa w art. 244 niniejszej dyrektywy, nadzoru w zakresie transakcji wewnątrz grupy, o którym mowa w art. 245 niniejszej dyrektywy, lub obu tych rodzajów nadzoru, na poziomie danego zakładu ubezpieczeń posiadającego udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały w innym zakładzie, lub tej ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej.

4. W przypadku gdy finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej podlega równoważnym przepisom na mocy niniejszej dyrektywy oraz dyrektywy 2002/87/WE, w szczególności w zakresie nadzoru opartego na ryzyku, organ sprawujący nadzór nad grupą, po konsultacji z innymi zainteresowanymi organami nadzorczymi, może zastosować jedynie stosowne przepisy dyrektywy 2002/87/WE do tej finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej.

5. W przypadku gdy finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej podlega równoważnym przepisom na mocy niniejszej dyrektywy oraz dyrektywy 2006/48/WE, w szczególności w zakresie nadzoru opartego na ryzyku, organ sprawujący nadzór nad grupą, w porozumieniu z organem odpowiedzialnym za nadzór skonsolidowany w sektorze bankowym i w sektorze usług inwestycyjnych, może zastosować jedynie przepisy dyrektywy dotyczącej najważniejszego sektora w rozumieniu art. 3 ust. 2 dyrektywy 2002/87/WE.

6. Organ sprawujący nadzór nad grupą informuje Europejski Urząd Nadzoru (Europejski Urząd Nadzoru Bankowego) ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 (EUNB)⁽¹⁾ i Europejski Urząd Nadzoru (Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Powszechnych Programów Emerytalnych) ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1094/2010 (EUNUiPPE)⁽²⁾ o decyzjach podjętych na mocy ust. 4 i 5. EUNB, EUNUiPPE i Europejski Urząd Nadzoru (Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych) ustanowiony na mocy rozporządzenia (UE) nr 1095/2010 (EUNGiPW)⁽³⁾ – poprzez Wspólny Komitet Europejskich Urzędów Nadzoru („Wspólny Komitet”) – opracowują wytyczne mające na celu konwergencję praktyk nadzorczych oraz opracowują projekt regulacyjnych norm technicznych, który przekazują Komisji w ciągu trzech lat od daty przyjęcia tych wytycznych.

⁽¹⁾ Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12.

⁽²⁾ Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 48.

⁽³⁾ Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 84.

▼ M1

Komisji przyznaje się uprawnienia do przyjęcia regulacyjnych norm technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 i rozporządzenia (UE) nr 1095/2010.

▼ B*Artykuł 214***Zakres nadzoru nad grupą****▼ M1**

1. Sprawowanie nadzoru nad grupą zgodnie z art. 213 nie pociąga za sobą w żadnym razie obowiązku organów nadzoru do prowadzenia nadzoru nad zakładem ubezpieczeń państwa trzeciego, nad zakładem reasekuracji państwa trzeciego, nad ubezpieczeniową spółką holdingową, finansową spółką holdingową o działalności mieszanej lub ubezpieczeniową spółką holdingową prowadzącą działalność mieszaną, rozpatrywanymi indywidualnie, bez uszczerbku dla art. 257 w odniesieniu do ubezpieczeniowych spółek holdingowych lub finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej.

▼ B

2. Organ sprawujący nadzór nad grupą może w indywidualnych przypadkach podjąć decyzję o nieobjęciu danego zakładu nadzorem nad grupą, o którym mowa w art. 213, jeżeli:

- a) zakład mieści się w państwie trzecim, w którym istnieją przeszkody prawne w przekazywaniu niezbędnych informacji, bez uszczerbku dla art. 229;
- b) zakład mający podlegać nadzorowi ma małe znaczenie z punktu widzenia celów nadzoru nad grupą; lub
- c) objęcie zakładu nadzorem byłoby niewłaściwe lub wprowadzające w błąd z punktu widzenia celów nadzoru nad grupą.

Jednak w sytuacji, gdy kilka zakładów w tej samej grupie, które mogłyby nie zostać objęte nadzorem zgodnie z akapitem pierwszym lit. b), jeśli byłyby rozpatrywane indywidualnie, przestają mieć małe znaczenie, gdy rozpatruje się je łącznie, zakłady takie muszą zostać objęte nadzorem.

Jeśli organ sprawujący nadzór nad grupą uważa, że zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji nie należy obejmować nadzorem nad grupą zgodnie z akapitem pierwszym lit. b) lub c), przed podjęciem decyzji konsultuje się on z pozostałymi organami nadzoru państwa członkowskiego.

Jeśli organ sprawujący nadzór nad grupą nie obejmie nadzorem nad grupą zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji zgodnie z akapitem pierwszym lit. b) lub c), organy nadzoru państwa członkowskiego, w którym taki zakład się mieści, mogą zwrócić się do zakładu znajdującego się na czele grupy o wszelkie informacje mogące ułatwić prowadzony przez nie nadzór nad danym zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji.

▼ B

Sekcja 3

Poziomy

*Artykuł 215***Najwyższy zakład dominujący na poziomie Wspólnoty****▼ M1**

1. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie, zakład reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej, o których mowa w art. 213 ust. 2 lit. a) i b), same są jednostkami zależnymi innego zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji lub ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej z siedzibą w Unii, art. 218–258 mają zastosowanie jedynie na poziomie najwyższego dominującego zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji, ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej z siedzibą w Unii.

2. W przypadku gdy najwyższy dominujący zakład ubezpieczeń lub najwyższy dominujący zakład reasekuracji lub najwyższa dominująca ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub najwyższa dominująca finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej z siedzibą w Unii, o których mowa w ust. 1, są jednostkami zależnymi zakładu podlegającego dodatkowemu nadzorowi zgodnie z art. 5 ust. 2 dyrektywy 2002/87/WE, organ sprawujący nadzór nad grupą może, po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru, podjąć decyzję o nieprowadzeniu nadzoru w zakresie koncentracji ryzyka, o którym mowa w art. 244, nadzoru w zakresie transakcji wewnątrz grupy, o którym mowa w art. 245, lub obu tych rodzajów nadzoru, na poziomie najwyższego zakładu dominującego.

▼ B*Artykuł 216***Najwyższy zakład dominujący na poziomie krajowym****▼ M1**

1. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakład reasekuracji posiadający udziały w innym zakładzie, lub ubezpieczeniowa spółka holdingowa, lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej z siedzibą w Unii, o których mowa w art. 213 ust. 2 lit. a) i b), nie mają swojej siedziby w tym samym państwie członkowskim co najwyższy zakład dominujący na poziomie Unii, o którym mowa w art. 215, państwa członkowskie mogą umożliwić swoim organom nadzoru podjęcie, po konsultacji z organem sprawującym nadzór nad grupą oraz najwyższym zakładem dominującym na poziomie Unii, decyzji o objęciu nadzorem nad grupą najwyższego dominującego zakładu ubezpieczeń na poziomie krajowym, najwyższego dominującego zakładu reasekuracji na poziomie krajowym lub najwyższej ubezpieczeniowej spółki holdingowej, lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej na poziomie krajowym.

▼ M5

W takim przypadku organ nadzoru wyjaśnia swoją decyzję zarówno organowi sprawującemu nadzór nad grupą, jak i najwyższemu zakładowi dominującemu na poziomie Unii. Organ sprawujący nadzór nad grupą powiadamia kolegium organów nadzoru zgodnie z art. 248 ust. 1 lit. a).

Art. 218–258 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem ust. 2–6 niniejszego artykułu.

▼ B

2. Organ nadzoru może ograniczyć nadzór nad grupą w odniesieniu do najwyższego zakładu dominującego na poziomie krajowym do jednej lub kilku sekcji rozdziału II.

3. Jeśli organ nadzoru podejmie decyzję o zastosowaniu do najwyższego zakładu dominującego na poziomie krajowym przepisów sekcji 1 rozdziału II, wybór metody dokonany zgodnie z art. 220 przez organ sprawujący nadzór nad grupą w odniesieniu do najwyższego zakładu dominującego na poziomie Wspólnoty, o którym mowa w art. 215, jest uznawany za rozstrzygający, a metoda ta jest stosowana przez organ nadzoru w danym państwie członkowskim.

4. Jeśli organ nadzoru podjął decyzję o zastosowaniu do najwyższego zakładu dominującego na poziomie krajowym przepisów sekcji 1 rozdziału II i jeśli najwyższy zakład dominujący na poziomie Wspólnoty, o którym mowa w art. 215, uzyskał zgodnie z art. 231 lub 233 ust. 5 zezwolenie na stosowanie modelu wewnętrznego do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności grupy oraz kapitałowego wymogu wypłacalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji należących do grupy, decyzja ta jest uznawana za rozstrzygającą i jest stosowana przez organ nadzoru w danym państwie członkowskim.

W takim przypadku jeśli organ nadzoru uważa, że profil ryzyka najwyższego zakładu dominującego na poziomie krajowym znacznie odbiega od modelu wewnętrznego zatwierdzonego na poziomie Wspólnoty, organ nadzoru może podjąć decyzję o ustanowieniu, do czasu właściwego uwzględnienia zastrzeżeń organu nadzoru przez dany zakład, narzutu kapitałowego na kapitałowy wymóg wypłacalności grupy tego zakładu, wynikający z zastosowania tego modelu, lub, w wyjątkowych okolicznościach, jeśli ustanowienie narzutu kapitałowego nie byłoby właściwe, o zobowiązaniu zakładu do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności grupy zgodnie ze standardową formułą.

▼ M5

Organ nadzoru wyjaśnia swoje decyzje zarówno zakładowi, jak i organowi sprawującemu nadzór nad grupą. Organ sprawujący nadzór nad grupą powiadamia kolegium organów nadzoru zgodnie z art. 248 ust. 1 lit. a).

▼ B

5. Jeśli organ nadzoru podjął decyzję o zastosowaniu przepisów sekcji 1 rozdziału II do najwyższego zakładu dominującego na poziomie krajowym, zakład taki nie ma możliwości złożenia zgodnie z art. 236 lub 243 wniosku o zezwolenie na objęcie którejkolwiek ze swoich jednostek zależnych przepisami art. 238 i 239.

6. W przypadku gdy państwa członkowskie zezwalają swoim organom nadzoru na podjęcie decyzji, o której mowa w ust. 1, gwarantują one, że podejmowanie bądź utrzymywanie takich decyzji nie jest możliwe, jeśli najwyższy zakład dominujący na poziomie krajowym jest jednostką zależną najwyższego zakładu dominującego na poziomie Wspólnoty, o którym mowa w art. 215, i jeśli ten ostatni uzyskał zgodnie z art. 237 lub 243 zezwolenie na objęcie danej jednostki zależnej przepisami art. 238 i 239.

▼ M5

7. Komisja może przyjmować zgodnie z art. 301a akty delegowane określające okoliczności, w jakich może zostać podjęta decyzja, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

▼ B*Artykuł 217***Zakład dominujący w kilku państwach członkowskich**

1. W przypadku gdy państwa członkowskie zezwalają swoim organom nadzoru na podjęcie decyzji, o której mowa w art. 216, umożliwiają one również tym organom podjęcie decyzji o zawarciu porozumienia z organami nadzoru w innych państwach członkowskich, w których znajduje się inny, powiązany najwyższy zakład dominujący na poziomie krajowym, w celu sprawowania nadzoru nad grupą na poziomie podgrupy obejmującej kilka państw członkowskich.

Jeśli dane organy nadzoru zawarły porozumienie, o jakim mowa w akapicie pierwszym, nie sprawuje się nadzoru nad grupą na poziomie żadnego najwyższego zakładu dominującego, o którym mowa w art. 216, obecnego w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym mieści się podgrupa, o której mowa w pierwszym akapicie niniejszego ustępu.

▼ M5

W takim przypadku organy nadzoru objaśniają zawarte porozumienie zarówno organowi sprawującemu nadzór nad grupą, jak i najwyższemu zakładowi dominującemu na poziomie Unii. Organ sprawujący nadzór nad grupą powiadamia kolegium organów nadzoru zgodnie z art. 248 ust. 1 lit. a).

▼ B

2. Artykuł 216 ust. 2–6 stosuje się odpowiednio.

▼ M5

3. Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające okoliczności, w jakich może zostać podjęta decyzja, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

▼ B*ROZDZIAŁ II**Sytuacja finansowa*

Sekcja 1

Wyplacalność grupy

Podsekcja 1

Przepisy ogólne*Artykuł 218***Nadzór nad wyplacalnością grupy**

1. Nadzór nad wyplacalnością grupy sprawowany jest zgodnie z przepisami ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, przepisami art. 246 i rozdziału III.

▼B

2. W przypadku, o którym mowa w art. 213 ust. 2 lit. a), państwa członkowskie nakładają na zakłady ubezpieczeń posiadające udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakład reasekuracji posiadające udziały kapitałowe w innym zakładzie wymóg zapewnienia w ramach grupy stałej dostępności dopuszczalnych środków własnych w wysokości co najmniej równej kapitałowemu wymogowi wypłacalności grupy obliczonemu zgodnie z podsekcjami 2, 3 i 4.

3. W przypadku, o którym mowa w art. 213 ust. 2 lit. b), państwa członkowskie nakładają na zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w grupie wymóg zapewnienia w ramach grupy stałej dostępności dopuszczalnych środków własnych w wysokości co najmniej równej kapitałowemu wymogowi wypłacalności grupy obliczonemu zgodnie z podsekcją 5.

4. Spełnienie wymogów, o których mowa w ust. 2 i 3, jest nadzorowane przez organ sprawujący nadzór nad grupą zgodnie z przepisami rozdziału III. Artykuł 136 i art. 138 ust. 1–4 stosuje się odpowiednio.

5. Gdy tylko zakład posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie stwierdzi i poinformuje organ sprawujący nadzór nad grupą, że grupa przestała spełniać kapitałowy wymóg wypłacalności lub że istnieje niebezpieczeństwo wystąpienia takiej niezgodności w ciągu najbliższych trzech miesięcy, organ sprawujący nadzór nad grupą informuje pozostałe organy nadzoru należące do kolegium organów nadzoru, które analizują sytuację grupy.

▼M1*Artykuł 219***Częstotliwość obliczeń**

1. Organ sprawujący nadzór nad grupą zapewnia przeprowadzanie obliczeń, o których mowa w art. 218 ust. 2 i 3, przez zakład ubezpieczeń posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakład reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie, przez ubezpieczeniową spółkę holdingową lub finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej, z częstotliwością co najmniej raz do roku.

Stosowne dane do obliczeń oraz ich wyniki są przekazywane organowi sprawującemu nadzór nad grupą przez zakład ubezpieczeń posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakład reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub, w przypadku gdy na czele grupy nie znajduje się zakład ubezpieczeń ani zakład reasekuracji, przez ubezpieczeniową spółkę holdingową lub finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej, lub przez zakład należący do grupy wyznaczony przez organ sprawujący nadzór nad grupą po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru i z samą grupą.

2. Zakład ubezpieczeń, zakład reasekuracji, ubezpieczeniowa spółka holdingowa oraz finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej stale monitorują kapitałowy wymóg wypłacalności grupy. W przypadku gdy profil ryzyka grupy znacznie odbiega od założeń stanowiących podstawę ostatniego zgłoszonego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy, grupa bezzwłocznie dokonuje ponownego obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności grupy i informuje organ sprawujący nadzór nad grupą o wyniku tych obliczeń.

W przypadku gdy istnieją dane sugerujące, że profil ryzyka grupy uległ znacznej zmianie od ostatniego zgłoszenia kapitałowego wymogu wypłacalności grupy, organ sprawujący nadzór nad grupą może wymagać ponownego obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności grupy.

▼B

Podsekcja 2

Wybór metody obliczeniowej oraz ogólne zasady dokonywania obliczeń*Artykuł 220***Wybór metody**

1. Obliczenia wypłacalności na poziomie grupy zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, o których mowa w art. 213 ust. 2 lit. a), przeprowadza się zgodnie z zasadami technicznymi i według jednej z metod określonych w art. 221–233.

2. Państwa członkowskie zapewniają obliczanie wypłacalności na poziomie grupy zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, o których mowa w art. 213 ust. 2 lit. a), zgodnie z metodą 1 określoną w art. 230–232.

Państwa członkowskie zezwalają jednak swoim organom nadzoru, w przypadku gdy te pełnią rolę organu sprawującego nadzór nad daną grupą, na podjęcie decyzji, po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru i samą grupą, o stosowaniu wobec tej grupy metody 2 określonej w art. 233 i 234 lub kombinacji metod 1 i 2, jeśli stosowanie wyłącznie metody 1 nie byłoby właściwe.

*Artykuł 221***Uwzględnienie proporcjonalnego udziału**

1. Przy obliczaniu wypłacalności grupy uwzględnia się proporcjonalny udział, jaki zakład posiadający udziały kapitałowe ma w swoich zakładach powiązanych.

Do celów akapitu pierwszego proporcjonalny udział obejmuje jedno z poniższych:

- a) odsetek stosowany do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w przypadku gdy stosowana jest metoda 1; lub
- b) część kapitału podstawowego będącą bezpośrednio lub pośrednio w posiadaniu zakładu posiadającego udziały kapitałowe, w przypadku gdy stosowana jest metoda 2.

Jednak niezależnie od zastosowanej metody, jeśli zakład powiązany jest jednostką zależną i nie posiada wystarczających dopuszczalnych środków własnych na pokrycie swojego kapitałowego wymogu wypłacalności, uwzględnia się całkowity deficyt wypłacalności jednostki zależnej.

Jeżeli jednak w opinii organów nadzoru odpowiedzialność jednostki dominującej posiadającej część kapitału jest ściśle ograniczona do tej części kapitału, organ sprawujący nadzór nad grupą może pozwolić na proporcjonalne uwzględnienie deficytu wypłacalności jednostki zależnej.

▼ B

2. Proporcjonalny udział, jaki ma zostać uwzględniony, jest ustalany przez organ sprawujący nadzór nad grupą po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru i samą grupą w następujących przypadkach:

- a) jeżeli nie ma powiązań kapitałowych między niektórymi zakładami w grupie;
- b) jeżeli organ nadzoru uznał, że fakt posiadania, pośrednio lub bezpośrednio, praw głosu lub kapitału w zakładzie kwalifikuje się jako udział, gdyż w opinii organu nadzoru na ten zakład wywiera się w sposób rzeczywisty znaczący wpływ;
- c) jeżeli organ nadzoru stwierdził, że dany zakład jest zakładem dominującym innego zakładu, ponieważ zdaniem organu nadzoru wywiera on rzeczywisty dominujący wpływ na ten inny zakład.

*Artykuł 222***Zakaz podwójnego stosowania dopuszczalnych środków własnych**

1. Nie zezwala się na jednoczesne stosowanie tych samych środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności przez różne zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji uwzględniane w obliczeniu.

W związku z tym podczas obliczania wypłacalności grupy, o ile nie jest to już przewidziane w metodach opisanych w podsekcji 4, wyklucza się z obliczenia następujące kwoty:

- a) wartość wszystkich aktywów zakładu ubezpieczeń posiadającego udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innym zakładzie, stanowiących finansowanie środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności jednego z zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji powiązanych z takim zakładem;
- b) wartość wszystkich aktywów zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji powiązanego z zakładem posiadającym udziały kapitałowe, które to aktywa stanowią finansowanie środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności takiego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innym zakładzie;
- c) wartość wszystkich aktywów zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji powiązanego z zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji posiadającym udziały kapitałowe w innym zakładzie, które to aktywa stanowią finansowanie środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności dowolnego innego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji powiązanego z danym zakładem posiadającym udziały kapitałowe.

2. Bez uszczerbku dla ust. 1 poniższe pozycje mogą być uwzględnione w obliczeniu tylko w zakresie, w jakim są dopuszczone na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności danego zakładu powiązanego:

▼ C3

- a) podlegające art. 91 ust. 2 fundusze nadwyżkowe zakładu ubezpieczeń na życie lub zakładu reasekuracji powiązanego z zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji posiadającym udziały kapitałowe, dla którego jest obliczana wypłacalność grupy;

▼ B

- b) wszelki nieopłacony kapitał podstawowy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji powiązanego z zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji posiadającym udziały kapitałowe, dla którego jest obliczana wypłacalność grupy.

Z obliczenia zawsze wyklucza się jednak następujące pozycje:

- (i) nieopłacony kapitał podstawowy, stanowiący potencjalne zobowiązanie zakładu posiadającego udziały kapitałowe;
- (ii) nieopłacony kapitał podstawowy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe, stanowiący potencjalne zobowiązanie powiązanego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji;
- (iii) nieopłacony kapitał podstawowy powiązanego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, stanowiący potencjalne zobowiązanie innego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji powiązanego z tym samym zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji posiadającym udziały kapitałowe.

3. Jeżeli organy nadzoru uznają, że niektóre środki własne dopuszczalne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności powiązanego zakładu ubezpieczeń lub powiązanego zakładu reasekuracji, inne niż te, o których mowa w ust. 2, nie mogą zostać faktycznie udostępnione na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe, dla którego jest obliczana wypłacalność grupy, wówczas fundusze te mogą być uwzględnione w obliczeniu tylko w zakresie, w jakim są dopuszczone na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności zakładu powiązanego.

4. Suma środków własnych, o których mowa w ust. 2 i 3, nie przekracza kapitałowego wymogu wypłacalności powiązanego zakładu ubezpieczeń lub powiązanego zakładu reasekuracji.

5. Wszelkie dopuszczalne środki własne zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji powiązanego z zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji posiadającym udziały kapitałowe, dla którego jest obliczana wypłacalność grupy, które podlegają uprzedniemu zatwierdzeniu przez organ nadzoru zgodnie z art. 90, są uwzględnione w obliczeniu tylko w zakresie, w jakim zostały należycie zatwierdzone przez organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór nad danym zakładem powiązaniem.

*Artykuł 223***Zakaz tworzenia kapitału wewnątrz grupy**

1. Przy obliczaniu wypłacalności grupy nie uwzględnia się żadnych środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności, które pochodzą z finansowania wzajemnego między zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji posiadającym udziały kapitałowe oraz jednym z poniższych:

- a) zakładem powiązaniem;
- b) zakładem posiadającym udziały kapitałowe;
- c) innym zakładem powiązaniem z jakimkolwiek z zakładów posiadających w nim udziały kapitałowe.

▼ B

2. Przy obliczaniu wypłacalności grupy nie uwzględnia się żadnych środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji powiązanego z zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji posiadającym udziały kapitałowe, dla którego jest obliczana wypłacalność grupy, jeśli przedmiotowe środki własne pochodzą z finansowania wzajemnego z dowolnym innym zakładem powiązaniem z danym zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji posiadającym udziały kapitałowe.

3. Uznaje się, że finansowanie wzajemne występuje przynajmniej w przypadkach, gdy zakład ubezpieczeń bądź zakład reasekuracji albo którykolwiek z jego zakładów powiązanych posiada udziały w innym zakładzie, który jest bezpośrednio lub pośrednio w posiadaniu środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności pierwszego zakładu, lub jeżeli udziela mu pożyczek.

*Artykuł 224***Wycena**

Aktywa i zobowiązania są wyceniane zgodnie z przepisami art. 75.

Podsekcja 3

Stosowanie metod obliczeniowych*Artykuł 225***Powiązane zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji**

Jeżeli zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ma więcej niż jeden powiązany zakład ubezpieczeń lub powiązany zakład reasekuracji, do obliczenia wypłacalności grupy włącza się wszystkie powiązane zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji.

Państwa członkowskie mogą postanowić, że w sytuacji, gdy powiązany zakład ubezpieczeń lub powiązany zakład reasekuracji ma siedzibę w innym państwie członkowskim niż zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, dla którego jest obliczana wypłacalność grupy, w obliczeniu, w odniesieniu do tego zakładu powiązanego, uwzględniany jest kapitałowy wymóg wypłacalności oraz środki własne dopuszczone na pokrycie tego wymogu, ustalone w tym innym państwie członkowskim.

▼ M1*Artykuł 226***Pośredniczące ubezpieczeniowe spółki holdingowe**

1. Przy obliczaniu wypłacalności grupy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, które posiadają udziały w powiązanym zakładzie ubezpieczeń, w powiązanym zakładzie reasekuracji, w zakładzie ubezpieczeń państwa trzeciego lub w zakładzie reasekuracji państwa trzeciego, za pośrednictwem ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej, uwzględnia się sytuację tej pośredniczącej ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej.

▼ **M1**

Pośredniczącą ubezpieczeniową spółkę holdingową lub pośredniczącą finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej traktuje się, wyłącznie do celów tego obliczenia, tak jakby była zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji podlegającym, w odniesieniu do kapitałowego wymogu wypłacalności, przepisom określonym w tytule I rozdział VI sekcja 4 podsekcje 1, 2 i 3, oraz tak jakby podlegała warunkom określonym w tytule I rozdział VI sekcja 3 podsekcje 1, 2 i 3 w odniesieniu do środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności.

2. W przypadku gdy pośrednicząca ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub pośrednicząca finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej ma zobowiązania podporządkowane lub inne dopuszczalne środki własne objęte limitami zgodnie z art. 98, uznaje się je za dopuszczalne środki własne do wysokości obliczonej poprzez zastosowanie limitów określonych w art. 98 do wysokości całkowitych dopuszczalnych środków własnych na poziomie grupy, jakiej brakuje do spełnienia kapitałowego wymogu wypłacalności na poziomie grupy.

Wszelkie dopuszczalne środki własne pośredniczącej ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub pośredniczącej finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej, które – gdyby należały do zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji – wymagałyby uprzedniego zatwierdzenia przez organ nadzoru zgodnie z art. 90, mogą być uwzględniane w obliczeniu wypłacalności grupy jedynie w takim zakresie, w jakim zostały należycie zatwierdzone przez organ sprawujący nadzór nad grupą.

▼ **M5***Artykuł 227***Równoważność dotycząca powiązanych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji państw trzecich**

1. Przy obliczaniu, zgodnie z art. 233, wypłacalności grupy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, który posiada udziały kapitałowe w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji państwa trzeciego, taki zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji państwa trzeciego traktuje się, wyłącznie do celów obliczenia, jako powiązany zakład ubezpieczeń lub powiązany zakład reasekuracji.

Jeżeli jednak państwo trzecie, w którym dany zakład ma siedzibę, nakłada nań wymóg uzyskania zezwolenia oraz system wymogów dotyczących wypłacalności, który jest co najmniej równoważny z systemem określonym w tytule I rozdział VI, państwa członkowskie mogą przewidzieć możliwość uwzględniania w obliczeniu, w odniesieniu do takiego zakładu, kapitałowego wymogu wypłacalności oraz środków własnych dopuszczalnych na pokrycie tego wymogu ustalonych przez dane państwo trzecie.

2. W przypadku gdy nie przyjęto aktu delegowanego zgodnie z ust. 4 lub 5 niniejszego artykułu, sprawdzenia, czy system danego państwa trzeciego jest co najmniej równoważny, dokonuje organ sprawujący nadzór nad grupą na wniosek zakładu posiadającego udziały kapitałowe lub z własnej inicjatywy. EIOPA wspiera organ sprawujący nadzór nad grupą zgodnie z art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ M5

Organ sprawujący nadzór nad grupą konsultuje się, przy wsparciu EIOPA, z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru przed podjęciem decyzji w sprawie równoważności. Decyzję tę podejmuje się zgodnie z kryteriami przyjętymi na mocy ust. 3. Organ sprawujący nadzór nad grupą nie podejmuje w odniesieniu do państwa trzeciego żadnej decyzji, która byłaby sprzeczna z decyzją podjętą w odniesieniu do tego państwa trzeciego w przeszłości, chyba że jest to konieczne w celu uwzględnienia istotnych zmian wprowadzanych do systemu nadzoru określonego w tytule I rozdział VI oraz systemu nadzoru danego państwa trzeciego.

W przypadku gdy organy nadzoru nie zgadzają się z decyzją podjętą na podstawie akapitu drugiego, mogą skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o pomoc tego urzędu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 w ciągu trzech miesięcy od powiadomienia o decyzji przez organ sprawujący nadzór nad grupą. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu.

3. Komisja może przyjmować zgodnie z art. 301a akty delegowane określające kryteria oceny równoważności systemu wypłacalności danego państwa trzeciego z systemem określonym w tytule I rozdział VI.

4. W przypadku spełnienia przez państwo trzecie kryteriów przyjętych zgodnie z ust. 3 Komisja może, zgodnie z art. 301a przy wsparciu EIOPA zgodnie z art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, przyjąć akty delegowane stwierdzające równoważność systemu nadzoru stosowanego w danym państwie trzecim z systemem określonym w tytule I rozdział VI.

Te akty delegowane są regularnie poddawane przeglądowi w celu uwzględnienia wszelkich istotnych zmian wprowadzanych do systemu nadzoru określonego w tytule I rozdział VI oraz systemu nadzoru danego państwa trzeciego.

EIOPA publikuje wykaz wszystkich państw trzecich, o których mowa w akapicie pierwszym, na swojej stronie internetowej i aktualizuje go.

5. Na zasadzie odstępstwa od ust. 4 i nawet w przypadku niespełnienia kryteriów przyjętych zgodnie z ust. 3, Komisja może przyjąć, na czas określony w ust. 6 i zgodnie z art. 301a, a także przy wsparciu EIOPA zgodnie z art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, akty delegowane stwierdzające tymczasową równoważność systemu wypłacalności stosowanego w danym państwie trzecim do zakładów, których siedziba znajduje się w tym państwie trzecim, z systemem ustanowionym w tytule I rozdział VI, w przypadku gdy:

- a) można wykazać, że system wypłacalności, który mógłby zostać uznany za równoważny zgodnie z ust. 4, już istnieje albo może zostać przyjęty i być stosowany przez to państwo trzecie;
- b) państwo trzecie ma system wypłacalności oparty na ocenie ryzyka i określający jakościowe i ilościowe wymogi wypłacalności oraz wymogi dotyczące sprawozdawczości do organów nadzoru i przejrzystości;
- c) prawo państwa trzeciego umożliwia, co do zasady, współpracę i wymianę poufnych informacji nadzorczych z EIOPA i organami nadzoru;

▼ M5

- d) państwo trzecie posiada niezależny system nadzoru; oraz
- e) państwo trzecie ustaliło wobec wszystkich osób działających w imieniu organów nadzoru obowiązki dotyczące zachowania tajemnicy zawodowej.

EIOPA publikuje wykaz wszystkich państw trzecich, o których mowa w akapicie pierwszym, na swojej stronie internetowej i aktualizuje go.

6. Wstępny okres tymczasowej równoważności, o której mowa w ust. 5, ustala się na 10 lat, chyba że przed upływem tego okresu:

- a) akt delegowany zostanie uchylony; lub
- b) przyjęto, zgodnie z ust. 4, akt delegowany stwierdzający równoważność systemu nadzoru stosowanego w danym państwie trzecim z systemem ustanowionym w tytule I rozdział VI.

Okres obowiązywania tymczasowej równoważności podlega przedłużeniu na kolejne okresy 10-letnie, jeżeli kryteria, o których mowa w ust. 5, są nadal spełnione. Komisja przyjmuje taki akt delegowany zgodnie z art. 301a i przy wsparciu EIOPA zgodnie z art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

Wszelkie akty delegowane określające tymczasową równoważność muszą brać pod uwagę sprawozdania Komisji zgodnie z art. 177 ust. 2. Komisja regularnie dokonuje przeglądu takich aktów delegowanych. EIOPA wspiera Komisję w ocenie tych decyzji. Komisja informuje Parlament Europejski o wszelkich przeprowadzanych przeglądach i składa Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie z ich wyników.

7. W przypadku gdy zgodnie z ust. 5 przyjęto akt delegowany stwierdzający, że system nadzoru stosowany w danym państwie trzecim jest tymczasowo równoważny, dane państwo trzecie jest uznawane za równoważne do celów ust. 1 akapit drugi.

▼ B*Artykuł 228***Powiązane instytucje kredytowe, przedsiębiorstwa inwestycyjne i instytucje finansowe**

Państwa członkowskie zezwalają, aby podczas obliczania wypłacalności grupy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, który posiada udziały kapitałowe w instytucji kredytowej, przedsiębiorstwie inwestycyjnym lub instytucji finansowej, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadające udziały kapitałowe stosowały odpowiednio metody 1 lub 2 określone w załączniku I do dyrektywy 2002/87/WE. Metodę 1 określoną w tym załączniku stosuje się jednak jedynie wtedy, gdy organ sprawujący nadzór nad grupą ma pewność, że poziom zintegrowanego zarządzania oraz kontroli wewnętrznej w odniesieniu do podmiotów, które zostałyby włączone w zakres konsolidacji, jest zadowalający. Wybraną metodę stosuje się w sposób jednolity przez cały czas.

▼ B

Państwa członkowskie zezwalają jednak swoim organom nadzoru, w przypadku gdy te pełnią rolę organu sprawującego nadzór nad daną grupą, na podjęcie, na wniosek zakładu posiadającego udziały kapitałowe lub z własnej inicjatywy, decyzji o odliczeniu wszelkich udziałów, o których mowa w akapicie pierwszym, od środków własnych dopuszczalnych na pokrycie wypłacalności grupy zakładu posiadającego udziały kapitałowe.

*Artykuł 229***Niedostępność niezbędnych informacji**

Jeżeli informacje niezbędne do obliczenia wypłacalności grupy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, odnoszące się do zakładu powiązanego mającego siedzibę w państwie członkowskim lub w państwie trzecim, są niedostępne dla zainteresowanych organów nadzoru, od środków własnych dopuszczalnych na pokrycie wypłacalności grupy odlicza się wartość księgową tego zakładu w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji posiadającym w nim udziały kapitałowe.

W takim przypadku niezrealizowane zyski związane z tym udziałami nie mogą być uznawane za środki własne dopuszczalne na pokrycie wypłacalności grupy.

Podsekcja 4

Metody obliczeniowe*Artykuł 230***Metoda 1 (metoda podstawowa): Metoda opierająca się na sprawozdaniach skonsolidowanych**

1. Wypłacalność grupy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe oblicza się na podstawie rachunków skonsolidowanych.

Wypłacalność grupy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe jest różnicą między:

- a) środkami własnymi dopuszczalnymi na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności, obliczonymi na podstawie danych skonsolidowanych, oraz
- b) kapitałowym wymogiem wypłacalności na poziomie grupy obliczonym na podstawie danych skonsolidowanych.

Do obliczania środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności na poziomie grupy na podstawie danych skonsolidowanych mają zastosowanie zasady określone w tytule I rozdział VI sekcja 3 podsekcje 1, 2 i 3 oraz w tytule I rozdział VI sekcja 4 podsekcje 1, 2 i 3.

2. Kapitałowy wymóg wypłacalności na poziomie grupy obliczany na podstawie danych skonsolidowanych (skonsolidowany kapitałowy wymóg wypłacalności grupy) oblicza się albo według standardowej formuły, albo według zatwierdzonego modelu wewnętrznego, zgodnie z ogólnymi zasadami zawartymi odpowiednio w tytule I rozdział VI sekcja 4 podsekcje 1 i 2 oraz w tytule I rozdział VI sekcja 4 podsekcje 1 i 3.

▼ B

Skonsolidowany kapitałowy wymóg wypłacalności grupy musi stanowić co najmniej sumę następujących pozycji:

- a) minimalnego wymogu kapitałowego, o którym mowa w art. 129, zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe;
- b) proporcjonalnego udziału w minimalnym wymogu kapitałowym przypadającego na powiązane zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji.

Minimum to musi być pokryte dopuszczonymi podstawowymi środkami własnymi określonymi zgodnie z art. 98 ust. 4.

Do celów ustalenia, czy te dopuszczalne środki własne kwalifikują się na pokrycie minimalnego skonsolidowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy, stosuje się odpowiednio zasady określone w art. 221–229. Artykuł 139 ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

▼ M5*Artykuł 231***Model wewnętrzny grupy**

1. W przypadku złożenia przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji oraz jego zakłady powiązane bądź wspólnie przez zakłady powiązane z ubezpieczeniową spółką holdingową wniosku o zezwolenie na obliczanie skonsolidowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy oraz kapitałowego wymogu wypłacalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w grupie przy zastosowaniu modelu wewnętrznego zainteresowane organy nadzoru podejmują współpracę w celu przyjęcia decyzji o udzieleniu lub odmowie udzielenia takiego zezwolenia oraz w celu określenia ewentualnych warunków, którym ono podlega.

Wniosek, o którym mowa w akapicie pierwszym, przekazuje się organowi sprawującemu nadzór nad grupą.

▼ M9

Organ sprawujący nadzór nad grupą bezzwłocznie informuje o otrzymaniu wniosku pozostałych członków kolegium organów nadzoru, w tym EIOPA, i niezwłocznie przekazuje kompletny wniosek wraz z dokumentacją złożoną przez zakład tym członkom. Na wniosek jednego lub kilku zainteresowanych organów nadzoru EIOPA może udzielić pomocy technicznej, na podstawie art. 8 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, organowi lub organom nadzoru, które zwróciły się o pomoc, w odniesieniu do decyzji w sprawie wniosku.

▼ M5

2. Zainteresowane organy nadzoru dokładają wszelkich starań, aby podjąć wspólną decyzję w sprawie wniosku w ciągu sześciu miesięcy od dnia otrzymania kompletnego wniosku przez organ sprawujący nadzór nad grupą.

3. Jeżeli w ciągu sześciomiesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 2, którykolwiek z zainteresowanych organów nadzoru skierował sprawę do EIOPA zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, organ sprawujący nadzór nad grupą odracza decyzję i oczekuje decyzji EIOPA, którą EIOPA może podjąć zgodnie z art. 19 ust. 3 tego rozporządzenia, i podejmuje decyzję zgodną z decyzją EIOPA. Decyzję tę uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru.

EIOPA podejmuje decyzję w ciągu jednego miesiąca. Sprawy nie kieruje się do EIOPA po upływie okresu sześciu miesięcy lub po podjęciu wspólnej decyzji.

► **M9** W przypadku gdy EIOPA nie wyda decyzji, o której mowa w akapicie drugim niniejszego ustępu, zgodnie z art. 19 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, ostateczną decyzję wydaje organ sprawujący nadzór nad grupą. ◀ Decyzję tę uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru. Okres sześciu miesięcy uznaje się za okres postępowania pojednawczego w rozumieniu art. 19 ust. 2 tego rozporządzenia.

▼ M5

4. EIOPA może opracowywać projekty wykonawczych standardów technicznych w celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania procedury podejmowania wspólnej decyzji, o której mowa w ust. 2, w odniesieniu do wniosków o zezwolenie, o których mowa w ust. 1, aby ułatwić podejmowanie wspólnych decyzji.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

5. W przypadku gdy zainteresowane organy nadzoru podjęły wspólną decyzję, o której mowa w ust. 2, organ sprawujący nadzór nad grupą przekazuje wnioskodawcy dokument zawierający pełne uzasadnienie.

6. W razie braku wydania wspólnej decyzji w okresie sześciu miesięcy od daty otrzymania kompletnego wniosku grupy organ sprawujący nadzór nad grupą samodzielnie podejmuje decyzję w sprawie wniosku.

Organ sprawujący nadzór nad grupą należycie uwzględnia wszelkie opinie i zastrzeżenia innych zainteresowanych organów nadzoru wyrażone w tym sześciomiesięcznym terminie.

Organ sprawujący nadzór nad grupą przekazuje wnioskodawcy oraz pozostałym zainteresowanym organom nadzoru dokument zawierający jego w pełni uzasadnioną decyzję.

Decyzję tę uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru.

7. Jeżeli którykolwiek z zainteresowanych organów nadzoru uważa, że profil ryzyka nadzorowanego przezeń zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji znacznie odbiega od założeń modelu wewnętrznego zatwierdzonego na poziomie grupy, organ nadzoru może, do czasu właściwego uwzględnienia zastrzeżeń organu nadzoru przez dany zakład, zgodnie z art. 37 ustanowić narzut kapitałowy na kapitałowy wymóg wypłacalności tego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji wynikający z zastosowania tego modelu wewnętrznego.

W wyjątkowych okolicznościach, jeśli ustanowienie takiego narzutu kapitałowego nie byłoby właściwe, organ nadzoru może zażądać od takiego zakładu obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie ze standardową formułą, o której mowa w tytule I rozdział VI sekcja 4 podsekcje 1 i 2. Zgodnie z art. 37 ust. 1 lit. a) i c) organ nadzoru może ustanowić narzut kapitałowy na kapitałowy wymóg wypłacalności tego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji wynikający z zastosowania standardowej formuły.

Organ nadzoru wyjaśnia wszelkie decyzje, o których mowa w akapicie pierwszym i drugim, zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji oraz innym członkom kolegium organów nadzoru.

EIOPA może wydawać wytyczne w celu zagwarantowania spójnego i konsekwentnego stosowania niniejszego ustępu.

▼ B*Artykuł 232***Narzut kapitałowy dla grupy****▼ M5**

Rozstrzygając o tym, czy skonsolidowany kapitałowy wymóg wypłacalności grupy właściwie odzwierciedla profil ryzyka grupy, organ sprawujący nadzór nad grupą zwraca szczególną uwagę na wszelkie przypadki, w których na poziomie grupy mogą wystąpić okoliczności, o których mowa w art. 37 ust. 1 lit. a)–d), w szczególności, gdy:

▼ B

- a) specyficzne ryzyka występujące na poziomie grupy nie zostałyby odpowiednio ujęte w standardowej formule ani w zastosowanym modelu wewnętrznym, ponieważ są trudno wymierne;
- b) zainteresowane organy nadzoru ustanowiły zgodnie z art. 37 i art. 231 ust. 7 jakikolwiek narzut kapitałowy na kapitałowy wymóg wypłacalności powiązanych zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji.

Jeśli profil ryzyka grupy nie jest właściwie odzwierciedlony, można ustanowić narzut kapitałowy na skonsolidowany kapitałowy wymóg wypłacalności grupy.

▼ M5

Art. 37 ust. 1–5 wraz z aktami delegowanymi i wykonawczymi standardami technicznymi przyjętymi zgodnie z art. 37 ust. 6, 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

▼ B*Artykuł 233***Metoda 2 (metoda alternatywna): Metoda odliczeń i agregacji**

1. Wypłacalność grupy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe jest różnicą między:

- a) zagregowanymi dopuszczalnymi środkami własnymi grupy, zgodnie z ust. 2, a
- b) wartością udziałów posiadanych w powiązanych zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji posiadający udziały kapitałowe oraz zagregowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy, o którym mowa w ust. 3.

2. Zagregowane dopuszczalne środki własne grupy są sumą:

- a) środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe;
- b) proporcjonalnego udziału zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w środkach własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności powiązanych zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji.

▼ B

3. Zagregowany kapitałowy wymóg wypłacalności grupy jest sumą:

- a) kapitałowego wymogu wypłacalności zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe;
- b) proporcjonalnego udziału w kapitałowym wymogu wypłacalności powiązanych zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji.

4. Jeżeli udział w powiązonym zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji składa się w całości lub częściowo z własności pośredniej, wartość powiązanych zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji posiadającym udziały kapitałowe obejmuje wartość takiej własności pośredniej, z uwzględnieniem kolejności odpowiednich udziałów, a pozycje, o których mowa w ust. 2 lit. b) i ust. 3 lit. b), obejmują odpowiadające proporcjonalne udziały odpowiednio w środkach własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności powiązanych zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji oraz w kapitałowym wymogu wypłacalności powiązanych zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji.

▼ M1

5. Art. 231 stosuje się odpowiednio w przypadku złożenia przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji oraz jego zakłady powiązane, lub wspólnie przez zakłady powiązane z ubezpieczeniową spółką holdingową lub finansową spółką holdingową o działalności mieszanej, wniosku o zezwolenie na obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w grupie na podstawie modelu wewnętrznego.

▼ B

6. Rozstrzygając o tym, czy zagregowany kapitałowy wymóg wypłacalności grupy, obliczony zgodnie z ust. 3, właściwie odzwierciedla profil ryzyka grupy, zainteresowane organy nadzoru zwracają szczególną uwagę na wszelkie specyficzne ryzyka występujące na poziomie grupy, które nie zostałyby odpowiednio ujęte, ponieważ są trudno wymierne.

Jeśli profil ryzyka grupy znacznie odbiega od założeń stanowiących podstawę zagregowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy, można ustanowić narzut kapitałowy na zagregowany kapitałowy wymóg wypłacalności grupy.

▼ M5

Art. 37 ust. 1–5 wraz z aktami delegowanymi i wykonawczymi standardami technicznymi przyjętymi zgodnie z art. 37 ust. 6, 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

*Artykuł 234***Akty delegowane dotyczące art. 220–229 i 230–233**

Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające zasady techniczne i metody ustanowione w art. 220–229 oraz sposób stosowania art. 230–233, odzwierciedlające ekonomiczny charakter określonych struktur prawnych.

▼B

Podsekcja 5

▼M1**Nadzór nad wypłacalnością grupy w przypadku zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji będących jednostkami zależnymi ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej***Artykuł 235***Wypłacalność grupy w przypadku ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej**

1. W przypadku gdy zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji są jednostkami zależnymi ubezpieczeniowej grupy kapitałowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej, organ sprawujący nadzór nad grupą zapewnia obliczanie wypłacalności grupy na poziomie ubezpieczeniowej grupy kapitałowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej z zastosowaniem art. 220 ust. 2 do art. 233.

2. Do celów tego obliczenia jednostkę dominującą traktuje się tak, jakby była zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji podlegającym w odniesieniu do kapitałowego wymogu wypłacalności przepisom określonym w tytule I rozdział VI sekcja 4 podsekcje 1, 2 i 3, oraz podlegała warunkom określonym w tytule I rozdział VI sekcja 3 podsekcje 1, 2 i 3 w odniesieniu do środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności.

▼B

Podsekcja 6

Nadzór nad wypłacalnością grupy w przypadku grup o zcentralizowanym zarządzaniu ryzykiem*Artykuł 236***Jednostki zależne zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji: warunki**

Państwa członkowskie zapewniają stosowanie zasad określonych w art. 238–239 do każdego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji będącego jednostką zależną zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, o ile spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- a) jednostka zależna, w stosunku do której organ sprawujący nadzór nad grupą nie podjął decyzji zgodnie z art. 214 ust. 2, jest objęta nadzorem nad grupą prowadzonym przez organ sprawujący nadzór nad grupą na poziomie jednostki dominującej zgodnie z przepisami niniejszego tytułu;
- b) procesy zarządzania ryzykiem i mechanizmy kontroli wewnętrznej jednostki dominującej obejmują jednostkę zależną, a jednostka dominująca przekonała zainteresowane organy nadzoru o tym, że jednostka zależna jest zarządzana w sposób ostrożny;
- c) zakład dominujący otrzymał zgodę, o której mowa w art. 246 ust. 4 akapit trzeci;
- d) zakład dominujący otrzymał zgodę, o której mowa w art. 256 ust. 2;

▼ B

- e) jednostka dominująca złożyła wniosek o zezwolenie na objęcie przepisami art. 238 i 239, w sprawie którego wydano pozytywną decyzję zgodnie z procedurą określoną w art. 237.

▼ M5*Artykuł 237***Jednostki zależne zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji:
decyzja w sprawie wniosku**

1. W przypadku złożenia wniosku o zezwolenie na objęcie art. 238 i 239 zainteresowane organy nadzoru współdziałają ze sobą w ramach kolegium organów nadzoru, w ścisłej współpracy, w celu podjęcia decyzji o udzieleniu lub odmowie udzielenia takiego zezwolenia oraz określenia ewentualnych innych warunków, którym miałyby ono podlegać.

Wniosek, o którym mowa w akapicie pierwszym, jest przedkładany wyłącznie organowi nadzoru, który udzielił zezwolenia jednostce zależnej. Ten organ nadzoru bezzwłocznie informuje pozostałych członków kolegium organów nadzoru i przekazuje im kompletny wniosek.

2. Zainteresowane organy nadzoru dokładają wszelkich starań, aby podjąć wspólną decyzję w sprawie wniosku w ciągu trzech miesięcy od dnia otrzymania kompletnego wniosku przez wszystkie organy nadzoru należące do kolegium organów nadzoru.

3. Jeżeli w ciągu trzymiesięcznego okresu, o którym mowa w ust. 2, którykolwiek z zainteresowanych organów nadzoru skierował sprawę do EIOPA zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, organ sprawujący nadzór nad grupą odracza decyzję i oczekuje decyzji EIOPA, którą EIOPA może podjąć zgodnie z art. 19 ust. 3 tego rozporządzenia, i podejmuje decyzję zgodną z decyzją EIOPA. Decyzję tę uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru.

EIOPA podejmuje decyzję w ciągu jednego miesiąca. Sprawy nie kieruje się do EIOPA po upływie okresu trzech miesięcy lub po podjęciu wspólnej decyzji.

► **M9** W przypadku gdy EIOPA nie wyda decyzji, o której mowa w akapicie drugim niniejszego ustępu, zgodnie z art. 19 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, ostateczną decyzję wydaje organ sprawujący nadzór nad grupą. ◀ Decyzję tę uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru. Okres trzech miesięcy uznaje się za okres postępowania pojednawczego w rozumieniu art. 19 ust. 2 tego rozporządzenia.

4. EIOPA może opracowywać projekty wykonawczych standardów technicznych w celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania procedury podejmowania wspólnej decyzji, o której mowa w ust. 2, w odniesieniu do wniosków o zezwolenie, o których mowa w ust. 1, aby ułatwić podejmowanie wspólnych decyzji.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

5. W przypadku gdy zainteresowane organy nadzoru podjęły wspólną decyzję, o której mowa w ust. 2, organ nadzoru, który udzielił zezwolenia jednostce zależnej, przekazuje wnioskodawcy decyzję, podając pełne uzasadnienie. Wspólną decyzję uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru.

▼ M5

6. W przypadku nieprzyjęcia przez zainteresowane organy nadzoru wspólnej decyzji w terminie trzech miesięcy określonym w ust. 2 organ sprawujący nadzór nad grupą podejmuje własną decyzję w sprawie wniosku.

W tym okresie organ sprawujący nadzór nad grupą należyście uwzględnia:

- a) wszelkie opinie i zastrzeżenia zainteresowanych organów nadzoru;
- b) wszelkie zastrzeżenia pozostałych organów nadzoru należących do kolegium organów nadzoru.

Decyzja wydawana jest w postaci dokumentu zawierającego pełne uzasadnienie oraz wyjaśnienie wszelkich istotnych odstępstw od zastrzeżeń pozostałych zainteresowanych organów nadzoru. Organ sprawujący nadzór nad grupą przekazuje egzemplarz decyzji wnioskodawcy i pozostałym zainteresowanym organom nadzoru. Decyzję tę uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru.

▼ B*Artykuł 238***Jednostki zależne zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji:
ustalenie kapitałowego wymogu wypłacalności**

1. Bez uszczerbku dla art. 231 kapitałowy wymóg wypłacalności jednostki zależnej oblicza się zgodnie z ust. 2, 4 i 5 niniejszego artykułu.

2. Jeżeli kapitałowy wymóg wypłacalności jednostki zależnej jest obliczany na podstawie modelu wewnętrznego zatwierdzonego na poziomie grupy zgodnie z art. 231, a organ nadzoru, który wydał takiej jednostce zezwolenie, uważa, że jej profil ryzyka odbiega znacznie od tego modelu, w przypadkach, o których mowa w art. 37, organ nadzoru może wnioskować o ustanowienie, do czasu właściwego uwzględnienia zastrzeżeń organu nadzoru przez dany zakład, narzutu kapitałowego na kapitałowy wymóg wypłacalności tej jednostki zależnej wynikający z zastosowania modelu, lub, w wyjątkowych okolicznościach, jeśli ustanowienie narzutu kapitałowego nie byłoby właściwe, o zobowiązanie zakładu do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie ze standardową formułą. Organ nadzoru poddaje swój wniosek pod dyskusję w kolegium organów nadzoru i informuje o podstawach przekazania takiego wniosku zarówno jednostkę zależną, jak i kolegium organów nadzoru.

3. Jeżeli kapitałowy wymóg wypłacalności jednostki zależnej jest obliczany na podstawie standardowej formuły, a organ nadzoru, który wydał takiej jednostce zezwolenie, uważa, że jej profil ryzyka odbiega znacznie od założeń stanowiących podstawę standardowej formuły, i jeżeli dany zakład nie uwzględnia należyście zastrzeżeń organu nadzoru, organ ten może w wyjątkowych okolicznościach wnioskować o nałożenie na zakład wymogu zastąpienia części parametrów stosowanych w metodzie obliczeniowej parametrami własnymi tego zakładu przy obliczaniu modułów ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie, innych niż na życie i zdrowotnych, zgodnie z art. 110, lub, w przypadkach, o których mowa art. 37, o ustanowienie narzutu kapitałowego na kapitałowy wymóg wypłacalności tej jednostki zależnej.

▼ B

Organ nadzoru poddaje swój wniosek pod dyskusję w kolegium organów nadzoru i informuje o podstawach przekazania takiego wniosku zarówno jednostkę zależną, jak i kolegium organów nadzoru.

▼ M5

4. Kolegium organów nadzoru dokłada wszelkich starań, aby osiągnąć porozumienie w sprawie wniosku organu nadzoru, który wydał zezwolenie jednostce zależnej, lub w sprawie innych możliwych środków.

Porozumienie to uznaje się za rozstrzygające i jest ono stosowane przez zainteresowane organy nadzoru.

5. W przypadku braku jednomyślności między organem nadzoru a organem sprawującym nadzór nad grupą każdy z organów nadzoru może w ciągu jednego miesiąca od otrzymania wniosku organu nadzoru skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o pomoc tego urzędu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu i podejmuje decyzję w ciągu jednego miesiąca od takiego przekazania. Okres jednego miesiąca uznaje się za okres postępowania pojednawczego w rozumieniu art. 19 ust. 2 tego rozporządzenia. Sprawy nie kieruje się do EIOPA po upływie okresu jednego miesiąca, o którym mowa w niniejszym akapicie, ani po osiągnięciu przez kolegium porozumienia zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu.

Organ nadzoru, który udzielił zezwolenia tej jednostce zależnej, odracza decyzję i oczekuje decyzji, którą EIOPA może podjąć zgodnie z art. 19 tego rozporządzenia, i podejmuje decyzję zgodną z decyzją EIOPA.

Decyzję tę uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru.

W decyzji podaje się jej pełne uzasadnienie.

Decyzję przedstawia się jednostce zależnej i kolegium organów nadzoru.

▼ B*Artykuł 239*

**Jednostki zależne zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji:
niespełnienie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego
wymogu kapitałowego**

1. W przypadku niespełnienia kapitałowego wymogu wypłacalności, bez uszczerbku dla art. 138 organ nadzoru, który udzielił zezwolenia jednostce zależnej, niezwłocznie przekazuje kolegium organów nadzoru plan naprawczy przedłożony przez jednostkę zależną, by w ciągu sześciu miesięcy od stwierdzenia po raz pierwszy niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności przywrócić poziom dopuszczalnych środków własnych lub obniżyć profil ryzyka w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności.

Kolegium organów nadzoru dokłada wszelkich starań o osiągnięcie porozumienia w sprawie wniosku organu nadzoru dotyczącego zatwierdzenia planu naprawczego w ciągu czterech miesięcy od daty stwierdzenia niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności.

▼ B

W przypadku nieosiągnięcia porozumienia organ nadzoru, który udzielił zezwolenia jednostce zależnej, podejmuje własną decyzję w sprawie zatwierdzenia planu naprawczego, należycie uwzględniając opinie i zastrzeżenia pozostałych organów nadzoru należących do kolegium.

2. Jeżeli organ nadzoru, który udzielił zezwolenia jednostce zależnej, wykryje, zgodnie z art. 136, pogarszanie się sytuacji finansowej, niezwłocznie powiadamia kolegium organów nadzoru. Z wyjątkiem sytuacji nadzwyczajnych podejmowane środki powinny być poddawane pod dyskusję w kolegium organów nadzoru.

Kolegium organów nadzoru dokłada wszelkich starań o osiągnięcie, w ciągu miesiąca od daty powiadomienia, porozumienia w sprawie wniosku organu nadzoru dotyczącego środków, jakie należy podjąć.

W przypadku nieosiągnięcia porozumienia organ nadzoru, który udzielił zezwolenia jednostce zależnej, podejmuje własną decyzję, należycie uwzględniając opinie i zastrzeżenia pozostałych organów nadzoru należących do kolegium.

3. W przypadku niespełnienia minimalnego wymogu kapitałowego, bez uszczerbku dla art. 139 organ nadzoru, który udzielił zezwolenia jednostce zależnej, niezwłocznie przekazuje kolegium organów nadzoru krótkookresowy plan finansowy przedłożony przez jednostkę zależną, by w ciągu trzech miesięcy od stwierdzenia niezgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym przywrócić poziom dopuszczalnych środków własnych pokrywający minimalny wymóg kapitałowy lub obniżyć profil ryzyka w celu zapewnienia zgodności z minimalnym wymogiem kapitałowym. Kolegium organów nadzoru jest również informowane o wszelkich środkach podjętych w celu wyegzekwowania minimalnego wymogu kapitałowego na szczeblu jednostki zależnej.

▼ M5

4. Organ nadzoru lub organ sprawujący nadzór nad grupą może skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o pomoc tego urzędu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 w przypadku braku zgody między tymi organami:

- a) co do zatwierdzenia planu naprawczego, w tym przedłużenia okresu naprawczego, w terminie czterech miesięcy, o którym mowa w ust. 1; lub
- b) co do zatwierdzenia proponowanych środków w terminie jednego miesiąca, o którym mowa w ust. 2.

W takich przypadkach EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu i podejmuje decyzję w ciągu jednego miesiąca od takiego przekazania.

Sprawy nie kieruje się do EIOPA:

- a) po upływie odpowiednio czteromiesięcznego lub jednomiesięcznego okresu, o których mowa w akapicie pierwszym;
- b) po osiągnięciu przez kolegium porozumienia zgodnie z ust. 1 akapit drugi lub ust. 2 akapit drugi;
- c) w przypadku sytuacji nadzwyczajnych, o których mowa w ust. 2.

Okresy odpowiednio czterech miesięcy lub jednego miesiąca uznaje się za okresy postępowania pojednawczego w rozumieniu art. 19 ust. 2 tego rozporządzenia.

▼M5

Organ nadzoru, który udzielił zezwolenia tej jednostce zależnej, odracza decyzję i oczekuje decyzji, którą EIOPA może podjąć zgodnie z art. 19 ust. 3 tego rozporządzenia, i podejmuje ostateczną decyzję zgodną z decyzją EIOPA. Decyzję tę uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru.

W decyzji podaje się jej pełne uzasadnienie.

Decyzję przedstawia się jednostce zależnej i kolegium organów nadzoru.

▼B*Artykuł 240***Jednostki zależne zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji:
zniesienie odstępstw dla jednostki zależnej**

1. Przepisy art. 238 i 239 przestają mieć zastosowanie w następujących przypadkach:

- a) warunek, o którym mowa w art. 236 lit. a), nie jest już spełniony;
- b) warunek, o którym mowa w art. 236 lit. b), nie jest już spełniony, a grupa w stosownym terminie nie przywróciła zgodności z nim;
- c) warunki, o których mowa w art. 236 lit. c) i d), nie są już spełnione.

W przypadku, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a), jeśli organ sprawujący nadzór nad grupą po konsultacji z kolegium organów nadzoru postanowi wyłączyć jednostkę zależną z prowadzonego przez siebie nadzoru nad grupą, natychmiast informuje o tym zainteresowany organ nadzoru i zakład dominujący.

Do celów art. 236 lit. b), c) i d) za zapewnienie nieprzerwanego spełniania tych warunków odpowiada jednostka dominująca. W przypadku niespełnienia warunku jednostka dominująca bezzwłocznie informuje organ sprawujący nadzór nad grupą oraz organ sprawujący nadzór nad daną jednostką zależną. Jednostka dominująca przedstawia plan przywrócenia zgodności w stosownym terminie.

Bez uszczerbku dla akapitu trzeciego organ sprawujący nadzór nad grupą sprawdza co najmniej raz w roku, z własnej inicjatywy, czy warunki, o których mowa w art. 236 lit. b), c) i d) są nadal spełnione. Organ sprawujący nadzór nad grupą dokonuje takiego sprawdzenia również na wniosek zainteresowanego organu nadzoru, jeżeli ten ostatni ma poważne obawy dotyczące nieprzerwanego spełniania tych warunków.

Jeżeli w toku takiego sprawdzenia wykryte zostały niedociągnięcia, organ sprawujący nadzór nad grupą żąda od jednostki dominującej przedstawienia planu przywrócenia zgodności z warunkiem w stosownym terminie.

▼ B

Jeżeli po konsultacji z kolegium organów nadzoru organ sprawujący nadzór nad grupą stwierdza, że plan, o którym mowa w akapicie trzecim lub piątym, jest niewystarczający lub nie jest wdrażany w uzgodnionym terminie, organ sprawujący nadzór nad grupą uznaje, że warunek, o którym mowa w art. 236 lit. b), c) i d), nie jest już spełniony, i natychmiast informuje zainteresowany organ nadzoru.

2. System przewidziany w art. 238 i 239 ponownie ma zastosowanie, jeżeli zakład dominujący przedłoży nowy wniosek i uzyska pozytywną decyzję zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 237.

▼ M5*Artykuł 241***Jednostki zależne zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji:
akty delegowane**

Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające:

- a) kryteria oceny spełnienia warunków przewidzianych w art. 236;
- b) kryteria oceny, co należy uznać za sytuacje nadzwyczajne, o których mowa w art. 239 ust. 2; oraz
- c) procedury, jakich mają przestrzegać organy nadzoru, dokonując wymiany informacji, wykonując swoje prawa i wypełniając obowiązki zgodnie z art. 237–240.

▼ B*Artykuł 242***Klauzula przeglądu****▼ M5**

1. Do dnia 31 grudnia 2017 r. Komisja przeprowadzi ocenę stosowania tytułu III, w szczególności w odniesieniu do współpracy organów nadzoru w kolegiach organów nadzoru i ich funkcjonowania oraz praktyk nadzorczych w zakresie ustanawiania narzutów kapitałowych, i przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w stosownych przypadkach wraz z wnioskami w sprawie zmiany niniejszej dyrektywy.

▼ B

2. Do dnia ►**M5** 31 grudnia 2018 r. ◀ Komisja przeprowadza ocenę korzyści ze wzmocnienia nadzoru nad grupą i zarządzania kapitałem w grupie zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, odnosząc się do wniosku COM(2008)0119 i do sprawozdania Komisji Gospodarczej i Monetarnej Parlamentu Europejskiego w sprawie tego wniosku z dnia 16 października 2008 r. (A6-0413/2008). Ocena ta powinna obejmować potencjalne środki wzmocnienia dobrego transgranicznego zarządzania grupami ubezpieczeniowymi, a zwłaszcza zarządzania ryzykiem i aktywami. W ocenie tej Komisja uwzględni m.in. ostatnie zmiany i postępy dotyczące:

- a) ujednoczonych ram wczesnego interweniowania;

▼B

- b) praktyk w zakresie zcentralizowanego zarządzania ryzykiem w grupach i funkcjonowania wewnętrznych modeli grup, w tym testów warunków skrajnych;
- c) transakcji wewnątrz grupy i koncentracji ryzyka;
- d) zachowania się efektów dywersyfikacji i koncentracji w czasie;
- e) prawnie wiążących ram mediacji w sporach dotyczących nadzoru;
- f) ujednoczonych ram możliwości procedur transferu kapitału, niewypłacalności i likwidacji, usuwających z odpowiedniego krajowego prawa spółek lub korporacji bariery w dokonywaniu transferu kapitału;
- g) równoważnego poziomu ochrony ubezpieczających i beneficjentów w zakładach należących do tej samej grupy, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych;
- h) ujednoczonego i odpowiednio finansowanego rozwiązania dotyczącego systemów gwarancji ubezpieczeniowych w całej UE;
- i) ujednoczonych i prawnie wiążących ram łączących właściwe organy, banki centralne i ministerstwa finansów w odniesieniu do zarządzania w sytuacjach kryzysowych, rozwiązania i podziału obciążeń fiskalnych, wiążących uprawnienia nadzorcze i odpowiedzialność fiskalną.

Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w stosownych przypadkach wraz z wnioskami dotyczącymi przeglądu.

▼M1*Artykuł 243***Jednostki zależne ubezpieczeniowej spółki holdingowej oraz finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej**

Art. 236–242 stosuje się odpowiednio do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji będących jednostkami zależnymi ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej.

▼B**Sekcja 2****Koncentracja ryzyka oraz transakcje wewnątrz grupy***Artykuł 244***Nadzór nad koncentracją ryzyka**

1. Nadzór nad koncentracją ryzyka na poziomie grupy sprawowany jest zgodnie z przepisami ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, przepisami art. 246 i rozdziału III.

▼M1

2. Państwa członkowskie wymagają od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji lub ubezpieczeniowych spółek holdingowych lub finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej regularnego zgłaszania organowi sprawującemu nadzór nad grupą, ale nie rzadziej niż raz w roku, wszelkich przypadków znacznej koncentracji ryzyka na poziomie grupy, chyba że zastosowanie ma art. 215 ust. 2.

▼ M1

Niezbędne informacje przekazuje organowi sprawującemu nadzór nad grupą zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stojący na czele grupy lub, w przypadku gdy na jej czele nie stoi zakład ubezpieczeń ani zakład reasekuracji, przez ubezpieczeniową spółkę holdingową, finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej lub przez należący do grupy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wyznaczony przez organ sprawujący nadzór nad grupą, po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru i z grupą.

Koncentracja ryzyka, o której mowa w akapicie pierwszym, podlega nadzorowi prowadzonemu przez organ sprawujący nadzór nad grupą.

▼ B

3. Po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru i z grupą organ sprawujący nadzór nad grupą określa rodzaje ryzyka, które zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji należące do danej grupy muszą zgłaszać w każdych okolicznościach.

Określając rodzaje ryzyka lub wydając opinię na ich temat, organ sprawujący nadzór nad grupą i pozostałe zainteresowane organy nadzoru uwzględniają specyfikę grupy oraz jej strukturę zarządzania ryzykiem.

W celu zidentyfikowania znacznej koncentracji ryzyka podlegającej obowiązkowi zgłoszenia organ sprawujący nadzór nad grupą nakłada, po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru oraz z grupą, odpowiednie progi oparte na kapitałowych wymogach wypłacalności, rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych lub obu tych elementach.

Dokonując przeglądu koncentracji ryzyka, organ sprawujący nadzór nad grupą monitoruje w szczególności ewentualne ryzyko „zarażenia” w grupie, ryzyko konfliktu interesów oraz poziom bądź wielkość ryzyk.

▼ M5

4. Do celów ust. 2 i 3 niniejszego artykułu Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane dotyczące definicji znacznej koncentracji ryzyka.

5. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do nadzoru nad koncentracją ryzyka EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych dotyczących identyfikacji znacznej koncentracji ryzyka i ustalania odpowiednich progów do celów ust. 3.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

6. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszego artykułu EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych określających formularze i wzory zgłaszania takiej koncentracji ryzyka do celów ust. 2.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 września 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B*Artykuł 245***Nadzór nad transakcjami wewnątrz grupy**

1. Nadzór nad transakcjami wewnątrz grupy sprawowany jest zgodnie z przepisami ust. 2 i 3 niniejszego artykułu, przepisami art. 246 i rozdziału III.

▼ M1

2. Państwa członkowskie wymagają od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, ubezpieczeniowych spółek holdingowych oraz finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej regularnego zgłaszania organowi sprawującemu nadzór nad grupą, ale nie rzadziej niż raz w roku, wszystkich istotnych transakcji wewnątrz grupy dokonywanych przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji należące do grupy, w tym transakcji dokonywanych z osobą fizyczną mającą bliskie powiązania z zakładem należącym do grupy, chyba że zastosowanie ma art. 215 ust. 2.

Ponadto państwa członkowskie wymagają zgłaszania szczególnie istotnych transakcji wewnątrz grupy w możliwie najkrótszym terminie.

Niezbędne informacje przekazuje organowi sprawującemu nadzór nad grupą zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stojący na czele grupy lub, w przypadku gdy na jej czele nie stoi zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, przez ubezpieczeniową spółkę holdingową, finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej lub należący do grupy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji wyznaczony przez organ sprawujący nadzór nad grupą, po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru i z grupą.

Transakcje wewnątrz grupy podlegają nadzorowi prowadzonemu przez organ sprawujący nadzór nad grupą.

▼ B

3. Po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru i z grupą organ sprawujący nadzór nad grupą określa rodzaje transakcji wewnątrz grupy, które zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji należące do danej grupy muszą zgłaszać w każdych okolicznościach. Artykuł 244 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

▼ M5

4. Do celów ust. 2 i 3 Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane dotyczące definicji istotnych transakcji wewnątrz grupy do celów ust. 2 i 3 niniejszego artykułu.

5. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do nadzoru nad transakcjami wewnątrz grupy EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, może opracowywać projekty regulacyjnych standardów technicznych określających identyfikację istotnych transakcji wewnątrz grupy do celów ust. 3.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

6. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania niniejszego artykułu EIOPA może opracować projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących procedur, formularzy i wzorów zgłaszania takich transakcji wewnątrz grupy do celów ust. 2.

▼ M5

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B

Sekcja 3

Zarządzanie ryzykiem i kontrola wewnętrzna*Artykuł 246***Nadzór nad systemem zarządzania**

1. Wymogi określone w tytule I rozdział IV sekcja 2 stosuje się odpowiednio na poziomie grupy.

Bez uszczerbku dla ust. 1 systemy zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej oraz procedury sprawozdawcze wdraża się spójnie we wszystkich zakładach objętych nadzorem nad grupą zgodnie z art. 213 ust. 2 lit. a) i b), tak by można było kontrolować te systemy i procedury na poziomie grupy.

2. Bez uszczerbku dla ust. 1 mechanizmy kontroli wewnętrznej grupy muszą obejmować jako minimum:

- a) odpowiednie mechanizmy dotyczące wypłacalności grupy, umożliwiające określenie i pomiar wszystkich istotnych występujących ryzyk oraz właściwe powiązanie dopuszczalnych środków własnych z ryzykami;
- b) rzetelne procedury dotyczące sprawozdawczości i rachunkowości, umożliwiające monitorowanie transakcji wewnątrz grupy i koncentracji ryzyka oraz zarządzanie nimi.

3. Systemy i procedury, o których mowa w ust. 1 i 2, są nadzorowane przez organ sprawujący nadzór nad grupą zgodnie z przepisami rozdziału III.

▼ M1

4. Państwa członkowskie wymagają od zakładu ubezpieczeń posiadającego udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innym zakładzie lub od ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej przeprowadzania na poziomie grupy oceny wymaganej na mocy art. 45. Własna ocena ryzyka i wypłacalności przeprowadzana na poziomie grupy jest nadzorowana przez organ sprawujący nadzór nad grupą zgodnie z rozdziałem III.

W przypadku gdy obliczanie wypłacalności na poziomie grupy prowadzi się zgodnie z metodą 1, o której mowa w art. 230, zakład ubezpieczeń posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakład reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej odpowiednio wyjaśnia organowi sprawującemu nadzór nad grupą różnicę między sumą kapitałowych wymogów wypłacalności wszystkich powiązanych zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji należących do grupy a skonsolidowanym kapitałowym wymogiem wypłacalności grupy.

Zakład ubezpieczeń posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakład reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej może, z zastrzeżeniem uzyskania zgody organu sprawującego nadzór nad grupą, przeprowadzać wszelkie oceny wymagane zgodnie z art. 45 jednocześnie na poziomie grupy i na poziomie każdej jednostki zależnej należącej do grupy w tym samym czasie, oraz może sporządzać jeden dokument obejmujący wszystkie te oceny.

▼ B

Przed wydaniem zgody na podstawie akapitu trzeciego organ sprawujący nadzór nad grupą konsultuje się z członkami kolegium organów nadzoru i należycie uwzględnia wszelkie ich opinie i zastrzeżenia.

Jeżeli grupa korzysta z możliwości przewidzianej w akapicie trzecim, przekazuje sporządzony dokument jednocześnie wszystkim zainteresowanym organom nadzoru. Skorzystanie z tej możliwości nie zwalnia zainteresowanych jednostek zależnych z obowiązku zapewnienia spełnienia wymogów art. 45.

*ROZDZIAŁ III**Środki ułatwiające nadzór nad grupą**Artykuł 247***Organ sprawujący nadzór nad grupą**

1. Spośród organów nadzoru zainteresowanych państw członkowskich wyznacza się jeden organ nadzoru odpowiadający za koordynowanie i prowadzenie nadzoru nad grupą (organ sprawujący nadzór nad grupą).

2. Jeżeli ten sam organ nadzoru jest właściwym organem dla wszystkich zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w grupie, zadania organu sprawującego nadzór nad grupą wykonuje ten organ nadzoru.

We wszystkich pozostałych przypadkach, z zastrzeżeniem ust. 3, zadania organu sprawującego nadzór nad grupą wykonuje:

a) organ nadzoru, który wydał zezwolenie zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji stojącemu na czele grupy, jeżeli grupie przewodzi zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji;

▼ M1

b) w przypadku gdy na czele grupy nie stoi zakład ubezpieczeń ani zakład reasekuracji – następujący organ nadzoru:

(i) w przypadku gdy jednostka dominująca zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji jest ubezpieczeniową spółką holdingową lub finansową spółką holdingową o działalności mieszanej – organ nadzoru, który wydał zezwolenie temu zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji;

(ii) w przypadku gdy co najmniej dwa zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji z siedzibą w Unii mają jako jednostkę dominującą tę samą ubezpieczeniową spółkę holdingową lub finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej, a jeden z tych zakładów uzyskał zezwolenie w państwie członkowskim, w którym ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej ma siedzibę – organ nadzoru zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, który uzyskał zezwolenie w tym państwie członkowskim;

(iii) w przypadku gdy na czele grupy stoją co najmniej dwie ubezpieczeniowe spółki holdingowe lub finansowe spółki holdingowe o działalności mieszanej i spółki te mają siedziby w różnych państwach członkowskich, a w każdym z tych państw członkowskich znajduje się zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji – organ nadzoru zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji z największą sumą bilansową;

▼ M1

- (iv) w przypadku gdy co najmniej dwa zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji z siedzibą w Unii mają jako jednostkę dominującą tę samą ubezpieczeniową spółkę holdingową lub finansową spółkę holdingową o działalności mieszanej, a żaden z tych zakładów nie uzyskał zezwolenia w państwie członkowskim, w którym ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej ma siedzibę – organ nadzoru, który wydał zezwolenie zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji z największą sumą bilansową; lub
- (v) w przypadku gdy grupa nie posiada jednostki dominującej oraz w jakiegokolwiek okoliczności niewymienionej w ppkt (i)–(iv) – organ nadzoru, który wydał zezwolenie zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji z największą sumą bilansową.

▼ M5

3. W szczególnych przypadkach zainteresowane organy nadzoru mogą, na wniosek któregośkolwiek organu nadzoru, podjąć wspólną decyzję o odstąpieniu od stosowania kryteriów określonych w ust. 2, jeżeli ich stosowanie nie byłoby właściwe z uwagi na strukturę grupy i względne znaczenie działalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w różnych państwach, oraz wyznaczyć inny organ nadzoru jako organ sprawujący nadzór nad grupą.

W tym celu każdy zainteresowany organ nadzoru może wystąpić z wnioskiem o otwarcie dyskusji na temat tego, czy kryteria, o których mowa w ust. 2, są właściwe. Taka dyskusja może odbywać się nie częściej niż raz w roku.

Zainteresowane organy nadzoru dokładają wszelkich starań, by podjąć wspólną decyzję w sprawie wyboru organu sprawującego nadzór nad grupą w ciągu trzech miesięcy od złożenia wniosku w sprawie dyskusji. Przed podjęciem decyzji zainteresowane organy nadzoru umożliwiają grupie wyrażenie opinii.

Wyznaczony organ sprawujący nadzór nad grupą przedstawia grupie wspólną decyzję, podając pełne uzasadnienie.

4. Jeżeli w okresie trzech miesięcy, o którym mowa w ust. 3 akapit trzeci, którykolwiek z zainteresowanych organów nadzoru skierował sprawę do EIOPA zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, zainteresowane organy nadzoru odraczają wspólną decyzję i oczekują decyzji EIOPA, którą EIOPA może podjąć zgodnie z art. 19 ust. 3 tego rozporządzenia, i podejmują wspólną decyzję zgodną z decyzją EIOPA. Tę wspólną decyzję uznaje się za rozstrzygającą i jest ona stosowana przez zainteresowane organy nadzoru. Okres trzech miesięcy uznaje się za okres postępowania pojednawczego w rozumieniu art. 19 ust. 2 tego rozporządzenia.

5. EIOPA podejmuje swą decyzję w ciągu jednego miesiąca od przekazania, o którym mowa w ust. 4. Sprawy nie kieruje się do EIOPA po upływie okresu trzech miesięcy lub po podjęciu wspólnej decyzji. Wyznaczony organ sprawujący nadzór nad grupą przedstawia grupie i kolegium organów nadzoru wspólną decyzję, podając pełne uzasadnienie.

6. W przypadku niepodjęcia wspólnej decyzji zadania organu sprawującego nadzór nad grupą wykonuje organ nadzoru określony zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu.

▼ M5

7. EIOPA co najmniej raz w roku informuje Parlament Europejski, Radę i Komisję o wszelkich poważnych trudnościach w stosowaniu ust. 2, 3 i 6.

W razie wystąpienia jakichkolwiek poważnych trudności w związku ze stosowaniem kryteriów określonych w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu Komisja przyjmuje, zgodnie z art. 301a, akty delegowane dokładniej określające te kryteria.

▼ B

8. Jeżeli państwo członkowskie posiada więcej niż jeden organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór ostrożnościowy nad zakładami ubezpieczeń oraz zakładami reasekuracji, wówczas państwo to podejmuje kroki niezbędne w celu zapewnienia koordynacji między tymi organami.

*Artykuł 248***Prawa i obowiązki organu sprawującego nadzór nad grupą i pozostałych organów nadzoru – Kolegium organów nadzoru**

1. Organ sprawujący nadzór nad grupą ma następujące prawa i obowiązki w odniesieniu do nadzoru nad grupą:

- a) koordynowanie gromadzenia i rozpowszechniania właściwych i istotnych informacji w normalnych i nadzwyczajnych sytuacjach, w tym rozpowszechniania informacji ważnych z punktu widzenia zadań nadzorczych organu nadzoru;
- b) nadzór nad sytuacją finansową grupy i jej ocena;
- c) ocena przestrzegania przez grupę zasad dotyczących wypłacalności, koncentracji ryzyka i transakcji wewnątrz grupy, określonych w art. 218–245;
- d) ocena systemu zarządzania grupy, zgodnie z art. 246, oraz spełnienia przez członków organu administrującego, zarządzającego lub nadzorczego zakładu posiadającego udziały kapitałowe w innych zakładach wymogów określonych w art. 42 i 257;
- e) planowanie i koordynacja działań nadzorczych w normalnych i nadzwyczajnych sytuacjach, we współpracy z zainteresowanymi organami nadzoru i z uwzględnieniem charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla działalności prowadzonej przez wszystkie zakłady należące do danej grupy, poprzez odbywanie przynajmniej raz w roku regularnych spotkań lub stosowanie innych odpowiednich środków;
- f) inne zadania, środki i decyzje przypisane organowi sprawującemu nadzór nad grupą zgodnie z niniejszą dyrektywą lub wynikające z jej stosowania, w szczególności przeprowadzenie procesowi zatwierdzania modelu wewnętrznego na poziomie grupy zgodnie z art. 231 i 233 oraz przeprowadzenie procesowi udzielania zezwolenia na stosowanie systemu ustanowionego w art. 237–240.

2. W celu ułatwienia wykonywania zadań, o których mowa w ust. 1, w ramach nadzoru nad grupą powołane zostaje kolegium organów nadzoru pod przewodnictwem organu sprawującego nadzór nad grupą.

▼ B

Kolegium organów nadzoru zapewnia faktyczne stosowanie procedur współpracy, wymiany informacji i konsultacji między organami nadzoru będącymi członkami kolegium organów nadzoru zgodnie z tytułem III, z myślą o wspieraniu spójności ich odpowiednich decyzji i działań.

▼ M5

Jeżeli organ sprawujący nadzór nad grupą nie wypełni zadań, o których mowa w ust. 1, lub jeżeli członkowie kolegium organów nadzoru nie współpracują w stopniu wymaganym w niniejszym ustępie, każdy zainteresowany organ nadzoru może skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o pomoc tego urzędu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu.

3. Kolegium organów nadzoru składa się z organu sprawującego nadzór nad grupą, z organów nadzoru wszystkich państw członkowskich, w których znajdują się siedziby wszystkich jednostek zależnych oraz z EIOPA, zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B

Prawo do udziału w kolegium organów nadzoru mają również organy nadzoru istotnych oddziałów i zakładów powiązanych. Ich udział ogranicza się jednak do realizacji celu polegającego na skutecznej wymianie informacji.

Skuteczne funkcjonowanie kolegium organów nadzoru może wymagać wykonywania niektórych działań przez ograniczoną liczbę organów nadzoru należących do kolegium.

4. Bez uszczerbku dla jakichkolwiek środków przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą powołanie i funkcjonowanie kolegium organów nadzoru opiera się na ustaleniach dotyczących koordynacji, dokonanych przez organ sprawujący nadzór nad grupą i pozostałe zainteresowane organy nadzoru.

▼ M5

W przypadku rozbieżnych opinii w kwestii ustaleń dotyczących koordynacji dowolny członek kolegium organów nadzoru może skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o pomoc tego urzędu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu. Organ sprawujący nadzór nad grupą podejmuje ostateczną decyzję zgodną z decyzją EIOPA. Organ sprawujący nadzór nad grupą przekazuje decyzję pozostałym zainteresowanym organom nadzoru.

▼ M9

_____

▼ B

5. Bez uszczerbku dla jakichkolwiek środków przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą uzgodnienia dotyczące koordynacji, o których mowa w ust. 4, określają procedury:

a) podejmowania przez zainteresowane organy nadzoru decyzji zgodnie z art. 231, 232 i 247;

▼ B

b) konsultacji zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu i z art. 218 ust. 5.

▼ M5

Bez uszczerbku dla praw przyznanych na mocy niniejszej dyrektywy organowi sprawującemu nadzór nad grupą i pozostałym organom nadzoru oraz dla nałożonych na nich obowiązków w uzgodnieniach dotyczących koordynacji można powierzyć organowi sprawującemu nadzór nad grupą, pozostałym organom nadzoru lub EIOPA dodatkowe zadania, jeżeli dzięki temu wzrośnie skuteczność nadzoru nad grupą i jeżeli nie wpłynie to niekorzystnie na działania nadzorcze członków kolegium organów nadzoru w odniesieniu do ich indywidualnych zadań.

▼ B

Ponadto uzgodnienia dotyczące koordynacji mogą określać procedury:

- a) konsultacyjne między zainteresowanymi organami nadzoru, o których mowa zwłaszcza w art. 213–217, 219–221, 227, 244–246, 250, 256, 260 i 262;
- b) współpracy z innymi organami nadzoru.

▼ M5

6. EIOPA wydaje wytyczne dotyczące działalności operacyjnej kolegiów organów nadzoru w oparciu o kompleksowe przeglądy prac kolegiów mające na celu ocenę stopnia spójności między nimi. Przeglądów takich dokonuje się co najmniej raz na trzy lata. Państwa członkowskie zapewniają przekazywanie przez organ sprawujący nadzór nad grupą EIOPA informacji dotyczących działalności kolegiów organów nadzoru i wszelkich napotkanych trudności istotnych z punktu widzenia tych przeglądów.

W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do koordynacji między organami nadzoru EIOPA może opracować projekty regulacyjnych standardów technicznych określających działalność operacyjną kolegiów organów nadzoru w oparciu o wytyczne, o których mowa w akapicie pierwszym.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie drugim, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

7. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do koordynacji między organami nadzoru EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających zasady koordynacji nadzoru nad grupą do celów ust. 1–6.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

8. Komisja przyjmuje, zgodnie z art. 301a, akty delegowane dotyczące definicji „istotnego oddziały”.

▼ B*Artykuł 249***Współpraca i wymiana informacji między organami nadzoru**

1. Organy odpowiedzialne za nadzór nad poszczególnymi zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji w grupie oraz organ sprawujący nadzór nad grupą ściśle współpracują ze sobą, zwłaszcza w przypadkach, gdy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji doświadcza trudności finansowych.

▼ M5

W celu zapewnienia, by organy nadzoru, łącznie z organem sprawującym nadzór nad grupą, miały dostęp do tego samego zakresu odpowiednich informacji, bez uszczerbku dla ich obowiązków i niezależnie od tego, czy mają one siedzibę w tym samym państwie członkowskim czy nie, organy nadzoru przekazują sobie nawzajem tego rodzaju informacje w celu umożliwienia i ułatwienia innym organom wykonywania zadań nadzorczych wynikających z niniejszej dyrektywy. W związku z tym zainteresowane organy nadzoru i organ sprawujący nadzór nad grupą niezwłocznie przekazują sobie wzajemnie wszystkie odpowiednie informacje, gdy tylko są one dostępne, lub wymieniają informacje na żądanie. Informacje, o których mowa w niniejszym akapicie, obejmują informacje dotyczące działań grupy i organów nadzoru oraz informacje przekazywane przez grupę, lecz nie ograniczają się do nich.

▼ M1

Organ nadzoru przedstawia zainteresowanym organom sprawującym nadzór oraz EUNUiPPE informacje dotyczące grupy, zgodnie z art. 19, art. 51 ust. 1 i art. 254 ust. 2, w szczególności w odniesieniu do struktury prawnej, struktury zarządzania i struktury organizacyjnej grupy.

▼ M5

Ia. Jeżeli dany organ nadzoru nie przekazał odpowiednich informacji bądź wniosek o współpracę, w szczególności dotyczący wymiany stosownych informacji, został odrzucony lub nie został rozpatrzony w terminie dwóch tygodni, organy nadzoru mogą skierować sprawę do EIOPA.

Jeżeli sprawa została skierowana do EIOPA, może on, bez uszczerbku dla art. 258 TFUE, podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi na mocy art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B

2. Organy odpowiedzialne za nadzór nad pojedynczymi zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji w grupie oraz organ sprawujący nadzór nad grupą zwołują niezwłocznie posiedzenie wszystkich organów nadzoru uczestniczących w nadzorze nad grupą przynajmniej w następujących okolicznościach:

- a) gdy dowiadują się o poważnym naruszeniu kapitałowego wymogu wypłacalności lub minimalnego wymogu kapitałowego przez pojedynczy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji;
- b) gdy dowiadują się o poważnym naruszeniu kapitałowego wymogu wypłacalności na poziomie grupy, obliczanego na podstawie skonsolidowanych danych, lub zagregowanego kapitałowego wymogu wypłacalności grupy, zgodnie z metodą kalkulacji stosowaną zgodnie z tytułem III rozdział II sekcja 1 podsekcja 4;
- c) gdy wystąpią lub wystąpiły inne wyjątkowe okoliczności.

▼ **M5**

3. W celu zapewnienia spójnej harmonizacji w odniesieniu do koordynacji i wymiany informacji pomiędzy organami nadzoru EIOPA, z zastrzeżeniem art. 301b, opracowuje projekty regulacyjnych standardów technicznych określających:

- a) informacje, jakie muszą być systematycznie gromadzone przez organ sprawujący nadzór nad grupą i przekazywane innym zainteresowanym organom nadzoru, oraz informacje, jakie muszą być przekazywane organowi sprawującemu nadzór nad grupą przez pozostałe zainteresowane organy nadzoru;
- b) informacje istotne lub ważne z punktu widzenia nadzoru na poziomie grupy w celu zwiększenia stopnia spójności sprawozdań dla organów nadzoru.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

4. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania w odniesieniu do koordynacji oraz wymiany informacji pomiędzy organami nadzoru EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących procedur i wzorów przedkładania informacji organowi sprawującemu nadzór nad grupą oraz procedurę dotyczącą współpracy i wymiany informacji między organami nadzoru zgodnie z niniejszym artykułem.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 września 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

Artykuł 250

Konsultacje pomiędzy organami nadzoru

1. Bez uszczerbku dla art. 248 przed podjęciem decyzji mającej znaczenie dla zadań nadzorczych innych organów nadzoru zainteresowane organy nadzoru konsultują się ze sobą w kolegium organów nadzoru w zakresie:

- a) zmian struktury udziałowców, struktury organizacyjnej lub struktury zarządzania zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w grupie, które to zmiany wymagają zatwierdzenia lub wydania zezwolenia przez organy nadzoru;
- b) decyzji w sprawie przedłużenia okresu naprawczego zgodnie z art. 138 ust. 3 i 4;
- c) znaczących sankcji lub środków wyjątkowych zastosowanych przez organy nadzoru, w tym ustanowienia narzutu kapitałowego na kapitałowy wymóg wypłacalności zgodnie z art. 37 oraz nałożenia jakichkolwiek ograniczeń dotyczących stosowania modelu wewnętrznego przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności zgodnie z tytułem I rozdział VI sekcja 4 podsekcja 3.

Do celów akapitu pierwszego lit. b) i c) zawsze przeprowadza się konsultacje z organem sprawującym nadzór nad grupą.

▼ M5

Ponadto jeżeli decyzja oparta jest na informacjach otrzymanych od innych organów nadzoru, zainteresowane organy nadzoru konsultują się ze sobą przed jej podjęciem.

2. Bez uszczerbku dla art. 248 organ nadzoru może podjąć decyzję o zaniechaniu konsultacji z innymi organami nadzoru w pilnych przypadkach lub jeżeli konsultacje mogłyby zagrozić skuteczności decyzji. W takich przypadkach organ nadzoru bezzwłocznie informuje pozostałe zainteresowane organy nadzoru.

▼ B*Artykuł 251***Wnioski przekazywane przez organ sprawujący nadzór nad grupą innym organom nadzoru**

Organ sprawujący nadzór nad grupą może zwrócić się do organów nadzoru państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma jednostka dominująca, które to organy same nie sprawują nadzoru nad grupą zgodnie z art. 247, o przekazanie jednostce dominującej wniosku o wszelkie informacje, które mogłyby być istotne z punktu widzenia wykonywania praw i obowiązków takiego organu dotyczących koordynacji, o którym mowa w art. 248, oraz o przekazanie mu tych informacji.

Jeżeli organ sprawujący nadzór nad grupą potrzebuje informacji, o których mowa w art. 254 ust. 2, a które zostały już przekazane innemu organowi nadzoru, organ sprawujący nadzór nad grupą kontaktuje się w miarę możliwości z tym innym organem w celu uniknięcia konieczności wielokrotnego przekazywania tych samych informacji różnym organom zaangażowanym w nadzór.

*Artykuł 252***Współpraca z organami odpowiedzialnymi za instytucje kredytowe i przedsiębiorstwa inwestycyjne**

Jeżeli zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji jest bezpośrednio lub pośrednio powiązany z instytucją kredytową w rozumieniu przepisów dyrektywy 2006/48/WE albo przedsiębiorstwem inwestycyjnym w rozumieniu przepisów dyrektywy 2004/39/WE, bądź z obiema takimi instytucjami, albo jeżeli ten sam zakład posiadający udziały kapitałowe ma jednocześnie udziały kapitałowe w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji i w instytucji kredytowej lub przedsiębiorstwie inwestycyjnym, zainteresowane organy nadzoru oraz organy odpowiedzialne za sprawowanie nadzoru nad tymi innymi podmiotami ściśle ze sobą współpracują.

Bez uszczerbku dla swoich obowiązków organy te przekazują sobie nawzajem wszystkie informacje mogące ułatwić realizację ich zadań, w szczególności zadań określonych w niniejszym tytule.

*Artykuł 253***Tajemnica zawodowa i poufność**

Państwa członkowskie zezwalają na wymianę informacji, o których mowa w art. 249–252, między swoimi organami nadzoru, a także między swoimi organami nadzoru a innymi organami.

Informacje otrzymywane w ramach nadzoru nad grupą, w szczególności wszelkie informacje wymieniane między organami nadzoru albo między organami nadzoru a innymi organami zgodnie z przepisami niniejszego tytułu, podlegają art. 295.

▼ B*Artykuł 254***Dostęp do informacji**

1. Państwa członkowskie zapewniają osobom fizycznym i prawnym objętym nadzorem nad grupą oraz ich zakładom powiązanym i zakładom posiadającym udziały kapitałowe możliwość wymiany wszelkich informacji, które mogą być istotne z punktu widzenia celów nadzoru nad grupą.

▼ M5

2. Państwa członkowskie zapewniają swoim organom odpowiedzialnym za sprawowanie nadzoru nad grupą możliwość dostępu do wszelkich informacji istotnych z punktu widzenia celu takiego nadzoru, niezależnie od charakteru zakładu, którego to dotyczy. Art. 35 ust. 1–5 stosuje się odpowiednio.

Organ sprawujący nadzór nad grupą może ograniczyć regularną sprawozdawczość do organów nadzoru na poziomie grupy przedkładaną z częstotliwością mniejszą niż raz w roku na poziomie grupy, jeżeli wszystkie zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji w grupie uzyskały stosowne ograniczenie zgodnie z art. 35 ust. 6, biorąc pod uwagę charakter, skalę oraz złożoność ryzyk właściwych dla działalności prowadzonej przez grupę.

Organ sprawujący nadzór nad grupą może zwolnić z obowiązku przekazywania szczegółowego wykazu aktywów na poziomie grupy, jeżeli wszystkie zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji w grupie uzyskały stosowne ograniczenie zgodnie z art. 35 ust. 7, biorąc pod uwagę charakter, skalę oraz złożoność ryzyk właściwych dla działalności prowadzonej przez grupę oraz cel stabilności finansowej.

▼ B

Zainteresowane organy nadzoru mogą zwracać się bezpośrednio do zakładów w grupie w celu uzyskania niezbędnych informacji jedynie wtedy, jeżeli o informacje takie wystąpiono do zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji objętego nadzorem nad grupą, a zakład ten nie dostarczył ich w rozsądnym terminie.

*Artykuł 255***Weryfikowanie informacji**

1. Państwa członkowskie zapewniają swoim organom nadzoru możliwość dokonywania na ich terytorium, bezpośrednio lub za pośrednictwem osób wyznaczonych w tym celu, weryfikacji na miejscu informacji, o których mowa w art. 254, przy czym weryfikacja taka może być przeprowadzana w lokalach:

- a) zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji objętych nadzorem nad grupą;
- b) zakładów powiązanych z takimi zakładami ubezpieczeń lub zakładami reasekuracji;
- c) jednostek dominujących takich zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji;
- d) zakładów powiązanych z jednostką dominującą takich zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji.

2. Jeżeli w szczególnych przypadkach organy nadzoru pragną zweryfikować informacje dotyczące zakładu należącego do grupy i mieszczącego się w innym państwie członkowskim, niezależnie od tego, czy jest on podmiotem regulowanym, czy nie, zwracają się do organów nadzoru tego państwa członkowskiego o spowodowanie przeprowadzenia weryfikacji.

▼ B

Organy otrzymujące taki wniosek w ramach swoich kompetencji podejmują w związku z nim działania polegające albo na bezpośrednim przeprowadzeniu weryfikacji, albo na umożliwieniu przeprowadzenia jej przez audytora lub eksperta, albo też na umożliwieniu organowi, który wystąpił z wnioskiem, przeprowadzenia weryfikacji we własnym zakresie. O podejmowanych działaniach informowany jest organ sprawujący nadzór nad grupą.

Organ nadzoru składający wniosek może, jeżeli wyraża taką wolę, uczestniczyć w weryfikacji, o ile nie przeprowadza jej we własnym zakresie.

▼ M5

Jeżeli wniosek o weryfikację przedłożony zgodnie z niniejszym ustępem innemu organowi nadzoru nie został rozpatrzony w terminie dwóch tygodni lub jeżeli organ nadzoru w praktyce nie jest zdolny do uczestnictwa w weryfikacji na mocy akapitu trzeciego, organ składający wniosek może skierować sprawę do EIOPA i może zwrócić się o pomoc tego organu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu.

Zgodnie z art. 21 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 EIOPA jest uprawniony do udziału w kontrolach na miejscu przeprowadzanych wspólnie przez co najmniej dwa organy nadzoru.

▼ B*Artykuł 256***Sprawozdanie na temat wypłacalności i kondycji finansowej grupy****▼ M1**

1. Państwa członkowskie wymagają od zakładu ubezpieczeń posiadającego udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakładu reasekuracji posiadającego udziały kapitałowe w innym zakładzie, od ubezpieczeniowych spółek holdingowych i finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej publikowania corocznie sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej na poziomie grupy. Art. 51, 53, 54 i 55 stosuje się odpowiednio.

2. Zakład ubezpieczeń posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie lub zakład reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innym zakładzie, ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej może, z zastrzeżeniem uzyskania zgody organu sprawującego nadzór nad grupą, przedstawiać jedno sprawozdanie na temat jej wypłacalności i kondycji finansowej obejmujące:

- a) informacje na poziomie grupy, których ujawnianie jest wymagane zgodnie z ust. 1;
- b) informacje dla każdej jednostki zależnej w grupie, której informacje muszą być indywidualnie identyfikowalne i ujawnione zgodnie z art. 51, 53, 54 i 55.

Przed wydaniem zgody na podstawie akapitu pierwszego organ sprawujący nadzór nad grupą konsultuje się z członkami kolegium organów nadzoru i należycie uwzględnia wszelkie ich opinie i zastrzeżenia.

▼ B

3. Jeżeli w sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 2, nie zawarto informacji, których przekazywania wymaga od podobnych zakładów organ nadzoru, który wydał zezwolenie jednostce zależnej w grupie, i jeżeli brak ten jest istotny, zainteresowany organ nadzoru jest uprawniony do zażądania od danej jednostki zależnej ujawnienia niezbędnych dodatkowych informacji.

▼ M5

4. Komisja przyjmuje, zgodnie z art. 301a, akty delegowane dokładnie określające informacje, które muszą być ujawniane, i terminy corocznego ujawniania informacji w odniesieniu do jednolitego sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z ust. 2 oraz sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej na poziomie grupy zgodnie z ust. 1.

5. W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania w odniesieniu do jednolitego sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej oraz sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej na poziomie grupy EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych dotyczących procedur, formularzy i sposobów ujawniania jednolitego sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej oraz sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej na poziomie grupy zgodnie z niniejszym artykułem.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 czerwca 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

Artykuł 256a

Struktura grupy

Państwa członkowskie wymagają od zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, ubezpieczeniowych spółek holdingowych oraz finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej publicznego ujawniania co roku — na poziomie grupy — struktury prawnej oraz zarządczej i organizacyjnej, w tym opisu wszystkich jednostek zależnych, znaczących podmiotów powiązanych zakładów i istotnych oddziałów należących do grupy.

▼ M1

Artykuł 257

Organ administrujący, zarządzający lub nadzorczy ubezpieczeniowych spółek holdingowych i finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej

Państwa członkowskie wymagają, aby wszystkie osoby, które faktycznie zarządzają ubezpieczeniową spółką holdingową lub finansową spółką holdingową o działalności mieszanej, spełniały wymogi dotyczące kompetencji i reputacji związane z wykonywaniem swoich obowiązków.

Art. 42 stosuje się odpowiednio.

▼ B

Artykuł 258

Środki egzekucji**▼ M1**

1. W przypadku gdy zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji należące do grupy nie spełniają wymogów przewidzianych w art. 218–246, lub w przypadku gdy wymogi te są spełnione, ale wypłacalność może mimo to być zagrożona, lub w przypadku gdy transakcje wewnątrz grupy lub koncentracja ryzyka stanowią zagrożenie dla sytuacji finansowej zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, następujące organy podejmują jak najszybciej niezbędne środki w celu naprawy sytuacji:

- a) w odniesieniu do ubezpieczeniowych spółek holdingowych i finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej – organ sprawujący nadzór nad grupą;

▼ **M1**

- b) w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji – organy nadzoru.

Jeżeli w przypadku, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a), organ sprawujący nadzór nad grupą nie jest jednym z organów nadzoru państwa członkowskiego, w którym ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej ma siedzibę, organ sprawujący nadzór nad grupą informuje te organy nadzoru o swoich ustaleniach w celu umożliwienia im podjęcia niezbędnych środków.

Jeżeli w przypadku, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. b), organ sprawujący nadzór nad grupą nie jest jednym z organów nadzoru państwa członkowskiego, w którym zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji ma siedzibę, organ sprawujący nadzór nad grupą informuje te organy nadzoru o swoich ustaleniach w celu umożliwienia im podjęcia niezbędnych środków.

Bez uszczerbku dla ust. 2, państwa członkowskie określają środki, jakie ich organy nadzoru mogą podejmować w odniesieniu do ubezpieczeniowych spółek holdingowych i finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej.

Zainteresowane organy nadzoru, w tym organ sprawujący nadzór nad grupą, w stosownych przypadkach koordynują podejmowane przez siebie środki.

2. Bez uszczerbku dla przepisów prawa karnego państwa członkowskie nakładają kary lub podejmują środki w odniesieniu do ubezpieczeniowych spółek holdingowych i finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej naruszających przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne przyjęte w celu transpozycji niniejszego tytułu, lub w odniesieniu do osób faktycznie zarządzających tymi przedsiębiorstwami. Organy nadzoru ściśle współpracują ze sobą w celu zapewnienia skuteczności takich kar lub środków, w szczególności w przypadku gdy zarząd lub główna jednostka organizacyjna ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej nie znajduje się w tym samym państwie członkowski co jej siedziba.

▼ **M5**

3. Komisja może przyjmować zgodnie z art. 301a akty delegowane dotyczące koordynacji środków egzekucji, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.

*Artykuł 259***Sprawozdawczość EIOPA**

1. EIOPA corocznie przedstawia Parlamentowi Europejskiemu sprawozdania zgodnie z art. 50 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

2. EIOPA przedstawia m.in. sprawozdanie na temat wszelkich istotnych i ważnych doświadczeń wyniesionych z działań nadzorczych i współpracy między organami nadzoru w ramach tytułu III, a zwłaszcza na temat:

- a) procedury wyznaczania organu sprawującego nadzór nad grupą, liczby organów sprawujących nadzór nad grupą i ich rozkładu geograficznego;

▼ **M5**

b) pracy kolegiów organów nadzoru, a zwłaszcza udziału i zaangażowania organów nadzoru niebędących organem sprawującym nadzór nad grupą.

3. Do celów ust. 1 niniejszego artykułu EIOPA może również, w stosownych przypadkach, przedstawić główne wnioski płynące z przeglądów, o których mowa w art. 248 ust. 6.

▼ **B**

ROZDZIAŁ IV

Państwa trzecie▼ **M5***Artykuł 260***Jednostki dominujące spoza Unii: weryfikacja równoważności**

1. W przypadku, o którym mowa w art. 213 ust. 2 lit. c), zainteresowane organy nadzoru sprawdzają, czy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, którego jednostka dominująca ma siedzibę poza Unią, podlega prowadzonemu przez organ nadzoru państwa trzeciego nadzorowi równoważnemu z nadzorem przewidzianym w niniejszym tytule w odniesieniu do nadzoru na poziomie grupy nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji, o których mowa w art. 213 ust. 2 lit. a) i b).

W przypadku nieprzyjęcia aktu delegowanego zgodnie z ust. 2, 3 lub 5 niniejszego artykułu sprawdzenia dokonuje organ nadzoru, który byłby organem sprawującym nadzór nad grupą w myśl kryteriów określonych w art. 247 ust. 2 („pełniący obowiązki organu sprawującego nadzór nad grupą”), na wniosek jednostki dominującej lub dowolnego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, który uzyskał zezwolenie w Unii, albo z własnej inicjatywy. EIOPA wspiera organ pełniący obowiązki organu sprawującego nadzór nad grupą zgodnie z art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

Czyniąc to, pełniący obowiązki organu sprawującego nadzór nad grupą przed podjęciem decyzji w sprawie równoważności konsultuje się, przy wsparciu EIOPA, z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru. Decyzja ta jest podejmowana zgodnie z kryteriami przyjętymi na mocy ust. 2. Pełniący obowiązki organu sprawującego nadzór nad grupą nie podejmuje w odniesieniu do państwa trzeciego żadnej decyzji, która byłaby sprzeczna z decyzją podjętą w odniesieniu do tego państwa trzeciego w przeszłości, chyba że jest to konieczne w celu uwzględnienia istotnych zmian wprowadzonych do systemu nadzoru określonego w tytule I oraz systemu nadzoru danego państwa trzeciego.

W przypadku gdy organy nadzoru nie zgadzają się z decyzją podjętą na podstawie akapitu trzeciego, mogą skierować sprawę do EIOPA i zwrócić się o pomoc tego organu zgodnie z art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010 w ciągu trzech miesięcy od powiadomienia o decyzji przez pełniącego obowiązki organu sprawującego nadzór nad grupą. W takim przypadku EIOPA może podjąć działania zgodnie z uprawnieniami przyznanymi mu na mocy tego artykułu.

2. Komisja może przyjmować zgodnie z art. 301a akty delegowane określające kryteria oceny, czy system nadzoru ostrożnościowego nad grupami w danym państwie trzecim jest równoważny z systemem określonym w niniejszym tytule.

▼ M5

3. W przypadku spełnienia przez państwo trzecie kryteriów przyjętych zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu Komisja może, zgodnie z art. 301a, i przy wsparciu EIOPA, zgodnie z art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, przyjąć akty delegowane stwierdzające równoważność systemu nadzoru ostrożnościowego stosowanego w danym państwie trzecim z systemem określonym w niniejszym tytule.

Takie akty delegowane Komisji są poddawane regularnym przeglądom w celu uwzględnienia wszelkich zmian wprowadzanych do systemu nadzoru ostrożnościowego nad grupami określonego w niniejszym tytule oraz systemu nadzoru ostrożnościowego nad grupami w danym państwie trzecim oraz wszelkich innych zmian regulacji, które mogą mieć wpływ na decyzję dotyczącą równoważności.

Za pośrednictwem swojej strony internetowej EIOPA publikuje wykaz wszystkich państw trzecich, o których mowa w akapicie pierwszym, i uaktualnia go na bieżąco.

4. W przypadku braku aktów delegowanych podejmowanej przez Komisję zgodnie z ust. 3 lub 5 zastosowanie ma art. 262.

5. Na zasadzie odstępstwa od ust. 3 i nawet w przypadku niespełnienia kryteriów określonych w ust. 2 Komisja może, na określony okres czasu i zgodnie z art. 301a, a także przy wsparciu EIOPA, zgodnie z art. 33 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010, przyjąć akty delegowane stwierdzające czasową równoważność systemu nadzoru ostrożnościowego stosowanego w danym państwie trzecim do zakładów, których jednostka dominująca na dzień 1 stycznia 2014 r. ma siedzibę poza Unią Europejską, z systemem nadzoru czasowo równoważnym z tym ustanowionym w tytule I niniejszej dyrektywy, jeżeli to państwo trzecie spełniło przynajmniej poniższe kryteria:

- a) zobowiązało się wobec Unii do przyjęcia i stosowania systemu nadzoru ostrożnościowego, który mógłby zostać uznany za równoważny zgodnie z ust. 3, przed upływem tego określonego terminu, oraz do wzięcia udziału w procesie oceny równoważności;
- b) w celu wywiązania się z zobowiązania określonego w lit. a) ustanowiło program prac;
- c) przeznaczyło wystarczające zasoby na wywiązanie się z zobowiązania określonego w lit. a);
- d) posiada system nadzoru ostrożnościowego oparty na ocenie ryzyka oraz określa jakościowe i ilościowe wymogi dotyczące wypłacalności oraz wymogi dotyczące sprawozdawczości dla organów nadzoru i przejrzystości oraz nadzoru ostrożnościowego nad grupami;
- e) zobowiązało się do przestrzegania pisemnych ustaleń dotyczących współpracy i wymiany poufnych informacji nadzorczych z EIOPA i organami nadzoru zgodnie z definicją w art. 13 pkt 10;
- f) dysponuje niezależnym systemem nadzoru;
- g) ustanowiło — w odniesieniu do wszystkich osób działających w imieniu organów nadzoru — obowiązki dotyczące zachowania tajemnicy zawodowej, w szczególności dotyczące wymiany informacji z EIOPA i organami nadzoru zgodnie z ich definicją w art. 13 pkt 10.

▼ M5

Przy podejmowaniu wszelkich aktów delegowanych na temat czasowej równoważności uwzględnia się sprawozdania Komisji zgodnie z art. 177 ust. 2. Te akty delegowane są poddawane regularnym przeglądom na podstawie sprawozdań z postępów przygotowywanych przez dane państwo trzecie, które są co roku przedstawiane Komisji, a następnie przez nią oceniane. EIOPA wspiera Komisję w ocenie tych sprawozdań z postępów.

Za pośrednictwem swojej strony internetowej EIOPA publikuje wykaz wszystkich państw trzecich, o których mowa w akapicie pierwszym, i uaktualnia go na bieżąco.

Komisja może przyjmować zgodnie z art. 301a akty delegowane dokładniej określające warunki, o których mowa w akapicie pierwszym. Akty delegowane mogą również uprawniać organy nadzoru do nakładania dodatkowych wymogów w zakresie sprawozdań dla organów nadzoru w okresie czasowej równoważności.

6. Ograniczony okres czasu, o którym mowa w ust. 5, upływa z dniem 31 grudnia 2020 r. lub z dniem, w którym zgodnie z ust. 3 system nadzoru ostrożnościowego stosowany w danym państwie trzecim zostanie uznany za równoważny z systemem określonym w niniejszym tytule, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

Okres ten może zostać przedłużony maksymalnie o kolejny rok w przypadku, gdy jest to konieczne do przeprowadzenia przez EIOPA i Komisję oceny równoważności do celów ust. 3.

7. W przypadku przyjęcia aktu delegowanego stwierdzającego, że nadzór ostrożnościowy w danym państwie trzecim jest czasowo równoważny zgodnie z ust. 5, państwa członkowskie stosują art. 261, chyba że w danym państwie członkowskim ma siedzibę zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, którego suma bilansowa przekracza sumę bilansową jednostki dominującej z siedzibą poza Unią. W takim przypadku funkcje organu sprawującego nadzór nad grupą pełni organ pełniący obowiązki organu sprawującego nadzór nad grupą.

▼ B*Artykuł 261***Jednostka dominująca poza Wspólnotą: równoważność**

1. W przypadku nadzoru równoważnego, o którym mowa w art. 260, państwa członkowskie polegają na równoważnym nadzorze nad grupą sprawowanym przez organy nadzoru państwa trzeciego, zgodnie z ust. 2.

2. Artykuł 247–258 stosuje się odpowiednio do współpracy z organami nadzoru państwa trzeciego.

▼ M1*Artykuł 262***Jednostki dominujące zarejestrowane w państwie trzecim: brak równoważności****▼ M5**

1. W przypadku braku równoważnego nadzoru, o którym mowa w art. 260, lub gdy państwo członkowskie nie stosuje art. 261 w sytuacji czasowej równoważności zgodnie z art. 260 ust. 7, to państwo członkowskie stosuje w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji jedno z poniższych:

- a) odpowiednio art. 218–235 i art. 244–258;
- b) jedną z metod określonych w ust. 2.

▼ M1

Na poziomie ubezpieczeniowej spółki holdingowej, finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej, zakładu ubezpieczeń państwa trzeciego lub zakładu reasekuracji państwa trzeciego stosuje się ogólne zasady i metody określone w art. 218–258.

Wyłącznie do celów obliczania wypłacalności grupy jednostkę dominującą traktuje się tak, jakby była zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji podlegającym warunkom określonym w tytule 1 rozdział VI sekcja 3 podsekcje 1, 2 i 3 w odniesieniu do środków własnych dopuszczalnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz:

- a) kapitałowemu wymogowi wypłacalności określoneemu zgodnie z zasadami zawartymi w art. 226, w przypadku gdy jednostka dominująca jest ubezpieczeniową spółką holdingową lub finansową spółką holdingową o działalności mieszanej;
- b) kapitałowemu wymogowi wypłacalności określoneemu zgodnie z zasadami zawartymi w art. 227, w przypadku gdy jednostka dominująca jest zakładem ubezpieczeń państwa trzeciego lub zakładem reasekuracji państwa trzeciego.

2. Państwa członkowskie zezwalają swoim organom nadzoru na stosowanie innych metod zapewniających odpowiedni nadzór nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji należącymi do grupy. Metody te są uzgodnione z organem sprawującym nadzór nad grupą po konsultacji z pozostałymi zainteresowanymi organami nadzoru.

Organy nadzoru mogą w szczególności wymagać utworzenia ubezpieczeniowej spółki holdingowej z siedzibą w Unii lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej z siedzibą w Unii oraz stosować przepisy niniejszego tytułu do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji należących do grupy, na której czele stoi ta ubezpieczeniowa spółka holdingowa lub finansowa spółka holdingowa o działalności mieszanej.

Wybiera się metody umożliwiające realizację celów nadzoru nad grupą określonych w niniejszym tytule i zgłasza się je innym zainteresowanym organom nadzoru oraz Komisji.

▼ B*Artykuł 263***Jednostka dominująca poza Wspólnotą: poziomy****▼ M1**

W przypadku gdy jednostka dominująca, o której mowa w art. 260, sama jest jednostką zależną ubezpieczeniowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej z siedzibą w państwie trzecim, lub zakładu ubezpieczeń państwa trzeciego lub zakładu reasekuracji państwa trzeciego, państwa członkowskie dokonują weryfikacji przewidzianej w art. 260 jedynie na poziomie najwyższej jednostki dominującej będącej ubezpieczeniową spółką holdingową państwa trzeciego, finansową spółką holdingową o działalności mieszanej państwa trzeciego, zakładem ubezpieczeń państwa trzeciego lub zakładem reasekuracji państwa trzeciego.

▼ M1

W przypadku braku równoważnego nadzoru, o którym mowa w art. 260, państwa członkowskie mogą jednak przeprowadzić nową weryfikację na niższym poziomie, w przypadku gdy zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji mają jednostkę dominującą, na poziomie ubezpieczeniowej spółki holdingowej państwa trzeciego, finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej państwa trzeciego, zakładu ubezpieczeń państwa trzeciego, lub zakładu reasekuracji państwa trzeciego.

▼ B

W takim przypadku organ nadzoru, o którym mowa w art. 260 ust. 1 akapit drugi, wyjaśnia swoją decyzję grupie.

Artykuł 262 stosuje się odpowiednio.

*Artykuł 264***Współpraca z organami nadzoru państw trzecich**

1. Komisja może przedkładać Radzie wnioski dotyczące negocjacji umów z jednym lub większą liczbą państw trzecich w sprawie środków sprawowania nadzoru na grupą w odniesieniu do:

- a) zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, w których udziały kapitałowe posiadają zakłady określone w art. 213, mające siedzibę w państwie trzecim; oraz
- b) zakładów ubezpieczeń państwa trzeciego lub zakładów reasekuracji państwa trzeciego, w których udziały kapitałowe posiadają zakłady określone w art. 213, mające siedzibę we Wspólnocie.

2. Celem umów, o których mowa w ust. 1, jest w szczególności zapewnienie:

- a) możliwości uzyskania przez organy nadzoru państw członkowskich informacji niezbędnych do sprawowania nadzoru na poziomie grupy nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji z siedzibą we Wspólnocie, posiadającymi jednostki zależne poza Wspólnotą lub udziały kapitałowe w zakładach spoza Wspólnoty; oraz
- b) możliwości uzyskania przez organy nadzoru państw trzecich informacji niezbędnych do sprawowania nadzoru na poziomie grupy nad zakładami ubezpieczeń i zakładami reasekuracji państw trzecich z siedzibą w tych państwach, posiadającymi jednostki zależne w jednym lub większej liczbie państw członkowskich lub udziały kapitałowe w zakładach z jednego lub większej liczby państw członkowskich.

3. Bez uszczerbku dla art. 300 ust. 1 i 2 Traktatu Komisja, wspierana przez Europejski Komitet ds. Ubezpieczeń i Emerytur Pracowniczych, bada wynik negocjacji, o których mowa w ust. 1.

▼ B*ROZDZIAŁ V**Ubezpieczeniowe spółki holdingowe o działalności mieszanej**Artykuł 265***Transakcje wewnątrz grupy**

1. Państwa członkowskie zapewniają, by w przypadku gdy jednostka dominująca jednego lub większej liczby zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji jest ubezpieczeniową spółką holdingową o działalności mieszanej, organy nadzoru odpowiedzialne za nadzór nad tymi zakładami ubezpieczeń lub reasekuracji sprawowały ogólny nadzór nad transakcjami pomiędzy tymi zakładami ubezpieczeń lub zakładami reasekuracji a ubezpieczeniową spółką holdingową o działalności mieszanej i jej zakładami powiązanymi.

2. Artykuł 245, 249–255 i 258 stosuje się odpowiednio.

*Artykuł 266***Współpraca z państwami trzecimi**

W odniesieniu do współpracy z państwami trzecimi art. 264 stosuje się odpowiednio.

TYTUŁ IV

REORGANIZACJA I LIKWIDACJA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ*ROZDZIAŁ I**Zakres i definicje**Artykuł 267***Zakres niniejszego tytułu**

Niniejszy tytuł stosuje się do środków odnoszących się do reorganizacji i postępowań likwidacyjnych, które dotyczą:

- a) zakładów ubezpieczeń;
- b) znajdujących się na terytorium Wspólnoty oddziałów zakładów ubezpieczeń państw trzecich.

*Artykuł 268***Definicje**

1. Na użytek niniejszego tytułu stosuje się następujące definicje:
  - a) „właściwy organ” oznacza organ administracyjny lub sądowy państw członkowskich, który jest właściwy w przypadku środków odnoszących się do reorganizacji lub postępowania likwidacyjnego;
  - b) „oddział” oznacza każdą stałą obecność zakładu ubezpieczeń na terytorium państwa członkowskiego, innego niż państwo członkowskie siedziby, w celu prowadzenia działalności ubezpieczeniowej;

▼ B

- c) „środki odnoszące się do reorganizacji” oznaczają środki pociągające za sobą interwencje właściwych organów, których celem jest zachowanie lub przywrócenie sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń, a które oddziałują na istniejące wcześniej prawa stron innych niż sam zakład ubezpieczeń, w tym, ale nie tylko, środki powodujące możliwość zawieszenia płatności, zawieszenia środków egzekucji lub obniżenie roszczeń;
- d) „postępowanie likwidacyjne” oznacza wspólne postępowanie powodujące upłynnienie aktywów zakładu ubezpieczeń i podział uzyskanych z nich dochodów, odpowiednio pomiędzy wierzycieli, udziałowców lub członków, które zawsze wiąże się z interwencją właściwych organów, w tym sytuacje, gdy postępowanie wspólne kończy się postępowaniem układowym lub innym analogicznym środkiem, bez względu na to, czy jego podstawą jest niewypłacalność, i niezależnie od tego, czy jest ono dobrowolne, czy przymusowe;
- e) „zarządca” oznacza każdą osobę lub organ wyznaczony przez właściwe organy w celu zarządzania środkami odnoszonymi do reorganizacji;
- f) „likwidator” oznacza każdą osobę lub organ wyznaczony przez właściwe organy lub zarząd zakładu ubezpieczeń w celu kierowania postępowaniem likwidacyjnym;
- g) „roszczenia ubezpieczeniowe” oznaczają każdą kwotę, którą zakład ubezpieczeń winien jest osobom ubezpieczonym, ubezpieczającym, beneficjentom lub każdej poszkodowanej stronie, posiadającej prawo wniesienia skargi wobec zakładu ubezpieczeń, wynikającą z umowy ubezpieczenia lub z każdej operacji przewidzianej w art. 2 ust. 3 lit. b) i c) w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich, w tym kwoty zarezerwowane dla tych osób, w przypadku gdy nie są jeszcze znane wszystkie elementy zobowiązania.

Składki ubezpieczeniowe należne od zakładu ubezpieczeń w rezultacie niezawarcia umowy lub unieważnienia umów i operacji ubezpieczeniowych, o których mowa w akapicie pierwszym lit. g), zgodnie z prawem mającym zastosowanie do takich umów lub operacji przed rozpoczęciem postępowania likwidacyjnego, uznaje się również za roszczenia ubezpieczeniowe.

2. W celu zastosowania niniejszego tytułu do środków odnoszących się do reorganizacji i postępowania likwidacyjnego dotyczących mieszczącego się w państwie członkowskim oddziału zakładu ubezpieczeń państwa trzeciego stosuje się następujące definicje:

- a) „państwo członkowskie siedziby” oznacza państwo członkowskie, w którym oddziałowi udzielono zezwolenia zgodnie z art. 145–149;
- b) „organy nadzoru” oznaczają organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby;
- c) „właściwe organy” oznaczają właściwe organy państwa członkowskiego siedziby.

ROZDZIAŁ II

Środki odnoszące się do reorganizacji*Artykuł 269***Przyjęcie środków odnoszących się do reorganizacji — Prawo właściwe**

1. Jedynie właściwe organy państwa członkowskiego siedziby mają prawo decydować w sprawie środków odnoszących się do reorganizacji w odniesieniu do zakładu ubezpieczeń, w tym także jego oddziałów.
2. Środki odnoszące się do reorganizacji nie wykluczają wszczęcia postępowania likwidacyjnego przez państwo członkowskie siedziby.
3. Środki odnoszące się do reorganizacji podlegają przepisom ustawowym wykonawczym i administracyjnym stosowanym w państwie członkowskim siedziby, o ile nie przewidziano inaczej w art. 285–292.
4. Środki odnoszące się do reorganizacji podjęte zgodnie z prawem państwa członkowskiego siedziby skutkują w pełni na obszarze całej Wspólnoty, bez dalszych formalności, w tym w stosunku do stron trzecich w innych państwach członkowskich, nawet jeżeli prawo tych państw członkowskich nie przewiduje tego rodzaju środków odnoszących się do reorganizacji lub ich wdrożenie uzależnia od warunków, które nie są spełnione.
5. Środki odnoszące się do reorganizacji skutkują na obszarze całej Wspólnoty od momentu, w którym zaczynają skutkować w państwie członkowskim siedziby.

*Artykuł 270***Informacje dla organów nadzoru**

Właściwe organy państwa członkowskiego siedziby informują w trybie pilnym organy nadzoru tego państwa członkowskiego o każdej swojej decyzji w sprawie środka odnoszącego się do reorganizacji, o ile to możliwe przed jego przyjęciem, w przeciwnym razie bezpośrednio po jego przyjęciu.

Organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby informują w trybie pilnym organy nadzoru pozostałych państw członkowskich o swojej decyzji dotyczącej przyjęcia środków odnoszących się do reorganizacji, w tym o możliwych praktycznych skutkach tego rodzaju środków.

*Artykuł 271***Jawność decyzji w sprawie środków odnoszących się do reorganizacji**

1. Jeżeli w państwie członkowskim siedziby możliwe jest odwołanie się od środków odnoszących się do reorganizacji, właściwe organy państwa członkowskiego siedziby, zarządca lub jakakolwiek osoba do tego upoważniona zapewniają jawność decyzji w sprawie środków odnoszących się do reorganizacji, zgodnie z procedurami odnoszącymi się do publikacji obowiązującymi w państwie członkowskim siedziby, publikując ponadto tak szybko, jak to możliwe, w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* wyciąg z dokumentu, w którym ustanowione zostały środki odnoszące się do reorganizacji.

Organy nadzoru innych państw członkowskich, które poinformowane zostały o decyzji dotyczącej środka odnoszącego się do reorganizacji stosownie do art. 270, mogą opublikować tego rodzaju decyzję na swoim terytorium w sposób, który uznają za właściwy.

▼ B

2. W publikacji przewidzianej w ust. 1 wymienia się właściwy organ państwa członkowskiego siedziby, prawo właściwe zgodnie z art. 269 ust. 3 i ewentualnie mianowanego zarządcę. Językiem publikacji jest język urzędowy lub jeden z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym publikowana jest informacja.

3. Środki odnoszące się do reorganizacji stosowane są bez względu na przepisy dotyczące publikacji określone w ust. 1 i 2 i są w pełni skuteczne w stosunku do wierzycieli, chyba że właściwe organy państwa członkowskiego siedziby lub prawo tego państwa członkowskiego stanowią inaczej.

4. Jeżeli środki odnoszące się do reorganizacji dotyczą wyłącznie praw udziałowców, członków lub pracowników zakładu ubezpieczeń występujących we własnym imieniu, ust. 1, 2 i 3 nie stosuje się, chyba że prawo regulujące środki odnoszące się do reorganizacji stanowi inaczej.

Właściwe organy określają sposób, w jaki strony, o których mowa w akapicie pierwszym, informowane są zgodnie z właściwym prawem.

*Artykuł 272***Informacje dla znanych wierzycieli – prawo do zgłaszania roszczeń**

1. Jeżeli prawo państwa członkowskiego siedziby wymaga zgłoszenia roszczenia w celu jego rozpoznania lub stanowi o obowiązkowym zawiadomieniu o środkach odnoszących się do reorganizacji wierzycieli mających miejsce zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedzibę w tym państwie, właściwe organy państwa członkowskiego siedziby lub zarządca informują również znanych wierzycieli mających miejsce zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedzibę w innym państwie członkowskim, zgodnie z art. 281 i art. 283 ust. 1.

2. Jeżeli prawo państwa członkowskiego siedziby przewiduje prawo wierzycieli mających miejsce zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedzibę w tym państwie członkowskim do zgłaszania roszczeń lub przedstawienia uwag dotyczących tych roszczeń, wierzyciele, którzy mają miejsce zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedzibę w innym państwie członkowskim, mają takie samo prawo, zgodnie z art. 282 i art. 283 ust. 2.

*ROZDZIAŁ III****Postępowanie likwidacyjne****Artykuł 273***Otwarcie postępowania likwidacyjnego — informacje dla organów nadzoru**

1. Jedynie właściwe organy państwa członkowskiego siedziby mają prawo podjąć decyzję o wszczęciu postępowania likwidacyjnego odnośnie do zakładu ubezpieczeń, w tym jego oddziałów w innych państwach członkowskich. Decyzja taka może zostać podjęta w przypadku braku lub w rezultacie zastosowania środków odnoszących się do reorganizacji.

▼ B

2. Decyzja dotycząca wszczęcia postępowania likwidacyjnego zakładu ubezpieczeń, w tym jego oddziałów w innych państwach członkowskich, przyjęta zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskiego siedziby, uznawana jest bez dalszych formalności w całej Wspólnocie i skutkuje w momencie jej wejścia w życie w państwie członkowskim, w którym otwarto postępowanie.

3. Właściwe organy państwa członkowskiego siedziby informują w trybie pilnym organy nadzoru tego państwa członkowskiego o decyzji otwierającej postępowanie likwidacyjne, o ile to możliwe przed jego rozpoczęciem lub niezwłocznie po wszczęciu postępowania.

Organy nadzoru państwa członkowskiego siedziby informują w trybie pilnym organy nadzoru wszystkich innych państw członkowskich o decyzji otwierającej postępowanie likwidacyjne, w tym o możliwych praktycznych skutkach tego rodzaju postępowania.

*Artykuł 274***Prawo właściwe**

1. Decyzja o otwarciu postępowania likwidacyjnego w odniesieniu do zakładu ubezpieczeń, postępowanie likwidacyjne oraz ich skutki regulowane są przez prawo obowiązujące w państwie członkowskim siedziby, o ile inaczej nie przewidziano w art. 285–292.

2. Prawo państwa członkowskiego siedziby określa co najmniej:

- a) aktywa stanowiące część majątku i postępowanie z aktywami nabytymi przez zakład ubezpieczeń lub przekazanymi zakładowi ubezpieczeń po wszczęciu postępowania likwidacyjnego;
- b) odpowiednie uprawnienia zakładu ubezpieczeń i likwidatora;
- c) warunki dokonywania potrąceń z tytułu roszczeń;
- d) skutki postępowania likwidacyjnego w przypadku aktualnych umów, w których stroną jest zakład ubezpieczeń;
- e) skutki postępowania likwidacyjnego w przypadku postępowań wszczętych przez indywidualnych wierzycieli, z wyjątkiem spraw w toku, o których mowa w art. 292;
- f) roszczenia wnoszone w stosunku do majątku zakładu ubezpieczeń i sposób postępowania z roszczeniami powstałymi po wszczęciu postępowania likwidacyjnego;
- g) zasady zgłaszania, weryfikacji i dopuszczalności roszczeń;
- h) zasady podziału dochodów uzyskanych z upłynionych aktywów, kolejność roszczeń oraz prawa wierzycieli częściowo zaspokojonych po wszczęciu postępowania likwidacyjnego na podstawie praw rzeczowych lub wskutek dokonanych potrąceń;
- i) warunki i skutki zamknięcia postępowania likwidacyjnego w szczególności z powodu postępowania układowego;

▼B

- j) prawa wierzycieli po zamknięciu postępowania likwidacyjnego;
- k) stronę ponoszącą koszty i wydatki zaistniałe w toku postępowania likwidacyjnego; oraz
- l) zasady dotyczące nieważności, możliwości unieważnienia lub niewykonalności czynności prawnych z pokrzywdzeniem wszystkich wierzycieli.

*Artykuł 275***Postępowanie w sprawie roszczeń ubezpieczeniowych**

1. Państwa członkowskie zapewniają pierwszeństwo roszczeń ubezpieczeniowych przed innymi roszczeniami wobec zakładu ubezpieczeń w jeden lub obydwa z następujących sposobów:

- a) w odniesieniu do aktywów stanowiących rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, roszczenia ubezpieczeniowe mają absolutne pierwszeństwo w stosunku do wszelkich innych roszczeń wobec zakładu ubezpieczeń; lub
- b) w odniesieniu do wszystkich aktywów zakładu ubezpieczeń roszczenia ubezpieczeniowe mają pierwszeństwo w stosunku do wszystkich innych roszczeń wobec zakładu ubezpieczeń jedynie z możliwością wyjątku w odniesieniu do:
  - (i) roszczeń pracowników wynikających z umowy lub stosunku zatrudnienia;
  - (ii) roszczeń podatkowych instytucji publicznych;
  - (iii) roszczeń systemów zabezpieczenia społecznego;
  - (iv) roszczeń do aktywów podlegających prawom rzeczowym.

2. Bez uszczerbku dla ust. 1 państwa członkowskie mogą postanowić, że wszystkie wydatki lub część wydatków wynikających z postępowania likwidacyjnego zgodnie z przepisami ich prawa krajowego ma pierwszeństwo przed roszczeniami ubezpieczeniowymi.

3. Państwa członkowskie, które wybrały możliwość przewidzianą w ust. 1 lit. a), zobowiązują zakłady ubezpieczeń do ustanowienia i prowadzenia na bieżąco specjalnego rejestru, zgodnie z art. 276.

*Artykuł 276***Specjalny rejestr**

1. Każdy zakład ubezpieczeń prowadzi w swojej siedzibie specjalny rejestr aktywów, wykorzystywanych jako odpowiadające rezerwom techniczno-ubezpieczeniowym, wyliczonym i lokowanym zgodnie z prawem państwa członkowskiego siedziby.

2. W przypadku gdy zakład ubezpieczeń prowadzi zarówno działalność w zakresie ubezpieczeń na życie, jak i działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie, prowadzi on w swojej siedzibie osobne rejestry dla obu rodzajów działalności.

▼ B

Jednakże w przypadku gdy państwo członkowskie zezwala zakładom ubezpieczeń na prowadzenie ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń od rodzajów ryzyka wymienionych w grupach 1 i 2 w pkt A załącznika I, takie państwo członkowskie może postanowić, że te zakłady ubezpieczeń muszą prowadzić jeden rejestr dla całej działalności.

3. Łączna wartość wprowadzonych aktywów, wycenionych zgodnie z prawem obowiązującym w państwie członkowskim siedziby, nie jest nigdy mniejsza niż wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

4. W przypadku gdy wprowadzone do rejestru aktywa podlegają prawom rzeczowym na korzyść wierzyciela lub strony trzeciej, z takim skutkiem, że część wartości rzeczy nie jest dostępna w celu pokrycia zobowiązań, fakt ten jest odnotowywany w rejestrze, a niedostępna kwota nie jest włączana do wartości łącznej, o której mowa w ust. 3.

5. Sposób postępowania z aktywami w przypadku likwidacji zakładu ubezpieczeń przy zastosowaniu metody przewidzianej w art. 275 ust. 1 lit. a) określają przepisy państwa członkowskiego siedziby, z wyjątkiem sytuacji, kiedy do tych aktywów stosuje się art. 286, 287 lub 288 w przypadku gdy:

- a) aktywa wykorzystywane do pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych podlegają prawom rzeczowym wierzyciela lub strony trzeciej, bez spełnienia warunków określonych w ust. 4;
- b) aktywa te podlegają zastrzeżeniu prawa własności na rzecz wierzyciela lub strony trzeciej; lub
- c) wierzyciel posiada prawo do potrącenia z roszczenia zakładu ubezpieczeń swojego roszczenia.

6. Od momentu wszczęcia postępowania likwidacyjnego struktura aktywów wprowadzonych do rejestru zgodnie z ust. 1–5 nie jest zmieniana, a w rejestrze nie dokonuje się żadnych innych zmian oprócz poprawienia błędów maszynowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy właściwy organ wydał zezwolenie.

Likwidatorzy dodają jednak do tych aktywów przynieszone przez nie przychody finansowe oraz wartość samych składek uzyskanych w odniesieniu do danej grupy ubezpieczeń od wszczęcia postępowania likwidacyjnego do momentu wypłacania roszczeń ubezpieczeniowych lub do momentu przeniesienia portfela.

7. Jeżeli wynik z upłynnienia aktywów jest mniejszy niż szacowana wartość w rejestrach, likwidatorzy uzasadniają ten fakt przed organami nadzoru państwa członkowskiego siedziby.

*Artykuł 277***Przeniesienie do programu gwarancji**

Państwo członkowskie siedziby może postanowić, że jeżeli prawa wierzycieli ubezpieczeniowych zostały przeniesione do programu gwarancji tego państwa członkowskiego, roszczenia z tego programu nie podlegają postanowieniom art. 275 ust.1.

*Artykuł 278***Aktywa odpowiadające roszczeniom preferencyjnym**

Państwa członkowskie, które wybrały możliwość określoną w art. 275 ust. 1 lit. b), wymagają od każdego zakładu ubezpieczeń zagwarantowania, że roszczenia, które mogą mieć pierwszeństwo w stosunku do roszczeń ubezpieczeniowych zgodnie z art. 275 ust. 1 lit. b) i które zarejestrowane są na kontach zakładu ubezpieczeń, mają w każdej chwili i niezależnie od możliwej likwidacji pokrycie w odpowiadających im aktywach.

*Artykuł 279***Cofnięcie zezwolenia**

1. Jeżeli zdecydowano o wszczęciu postępowania likwidacyjnego w odniesieniu do zakładu ubezpieczeń, cofa się przyznane mu zezwolenie zgodnie z procedurą określoną w art. 144, z wyjątkiem zakresu niezbędnego do celów ust. 2.

2. Cofnięcie zezwolenia zgodnie z ust. 1 nie zwalnia likwidatora ani żadnej innej osoby wyznaczonej przez właściwe organy od wykonywania określonych czynności zakładu ubezpieczeń, które są niezbędne lub właściwe do celów likwidacji.

Państwo członkowskie siedziby może ustalić, że tego rodzaju działalność prowadzona jest za zgodą i pod nadzorem organów nadzoru tego państwa członkowskiego.

*Artykuł 280***Jawność decyzji w sprawie postępowania likwidacyjnego**

1. Właściwy organ, likwidator lub jakakolwiek osoba wyznaczona w tym celu przez właściwy organ zapewniają jawność decyzji w sprawie wszczęcia postępowania likwidacyjnego zgodnie z procedurami odnoszącymi się do publikacji obowiązującymi w państwie członkowskim siedziby, a także poprzez umieszczenie wyciągu z decyzji o likwidacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Organy nadzoru wszystkich innych państw członkowskich, które poinformowane zostały o decyzji dotyczącej wszczęcia postępowania likwidacyjnego stosownie do art. 273 ust. 3, mogą opublikować tę decyzję na swoim terytorium w sposób, który uznają za właściwy.

2. W publikacji decyzji, o której mowa w ust. 1, wymienia się właściwy organ państwa członkowskiego siedziby, właściwe prawo i wyznaczonego likwidatora. Językiem publikacji jest język urzędowy lub jeden z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym publikowana jest informacja.

▼B*Artykuł 281***Informacje dla znanych wierzycieli**

1. Jeżeli otwarte zostało postępowanie likwidacyjne, właściwe organy państwa członkowskiego siedziby, likwidator lub jakakolwiek osoba wyznaczona w tym celu przez właściwe organy bezzwłocznie indywidualnie zawiadamia pisemnie każdego znanego wierzyciela mającego miejsce zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedzibę w innym państwie członkowskim.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, określa terminy, sankcje ustanowione w odniesieniu do tych terminów, organ lub władzę upoważnioną do przyjmowania wnoszonych roszczeń lub uwag odnoszących się do roszczeń i wszelkie inne środki.

W zawiadomieniu wskazuje się również, czy wierzyciele, których roszczenia są traktowane w sposób preferencyjny lub są zabezpieczone prawami rzeczowymi, muszą zgłaszać roszczenia.

W przypadku roszczeń ubezpieczeniowych, w zawiadomieniu są również wskazane ogólne skutki postępowania likwidacyjnego odnoszące się do umów ubezpieczenia, w szczególności terminy, w jakich wygasają umowy ubezpieczenia lub operacje, oraz prawa i obowiązki osób ubezpieczonych dotyczące umowy lub operacji.

*Artykuł 282***Prawo do wnoszenia roszczeń**

1. Każdy wierzyciel, w tym organy publiczne państw członkowskich, którego miejsce zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedziba znajduje się w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie siedziby, ma prawo wnosić roszczenia lub przedkładać pisemne uwagi odnoszące się do roszczenia.

2. Roszczenia wszystkich wierzycieli, o których mowa w ust. 1, traktowane są w taki sam sposób i zgodnie z tą samą kolejnością, jak roszczenia o równorzędnym charakterze, wnoszone przez wierzycieli mających miejsce zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedzibę w państwie członkowskim siedziby. Właściwe organy działają zatem bez dyskryminacji na szczeblu Wspólnoty.

3. Z wyjątkiem przypadków, gdy prawo państwa członkowskiego siedziby stanowi inaczej, wierzyciel przesyła właściwemu organowi kopie dokumentów potwierdzających i wskazuje:

- a) charakter i kwotę roszczenia;
- b) datę powstania roszczenia;
- c) czy domaga się preferencji, zabezpieczenia prawem rzeczowym lub zastrzeżenia prawa własności w związku z roszczeniem;
- d) w stosownych przypadkach, które aktywa zapewniają jego zabezpieczenie.

Nie ma potrzeby wskazywania kolejności zaspokajania roszczeń ubezpieczeniowych wynikającej z art. 275.

▼ B*Artykuł 283***Języki i forma**

1. Informacje w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 281 ust. 1, przekazywane są w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego siedziby.

W tym celu wykorzystywany jest formularz z jednym z następujących nagłówek we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej:

- a) „Zaproszenie do wnoszenia roszczeń; Terminy”; lub
- b) jeżeli prawo państwa członkowskiego siedziby przewiduje przedkładanie uwag odnoszących się do roszczeń, „Zaproszenie do przedstawiania uwag odnoszących się do roszczeń; Terminy”.

Jednakże w przypadku gdy znany wierzyciel ma roszczenie ubezpieczeniowe, informacja w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 281 ust. 1, przekazywana jest w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego, w którym wierzyciel ma miejsce zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedzibę.

2. Wierzyciele, którzy mają miejsce zwykłego pobytu, zamieszkania lub siedzibę w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie siedziby, mogą wnosić swoje roszczenie lub przedkładać uwagi odnoszące się do roszczenia w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych tego państwa członkowskiego.

Jednak w tym przypadku wniesione roszczenie lub przedłożone uwagi odnoszące się do roszczenia noszą odpowiednio nagłówek „Wniesienie roszczenia” lub „Przedłożenie uwag odnoszących się do roszczenia” w języku urzędowym lub w jednym z języków urzędowych państwa członkowskiego siedziby.

*Artykuł 284***Regularne informowanie wierzycieli**

- 1. Likwidatorzy, we właściwy sposób, regularnie informują wierzycieli o postępach likwidacji.
- 2. Organy nadzoru państw członkowskich mogą żądać informacji dotyczących rozwoju wydarzeń w postępowaniu likwidacyjnym od organów nadzoru państwa członkowskiego siedziby.

*ROZDZIAŁ IV***Przepisy wspólne***Artykuł 285***Skutki dotyczące określonych umów i praw**

W drodze odstępstwa od art. 269 i 274 skutki uruchomienia środków odnoszących się do reorganizacji lub wszczęcia postępowania likwidacyjnego podlegają:

- a) w przypadku umowy o pracę i stosunku zatrudnienia, wyłącznie przepisom krajowym państwa członkowskiego stosowanym do umów o pracę lub stosunku zatrudnienia;

▼B

- b) w przypadku umów, w których przyznano prawo użytkowania lub nabycia nieruchomości, wyłącznie ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym położona jest nieruchomość; oraz
- c) w przypadku prawa zakładu ubezpieczeń w odniesieniu do nieruchomości, statków lub statków powietrznych podlegających rejestracji w rejestrze publicznym, wyłącznie przepisom krajowym państwa członkowskiego mającego uprawnienia do prowadzenia takiego rejestru.

*Artykuł 286***Prawa rzeczowe osób trzecich**

1. Uruchomienie środków odnoszących się do reorganizacji lub wszczęcie postępowania likwidacyjnego nie ma wpływu na prawa rzeczowe wierzycieli lub stron trzecich w odniesieniu do materialnych i niematerialnych składników majątku oraz nieruchomości i rzeczy ruchomych – zarówno rzeczy określonych, jak i zbiorów rzeczy nieokreślonych o zmiennym składzie – które należą do zakładu ubezpieczeń i znajdują się na terytorium innego państwa członkowskiego w czasie uruchomienia tego rodzaju środków lub wszczęcia postępowania likwidacyjnego.

2. Prawa, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej:

- a) prawo zbycia lub polecenia zbycia rzeczy w celu uzyskania zaspokojenia roszczenia z dochodów ze sprzedaży lub przychodów z tych rzeczy, w szczególności tytułem zastawu lub zastawu hipotecznego;
- b) wyłączne prawo ściągania należności, w szczególności prawo gwarantowane przez prawo zastawu w odniesieniu do należności lub poprzez przewłaszczenie należności przez gwarancje;
- c) prawo roszczenia do rzeczy lub wymóg przywrócenia do stanu poprzedniego przez każdego, kto je posiada lub z nich korzysta sprzecznie z wolą strony do tego uprawnionej;
- d) prawo do użytkowania rzeczy.

3. Prawo zapisane w rejestrze publicznym i wykonalne w stosunku do stron trzecich, na podstawie którego można uzyskać prawo rzeczowe w rozumieniu ust. 1, jest traktowane jako prawo rzeczowe.

4. Ustęp 1 nie wyklucza działań dotyczących nieważności, możliwości unieważnienia lub niewykonalności, o których mowa w art. 274 ust. 2 lit. 1).

*Artykuł 287***Zastrzeżenie prawa własności**

1. Uruchomienie środków odnoszących się do reorganizacji lub wszczęcie postępowania likwidacyjnego w odniesieniu do zakładu ubezpieczeń nabywającego rzeczy nie ma wpływu na prawo sprzedającego wynikające z zastrzeżenia prawa własności rzeczy nabytej, jeżeli w czasie uruchamiania tego rodzaju środków lub postępowania rzecz znajduje się na terytorium państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, w którym uruchomiono taki środek lub otwarto postępowanie.

▼B

2. Uruchomienie środków odnoszących się do reorganizacji lub wszczęcie postępowania likwidacyjnego zakładu ubezpieczeń sprzedającego rzecz po jej dostarczeniu nie stanowi podstawy do unieważnienia lub rozwiązania umowy sprzedaży i nie przeszkadza kupującemu w nabyciu praw własności, jeżeli w czasie uruchamiania tego rodzaju środków lub postępowania sprzedana rzecz znajduje się na terytorium państwa członkowskiego innego niż państwo, w którym uruchomiono taki środek lub otwarto postępowanie.

3. Ustępy 1 i 2 nie wykluczają działań dotyczących nieważności, możliwości unieważnienia lub niewykonalności, o których mowa w art. 274 ust. 2 lit. 1).

*Artykuł 288***Potrącenia**

1. Uruchomienie środków odnoszących się do reorganizacji lub wszczęcie postępowania likwidacyjnego nie narusza prawa wierzycieli do potrącenia należności odnoszących się do ich roszczenia z roszczeń zakładu ubezpieczeń, o ile na takie potrącenie zezwala prawo regulujące roszczenia zakładu ubezpieczeń.

2. Ustęp 1 nie wyklucza działań dotyczących nieważności, możliwości unieważnienia lub niewykonalności, o których mowa w art. 274 ust. 2 lit. 1).

*Artykuł 289***Rynki regulowane**

1. Bez uszczerbku dla przepisów art. 286 skutki środków odnoszących się do reorganizacji lub wszczęcia postępowania likwidacyjnego względem praw i obowiązków stron na rynku regulowanym regulowane są wyłącznie przez przepisy obowiązujące na tym rynku.

2. Ustęp 1 nie wyklucza działań dotyczących nieważności, możliwości unieważnienia lub niewykonalności, o których mowa w art. 274 ust. 2 lit. 1), które mogą być podejmowane w celu unieważnienia płatności lub transakcji w ramach obowiązującego na tym rynku prawa.

*Artykuł 290***Czynności prawne z pokrzywdzeniem wierzycieli**

Artykuł 274 ust. 2 lit. 1) nie ma zastosowania w przypadku gdy osoba, która skorzystała z czynności prawnej z pokrzywdzeniem wszystkich wierzycieli, udowodni, że czynność ta podlega przepisom prawa państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie siedziby i że te przepisy prawne nie pozwalają żadnymi środkami zaskarżyć tej czynności w odnośnej sprawie.

▼ B*Artykuł 291***Ochrona nabywców – stron trzecich**

Jeżeli poprzez działanie sfinalizowane po przyjęciu środków odnoszących się do reorganizacji lub po wszczęciu postępowania likwidacyjnego zakład ubezpieczeń przekazuje za wynagrodzeniem jedną z następujących rzeczy, zastosowanie mają następujące przepisy prawne:

- a) w przypadku nieruchomości, przepisy państwa członkowskiego, w którym położona jest nieruchomość;
- b) w przypadku statku lub statku powietrznego zarejestrowanego w rejestrze publicznym, przepisy państwa członkowskiego mającego uprawnienia do prowadzenia takiego rejestru;
- c) w przypadku zbywalnych lub innych papierów wartościowych, których istnienie albo zbycie zakłada wpis do rejestru lub na rachunek ustanowiony na podstawie przepisów lub umieszczonych w centralnym systemie depozytów, regulowanym prawem państwa członkowskiego, przepisy państwa członkowskiego mającego uprawnienia do prowadzenia takiego rejestru, rachunku lub systemu.

*Artykuł 292***Sprawy sądowe w toku**

Skutki środków odnoszących się do reorganizacji lub postępowania likwidacyjnego względem toczących się spraw sądowych dotyczących rzeczy lub praw, których pozbawiono zakład ubezpieczeń, regulowane są wyłącznie przez przepisy krajowe państwa członkowskiego, w którym toczy się sprawa.

*Artykuł 293***Zarządcy i likwidatorzy**

1. Mianowanie zarządców i likwidatorów poświadczane jest uwierzytelnionym odpisem oryginalnej decyzji w sprawie mianowania lub innym świadectwem wystawionym przez właściwe organy państwa członkowskiego siedziby.

Państwo członkowskie, w którym zamierza działać zarządca lub likwidator, może wymagać tłumaczenia na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych tego państwa członkowskiego. Nie wymaga się żadnego urzędowego uwierzytelniania tego tłumaczenia lub podobnych formalności.

2. Zarządcy i likwidatorzy uprawnieni są do wykonywania na terytorium wszystkich państw członkowskich wszystkich uprawnień, do których uprawnieni są na terytorium państwa członkowskiego siedziby.

W czasie stosowania środka odnoszącego się do reorganizacji lub postępowania likwidacyjnego można, zgodnie z prawem państwa członkowskiego siedziby, mianować osoby wspomagające lub reprezentujące zarządców i likwidatorów, w szczególności w przyjmującym państwie członkowskim i szczególnie w celu pomocy w przezwyciężeniu wszystkich trudności, które napotkać mogą wierzyciele w tym państwie.

▼ B

3. Wykonując swoje uprawnienia zgodnie z przepisami krajowymi państwa członkowskiego siedziby, zarządcy lub likwidatorzy przestrzegają przepisów prawnych państwa członkowskiego, w którym podejmują działania, w szczególności procedur upłynniania aktywów i informowania pracowników.

W zakres tych uprawnień nie wchodzi użycie siły ani prawo orzekania w postępowaniach sądowych lub sporach.

*Artykuł 294***Rejestracja w rejestrze publicznym**

1. Zarządca, likwidator lub każdy inny organ lub osoba należycie upoważnieni w państwie członkowskim siedziby mogą żądać zarejestrowania środka odnoszącego się do reorganizacji lub decyzji o wszczęciu postępowania likwidacyjnego we wszelkich odpowiednich rejestrach publicznych prowadzonych w pozostałych państwach członkowskich.

Jednakże jeżeli państwo członkowskie przewiduje obowiązkową rejestrację, organ lub osoba, o której mowa w akapicie pierwszym, podejmie wszelki konieczne środki, aby zapewnić taką rejestrację.

2. Koszty rejestracji traktowane są jako koszty i wydatki poniesione w postępowaniu.

*Artykuł 295***Tajemnica zawodowa**

Wszystkie osoby, które mają otrzymać lub wyjawić informacje w związku z procedurami określonymi w art. 270, 273 i 296 podlegają przepisom dotyczącym tajemnicy zawodowej zawartym w art. 64–69, z wyjątkiem wszystkich organów sądowych, do których stosowane są obowiązujące przepisy krajowe.

*Artykuł 296***Traktowanie oddziałów zakładów ubezpieczeń państw trzecich**

Jeżeli zakład ubezpieczeń państwa trzeciego posiada oddziały ustanowione w więcej niż jednym państwie członkowskim, każdy oddział, w zakresie stosowania niniejszego tytułu, traktowany jest niezależnie.

Właściwe organy i organy nadzoru tych państw członkowskich starają się koordynować swoje działania.

Wszyscy zarządcy lub likwidatorzy podobnie starają się koordynować swoje działania.

▼B

TYTUŁ V

POZOSTALE PRZEPISY*Artykuł 297***Prawo odwołania do sądu**

Państwa członkowskie gwarantują, że od decyzji dotyczących zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji, podejmowanych na podstawie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych wdrażających niniejszą dyrektywę, przysługuje prawo odwołania się do sądu.

*Artykuł 298***Współpraca między państwami członkowskimi i Komisją**

1. Państwa członkowskie współpracują ze sobą w celu ułatwienia nadzoru nad ubezpieczeniami i reasekuracją we Wspólnocie oraz stosowania niniejszej dyrektywy.
2. Komisja i organy nadzoru państw członkowskich ściśle współpracują ze sobą w celu ułatwienia sprawowania nadzoru nad ubezpieczeniami i reasekuracją we Wspólnocie oraz badania trudności, jakie mogą powstać przy stosowaniu przepisów niniejszej dyrektywy.
3. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o każdej znacznej trudności wynikającej ze stosowania niniejszej dyrektywy.

Komisja i organy nadzoru zainteresowanych państw członkowskich badają te trudności tak szybko, jak to możliwe, w celu znalezienia ich właściwego rozwiązania.

*Artykuł 299***Euro**

Jeżeli dyrektywa odnosi się do euro, za kurs wymiany w walucie krajowej obowiązujący od 31 grudnia każdego roku przyjmuje się kurs ustalony na ostatni dzień minionego października, w którym kursy wymiany euro były dostępne we wszystkich walutach Wspólnoty.

*Artykuł 300***Przegląd kwot wyrażonych w euro****▼M5**

Kwoty wyrażone w euro w niniejszej dyrektywie dostosowywane są co pięć lat poprzez zwiększenie kwoty bazowej w euro o zmianę procentową zharmonizowanego europejskiego indeksu cen konsumpcyjnych we wszystkich państwach członkowskich, opublikowanego przez Komisję (Eurostat), i zaokrąglanego w górę do wielokrotności 100 000 EUR, począwszy od dnia 31 grudnia 2015 r. do daty przeglądu.

▼B

Jeżeli zmiana procentowa od czasu poprzedniego przeglądu jest niższa niż 5 %, kwoty te nie są dostosowywane.

▼ B

Komisja publikuje dostosowane kwoty w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Państwa członkowskie wdrażają dostosowane kwoty w ciągu 12 miesięcy od publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

▼ M5*Artykuł 301***Procedura komitetowa**

1. Komisja jest wspomagana przez Europejski Komitet ds. Ubezpieczeń i Emerytur Pracowniczych ustanowiony na mocy decyzji Komisji 2004/9/WE⁽¹⁾. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z art. 4 tego rozporządzenia.

*Artykuł 301a***Wykonywanie przekazanych uprawnień**

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 17, 31, 35, 37, 50, 56, 75, 86, 92, 97, 99, 109a, 111, 114, 127, 130, 135, 143, 172, 210, 211, 216, 217, 227, 234, 241, 244, 245, 247, 248, 249, 256, 258, 260 i 308b powierza się Komisji na okres czterech lat od dnia 23 maja 2014 r.

Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień sześć miesięcy przed zakończeniem okresu czterech lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na taki sam okres, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.

3. Przekazanie uprawnień przewidziane w art. 17, 31, 35, 37, 50, 56, 75, 86, 92, 97, 99, 109a, 111, 114, 127, 130, 135, 143, 172, 210, 211, 216, 217, 227, 234, 241, 244, 245, 247, 248, 258, 256, 258, 260 i 308b może zostać odwołane w dowolnym momencie przez Parlament Europejski lub Radę.

Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

⁽¹⁾ Decyzja Komisji 2004/9/WE z dnia 5 listopada 2003 r. ustanawiająca Europejski Komitet ds. Ubezpieczeń i Emerytur Pracowniczych (Dz.U. L 3 z 7.1.2004, s. 34).

▼ M5

5. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 17, 31, 35, 37, 50, 56, 75, 86, 92, 97, 99, 109a, 111, 114, 127, 130, 135, 143, 172, 210, 211, 216, 217, 227, 234, 241, 244, 245, 247, 248, 256, 258, 260 lub 308b, wchodzi w życie tylko wtedy, kiedy Parlament Europejski albo Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie trzech miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie lub kiedy przed upływem tego terminu zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o trzy miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

*Artykuł 301b***Klauzula o początku stosowania w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych**

1. Do dnia 24 maja 2016 r. Komisja, przyjmując po raz pierwszy regulacyjne standardy techniczne, o których mowa w art. 50, 58, 75, 86, 92, 97, 111, 135, 143, 244, 245, 248 i 249, stosuje procedurę ustanowioną w art. 301a. Wszelkie zmiany do takich aktów delegowanych lub — po upływie okresu przejściowego — wszelkie nowe regulacyjne standardy techniczne są przyjmowane zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

2. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w ust. 1, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę zgodnie z art. 12 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

3. Do dnia 24 maja 2016 r. EIOPA może przedstawić Komisji projekty regulacyjnych standardów technicznych w celu dostosowania do technicznego rozwoju rynków finansowych aktów delegowanych, o których mowa w art. 17, 31, 35, 37, 50, 56, 75, 86, 92, 97, 99, 109a, 111, 114, 127, 130, 135, 143, 172, 210, 211, 216, 217, 227, 234, 241, 244, 245, 247, 248, 256, 258, 260 i 308b.

Te projekty regulacyjnych standardów technicznych ograniczają się do technicznych aspektów aktów delegowanych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia regulacyjnych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym, zgodnie z art. 10–14 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

▼ B*Artykuł 302***Powiadomienia przekazane przed wejściem w życie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do zapewnienia zgodności z art. 57–63**

Procedura oceny stosowana do planowanych transakcji nabycia, o których powiadomienia, o których mowa w art. 57, zostały przekazane właściwym organom przed wejściem w życie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do zapewnienia zgodności z art. 57–63, jest prowadzona zgodnie z prawem krajowym państw członkowskich obowiązującym w chwili powiadomienia.

▼ M6

*Artykuł 304***Podmoduł ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje oparty na czasie trwania**

1. Państwa członkowskie mogą zezwolić zakładom ubezpieczeń na życie:

- a) prowadzącym działalność w zakresie pracowniczych programów emerytalnych zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE lub
- b) oferującym świadczenia emerytalne wypłacane w odniesieniu do przejścia lub przewidywanego przejścia na emeryturę, jeżeli prawo krajowe państwa członkowskiego, które wydało zezwolenie zakładowi, przyznaje ubezpieczającym prawo odliczenia od podatku w odniesieniu do składek wpłaconych z tytułu tych świadczeń;

jeżeli:

- (i) wszystkie aktywa i zobowiązania odpowiadające wymienionej działalności są wyodrębnione, zarządzane i organizowane niezależnie od pozostałej działalności zakładów ubezpieczeń, bez możliwości transferu, oraz
- (ii) działalność zakładu, o której mowa w lit. a) i b) i w odniesieniu do której stosuje się podejście, o którym mowa w niniejszym ustępie, prowadzona jest tylko w państwie członkowskim, w którym zakład uzyskał zezwolenie, oraz
- (iii) średni czas trwania zobowiązań odpowiadających tej działalności zakładu przekracza 12 lat,

Takie zezwolenie umożliwia stosowanie do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności podmodułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje skalibrowanego z wykorzystaniem miary wartości narażonej na ryzyko w określonym czasie, spójnym z typowym okresem posiadania inwestycji w akcje w danym zakładzie, przy zachowaniu poziomu zaufania, który daje ubezpieczającym i beneficjentom poziom ochrony równoważny z poziomem ustanowionym w art. 101, jeżeli podejście przewidziane w niniejszym artykule jest stosowane wyłącznie do aktywów i zobowiązań, o których mowa w pkt i). Przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności te aktywa i zobowiązania są w pełni uwzględniane do celów oceny efektów dywersyfikacji, bez uszczerbku dla konieczności ochrony interesów ubezpieczających i beneficjentów w innych państwach członkowskich.

Z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez organy nadzoru podejście ustanowione w akapicie drugim stosuje się wyłącznie wtedy, gdy sytuacja w zakresie wypłacalności i płynności, a także strategie, procesy i procedury sprawozdawczości danego zakładu, w odniesieniu do zarządzania aktywami i zobowiązaniami, stale zapewniają mu zdolność posiadania inwestycji w akcje przez okres spójny z typowym okresem posiadania inwestycji w akcje w danym zakładzie. Zakład jest w stanie wykazać przed organem nadzoru, że warunek ten sprawdzono przy zachowaniu poziomu zaufania niezbędnego do zapewnienia ubezpieczającym i beneficjentom poziom ochrony równoważny z poziomem ustanowionym w art. 101.

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji nie powracają do stosowania podejścia ustanowionego w art. 105 z wyjątkiem należycie uzasadnionych okoliczności i pod warunkiem zatwierdzenia przez organy nadzoru.

▼ M5

2. Najpóźniej do dnia 31 grudnia 2020 r. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na temat stosowania podejścia ustanowionego w ust. 1 oraz praktyk stosowanych przez organy nadzoru zgodnie z ust. 1, w stosownych przypadkach wraz z odpowiednimi wnioskami. Sprawozdanie to dotyczy w szczególności transgranicznych skutków stosowania wspomnianego podejścia w celu zapobieżenia stosowaniu arbitrażu regulacyjnego przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji.

▼ M12*Artykuł 304b***Dostępność informacji w europejskim pojedynczym punkcie dostępu**

1. Od dnia 10 stycznia 2030 r. państwa członkowskie zapewniają, aby zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji, podając do wiadomości publicznej informacje, o których mowa w art. 51 ust. 1 i 256 ust. 1 niniejszej dyrektywy, przekazywały jednocześnie te informacje odpowiedniemu organowi zbierającemu dane, o którym mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, w celu udostępnienia tych informacji w europejskim pojedynczym punkcie dostępu (ESAP) ustanowionym na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2859 ⁽¹⁾.

Państwa członkowskie zapewniają, aby informacje te spełniały następujące wymogi:

- a) były przekazywane w formacie umożliwiającym ekstrakcję danych zgodnie z art. 2 pkt 3 rozporządzenia (UE) 2023/2859 lub – jeżeli wymaga tego prawo Unii – w formacie nadającym się do odczytu maszynowego zgodnie z art. 2 pkt 4 tego rozporządzenia;
- b) towarzyszyły im następujące metadane:
  - (i) wszystkie nazwy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, którego dotyczy informacje;
  - (ii) identyfikator podmiotu prawnego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji określony zgodnie z art. 7 ust. 4 lit. b) rozporządzenia (UE) 2023/2859;
  - (iii) wielkość zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji według kategorii określonej zgodnie z art. 7 ust. 4 lit. d) tego rozporządzenia;
  - (iv) rodzaj informacji według klasyfikacji na podstawie art. 7 ust. 4 lit. c) tego rozporządzenia;
  - (v) wskazanie, czy informacje zawierają dane osobowe.

2. Do celów ust. 1 lit. b) pkt (ii) państwa członkowskie zapewniają uzyskanie przez zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji identyfikatora podmiotu prawnego.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2859 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie ustanowienia europejskiego pojedynczego punktu dostępu zapewniającego scentralizowany dostęp do publicznie dostępnych informacji mających znaczenie dla usług finansowych, rynków kapitałowych i zrównoważonego rozwoju (Dz.U. L, 2023/2859, 13.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2859/oj>).

▼ M12

3. Do dnia 9 stycznia 2030 r. w celu udostępnienia w ESAP informacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, państwa członkowskie wyznaczają co najmniej jeden organ zbierający dane zdefiniowany w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2023/2859 i powiadamiają o tym ESMA.

4. Od dnia 10 stycznia 2030 r. informacje, o których mowa w art. 25a niniejszej dyrektywy, udostępnia się w ESAP. W tym celu organem zbierającym dane zdefiniowanym w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2023/2859 jest EIOPA. EIOPA pobiera te informacje z informacji, o których została powiadomiona przez właściwe organy zgodnie z art. 25a niniejszej dyrektywy w celu ustanowienia wykazu, o którym mowa w art. 25a niniejszej dyrektywy.

Informacje te muszą spełniać następujące wymogi:

a) zostały przekazane w formacie umożliwiającym ekstrakcję danych zgodnie z art. 2 pkt 3 rozporządzenia (UE) 2023/2859;

b) towarzyszą im następujące metadane:

(i) wszystkie nazwy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, którego dotyczy informacje;

(ii) jeżeli jest dostępny – identyfikator podmiotu prawnego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji określony zgodnie z art. 7 ust. 4 lit. b) rozporządzenia (UE) 2023/2859;

(iii) rodzaj informacji według klasyfikacji na podstawie art. 7 ust. 4 lit. c) tego rozporządzenia;

(iv) wskazanie, czy informacje zawierają dane osobowe.

5. Od dnia 10 stycznia 2030 r. państwa członkowskie zapewniają udostępnienie w ESAP informacji, o których mowa w art. 271 ust. 1 i 280 ust. 1 niniejszej dyrektywy. W tym celu organem zbierającym dane zdefiniowanym w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) .../...⁺ jest właściwy organ.

Państwa członkowskie zapewniają, aby informacje te spełniały następujące wymogi:

a) były przekazywane w formacie umożliwiającym ekstrakcję danych zgodnie z art. 2 pkt 3 rozporządzenia (UE) 2023/2859;

b) towarzyszyły im następujące metadane:

(i) wszystkie nazwy zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, którego dotyczy informacje;

(ii) jeżeli jest dostępny – identyfikator podmiotu prawnego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji określony zgodnie z art. 7 ust. 4 lit. b) rozporządzenia (UE) 2023/2859;

(iii) rodzaj informacji według klasyfikacji na podstawie art. 7 ust. 4 lit. c) tego rozporządzenia;

(iv) wskazanie, czy informacje zawierają dane osobowe.

▼ M12

6. Aby zapewnić wydajne zbieranie informacji przekazywanych zgodnie z ust. 1 oraz wydajne zarządzanie nimi, EIOPA opracowuje projekty wykonawczych standardów technicznych określających:

- a) pozostałe metadane, które mają towarzyszyć informacjom;
- b) strukturę danych zawartych w informacjach;
- c) informacje, w przypadku których wymagany jest format nadający się do odczytu maszynowego, oraz jaki format nadający się do odczytu maszynowego należy stosować w takich przypadkach.

Do celów lit. c) EIOPA ocenia zalety i wady różnych formatów nadających się do odczytu maszynowego i przeprowadza odpowiednie testy praktyczne.

EIOPA przedkłada Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

7. W razie potrzeby EIOPA przyjmuje wytyczne, aby zapewnić poprawność metadanych przekazywanych zgodnie z art. 6 akapit pierwszy lit. a).

▼ B

TYTUŁ VI

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I PRZEPISY KOŃCOWE

ROZDZIAŁ I

Przepisy przejściowe

Sekcja 1

Ubezpieczenie*Artykuł 305***Odstępstwa i zniesienie środków ograniczających**

1. ► **C3** Państwa członkowskie mogą zwolnić zakłady ubezpieczeń innych niż na życie, które na dzień 31 stycznia 1975 r. nie spełniały wymogów art. 16 i 17 dyrektywy 73/239/EWG i których roczny przychód ze składek lub wkładów w dniu 31 lipca 1978 r. nie osiągnął sześciokrotnej wysokości minimalnego funduszu gwarancyjnego wymaganego przepisami art. 17 ust. 2 dyrektywy 73/239/EWG, z wymogu ustanowienia minimalnego funduszu gwarancyjnego przed końcem roku obrotowego, w którym ◀ przychód ze składek lub wkładów osiągnął sześciokrotną wysokość minimalnego funduszu gwarancyjnego. Po uwzględnieniu rezultatów badania określonego w art. 298 ust. 2 Rada jednomyślnie zdecyduje, na wniosek Komisji, kiedy zwolnienie to ma zostać zniesione przez państwa członkowskie.

2. Zakłady ubezpieczeń innych niż na życie utworzone w Zjednoczonym Królestwie na mocy Royal Charter, Private Act lub Special Public Act mogą kontynuować działalność w formie prawnej, w jakiej istniały w dniu 31 lipca 1973 r., przez czas nieokreślony.

Zakłady ubezpieczeń na życie utworzone w Zjednoczonym Królestwie na mocy Royal Charter lub Private Act lub Special Public Act mogą kontynuować działalność w formie prawnej, w jakiej istniały w dniu 15 marca 1979 r., przez czas nieokreślony.

Zjednoczone Królestwo sporządza wykaz zakładów, o których mowa w akapicie pierwszym i drugim, i przekazuje go pozostałym państwom członkowskim oraz Komisji.

▼B

3. Towarzystwa zarejestrowane w Zjednoczonym Królestwie na mocy Friendly Societies Acts mogą kontynuować prowadzenie działalności w zakresie ubezpieczeń na życie i działalności oszczędnościowej, którą zgodnie ze swoimi celami prowadziły od dnia 15 marca 1979 r.

4. Na wniosek zakładów ubezpieczeń innych niż na życie spełniających wymogi określone w tytule I rozdział VI sekcje 2, 4 i 5 państwa członkowskie zaprzestają stosowania środków ograniczających takich jak te, które odnoszą się do zastawów hipotecznych, depozytów i zabezpieczeń.

*Artykuł 306***Prawa nabyte przez istniejące oddziały i zakłady ubezpieczeń**

1. Zakłada się, że oddziały, które rozpoczęły działalność zgodnie z przepisami obowiązującymi w państwie członkowskim, w którym mieści się dany oddział, przed dniem 1 lipca 1994 r., były przedmiotem procedury przewidzianej w art. 145 i 146.

2. Artykuł 147 i 148 nie mają wpływu na prawa nabyte przez zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność w ramach swobody świadczenia usług przed dniem 1 lipca 1994 r.

*Sekcja 2***Reasekuracja***Artykuł 307***Okres przejściowy dla art. 57 ust. 3 i art. 60 ust. 6 dyrektywy 2005/68/WE**

Państwo członkowskie może odroczyć stosowanie przepisów art. 57 ust. 3 dyrektywy 2005/68/WE, zmieniających art. 15 ust. 3 dyrektywy 73/239/EWG, i przepisów art. 60 ust. 6 dyrektywy 2005/68/WE do dnia 10 grudnia 2008 r.

*Artykuł 308***Prawa nabyte przez istniejące zakłady reasekuracji**

1. Zakłady reasekuracji podlegające niniejszej dyrektywie, którym wydano zezwolenie lub które są uprawnione do prowadzenia działalności reasekuracyjnej zgodnie z przepisami państw członkowskich, w których posiadały swoją siedzibę przed dniem 10 grudnia 2005 r., uważa się za posiadające zezwolenie zgodnie z art. 14.

Są one jednak zobowiązane do przestrzegania przepisów niniejszej dyrektywy dotyczących prowadzenia działalności reasekuracyjnej oraz wymogów ustanowionych w art. 18 ust. 1 lit. b) i d)–g), art. 19, 20 i 24 oraz tytule I rozdział VI sekcje 2, 3 i 4.

2. Państwa członkowskie mogą wyznaczyć zakładom reasekuracji, o których mowa w ust. 1, które w dniu 10 grudnia 2005 r. nie stosowały się do przepisów art. 18 ust. 1 lit. b), art. 19 i 20 oraz tytułu I rozdział VI sekcje 2, 3 i 4 okres do dnia 10 grudnia 2008 r., w celu umożliwienia im zastosowania się do takich wymogów.

▼ M5

Sekcja 3

Ubezpieczenie i reasekuracja

*Artykuł 308a***Faza wprowadzenia**

1. Od dnia 1 kwietnia 2015 r. państwa członkowskie zapewniają, by organy nadzoru były uprawnione do decydowania o zatwierdzeniu:

- a) uzupełniających środków własnych zgodnie z art. 90;
- b) klasyfikacji pozycji środków własnych, o których mowa w art. 95 akapit trzeci;
- c) parametrów specyficznych dla danego zakładu zgodnie z art. 104 ust. 7;
- d) pełnego lub częściowego modelu wewnętrznego zgodnie z art. 112 i 113;
- e) spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia), które mają być utworzone na ich terytorium zgodnie z art. 211;
- f) uzupełniających środków własnych pośredniczącej ubezpieczeniowej spółki holdingowej zgodnie z art. 226 ust. 2;
- g) modelu wewnętrznego grupy zgodnie z art. 230, 231 i 233 ust. 5;
- h) zastosowania podmodułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje opartego na czasie trwania zgodnie z art. 304;
- i) stosowania korekty dopasowującej do struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka zgodnie z art. 77b i 77c;
- j) jeśli wymaga tego państwo członkowskie, stosowania korekty z tytułu zmienności do struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka zgodnie z art. 77d;
- k) stosowania środka przejściowego dotyczącego stóp procentowych wolnych od ryzyka zgodnie z art. 308c;
- l) stosowania środka przejściowego dotyczącego rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zgodnie z art. 308d.

2. Od dnia 1 kwietnia 2015 r. państwa członkowskie zapewniają, by organy nadzoru były uprawnione do:

- a) określania poziomu i zakresu nadzoru nad grupą zgodnie z przepisami tytułu III rozdział I sekcja 2 i 3;
- b) wyznaczania organu sprawującego nadzór nad grupą zgodnie z art. 247;
- c) powoływania kolegium organów nadzoru zgodnie z art. 248.

3. Od dnia 1 lipca 2015 r. państwa członkowskie zapewniają, by organy nadzoru były uprawnione do:

- a) podejmowania decyzji o odliczeniu wszelkich udziałów zgodnie z art. 228 akapit drugi;
- b) określania wyboru metody obliczenia wypłacalności na poziomie grupy zgodnie z art. 220;
- c) ustalania w stosownych przypadkach równoważności zgodnie z art. 227 i 260;

▼ **M5**

- d) zezwolenia na objęcie art. 238 i 239 zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji zgodnie z art. 236;
  - e) dokonywania ustaleń, o których mowa w art. 262 i 263;
  - f) określania w stosownych przypadkach zastosowania środków przejściowych zgodnie z art. 308b.
4. Państwa członkowskie zobowiązują zainteresowane organy nadzoru do rozpatrzenia wniosków złożonych przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji w celu uzyskania zatwierdzenia lub zezwolenia zgodnie z ust. 2 i 3. Decyzje podejmowane przez organy nadzoru w odniesieniu do wniosków o zatwierdzenie lub zezwolenie nie mają zastosowania do dnia 1 stycznia 2016 r.

*Artykuł 308b***Środki przejściowe**

1. Bez uszczerbku dla art. 12 zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji, które do dnia 1 stycznia 2016 r. przestaną zawierać nowe umowy ubezpieczenia lub umowy reasekuracji i będą zarządzać wyłącznie istniejącym portfelem w celu zakończenia działalności, nie podlegają przepisom tytułów I, II i III niniejszej dyrektywy do terminów określonych w ust. 2, gdy:

- a) zakład przekonał organ nadzoru, że zakończy działalność do dnia 1 stycznia 2019 r.; lub
- b) w stosunku do zakładu podjęte zostały środki odnoszące się do reorganizacji, o których mowa w tytule IV rozdział II oraz mianowano zarządcę.

2. Zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji objęte zakresem:

- a) ust. 1 lit. a) podlegają przepisom tytułów I, II i III niniejszej dyrektywy, począwszy od dnia 1 stycznia 2019 r. lub od wcześniejszej daty, jeżeli organ nadzoru nie jest zadowolony z postępów w zakresie kończenia działalności przez zakład;
- b) ust. 1 lit. b) podlegają przepisom tytułów I, II i III niniejszej dyrektywy, począwszy od dnia 1 stycznia 2021 r. lub od wcześniejszej daty, jeżeli organ nadzoru nie jest zadowolony z postępów w zakresie kończenia działalności przez zakład.

3. Wobec zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji stosuje się środki przejściowe określone w ust. 1 i 2 tylko wówczas, gdy spełnione są następujące warunki:

- a) zakład nie jest częścią grupy albo, jeżeli jest, wszystkie zakłady będące częścią tej grupy przestają zawierać nowe umowy ubezpieczenia lub umowy reasekuracji;
- b) zakład przedkłada organowi nadzoru sprawozdanie roczne w sprawie postępów osiągniętych w zakresie kończenia działalności;
- c) zakład powiadomił organ nadzoru, któremu podlega, o tym, że stosuje środki przejściowe.

▼ M5

Ust. 1 i 2 nie uniemożliwiają żadnemu zakładowi prowadzenia działalności zgodnie z tytułami I, II i III niniejszej dyrektywy.

4. Państwa członkowskie sporządzają wykaz przedmiotowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji i przekazują go pozostałym państwom członkowskim.

▼ C4

5. Państwa członkowskie zapewniają, by w okresie nieprzekraczającym czterech lat, począwszy od dnia 1 stycznia 2016 r., termin przedkładania co rok lub rzadziej przez zakłady ubezpieczeń i reasekuracji informacji, o których mowa w art. 35 ust. 1–4, był skracany o dwa tygodnie w każdym roku obrotowym, począwszy od dnia przypadającego nie później niż 20 tygodni po zakończeniu roku obrotowego zakładu w odniesieniu do jego roku obrotowego kończącego się w dniu lub po dniu 30 czerwca 2016 r., lecz przed dniem 1 stycznia 2017 r., aż do dnia przypadającego nie później niż 14 tygodni po zakończeniu roku obrotowego zakładu w odniesieniu do jego roku obrotowego kończącego się w dniu lub po dniu 30 czerwca 2019 r., lecz przed dniem 1 stycznia 2020 r.

6. W okresie nieprzekraczającym czterech lat od dnia 1 stycznia 2016 r. termin ujawnienia przez zakłady ubezpieczeń i reasekuracji informacji, o których mowa w art. 51, skraca się o dwa tygodnie w każdym roku obrotowym, począwszy od dnia przypadającego nie później niż 20 tygodni po zakończeniu roku obrotowego zakładu w odniesieniu do jego roku obrotowego kończącego się w dniu lub po dniu 30 czerwca 2016 r., lecz przed dniem 1 stycznia 2017 r., aż do dnia przypadającego nie później niż 14 tygodni po zakończeniu roku obrotowego zakładu w odniesieniu do jego roku obrotowego kończącego się w dniu lub po dniu 30 czerwca 2019 r., lecz przed dniem 1 stycznia 2020 r.

7. W okresie nieprzekraczającym czterech lat od dnia 1 stycznia 2016 r. termin przedkładania co kwartał przez zakłady ubezpieczeń i reasekuracji informacji, o których mowa w art. 35 ust. 1–4, skraca się o jeden tydzień w każdym roku obrotowym, począwszy od terminu nie późniejszego niż osiem tygodni w odniesieniu do każdego kwartału kończącego się w dniu lub po dniu 1 stycznia 2016 r., lecz przed dniem 1 stycznia 2017 r., a skończywszy na terminie pięciu tygodni w odniesieniu do każdego kwartału kończącego się w dniu lub po dniu 1 stycznia 2019 r., lecz przed dniem 1 stycznia 2020 r.

▼ M5

8. Państwa członkowskie zapewniają, by ust. 5, 6 i 7 niniejszego artykułu miały zastosowanie odpowiednio do zakładów ubezpieczeń lub zakładów reasekuracji posiadających udziały kapitałowe w innych zakładach, ubezpieczeniowych spółek holdingowych i finansowych spółek holdingowych o działalności mieszanej na poziomie grupy zgodnie z art. 254 i 256, przy czym terminy, o których mowa w ust. 5, 6 i 7, przedłuża się odpowiednio o sześć tygodni.

9. Niezależnie od art. 94 pozycje podstawowych środków własnych są włączane do kategorii 1 podstawowych środków własnych na okres maksymalnie 10 lat po dniu 1 stycznia 2016 r., pod warunkiem że pozycje te:

- a) zostały wyemitowane przed dniem 1 stycznia 2016 r. lub przed datą wejścia w życie aktu delegowanego, o którym mowa w art. 97, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej;
- b) w dniu 31 grudnia 2015 r. mogą być wykorzystane do stanowienia środków własnych do wysokości 50 % marginesu wypłacalności zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi przyjętymi zgodnie z art. 16 ust. 3 dyrektywy 73/239/EWG, art. 1 dyrektywy 2002/13/WE, art. 27 ust. 3 dyrektywy 2002/83/WE i art. 36 ust. 3 dyrektywy 2005/68/WE;
- c) w przeciwnym razie nie zostałyby zaklasyfikowane do kategorii 1 ani do kategorii 2 zgodnie z art. 94.

▼ **M5**

► **C2** 10. Niezależnie od art. 94 pozycje podstawowych środków własnych są włączane ◀ do kategorii 2 podstawowych środków własnych na okres maksymalnie 10 lat po dniu 1 stycznia 2016 r., pod warunkiem że pozycje te:

- a) zostały wyemitowane przed dniem 1 stycznia 2016 r. lub przed datą wejścia w życie aktu delegowanego, o którym mowa w art. 97, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej;
- b) w dniu 31 grudnia 2015 r. mogą być wykorzystane do stanowiącego środków własnych do wysokości 25 % marginesu wypłacalności zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi przyjętymi zgodnie z art. 16 ust. 3 dyrektywy 73/239/EWG, art. 1 dyrektywy 2002/13/WE, art. 27 ust. 3 dyrektywy 2002/83/WE i art. 36 ust. 3 dyrektywy 2005/68/WE.

▼ **M7**▼ **M5**

► **C2** 12. Niezależnie od art. 100, art. 101 ust. 3 i art. 104 stosuje ◀ się następujące zasady:

- a) do dnia 31 grudnia 2017 r. standardowe parametry stosowane do obliczania podmodułu ryzyka koncentracji aktywów oraz podmodułu ryzyka spreadu zgodnie ze standardową formułą są takie same w odniesieniu do ekspozycji wobec rządów centralnych państw członkowskich lub banków centralnych, denominowanych i finansowanych w walucie krajowej dowolnego państwa członkowskiego, jak parametry, które miałyby zastosowanie do takich ekspozycji denominowanych i finansowanych w ich własnej walucie krajowej.
- b) w 2018 r. standardowe parametry stosowane do obliczania podmodułu ryzyka koncentracji aktywów oraz podmodułu ryzyka spreadu zgodnie ze standardową formułą zmniejsza się o 80 % w odniesieniu do ekspozycji wobec rządów centralnych państw członkowskich lub banków centralnych, denominowanych i finansowanych w walucie krajowej jakiegokolwiek innego państwa członkowskiego;
- c) w 2019 r. standardowe parametry stosowane do obliczania podmodułu ryzyka koncentracji aktywów oraz podmodułu ryzyka spreadu zgodnie ze standardową formułą zmniejsza się o 50 % w odniesieniu do ekspozycji wobec rządów centralnych państw członkowskich lub banków centralnych, denominowanych i finansowanych w walucie krajowej jakiegokolwiek innego państwa członkowskiego;
- d) od dnia 1 stycznia 2020 r. standardowych parametrów stosowanych do obliczania podmodułu ryzyka koncentracji aktywów oraz podmodułu ryzyka spreadu zgodnie ze standardową formułą nie zmniejsza się w odniesieniu do ekspozycji wobec rządów centralnych państw członkowskich lub banków centralnych, denominowanych i finansowanych w walucie krajowej jakiegokolwiek innego państwa członkowskiego.

13. Bez uszczerbku dla art. 100, art. 101 ust. 3 i art. 104 standardowe parametry, które mają być zastosowane do aktywów nabytych przez zakład w dniu 1 stycznia 2016 r. lub wcześniej przy wyliczania podmodułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje zgodnie ze standardową formułą bez możliwości zastosowania opcji, o której mowa w art. 304, są wyliczane jako średnia ważona:

- a) standardowego parametru wykorzystywanego do wyliczania podmodułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje zgodnie z art. 304; oraz

▼ M5

- b) standardowego parametru stosowanego do wyliczania podmodułu ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje zgodnie ze standardową formułą bez możliwości zastosowania opcji, o której mowa w art. 304.

Waga parametru wyrażonego w akapicie pierwszym lit. b) wzrasta co najmniej liniowo pod koniec każdego roku od 0 % w roku rozpoczynającym się dnia 1 stycznia 2016 r. do 100 % w dniu 1 stycznia 2023 r.

Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 301a szczegółowo określające kryteria, które muszą być spełnione, w tym papiery wartościowe, które mogą być objęte okresem przejściowym.

W celu zapewnienia jednolitych warunków stosowania tego okresu przejściowego EIOPA opracuje projekty wykonawczych standardów technicznych określających procedury dotyczące stosowania niniejszego ustępu.

EIOPA przedstawia Komisji te projekty wykonawczych standardów technicznych do dnia 30 czerwca 2015 r.

Komisja jest uprawniona do przyjęcia wykonawczych standardów technicznych, o których mowa w akapicie czwartym, zgodnie z art. 15 rozporządzenia (UE) nr 1094/2010.

14. Niezależnie od art. 138 ust. 3 i bez uszczerbku dla ust. 4 tego artykułu, jeżeli zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji posiadają wymagany margines wypłacalności, o którym mowa odpowiednio w art. 16a dyrektywy 73/239/EWG, art. 28 dyrektywy 2002/83/WE lub art. 37, 38 lub 39 dyrektywy 2005/68/WE, mający zastosowanie w prawie państwa członkowskiego w dniu poprzedzającym uchylenie tych dyrektyw na podstawie art. 310 niniejszej dyrektywy, lecz nie spełniają kapitałowego wymogu wypłacalności w pierwszym roku stosowania niniejszej dyrektywy, organ nadzoru wymaga od zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, którego to dotyczy, podjęcia niezbędnych środków w celu ustanowienia poziomu dopuszczalnych środków własnych pokrywającego kapitałowy wymóg wypłacalności lub obniżenia profilu ryzyka w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności do dnia 31 grudnia 2017 r.

Zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji, którego to dotyczy, co trzy miesiące przedkłada organowi nadzoru sprawozdanie z postępów, w którym wskazuje podjęte środki i postępy dokonane w celu ustanowienia poziomu dopuszczonych środków własnych pokrywającego kapitałowy wymóg wypłacalności lub obniżenia profilu ryzyka w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności.

Przedłużenie, o którym mowa w akapicie pierwszym, odwołuje się, jeżeli sprawozdanie z postępów wykaże, że w okresie od dnia stwierdzenia niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności do dnia przedłożenia sprawozdania z postępów nie dokonano znacznych postępów w przywracaniu poziomu dopuszczonych środków własnych pokrywającego kapitałowy wymóg wypłacalności lub w obniżaniu profilu ryzyka w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności.

▼ M6

15. Jeżeli w dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy państwa członkowskie siedziby stosowały przepisy, o których mowa w art. 4 dyrektywy (UE) 2016/2341, te państwa członkowskie siedziby mogą nadal stosować przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, które zostały przez nie przyjęte w celu wykonania przepisów art. 1–19, art. 27–30, art. 32–35 i art. 37–67 dyrektywy 2002/83/WE w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2015 r., przez okres przejściowy upływający w dniu 31 grudnia 2022 r.

▼ M6

Jeżeli dane państwo członkowskie siedziby nadal stosuje wspomniane przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, zakłady ubezpieczeń w tym państwie członkowskim siedziby obliczają swój kapitałowy wymóg wypłacalności jako sumę następujących składników:

- a) hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności w odniesieniu do ich działalności w zakresie ubezpieczeń, obliczonego bez uwzględnienia działalności w zakresie pracowniczych programów emerytalnych zgodnie z art. 4 dyrektywy (UE) 2016/2341;
- b) marginesu wypłacalności w odniesieniu do działalności w zakresie pracowniczych programów emerytalnych, obliczonego zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi, które zostały przyjęte w celu wykonania przepisów art. 28 dyrektywy 2002/83/WE.

Do dnia 31 grudnia 2017 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące kwestii, czy okres, o którym mowa w akapicie pierwszym, należy przedłużyć, biorąc pod uwagę zmiany przepisów unijnych lub krajowych wynikające z niniejszej dyrektywy.

▼ M5

16. Państwa członkowskie mogą zezwolić najwyższemu dominującemu zakładowi ubezpieczeń lub zakładowi reasekuracji w okresie do dnia 31 marca 2022 r. na złożenie wniosku o zatwierdzenie modelu wewnętrznego grupy mającego zastosowanie do części grupy, w ramach której zarówno dany zakład, jak i najwyższy dominujący zakład mają siedzibę w tym samym państwie członkowskim, pod warunkiem że ta część grupy stanowi osobną część mającą profil ryzyka znacząco różniący się od profilu ryzyka pozostałej części grupy.

17. Niezależnie od art. 218 ust. 2 i 3 przepisy przejściowe, o których mowa w ust. 8–12 i 15 niniejszego artykułu oraz w art. 308c, 308d i 308e, stosuje się odpowiednio na poziomie grupy.

Niezależnie od art. 218 ust. 2, 3 i 4 przepisy przejściowe, o których mowa w ust. 14 niniejszego artykułu, stosuje się odpowiednio na poziomie grupy oraz gdy zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji posiadające udziały kapitałowe albo zakłady ubezpieczeń lub zakłady reasekuracji należące do jednej grupy spełniają wymóg skorygowanej wypłacalności, o którym mowa w art. 9 dyrektywy 98/78/WE, lecz nie spełniają kapitałowego wymogu wypłacalności grupy.

Komisja przyjmuje zgodnie z art. 301a akty delegowane określające zmiany wypłacalności grupy, jeżeli mają zastosowanie przepisy przejściowe, o których mowa w ust. 13 niniejszego artykułu, i odnoszą się do:

- a) wyeliminowania podwójnego stosowania dopuszczonych środków własnych oraz tworzenia kapitału wewnątrz grupy, o czym mowa w art. 222 i 223;
- b) wyceny aktywów i zobowiązań, o której mowa w art. 224;
- c) stosowania metod obliczeniowych do powiązanych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, o których mowa w art. 225;
- d) stosowania metod obliczeniowych do pośredniczących ubezpieczeniowych spółek holdingowych, o których mowa w art. 226;
- e) metod obliczania wypłacalności grupy, o których mowa w art. 230 i 233;
- f) obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności grupy, o którym mowa w art. 231;

▼ **M5**

- g) ustanawiania narzutu kapitałowego dla grupy, o którym mowa w art. 232;
- h) zasad obliczania wypłacalności grupy w przypadku ubezpieczeniowej spółki holdingowej, o której mowa w art. 235.

*Artykuł 308c***Środek przejściowy dotyczący stóp procentowych wolnych od ryzyka**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą, pod warunkiem uzyskania wcześniejszego zatwierdzenia przez organ nadzoru, zastosować przejściową korektę do odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka w odniesieniu do dopuszczalnych zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych.

2. Dla każdej waluty korekta jest obliczana jako część różnicy między:

- a) stopami procentowymi określonymi przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi, przyjętymi zgodnie z art. 20 dyrektywy 2002/83/WE w ostatnim dniu stosowania tej dyrektywy;
- b) efektywną roczną stopą oprocentowania, obliczoną jako jedna stopa dyskontowa, która — stosowana do przepływów pieniężnych portfela dopuszczalnych zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych — daje wartość równą najlepszemu oszacowaniu portfela dopuszczalnych zobowiązań ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych, przy czym uwzględniana jest wartość pieniądza w czasie przy wykorzystaniu podstawowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 77 ust. 2.

Jeżeli państwa członkowskie przyjęły przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne zgodnie z art. 20 ust. 1 B lit. a) ppkt (ii) dyrektywy 2002/83/WE, stopę procentową, o której mowa w akapicie pierwszym lit. a) niniejszego ustępu, określa się, stosując metody stosowane przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji w ostatnim dniu stosowania dyrektywy 2002/83/WE.

Część, o której mowa w akapicie pierwszym, zmniejsza się liniowo na koniec każdego roku, począwszy od 100 % w ciągu roku rozpoczynającego się dnia 1 stycznia 2016 r. do 0 % w dniu 1 stycznia 2032 r.

Jeżeli zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji stosuje korektę z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d, odpowiednia struktura terminowa stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w lit. b), stanowi odpowiednią strukturę terminową stopy procentowej wolnej od ryzyka określoną w art. 77d.

3. Dopuszczalne zobowiązania ubezpieczeniowe i reasekuracyjne obejmują tylko te zobowiązania ubezpieczeniowe i reasekuracyjne, które spełniają poniższe wymogi:

- a) umowy powodujące powstanie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych zostały zawarte przed pierwszym dniem stosowania niniejszej dyrektywy, z wyłączeniem umów przedłużonych tego dnia lub później;
- b) do ostatniego dnia stosowania dyrektywy 2002/83/WE ustalone zostały rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w odniesieniu do zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi przyjętymi zgodnie z art. 20 tej dyrektywy w ostatnim dniu jej stosowania;

▼ M5

- c) art. 77b nie ma zastosowania do zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych.
4. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji stosujące ust. 1:
- a) nie włączają dopuszczalnych zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych do obliczeń korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d;
- b) nie stosują art. 308d;
- c) w ramach sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej, o którym mowa w art. 51, publicznie ujawniają, że stosują przejściową strukturę terminową stopy procentowej wolnej od ryzyka oraz kwantyfikację wpływu niestosowania tego przejściowego środka na ich pozycję finansową.

*Artykuł 308d***Środek przejściowy dotyczący rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**

1. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji mogą, pod warunkiem uzyskania wcześniejszego zatwierdzenia przez organ nadzoru, zastosować przejściowe odliczenie w stosunku do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Odliczenie może zostać zastosowane na poziomie jednolitych grup ryzyka, o których mowa w art. 80.

2. Przejściowe odliczenie odpowiada części różnicy między następującymi dwiema kwotami:

- a) rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi po odliczeniu kwot należnych, które mogą być odzyskane na podstawie umów reasekuracji i od spółek celowych, obliczanymi zgodnie z art. 76 w pierwszym dniu stosowania niniejszej dyrektywy;
- b) rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi po odliczeniu kwot należnych, które mogą być odzyskane na podstawie umów reasekuracji obliczanymi zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi, które są przyjmowane zgodnie z art. 15 dyrektywy 73/239/EWG, art. 20 dyrektywy 2002/83/WE i art. 32 dyrektywy 2005/68/WE w dniu poprzedzającym dzień uchylenia dyrektyw na mocy art. 310 niniejszej dyrektywy.

Maksymalna odliczana część zmniejsza się liniowo na koniec każdego roku, począwszy od 100 % w ciągu roku rozpoczynającego się dnia 1 stycznia 2016 r. do 0 % w dniu 1 stycznia 2032 r.

Jeżeli zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji stosują w pierwszym dniu stosowania niniejszej dyrektywy korektę z tytułu zmienności, o której mowa w art. 77d, kwotę, o której mowa w lit. a), oblicza się, stosując korektę z tytułu zmienności z tego dnia.

3. Pod warunkiem uzyskania wcześniejszego zatwierdzenia przez organ nadzoru lub z inicjatywy tego organu, kwoty rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, w tym w stosownych przypadkach kwota korekty z tytułu zmienności, wykorzystywane do obliczania przejściowego odliczenia, o którym mowa w ust. 2 lit. a) i b), mogą być ponownie obliczane co 24 miesiące lub częściej, jeżeli profil ryzyka danego zakładu istotnie się zmienił.

▼ M5

4. Odliczenie, o którym mowa w ust. 2, może zostać ograniczone przez organ nadzoru, jeżeli jego stosowanie mogłoby oznaczać ograniczenie wymogów dotyczących środków finansowych mających zastosowanie do danego zakładu w porównaniu ze środkami obliczonymi zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi na mocy dyrektywy 73/239/EWG, dyrektywy 2002/83/WE i dyrektywy 2005/68/WE w dniu poprzedzającym dzień uchylecia tych dyrektyw na mocy art. 310 niniejszej dyrektywy.

5. Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji stosujące ust. 1:

a) nie stosują art. 308c;

b) w przypadku braku zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności bez zastosowania przejściowego odliczenia, przedkładają raz w roku organowi nadzoru sprawozdanie, w którym wymienione są podjęte środki i poczynione postępy na rzecz przywrócenia przed końcem okresu przejściowego, o którym mowa w ust. 2, poziomu dopuszczonych środków własnych pokrywającego kapitałowy wymóg wypłacalności lub obniżenia ich profilu ryzyka w celu przywrócenia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności;

c) w ramach sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej, o którym mowa w art. 51, publicznie ujawniają, że stosują przejściowe odliczenie w stosunku do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz kwantyfikację wpływu niestosowania tych przejściowych odliczeń na ich pozycję finansową.

*Artykuł 308e***Plan stopniowego wprowadzenia środków przejściowych dotyczących stóp procentowych wolnych od ryzyka i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych**

Zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji stosujące środki przejściowe wymienione w art. 308c lub 308d, bezzwłocznie po tym, jak stwierdzą, że nie osiągną zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności bez zastosowania tych środków przejściowych, informują o tym organ nadzoru. Organ nadzoru wymaga od zainteresowanego zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji podjęcia niezbędnych środków w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności do końca okresu przejściowego.

W ciągu dwóch miesięcy od stwierdzenia niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności bez zastosowania tych środków przejściowych dany zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji przedkłada organowi nadzoru plan stopniowego wprowadzenia określający planowane środki na rzecz ustanowienia poziomu dopuszczonych środków własnych pokrywającego kapitałowy wymóg wypłacalności lub obniżenia profilu ryzyka w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności do końca okresu przejściowego. Zainteresowany zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji może uaktualnić plan stopniowego wprowadzenia w trakcie okresu przejściowego.

▼ M5

Zainteresowane zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji co rok przedkładają organowi nadzoru sprawozdanie, w którym wymienione są podjęte środki i poczynione postępy w celu zapewnienia zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności do końca okresu przejściowego. Organy nadzoru cofają zgodę na zastosowanie środka przejściowego, jeżeli sprawozdanie z postępów pokazuje, że osiągnięcie zgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności do końca okresu przejściowego jest nierealistyczne.

▼ B*ROZDZIAŁ II***Przepisy końcowe***Artykuł 309***Transpozycja****▼ M5**

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 4, 10, 13, 14, 18, 23, 26–32, 34–49, 51–55, 67, 68, 71, 72, 74–85, 87–91, 93–96, 98, 100–110, 112, 113, 115–126, 128, 129, 131–134, 136–142, 144, 146, 148, 162–167, 172, 173, 178, 185, 190, 192, 210–233, 235–240, 243–258, 260–263, 265, 266, 303 i 304 oraz załączników III i IV do dnia 31 marca 2015 r. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

▼ M2

Przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, o których mowa w akapicie pierwszym, stosuje się od dnia ►**M4** 1 stycznia 2016 r. ◀

▼ B

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektyw uchylonych niniejszą dyrektywą należy odczytywać jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. Metody dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określane są przez państwa członkowskie.

▼ M5

Niezależnie od przepisów akapitu drugiego państwa członkowskie stosują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 308a od dnia 1 kwietnia 2015 r.

▼ B

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

*Artykuł 310***Uchylenie**

Dyrektywy 64/225/EWG, 73/239/EWG, 73/240/EWG, 76/580/EWG, 78/473/EWG, 84/641/EWG, 87/344/EWG, 88/357/EWG, 92/49/EWG, 98/78/WE, 2001/17/WE, 2002/83/WE i 2005/68/WE, zmienione dyrektywami wymienionymi w załączniku VI część A, uchyla się ze skutkiem od dnia ►**M4** 1 stycznia 2016 r. ◀, bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego i stosowania dyrektyw wymienionych w załączniku VI część B.

▼ B

Odniesienia do uchylonych dyrektyw są traktowane jak odniesienia do niniejszej dyrektywy i odczytywane zgodnie z tabelą korelacji w załączniku VII.

▼ M5*Artykuł 310a***Personel i zasoby EIOPA**

EIOPA dokonuje oceny potrzeb odnoszących się do personelu i zasobów związanych z przejściem przez ten organ uprawnień i obowiązków zgodnie z niniejszą dyrektywą i przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji sprawozdanie w tej sprawie.

*Artykuł 311***Wejście w życie**

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Art. 308a stosuje się od dnia 1 kwietnia 2015 r.

Art. 1, 2, 3, 5–9, 11, 12, 15, 16, 17, 19–22, 24, 25, 33, 57–66, 69, 70, 73, 145, 147, 149–161, 168–171, 174–177, 179–184, 186–189, 191, 193–209, 267–300, 302, 305–308, 308b oraz załączniki I, II, V, VI i VII stosuje się od dnia 1 stycznia 2016 r.

Komisja może przyjmować akty delegowane, regulacyjne i wykonawcze standardy techniczne przed datą, o której mowa w akapicie trzecim.

▼ B*Artykuł 312***Adresaci**

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

ZAŁĄCZNIK I

GRUPY UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ NA ŻYCIE

A. Klasyfikacja ryzyk według grup ubezpieczeń

1. *Ubezpieczenia wypadkowe (w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej):*
  - świadczenia pieniężne w stałej wysokości;
  - świadczenia o charakterze rekompensaty;
  - połączenie dwóch pierwszych rodzajów świadczeń;
  - obrażenia ciała u pasażerów.
2. *Ubezpieczenia chorobowe:*
  - świadczenia pieniężne w stałej wysokości;
  - świadczenia o charakterze rekompensaty;
  - połączenie dwóch pierwszych rodzajów świadczeń.
3. *Ubezpieczenie pojazdów lądowych (z wyjątkiem pojazdów szynowych)*

Obejmuje każde uszkodzenie lub utratę:

  - pojazdów silnikowych;
  - pojazdów lądowych innych niż pojazdy silnikowe.
4. *Ubezpieczenie pojazdów szynowych*

Obejmuje każde uszkodzenie lub utratę pojazdów szynowych.
5. *Ubezpieczenie statków powietrznych*

Obejmuje każde uszkodzenie lub utratę statków powietrznych.
6. *Ubezpieczenie jednostek pływających żeglugi morskiej i śródlądowej*

Obejmuje każde uszkodzenie lub utratę:

  - statków żeglugi śródlądowej na rzekach i kanałach;
  - statków żeglugi śródlądowej na jeziorach;
  - statków żeglugi morskiej.
7. *Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie (w tym ubezpieczenie towarów, bagażu i wszelkich innych przedmiotów)*

Obejmuje każde uszkodzenie lub utratę przewożonych przedmiotów lub bagażu, niezależnie od sposobu transportu.
8. *Ubezpieczenie od ognia i szkód spowodowanych żywiołami*

Obejmuje każde uszkodzenie lub utratę rzeczy (nieujęte w grupach 3-7), spowodowane przez:

  - ogień;
  - eksplozję;
  - burzę;
  - żywioły inne niż burza;
  - energię jądrową;
  - obsunięcie ziemi.

▼ B

9. *Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych*

Objmuje każde uszkodzenie lub utratę rzeczy (nieujęte w grupach 3-7), spowodowane przez grad lub mróz oraz inne przyczyny, jak np. kradzież, jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8.
10. *Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych*

Ubezpieczenie wszelkiej odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym (łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika).
11. *Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania statków powietrznych*

Ubezpieczenie wszelkiej odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania statków powietrznych (łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika).
12. *Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania jednostek pływających (na morzach, jeziorach, rzekach i kanałach)*

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania jednostek pływających w żegludze morskiej i śródlądowej (łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika).
13. *Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej*

Ubezpieczenie wszelkiej odpowiedzialności cywilnej nieujętej w grupach 10-12.
14. *Ubezpieczenie kredytu:*
  - od ogólnej niewypłacalności;
  - kredytu eksportowego;
  - spłaty rat;
  - kredytu hipotecznego;
  - kredytu rolniczego.
15. *Ubezpieczenia poręczeń:*
  - gwarancje (bezpośrednie);
  - gwarancje (pośrednie).
16. *Ubezpieczenie różnych strat finansowych:*
  - ryzyk związanych z zatrudnieniem;
  - niewystarczającego dochodu (ogólnego);
  - złych warunków atmosferycznych;
  - utraty zysków;
  - stałych wydatków ogólnych;
  - nieprzewidzianych wydatków handlowych;
  - utraty wartości rynkowej;
  - utraty czynszu lub innego źródła dochodu;
  - innych pośrednich strat handlowych;
  - innych niehandlowych strat finansowych;
  - innych postaci strat finansowych.
17. *Ubezpieczenie kosztów ochrony prawnej*

Wydatki na pokrycie kosztów ochrony prawnej i postępowania sądowego.

▼ B18. *Pomoc*

Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży, podczas nieobecności w swoim miejscu zamieszkania lub miejscu zwykłego pobytu.

B. Określenie zezwoleń na prowadzenie ubezpieczeń obejmujących więcej niż jedną grupę

Zezwoleniom obejmującym równocześnie wymienione niżej grupy ubezpieczeń nadaje się następujące nazwy:

- a) grupy 1 i 2 – „ubezpieczenia wypadkowe i zdrowotne”;
- b) grupy 1 (tiret czwarte), 3, 7 i 10 – „ubezpieczenia pojazdów”;
- c) grupy 1 (tiret czwarte), 4, 6, 7 i 12 – „ubezpieczenia morskie i transportowe”;
- d) grupy 1 (tiret czwarte), 5, 7 i 11 – „ubezpieczenia lotnicze”;
- e) grupy 8 i 9 – „ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych”;
- f) grupy 10, 11, 12 i 13 – „ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej”;
- g) grupy 14 i 15 – „ubezpieczenia kredytów i poręczeń”;
- h) wszystkie grupy – według uznania państw członkowskich, które zawiadamiają o przyjętym nazewnictwie pozostałe państwa członkowskie i Komisję.

*ZALĄCZNIK II***GRUPY UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE**

- I. Ubezpieczenia na życie, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. a) pkt (i), (ii) i (iii), wyłączając te, o których mowa w pkt II i III;
- II. Ubezpieczenia posagowe, ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci;
- III. Ubezpieczenia, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. a) pkt (i) i (ii), powiązane z funduszami inwestycyjnymi;
- IV. Stałe ubezpieczenia zdrowotne, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. a) pkt (iv);
- V. Tontyny, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. b) pkt (i);
- VI. Operacje kapitałowe, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. b) pkt (ii);
- VII. Zarządzanie grupowymi funduszami emerytalnymi, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. b) pkt (iii) i (iv);
- VIII. Operacje, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. b) pkt (v);
- IX. Operacje, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit. c).

▼ B

ZAŁĄCZNIK III

FORMA PRAWNA ZAKŁADÓW

A. Formy prawne zakładów ubezpieczeń innych niż na życie:

1. w przypadku Królestwa Belgii: „société anonyme/naamloze vennootschap”, „société en commandite par actions/commanditaire vennootschap op aandelen”, „association d’assurance mutuelle/onderlinge verzekeringvereniging”, „société coopérative/coöperatieve vennootschap”, „société mutualiste/maatschappij van onderlinge bijstand”;
2. w przypadku Republiki Bułgarii: „акционерно дружество”;
3. w przypadku Republiki Czeskiej: „akciová společnost”, „družstvo”;
4. w przypadku Królestwa Danii: „aktieselskaber”, „gensidige selskaber”;
5. w przypadku Republiki Federalnej Niemiec: „Aktiengesellschaft”, „Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit”, „Öffentlich-rechtliches Wettbewerbsversicherungsunternehmen”;
6. w przypadku Republiki Estonii: „aktsiaselts”;
7. w przypadku Irlandii: „incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited”;
8. w przypadku Republiki Greckiej: „ανώνυμη εταιρία”, „αλληλασφαλιστικός συνεταιρισμός”;
9. w przypadku Królestwa Hiszpanii: „sociedad anónima”, „sociedad mutua”, „sociedad cooperativa”;
10. w przypadku Republiki Francuskiej: „société anonyme”, „société d’assurance mutuelle”, „institution de prévoyance régie par le code de la sécurité sociale”, „institution de prévoyance régie par le code rural” i „mutuelles régies par le code de la mutualité”;

▼ M3

- 10a. w przypadku Republiki Chorwacji: „dioničko društvo”, „društvo za uzajamno osiguranje”;

▼ B

11. w przypadku Republiki Włoskiej: „società per azioni”, „società cooperativa”, „mutua di assicurazione”;
12. w przypadku Republiki Cypryjskiej: „εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με μετοχές”, „εταιρεία περιορισμένης ευθύνης χωρίς μετοχικό κεφάλαιο”;
13. w przypadku Republiki Łotewskiej: „apdrošināšanas akciju sabiedrība”, „savstarpējās apdrošināšanas kooperatīvā biedrība”;
14. w przypadku Republiki Litewskiej: „akcinė bendrovė”, „uždaroji akcinė bendrovė”;
15. w przypadku Wielkiego Księstwa Luksemburga: „société anonyme”, „société en commandite par actions”, „association d’assurances mutuelles”, „société coopérative”;
16. w przypadku Republiki Węgierskiej: „biztosító részvénytársaság”, „biztosító szövetkezet”, „biztosító egyesület”, „külföldi székhelyű biztosító magyarországi fióktelepe”;
17. w przypadku Republiki Malty: „limited liability company/kumpannija b »responsabbilta« limitata”;
18. w przypadku Królestwa Niderlandów: „naamloze vennootschap”, „onderlinge waarborgmaatschappij”;
19. w przypadku Republiki Austrii: „Aktiengesellschaft”, „Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit”;
20. w przypadku Rzeczypospolitej Polskiej: „spółka akcyjna”, „towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych”;
21. w przypadku Republiki Portugalskiej: „sociedade anónima”, „mútua de seguros”;
22. w przypadku Rumunii: „societăți pe acțiuni”, „societăți mutuale”;

▼ B

23. w przypadku Republiki Słowenii: „delniška družba”, „družba za vzajemno zavarovanje”;
24. w przypadku Republiki Słowackiej: „akciová spoločnosť”;
25. w przypadku Republiki Finlandii: „keskinäinen vakuutusyhtiö/ömsesidigt försäkringsbolag”, „vakuutusosakeyhtiö/försäkringsaktiebolag”, „vakuutusyhdistys/försäkringsförening”;
26. w przypadku Królestwa Szwecji: „försäkringsaktiebolag”, „ömsesidiga försäkringsbolag”, „understödsföreningar”;
27. w przypadku Zjednoczonego Królestwa: „incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited”, „societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts”, „societies registered under the Friendly Societies Acts”, „the association of underwriters known as Lloyd’s”;

▼ M5

28. we wszystkich przypadkach, jako alternatywa wobec form zakładów ubezpieczeń innych niż na życie wymienionych w pkt 1–27 i 29, forma spółki europejskiej (SE) zdefiniowana w rozporządzeniu (WE) nr 2157/2001 ⁽¹⁾;
29. w zakresie, w jakim dane państwo członkowskie zezwala na to, by działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż na życie była prowadzona przez podmiot o formie prawnej spółdzielni oraz jako alternatywa wobec form zakładów innych niż zakłady ubezpieczeń na życie wymienionych w pkt 1–28, forma spółdzielni europejskiej (SCE) zdefiniowana w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1435/2003 ⁽²⁾.

▼ B**B. Formy prawne zakładów ubezpieczeń na życie:**

1. w przypadku Królestwa Belgii: „société anonyme/naamloze vennootschap”, „société en commandite par actions/commanditaire vennootschap op aandelen”, „association d’assurance mutuelle/onderlinge verzekeringvereniging”, „société coopérative/coöperatieve vennootschap”;
2. w przypadku Republiki Bułgarii: „акционерно дружество”, „взаимозастрахователна кооперация”;
3. w przypadku Republiki Czeskiej: „akciová společnost”, „družstvo”;
4. w przypadku Królestwa Danii: „aktieselskaber”, „gensidige selskaber”, „pensionskasser omfattet af lov om forsikringsvirksomhed (tværgående pensionskasser)”;
5. w przypadku Republiki Federalnej Niemiec: „Aktiengesellschaft”, „Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit”, „öffentlich-rechtliches Wettbewerbsversicherungsunternehmen”;
6. w przypadku Republiki Estonii: „aktsiaselts”;
7. w przypadku Irlandii: „incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited”, „societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts” i „societies registered under the Friendly Societies Acts”;
8. w przypadku Republiki Grecckiej: „ανώνυμη εταιρία”;
9. w przypadku Królestwa Hiszpanii: „sociedad anónima”, „sociedad mutua”, „sociedad cooperativa”;
10. w przypadku Republiki Francuskiej: „société anonyme”, „société d’assurance mutuelle”, „institution de prévoyance régie par le code de la sécurité sociale”, „institution de prévoyance régie par le code rural” i „mutuelles régies par le code de la mutualité”;

▼ M3

- 10a. w przypadku Republiki Chorwacji: „dioničko društvo”, „društvo za uzajamno osiguranje”;

▼ B

11. w przypadku Republiki Włoskiej: „società per azioni”, „società cooperativa”, „mutua di assicurazione”;

⁽¹⁾ Dz.U. L 294 z 10.11.2001, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1435/2003 z dnia 22 lipca 2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE) (Dz.U. L 207 z 18.8.2003, s. 1).

▼ B

12. w przypadku Republiki Cypryjskiej: „εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με μετοχές”, „εταιρεία περιορισμένης ευθύνης με εγγύηση”;
13. w przypadku Republiki Łotewskiej: „apdrošināšanas akciju sabiedrība”, „savstarpējās apdrošināšanas kooperatīvā biedrība”;
14. w przypadku Republiki Litewskiej: „akcinė bendrovė”, „uždaroji akcinėsbendrovė”;
15. w przypadku Wielkiego Księstwa Luksemburga: „société anonyme”, „société en commandite par actions”, „association d’assurances mutuelles”, „société coopérative”;
16. w przypadku Republiki Węgierskiej: „biztosító részvénytársaság”, „biztosító szövetkezet”, „biztosító egyesület”, „külföldi székhelyű biztosító magyarországi fióktelepe”;
17. w przypadku Republiki Malty: „limited liability company/kumpannija b »responsabbilta« limitata”;
18. w przypadku Królestwa Niderlandów: „naamloze vennootschap”, „onderlinge waarborgmaatschappij”;
19. w przypadku Republiki Austrii: „Aktiengesellschaft”, „Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit”;
20. w przypadku Rzeczypospolitej Polskiej: „spółka akcyjna”, „towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych”;
21. w przypadku Republiki Portugalskiej: „sociedade anónima”, „mútua de seguros”;
22. w przypadku Rumunii: „societăți pe acțiuni”, „societăți mutuale”;
23. w przypadku Republiki Słowenii: „delniška družba”, „družba za vzajemno zavarovanje”;
24. w przypadku Republiki Słowackiej: „akciová spoločnosť”;
25. w przypadku Republiki Finlandii: „keskinäinen vakuutusyhtiö/ömsesidigt försäkringsbolag”, „vakuutusosakeyhtiö/försäkringsaktiebolag”, „vakuutusyhdistys/försäkringsförening”;
26. w przypadku Królestwa Szwecji: „försäkringsaktiebolag”, „ömsesidiga försäkringsbolag”, „understödsföreningar”;
27. w przypadku Zjednoczonego Królestwa: „incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited”, „societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts”, „societies registered or incorporated under the Friendly Societies Acts”, „the association of underwriters known as Lloyd’s”;

▼ M5

28. we wszystkich przypadkach, jako alternatywa wobec form zakładów ubezpieczeń na życie wymienionych w pkt 1–27 i 29, forma spółki europejskiej (SE) zdefiniowana w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2157/2001;
29. w zakresie, w jakim dane państwo członkowskie zezwala na to, by działalność w zakresie ubezpieczeń na życie była prowadzona przez podmiot o formie prawnej spółdzielni, oraz jako alternatywa wobec form zakładów ubezpieczeń na życie wymienionych w pkt 1–28, forma spółdzielni europejskiej (SCE) zdefiniowana w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1435/2003.

▼ B**C. Formy prawne zakładów reasekuracji:**

1. w przypadku Królestwa Belgii: „société anonyme/naamloze vennootschap”, „société en commandite par actions/commanditaire vennootschap op aandelen”, „association d’assurance mutuelle/onderlinge verzekeringvereniging”, „société coopérative/coöperatieve vennootschap”;
2. w przypadku Republiki Bułgarii: „акционерно дружество”;
3. w przypadku Republiki Czeskiej: „akciová společnost”;
4. w przypadku Królestwa Danii: „aktieselskaber”, „gensidige selskaber”;
5. w przypadku Republiki Federalnej Niemiec: „Aktiengesellschaft”, „Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit”, „Öffentlich-rechtliches Wettbewerbsversicherungsunternehmen”;
6. w przypadku Republiki Estonii: „aktsiaselts”;

▼ B

7. w przypadku Irlandii: „incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited”;
8. w przypadku Republiki Greckiej: „ανώνυμη εταιρία”, „αλληλασφαλιστικός συνεταιρισμός”;
9. w przypadku Królestwa Hiszpanii: „sociedad anónima”;
10. w przypadku Republiki Francuskiej: „société anonyme”, „société d’assurance mutuelle”, „institution de prévoyance régie par le code de la sécurité sociale”, „institution de prévoyance régie par le code rural” i „mutuelles régies par le code de la mutualité”;

▼ M3

- 10a. w przypadku Republiki Chorwacji: „dioničko društvo”;

▼ B

11. w przypadku Republiki Włoskiej: „società per azioni”;
12. w przypadku Republiki Cypryjskiej: „εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης με μετοχές” lub „εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης με εγγύηση”;
13. w przypadku Republiki Łotewskiej: „akciju sabiedrība”, „sabiedrība ar ierobežotu atbildību”;
14. w przypadku Republiki Litewskiej: „akcinė bendrovė”, „uždaroji akcinė bendrovė”;
15. w przypadku Wielkiego Księstwa Luksemburga: „société anonyme”, „société en commandite par actions”, „association d’assurances mutuelles”, „société coopérative”;
16. w przypadku Republiki Węgierskiej: „biztosító részvénytársaság”, „biztosító szövetkezet”, „harmadik országbeli biztosító magyarországi fióktelepe”;
17. w przypadku Republiki Malty: „limited liability company/kumpannija ta responsabbiltà limitata”;
18. w przypadku Królestwa Niderlandów: „naamloze vennootschap”, „onderlinge waarborgmaatschappij”;
19. w przypadku Republiki Austrii: „Aktiengesellschaft”, „Versicherungsverein auf Gegenseitigkeit”;
20. w przypadku Rzeczypospolitej Polskiej: „spółka akcyjna”, „towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych”;
21. w przypadku Republiki Portugalskiej: „sociedade anónima”, „mútua de seguros”;
22. w przypadku Rumunii: „societate pe actiuni”;
23. w przypadku Republiki Słowenii: „delniška družba”;
24. w przypadku Republiki Słowackiej: „akciová spoločnosť”;
25. w przypadku Republiki Finlandii: „keskinäinen vakuutusyhtiö/ömsesidigt försäkringsbolag”, „vakuutusosakeyhtiö/försäkringsaktiebolag”, „vakuutusyhdistys/försäkringsförening”;
26. w przypadku Królestwa Szwecji: „försäkringsaktiebolag”, „ömsesidigt försäkringsbolag”;
27. w przypadku Zjednoczonego Królestwa: „incorporated companies limited by shares or by guarantee or unlimited”, „societies registered under the Industrial and Provident Societies Acts”, „societies registered or incorporated under the Friendly Societies Acts”, „the association of underwriters known as Lloyd’s”;

▼ M5

28. we wszystkich przypadkach, jako alternatywa wobec form zakładów reasekuracji wymienionych w pkt 1–27 i 29, forma spółki europejskiej (SE) zdefiniowana w rozporządzeniu (WE) nr 2157/2001;
29. w zakresie, w jakim dane państwo członkowskie zezwala na to, by działalność w zakresie reasekuracji była prowadzona przez podmiot o formie prawnej spółdzielni, oraz jako alternatywa wobec form zakładów reasekuracji wymienionych w pkt 1–28, forma spółdzielni europejskiej (SCE) zdefiniowana w rozporządzeniu (WE) nr 1435/2003.

ZALĄCZNIK IV

STANDARDOWA FORMUŁA KAPITAŁOWEGO WYMAGU WYPŁACALNOŚCI

1. Obliczanie podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności

Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności określony w art. 104 ust. 1, równa się:

$$\text{Basic SCR} = \sqrt{\sum_{ij} \text{Corr}_{ij} \times \text{SCR}_i \times \text{SCR}_j}$$

gdzie SCR_i oznacza moduł ryzyka i , a SCR_j oznacza moduł ryzyka j , i gdzie „ i,j ” oznacza, że suma poszczególnych składników powinna obejmować wszystkie możliwe kombinacje i i j ; w obliczeniu za SCR_i i SCR_j podstawia się:

- $\text{SCR}_{\text{non-life}}$ oznaczające moduł ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach innych niż na życie;
- SCR_{life} oznaczające moduł ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie;
- $\text{SCR}_{\text{health}}$ oznaczające moduł ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach zdrowotnych;
- $\text{SCR}_{\text{market}}$ oznaczające moduł ryzyka rynkowego;
- $\text{SCR}_{\text{default}}$ oznaczające moduł ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta.

Współczynnik Corr_{ij} oznacza pozycję podaną w wierszu i i kolumnie j poniższej macierzy korelacji:

$i \backslash j$	ryzyko rynkowe	ryzyko niewykonania zobowiązania	ryzyko w ubezp. na życie	ryzyko w ubezp. zdrowotnych	ryzyko w ubezp. innych niż na życie
ryzyko rynkowe	1	0,25	0,25	0,25	0,25
ryzyko niewykonania zobowiązania	0,25	1	0,25	0,25	0,5
ryzyko w ubezp. na życie	0,25	0,25	1	0,25	0
ryzyko w ubezp. zdrowotnych	0,25	0,25	0,25	1	0
ryzyko w ubezp. innych niż na życie	0,25	0,5	0	0	1

2. Obliczanie modułu ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach innych niż na życie

Moduł ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach innych niż na życie określony w art. 105 ust. 2 równa się:

$$\text{SCR}_{\text{non-life}} = \sqrt{\sum_{ij} \text{Corr}_{ij} \times \text{SCR}_i \times \text{SCR}_j}$$

gdzie SCR_i oznacza podmoduł i , a SCR_j oznacza podmoduł j , i gdzie „ i,j ” oznacza, że suma poszczególnych składników powinna obejmować wszystkie możliwe kombinacje i i j ; w obliczeniu za SCR_i i SCR_j podstawia się:

- $\text{SCR}_{\text{nl premium and reserve}}$ oznaczające podmoduł ryzyka składki i ryzyka rezerw w ubezpieczeniach innych niż na życie;
- $\text{SCR}_{\text{nl catastrophe}}$ oznaczające podmoduł ryzyka katastroficznego w ubezpieczeniach innych niż na życie.

▼ B**3. Obliczanie modułu ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie**

Moduł ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie określony w art. 105 ust. 3, równa się:

$$SCR_{\text{life}} = \sqrt{\sum_{i,j} \text{Corr}_{i,j} \times SCR_i \times SCR_j}$$

gdzie SCR_i oznacza podmoduł i , a SCR_j oznacza podmoduł j , i gdzie „ i,j ” oznacza, że suma poszczególnych składników powinna obejmować wszystkie możliwe kombinacje i i j ; w obliczeniu za SCR_i i SCR_j podstawia się:

- $SCR_{\text{mortality}}$ oznaczające podmoduł ryzyka umieralności;
- $SCR_{\text{longevity}}$ oznaczające podmoduł ryzyka długowieczności;
- $SCR_{\text{disability}}$ oznaczające podmoduł ryzyka niezdolności do pracy – zachorowalności;
- $SCR_{\text{life expense}}$ oznaczające podmoduł ryzyka wydatków w ubezpieczeniach na życie;
- SCR_{revision} oznaczające podmoduł ryzyka korekty;
- SCR_{lapse} oznaczające podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami;
- $SCR_{\text{life catastrophe}}$ oznaczające podmoduł ryzyka katastroficznego w ubezpieczeniach na życie.

4. Obliczanie modułu ryzyka rynkowego

Struktura modułu ryzyka rynkowego

Moduł ryzyka rynkowego określony w art. 105 ust. 5, równa się:

$$SCR_{\text{market}} = \sqrt{\sum_{i,j} \text{Corr}_{i,j} \times SCR_i \times SCR_j}$$

gdzie SCR_i oznacza podmoduł i , a SCR_j oznacza podmoduł j , i gdzie „ i,j ” oznacza, że suma poszczególnych składników powinna obejmować wszystkie możliwe kombinacje i i j ; w obliczeniu za SCR_i i SCR_j podstawia się:

- $SCR_{\text{interest rate}}$ oznaczające podmoduł ryzyka stopy procentowej;
- SCR_{equity} oznaczające podmoduł ryzyka związanego z inwestowaniem w akcje;
- SCR_{property} oznaczające podmoduł ryzyka związanego z inwestowaniem w nieruchomości;
- SCR_{spread} oznaczające podmoduł ryzyka spreadu;
- $SCR_{\text{concentration}}$ oznaczające podmoduł koncentracji ryzyka rynkowego;
- SCR_{currency} oznaczające podmoduł ryzyka związanego z wymianą walut.

▼B

ZAŁĄCZNIK V

**ZESPOŁY GRUP UBEZPIECZEŃ INNYCH NIŻ NA ŻYCIE DO CELÓW
ART. 159**

1. Wypadkowe i chorobowe (grupy 1 i 2 w załączniku I).
2. Samochodowe (grupy 3, 7 i 10 w załączniku I; dane liczbowe dotyczące grupy 10, z wyłączeniem odpowiedzialności cywilnej przewoźnika, podaje się osobno).
3. Ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych (grupy 8 i 9 w załączniku I).
4. Lotnicze, morskie i transportowe (grupy 4, 5, 6, 7, 11 i 12 w załączniku I).
5. Odpowiedzialności cywilnej ogólnej (grupa 13 w załączniku I).
6. Kredytu i poręczeń (grupy 14 i 15 w załączniku I).
7. Pozostałe grupy (grupy 16, 17 i 18 w załączniku I).

ZAŁĄCZNIK VI

CZĘŚĆ A

Uchylone dyrektywy z wykazem późniejszych zmian

(o których mowa w art. 310)

dyrektywa Rady 64/225/EWG

(Dz.U. 56 z 4.4.1964, s. 878)

Akt przystąpienia z 1973 r., art. 29, załącznik I punkt III(G)(1)

(Dz.U. L 73 z 27.3.1972, s. 89)

pierwsza dyrektywa Rady 73/239/EWG

(Dz.U. L 228 z 16.8.1973, s. 3)

Akt przystąpienia z 1994 r., art. 29, załącznik I(XI)(B)(II)(1)

(Dz.U. C 241 z 29.8.1994, s. 197)

(zastąpiony decyzją Rady 95/1/WE)

(Dz.U. L 1 z 1.1.1995, s. 1)

Akt przystąpienia z 2003 r., art. 20, załącznik II(3)(1)

(Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 335)

Akt przystąpienia z 1985 r., art. 26, załącznik I(II)(c)(1)(a)

(Dz.U. L 302 z 15.11.1985, s. 156)

dyrektywa Rady 76/580/EWG

tylko art. 1

(Dz.U. L 189 z 13.7.1976, s. 13)

dyrektywa Rady 84/641/EWG

tylko art. 1 do 14

(Dz.U. L 339 z 27.12.1984, s. 21)

dyrektywa Rady 87/343/EWG

tylko art. 1 i załącznik

(Dz.U. L 185 z 4.7.1987, s. 72)

dyrektywa Rady 87/344/EWG

tylko art. 9

(Dz.U. L 185 z 4.7.1987, s. 77)

druga dyrektywa Rady 88/357/EWG

tylko art. 9, 10 i 11

(Dz.U. L 172 z 4.7.1988, s. 1)

dyrektywa Rady 90/618/EWG

tylko art. 2, 3 i 4

(Dz.U. L 330 z 29.11.1990, s. 44)

dyrektywa Rady 92/49/EWG

tylko art. 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 18, 24, 32, 33 i 53

(Dz.U. L 228 z 11.8.1992, s. 1)

dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 95/26/EWG

tylko art. 1, art. 2 ust. 2 tiret trzecie i art. 3 ust. 1

(Dz.U. L 168 z 18.7.1995, s. 7)

dyrektywa 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

tylko art. 8

(Dz.U. L 181 z 20.7.2000, s. 65)

dyrektywa 2002/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

tylko art. 1

(Dz.U. L 77 z 20.3.2002, s. 17)

▼B

dyrektywa 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 35 z 11.2.2003, s. 1)	tylko art. 22
dyrektywa 2005/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 79 z 24.3.2005, s. 9)	tylko art. 4
dyrektywa 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 323 z 9.12.2005, s. 1)	tylko art. 57
dyrektywa 2006/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 363 z 20.12.2006, s. 238)	tylko art. 1 i pkt 1 załącznika
dyrektywa Rady 73/240/EWG (Dz.U. L 228 z 16.8.1973, s. 20)	
dyrektywa Rady 76/580/EWG (Dz.U. L 189 z 13.7.1976, s. 13)	
dyrektywa Rady 78/473/EWG (Dz.U. L 151 z 7.6.1978, s. 25)	
dyrektywa Rady 84/641/EWG (Dz.U. L 339 z 27.12.1984, s. 21)	
dyrektywa Rady 87/344/EWG (Dz.U. L 185 z 4.7.1987, s. 77)	
druga dyrektywa Rady 88/357/EWG (Dz.U. L 172 z 4.7.1988, s. 1)	
dyrektywa Rady 90/618/EWG (Dz.U. L 330 z 29.11.1990, s. 44)	tylko art. 5 do 10
dyrektywa Rady 92/49/EWG (Dz.U. L 228 z 11.8.1992, s. 1)	tylko art. 12 ust. 1, art. 19, 23, 27, art. 30 ust. 1, art. 34, 35, 36, 37, art. 39 ust. 1, art. 40 ust. 1, art. 42 ust. 1, art. 43 ust. 1, art. 44 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 46 ust. 1
dyrektywa 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 181 z 20.7.2000, s. 65)	tylko art. 9
dyrektywa 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 14)	tylko art. 3
dyrektywa Rady 92/49/EWG (Dz.U. L 228 z 11.8.1992, s. 1)	
dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 95/26/EWG (Dz.U. L 168 z 18.7.1995, s. 7)	tylko art. 1 tiret drugie, art. 2 ust. 1 tiret pierwsze, art. 4 ust. 1, 3 i 5 oraz art. 5 tiret drugie
dyrektywa 2000/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 290 z 17.11.2000, s. 27)	tylko art. 2
dyrektywa 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 35 z 11.2.2003, s. 1)	tylko art. 24

▼B

dyrektywa 2005/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 79 z 24.3.2005, s. 9)	tylko art. 6
dyrektywa 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 323 z 9.12.2005, s. 1)	tylko art. 58
dyrektywa 2007/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 247 z 21.9.2007, s. 1)	tylko art. 1
dyrektywa 98/78/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 330 z 5.12.1998, s. 1)	
dyrektywa 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 35 z 11.2.2003, s. 1)	tylko art. 28
dyrektywa 2005/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 79 z 24.3.2005, s. 9)	tylko art. 7
dyrektywa 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 323 z 9.12.2005, s. 1)	tylko art. 59
dyrektywa 2001/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 110 z 20.4.2001, s. 28)	
dyrektywa 2002/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 345 z 19.12.2002, s. 1)	
dyrektywa Rady 2004/66/WE (Dz.U. L 168 z 1.5.2004, s. 35)	tylko punkt II załącznika
dyrektywa 2005/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 79 z 24.3.2005, s. 9)	tylko art. 8
dyrektywa 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 323 z 9.12.2005, s. 1)	tylko art. 60
dyrektywa 2006/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 363 z 20.12.2006, s. 238)	tylko art. 1 i pkt 3 załącznika
dyrektywa 2007/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 247 z 21.9.2007, s. 1)	tylko art. 2
dyrektywa 2008/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 76 z 19.3.2008, s. 44)	tylko art. 1
dyrektywa 2005/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 323 z 9.12.2005, s. 1)	

▼B

dyrektywa 2007/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady tylko art. 4

(Dz.U. L 247 z 21.9.2007, s. 1)

dyrektywa 2008/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady tylko art. 1

(Dz.U. L 76 z 19.3.2008, s. 44)

dyrektywa 2008/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady tylko art. 1

(Dz.U. L 81 z 20.3.2008, s. 1)

CZĘŚĆ B

Wykaz terminów transpozycji do prawa krajowego

(o których mowa w art. 310)

Dyrektywa	Termin transpozycji	Data rozpoczęcia stosowania
64/225/EWG	26 sierpnia 1965 r.	
73/239/EWG	27 stycznia 1975 r.	27 stycznia 1976 r.
73/240/EWG	27 stycznia 1975 r.	
76/580/EWG	31 grudnia 1976 r.	
78/473/EWG	2 grudnia 1979 r.	2 czerwca 1980 r.
84/641/EWG	30 czerwca 1987 r.	1 stycznia 1988 r.
87/343/EWG	1 stycznia 1990 r.	1 lipca 1990 r.
87/344/EWG	1 stycznia 1990 r.	1 lipca 1990 r.
88/357/EWG	30 grudnia 1989 r.	30 czerwca 1990 r.
90/618/EWG	20 maja 1992 r.	20 listopada 1992 r.
92/49/EWG	31 grudnia 1993 r.	1 lipca 1994 r.
95/26/EWG	18 lipca 1996 r.	18 lipca 1996 r.
98/78/WE	z dnia 5 czerwca 2000 r.	
2000/26/WE	z dnia 20 lipca 2002 r.	z dnia 20 stycznia 2003 r.
2000/64/WE	z dnia 17 listopada 2002 r.	
2001/17/WE	z dnia 20 kwietnia 2003 r.	
2002/13/WE	z dnia 20 września 2003 r.	
2002/83/WE	17 listopada 2002 r., 20 września 2003 r., 19 czerwca 2004 r. (w zależności od poszczególnych przepisów)	
2002/87/WE	z dnia 11 sierpnia 2004 r.	
2004/66/WE	z dnia 1 maja 2004 r.	
2005/1/WE	z dnia 13 maja 2005 r.	
2005/14/WE	z dnia 11 czerwca 2007 r.	
2005/68/WE	z dnia 10 grudnia 2007 r.	
2006/101/WE	z dnia 1 stycznia 2007 r.	
2008/19/WE	nie dotyczy	
2008/37/WE	nie dotyczy	

ZAŁĄCZNIK VII

TABELA KORELACJI

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 1 ust. 1				art. 2		art. 1 ust. 1	art. 2 zdanie pierwsze	art. 1 ust. 1		art. 1, art. 2 ust. 2 i 3 oraz art. 267
art. 1 ust. 2										art. 2 ust. 2
art. 1 ust. 3										—
art. 2 ust. 1 lit. a) do c)										—
art. 2 ust. 1 lit. d)							art. 3 ust. 4			art. 3
art. 2 ust. 1 lit. e)										—
art. 2 ust. 2 lit. a)										art. 5 ust. 1
art. 2 ust. 2 lit. b)										art. 5 ust. 2
art. 2 ust. 2 lit. c)										art. 5 ust. 3
art. 2 ust. 2 lit. d)										art. 5 ust. 4

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 2 ust. 3 akapity 1 do 4										art. 6
art. 2 ust. 3 akapit piąty										art. 15 ust. 4
art. 3 ust. 1 akapity pierwszy i drugi										—
art. 3 ust. 1 akapit trzeci										art. 4 ust. 5
art. 3 ust. 2										art. 7
art. 4 zdanie pierwsze										art. 8 zdanie pierwsze
art. 4 lit. a)										art. 8 ust. 2
art. 4 lit. b)										—
art. 4 lit. c)										art. 8 ust. 3
art. 4 lit. e)										—
art. 4 lit. f)										art. 8 ust. 1
art. 4 lit. g)										art. 8 ust. 4

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 5 lit. a)										—
art. 5 lit. b)							art. 1 ust. 1 lit. o)			—
art. 5 lit. c)							art. 1 ust. 1 lit. p)			art. 134 ust. 1
art. 5 lit. d)										►M5 art. 13 ust. 27 ◀
art. 6				art. 4			art. 4	art. 3		art. 14 ust. 1 i ust. 2 lit. a) i b)
art. 7 ust. 1 i ust. 2 akapit pierwszy				art. 5 ust. 1 i ust. 2 akapit pierwszy			art. 5 ust. 1 i ust. 2 akapit pierwszy			art. 15 ust. 1 i ust. 2 akapit pierwszy
art. 7 ust. 2 akapit drugi lit. a)				art. 5 ust. 2 akapit drugi lit. a)						art. 15 ust. 3 akapit pierwszy
art. 7 ust. 2 akapit drugi lit. b)				art. 5 ust. 2 akapit drugi lit. b)						—
art. 8 ust. 1 lit. a)				art. 6 ust. 1 lit. a)			art. 6 ust. 1 lit. a)	Załącznik I		Załącznik III pkt A i B
art. 8 ust. 1 lit. a) ostatni akapit								art. 5 ust. 2		art. 17 ust. 2

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 8 ust. 1 lit. b)				art. 6 ust. 1 lit. b)			art. 6 ust. 1 lit. b)	art. 6 lit. a)		art. 18 ust. 1 lit. a)
								art. 6 lit. a)		art. 18 ust. 1 lit. b)
art. 8 ust. 1 lit. c)				art. 6 ust. 1 lit. c)			art. 6 ust. 1 lit. c)	art. 6 lit. b)		art. 18 ust. 1 lit. c)
art. 8 ust. 1 lit. d)				art. 6 ust. 1 lit. d)			art. 6 ust. 1 lit. d)	art. 6 lit. c)		art. 18 ust. 1 lit. d)
art. 8 ust. 1 lit. e)				art. 6 ust. 1 lit. e)			art. 6 ust. 1 lit. e)	art. 6 lit. d)		► C1 art. 18 ust. 1 lit. g) ◀
art. 8 ust. 1 lit. f)										► C1 art. 18 ust. 1 lit. h) ◀
art. 8 ust. 1 akapity 2 do 4							art. 6 ust. 2	art. 7		art. 19
art. 8 ust. 1 lit. a)							art. 6 ust. 3	art. 8		art. 20
art. 8 ust. 2				art. 6 ust. 2			art. 6 ust. 4			art. 18 ust. 2
art. 8 ust. 3 akapit pierwszy				art. 6 ust. 3 akapit pierwszy			art. 6 ust. 5 akapit trzeci	art. 9 ust. 1		art. 21 ust. 4

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 8 ust. 3 akapit drugi				art. 6 ust. 3 akapit drugi i art. 29 akapit pierwszy zdanie pierwsze			art. 6 ust. 5 akapit pierwszy	art. 9 ust. 2		art. 21 ust. 1 akapit pierwszy
art. 8 ust. 3 akapit trzeci				art. 6 ust. 3 akapit trzeci i art. 29 akapit drugi						art. 21 ust. 2
art. 8 ust. 3 akapit czwarty				art. 6 ust. 3 akapit czwarty						art. 21 ust. 3
art. 8 ust. 4				art. 6 ust. 4			art. 6 ust. 6	art. 10		art. 22
art. 9 lit. a) do d)				art. 7 lit. a) do d)			art. 7 lit. a) do d)	art. 11 ust. 1 lit. a), c), d) i e)		art. 23 ust. 1 lit. a), c), d) i e)
art. 9 lit. e) i f)				art. 7 lit. e) i f)				art. 11 ust. 2 lit. a) i b)		art. 23 ust. 2 lit. e)
art. 9 lit. g) i h)				art. 7 lit. g) i h)			art. 7 lit. f) i g)	art. 11 ust. 2 lit. c) i d)		art. 23 ust. 2 lit. a) i d)
art. 10 ust. 1				art. 32 ust. 1			art. 40 ust. 1			art. 145 ust. 1 akapit pierwszy

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 10 ust. 2 akapit pierwszy				art. 32 ust. 2 akapit pierwszy			art. 40 ust. 2			art. 145 ust. 2
art. 10 ust. 2 akapit drugi				art. 32 ust. 2 akapit drugi						art. 145 ust. 3
art. 10 ust. 3				art. 32 ust. 3			art. 40 ust. 3			art. 146 ust. 1 i 2
art. 10 ust. 4				art. 32 ust. 4			art. 40 ust. 4			art. 146 ust. 3
art. 10 ust. 5				art. 32 ust. 5			art. 40 ust. 5			art. 146 ust. 3 akapit drugi
art. 10 ust. 6				art. 32 ust. 6			art. 40 ust. 6			art. 145 ust. 4
art. 11				art. 33						—
art. 12				art. 56			art. 9	art. 13		art. 25 akapit drugi
art. 12a							art. 9a	art. 14 i art. 60 ust. 2		art. 26
art. 13 ust. 1 i ust. 2 akapit pierwszy				art. 9 ust. 1 i 2 akapit pierwszy			art. 10 ust. 1 zdanie pierwsze i ust. 2 akapit pierwszy	art. 15 ust. 1 akapit pierwszy i ust. 2		art. 30 ust. 1, ust. 2 akapit pierwszy
art. 13 ust. 2 akapit drugi				art. 9 ust. 2 akapit drugi						art. 30 ust. 2 akapit drugi

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
							art. 10 ust. 1 zdanie drugie i trzecie	art. 15 ust. 1 akapit drugi		art. 30 ust. 3
art. 13 ust. 2 akapit trzeci							art. 10 ust. 2 akapit drugi	art. 60 ust. 3		art. 32 ust. 1
art. 13 ust. 3				art. 9 ust. 3			art. 10 ust. 3	art. 15 ust. 4		—
art. 14				art. 10			art. 11	art. 16		art. 33
art. 15 ust. 1, 2 i 3 akapit drugi				art. 17			art. 20 ust. 1 do 3 i ust. 4 akapit drugi	art. 32 ust. 1 i 3		art. 76 do 86
art. 15 ust. 3 akapit pierwszy							art. 20 ust. 4 akapit pierwszy	art. 32 ust. 2		art. 134 ust. 2 i art. 173
art. 15a				art. 18				art. 33		—
art. 16							art. 27	art. 35, 36 i art. 60 ust. 8		art. 87 do 99
art. 16a							art. 28	art. 37 do 39 i art. 60 ust. 9		art. 100 do 127
art. 17 ust. 1							art. 29 ust. 1	art. 40 ust. 1		art. 128 i art. 129 ust. 1 lit. a) do c) oraz ust. 2
art. 17 ust. 2							art. 29 ust. 2	art. 40 ust. 2		art. 129 ust. 1 lit. d)

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 17a							art. 30	art. 41		—
art. 17b							►C1 art. 28 i 28a ◀	art. 60 ust. 10		—
art. 18							art. 31			—
art. 14							art. 11	art. 16		art. 33
art. 19 ust. 2				art. 11 ust. 2			art. 13 ust. 2	art. 17 ust. 2		art. 35
art. 19 ust. 3 akapity pierwszy i drugi lit. a) i b)			art. 10	art. 11 ust. 3 akapity pierwszy i drugi lit. a) i b)			art. 13 ust. 3 akapity pierwszy i drugi lit. a) i b)	art. 17 ust. 3 i 4 akapity pierwszy lit. a) i b)		art. 34 ust. 1 do 3 oraz ust. 5, 6 i 7
art. 19 ust. 3 akapit drugi lit. c)			art. 10	art. 11 ust. 3 akapit drugi lit. c)			art. 13 ust. 3 akapit drugi lit. c)	art. 17 ust. 4 akapit pierwszy lit. c)		art. 34 ust. 8
art. 19 ust. 3 akapit trzeci			art. 10	art. 11 ust. 3 akapit trzeci			art. 13 ust. 3 akapit trzeci	art. 17 ust. 4 akapit drugi		art. 35 ust. 2 lit. b)
art. 20 ust. 1							art. 37 ust. 1	art. 42 ust. 1		art. 137
art. 20 ust. 2 akapit pierwszy				art. 13 ust. 2 akapit trzeci			art. 37 ust. 2 akapit pierwszy	art. 42 ust. 2 akapit pierwszy		—
art. 20 ust. 2 akapit drugi				art. 13 ust. 2 akapit drugi			art. 37 ust. 2 akapit drugi	art. 42 ust. 2 akapit drugi		art. 138 ust. 5

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 20 ust. 3 akapit pierwszy				art. 13 ust. 3 akapit trzeci			art. 37 ust. 3 akapit pierwszy	art. 42 ust. 3 akapit pierwszy		—
art. 20 ust. 3 akapit drugi				art. 13 ust. 3 akapit drugi			art. 37 ust. 3 akapit drugi	art. 42 ust. 3 akapit drugi		art. 139 ust. 3
art. 20 ust. 4				art. 13 ust. 4						—
art. 20 ust. 5				art. 13 ust. 2 akapity drugi i piąty			art. 37 ust. 2 akapity drugi i piąty	art. 42 ust. 2 akapity drugi i czwarty		art. 138 ust. 5
art. 20a ust. 1 akapit pierwszy zdanie pierwsze							art. 38 ust. 1 zdanie pierwsze	art. 43 ust. 1		art. 138 ust. 2, art. 139 ust. 2
art. 20a ust. 1 akapit pierwszy zdanie drugie lit. a) do e)							art. 38 ust. 1 zdanie drugie lit. a) do e)	art. 43 ust. 2 lit. a) do e)		art. 142 ust. 1
art. 20a ust. 2							art. 38 ust. 2			art. 141
art. 20a ust. 3							art. 38 ust. 3	art. 43 ust. 4		art. 140 ust. 2
art. 20a ust. 4							art. 38 ust. 4	art. 43 ust. 5		—
art. 20a ust. 5							art. 38 ust. 5	art. 43 ust. 6		art. 142 ust. 2

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 21			art. 11 ust. 1							—
art. 22 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), b) i d)				art. 14			art. 39 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), b) i d)	art. 44 ust. 1 akapit pierwszy lit. a), b) i d)		art. 144 ust. 1 lit. a), b) i c)
art. 22 ust. 1 akapit drugi zdanie pierwsze							art. 39 ust. 1 akapit drugi zdanie pierwsze	art. 44 ust. 1 akapit drugi		art. 144 ust. 2 akapit pierwszy
art. 22 ust. 1 akapit drugi zdanie drugie							art. 39 ust. 1 akapit drugi zdanie pierwsze			art. 144 ust. 2 akapit drugi
art. 22 ust. 2							art. 39 ust. 2	art. 44 ust. 2		art. 144 ust. 3
art. 23 ust. 1							art. 51 ust. 1			art. 162 ust. 1
art. 23 ust. 2 lit. a) do g)							art. 51 ust. 2			art. 162 ust. 2 lit. a) do f) i h)
art. 23 ust. 2 lit. h)										art. 162 ust. 2 lit. g)
art. 24 akapit pierwszy zdanie pierwsze							art. 54 akapit pierwszy zdanie pierwsze			art. 165 zdanie pierwsze

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 24 akapit pierwszy zdanie drugie i akapit trzeci							art. 54 akapit pierwszy zdanie drugie i akapit trzeci			—
art. 25							art. 55			art. 166
art. 26							art. 56			art. 167
art. 27 akapit pierwszy							art. 52 ust. 2 akapit pierwszy			art. 168 akapit pierwszy
art. 27 akapit drugi							art. 52 ust. 2 akapit drugi			art. 168 akapit drugi
art. 28							art. 52 ust. 3			art. 170
art. 28a				art. 53			art. 53			art. 164
art. 29							art. 57			art. 171
art. 29a							art. 58			art. 176 akapity pierwszy do trzeciego
art. 29b ust. 1 i 2							art. 59 ust. 1 i 2	art. 52 ust. 1 i 2		art. 177 ust. 1 i 2
art. 29b ust. 3 do 6							art. 59 ust. 3 do 6	art. 52 ust. 3 i 4		—
art. 30 ust. 1 i 2 lit. a)										—

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
art. 30 ust. 2 lit. b)										art. 305 ust. 1
art. 30 ust. 4										art. 305 ust. 2
art. 30 ust. 5										art. 305 ust. 4
art. 31										—
art. 32										—
art. 33			art. 28				art. 62	art. 54 ust. 2		art. 298 ust. 2 i 3
art. 34	art. 9		art. 29		art. 11 ust. 5		art. 6 ust. 5 akapit czwarty		art. 6	—
art. 35	art. 10	art. 10	art. 32	art. 57 ust. 1	art. 11 ust. 1 do 3	art. 31 ust. 1 i 2	art. 69 ust. 1 do 4	art. 64 ust. 1	art. 7 ust. 1	art. 309 ust. 1
art. 36	art. 11	art. 11	art. 33	art. 57 ust. 2	art. 11 ust. 4	art. 31 ust. 3	art. 70	art. 64 ust. 2	art. 7 ust. 2	art. 309 ust. 2
art. 37			art. 34							—
art. 38	art. 12	art. 12	art. 35	art. 58	art. 13	art. 33	art. 74	art. 66	art. 9	art. 312
Załącznik część A										art. 15 ust. 2 akapit drugi i załącznik I, część A
Załącznik część A i B										Załącznik I, część A i B

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
Załącznik część C										art. 16
Załącznik część D										—
	art. 1 ust. 1 akapit pierwszy									art. 190 ust. 1
	art. 1 ust. 1 akapit drugi									art. 190 ust. 2
	art. 1 ust. 2									—
	art. 2 ust. 1									art. 190 ust. 1
	art. 2 ust. 2									art. 190 ust. 3
	art. 3									art. 191
	art. 4 ust. 1									art. 192 akapity pierwszy i drugi
	art. 4 ust. 2									—
	art. 5									art. 193
	art. 6									art. 195
	art. 7									art. 194
	art. 8									art. 196
		art. 1								—
		art. 2								art. 198

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
		art. 3 ust. 1								art. 199
		art. 3 ust. 2 akapit pierwszy zdanie pierwsze								art. 200 ust. 1 akapit pierwszy
		art. 3 ust. 2 lit. a) do c)								art. 200 ust. 2 do 4
		art. 3 ust. 3								art. 200 ust. 1 akapit drugi
		art. 4								art. 201
		art. 5								art. 202
		art. 6								art. 203
		art. 7								art. 204
		art. 8								art. 205
		art. 9								art. 16 ust. 2
			art. 1							—
			art. 2 lit. a), b) i e)							—
			art. 2 lit. c)				art. 1 ust. 1 lit. c)	art. 2 ust. 1 lit. e)		—
			art. 2 lit. d)							art. 13 ust. 13

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
			art. 2 lit. f)	art. 1 lit. e)			art. 1 ust. 1 lit. h)			—
			art. 3				art. 1 lit. b) zdanie drugie			art. 145 ust. 1 akapit drugi
			art. 4							art. 187
			art. 6							—
			art. 7 ust. 1 lit. a) do e)							—
			art. 7 ust. 1 lit. f)	art. 27						—
			art. 7 ust. 1 lit. g) i ust. 3							—
			art. 8 ust. 1 i 2							art. 179 ust. 1 i 2
			art. 8 ust. 3							—
			art. 8 ust. 4 lit. a) i c)	art. 30 ust. 1						—
			art. 8 ust. 4 lit. d)							art. 179 ust. 3

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
			art. 8 ust. 5							art. 179 ust. 4
			art. 12							—
			art. 12a ust. 1 do 3							art. 150
			art. 12a ust. 4 akapit pierwszy							art. 151
			art. 12a ust. 4 akapity drugi do szóstego							art. 152
			art. 14	art. 34			art. 41			art. 147
			art. 16 ust. 1 akapity pierwszy i drugi	art. 35			art. 42			art. 148
			art. 16 ust. 1 akapit pierwszy	art. 35						art. 148 ust. 2
			art. 17	art. 36			art. 43			art. 149
			art. 26							—
			art. 27							—
			art. 31							art. 299
			art. 31				art. 68 ust. 2			art. 300
			Załącznik I	art. 23			Załącznik II			—
			Załącznik 2 A							—

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
			Załącznik 2B							—
			art. 5, 9, 10 i 11							—
				art. 1 lit. a)	art. 1 lit. a)	art. 2 lit. a)	art. 1 ust. 1 lit. a)			art. 13 ust. 1
				art. 1 lit. b)			art. 1 ust. 1 lit. b)	art. 2 ust. 1 lit. d)		art. 13 ust. 11
				art. 1 lit. c)		art. 2 lit. e)	art. 1 ust. 1 lit. e)	art. 2 ust. 1 lit. f)		art. 13 ust. 8 lit. a)
				art. 1 lit. d)			art. 1 ust. 1 lit. f)	art. 2 ust. 1 lit. g)		—
				art. 1 lit. f)			art. 1 ust. 1 lit. i)	art. 2 ust. 1 lit. i)		art. 13 ust. 18
				art. 1 lit. g)			art. 1 ust. 1 lit. j)	art. 2 ust. 1 lit. j)		art. 13 ust. 21, art. 24 ust. 2 i art. 63
				art. 1 lit. h)	art. 1 lit. d)		art. 1 ust. 1 lit. k)	art. 2 ust. 1 lit. k)		art. 13 ust. 15
				art. 1 lit. i)	art. 1 lit. e)		art. 1 ust. 1 lit. l)	art. 2 ust. 1 lit. l)		art. 13 ust. 16
				art. 1 lit. j)			art. 1 ust. 1 lit. m)			art. 13 ust. 22

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
				art. 1 lit. k)	art. 1 lit. k)	art. 2 lit. h)	art. 1 ust. 1 lit. n)	art. 2 ust. 1 lit. m)		art. 13 ust. 10
				art. 1 lit. l)			art. 1 ust. 1 lit. r)	art. 2 ust. 1 lit. n)		art. 13 ust. 17
				art. 1 ust. 1 lit. a)	art. 1 lit. f)		art. 1 ust. 1 lit. r) ppkt (i)	art. 2 ust. 1 lit. n) ppkt (i)		art. 13 ust. 20
				art. 1 ust. 1 lit. b)			art. 1 ust. 1 lit. r) pkt (ii)	art. 2 ust. 1 lit. n) ppkt (ii)		art. 13 ust. 18
				art. 3						art. 188
				art. 8				art. 12		art. 24 ust. 1
				art. 12 ust. 2			art. 14 ust. 1	art. 18		art. 39 ust. 1
				art. 12 ust. 3 do 6			art. 14 ust. 2 do 5			art. 39 ust. 2 do 6
				art. 15 ust. 1 i 2			art. 15 ust. 1 i 2	art. 19 ust. 1		art. 57
				art. 15 ust. 3			art. 15 ust. 3	art. 22		art. 61
				art. 15 ust. 4			art. 15 ust. 4	art. 23		art. 62
				art. 15a			art. 15a	art. 19 ust. 2 do 8		art. 58 ust. 1 do 7
				art. 15b			art. 15b	art. 19a		art. 59
				art. 15c			art. 15c	art. 20		art. 60

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
				art. 16 ust. 1			art. 16 ust. 1	art. 24		art. 64
				art. 16 ust. 2			art. 16 ust. 2	art. 25		art. 65
				art. 16 ust. 3			art. 16 ust. 3	art. 26		art. 66
				art. 16 ust. 4			art. 16 ust. 4	art. 27		art. 67
				art. 16 ust. 5			art. 16 ust. 5	art. 28 ust. 1		art. 68 ust. 1
				art. 16 ust. 5b akapit pierwszy do czwartego			art. 16 ust. 7 akapit pierwszy do czwartego	art. 28 ust. 3 akapit pierwszy do czwartego		art. 68 ust. 3
				art. 16 ust. 5b akapit piąty			art. 16 ust. 7 akapit piąty	art. 28 ust. 3 akapit piąty		art. 68 ust. 4
				art. 16 ust. 3						art. 66
				art. 16 ust. 5c			art. 16 ust. 8	art. 29		art. 70
				art. 16 ust. 5 lit. a)			art. 16 ust. 6	art. 28 ust. 2		art. 68 ust. 2
				art. 16a ust. 1 lit. a)			art. 17 ust. 1 lit. a)	art. 31 ust. 1 akapit pierwszy		art. 72 ust. 1 lit. a) do c)

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
				art. 16a ust. 1 lit. b)			art. 17 ust. 1 lit. b)	art. 31 ust. 1 akapit drugi		art. 72 ust. 1 akapit drugi
				art. 16a ust. 2			art. 17 ust. 2	art. 31 ust. 2		art. 72 ust. 2
				art. 20			art. 22			—
				art. 21			art. 23	art. 34 ust. 1 do 3		—
				art. 22			art. 24	art. 34 ust. 4		—
				art. 25						—
				art. 28			art. 33			art. 180
				art. 29						art. 181 ust. 1 i 3
				art. 30 ust. 2						art. 181 ust. 2
				art. 31						art. 183
				art. 38			art. 44			art. 153
				art. 39 ust. 2 i 3			art. 45			art. 154
				art. 40 ust. 2			art. 46 ust. 1			art. 155 ust. 8
				art. 40 ust. 3			art. 46 ust. 2			art. 155 ust. 1

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
				art. 40 ust. 4, 6 do 8 i 10			art. 46 ust. 3, 5 do 7 i 9			art. 155 ust. 2, 4 do 6 i 9
				art. 40 ust. 5			art. 46 ust. 4			art. 155 ust. 3
				art. 40 ust. 9			art. 46 ust. 8			art. 155 ust. 7
				art. 41			art. 47			art. 156
				art. 42 ust. 2			art. 48			art. 160
				art. 43 ust. 2 i 3						art. 184
				art. 44 ust. 2			art. 49			art. 159 i załącznik V
				art. 45 ust. 2						art. 189
				art. 46 ust. 2 akapity pierwszy do trzeciego			art. 50 ust. 1 akapity pierwszy i drugi oraz ust. 2			art. 157
				art. 47 do 50						—
				art. 51			art. 64	art. 56		—
				art. 51 ostatnie tiret					art. 1 ust. 4	art. 58 ust. 8
				art. 52						—
				art. 54						art. 206
				art. 55						art. 207

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
				art. 24 i 26						—
				art. 12 ust. 1, art. 19, 33, 37, art. 39 ust. 1, art. 40 ust. 1, art. 42 ust. 1, art. 43 ust. 1, art. 44 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 1						—
					art. 1 lit. b)					art. 13 ust. 3
					art. 1 lit. c)		art. 1 ust. 1 lit. s)	art. 2 ust. 1 lit. c)		art. 13 ust. 4
					art. 1 lit. g)					art. 212 ust. 1 lit. a)
					art. 1 lit. h)					art. 212 ust. 1 lit. b)
					art. 1 lit. i)			art. 59 ust. 2 lit. a) ppkt i)		► <u>C1</u> art. 212 ust. 1 lit. f) ◄
					art. 1 lit. j)			art. 59 ust. 2 lit. a) ppkt j)		► <u>C1</u> art. 212 ust. 1 lit. g) ◄
					art. 1 lit. l)			art. 59 ust. 2 lit. b)		art. 13 ust. 6

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
					art. 2			art. 59 ust. 3		art. 214 ust. 1
					art. 3			art. 59 ust. 3		art. 214 ust. 1 i 2 akapity pierwszy i drugi
					art. 4			art. 59 ust. 3		art. 247 ust. 1
					art. 5 ust. 1			art. 59 ust. 4		art. 246
					art. 5 ust. 2					art. 254 ust. 1
					art. 6			art. 59 ust. 5		art. 254 ust. 2 i art. 255 ust. 1 i 2
					art. 7			art. 59 ust. 5		art. 249 ust. 1, art. 252 i 253
					art. 8			art. 59 ust. 5		art. 245 i 246, art. 258 ust. 1
					art. 9			art. 59 ust. 6		art. 218 i 219, art. 258 ust. 1
					art. 10			art. 59 ust. 7		art. 218 i 219, art. 258 ust. 1 i art. 260 do 263
					art. 10a			art. 59 ust. 8		art. 264

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
					art. 10b					art. 257
					art. 12	art. 32	art. 73	art. 65	art. 8 ust. 1	art. 311
					Załącznik I			art. 59 ust. 9 i załącznik II		art. 213 do 215 i 218 do 246
					Załącznik II			art. 59 ust. 9 i załącznik II		art. 215 do 217 i 220 do 243
						art. 1 ust. 2				art. 267
						art. 2 lit. b)				art. 268 ust. 1 lit. b)
						art. 2 lit. c)				art. 268 ust. 1 lit. c)
						art. 2 lit. d)				art. 268 ust. 1 lit. d)
						art. 2 lit. f)		art. 2 ust. 1 lit. h)		art. 13 ust. 9
						art. 2 lit. g)				art. 268 ust. 1 lit. a)
						art. 2 lit. i)				art. 268 ust. 1 lit. e)

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
						art. 2 lit. j)				art. 268 ust. 1 lit. f)
						art. 2 lit. k)				art. 268 ust. 1 lit. g)
						art. 3				—
						art. 4				art. 269
						art. 5				art. 270
						art. 6				art. 271
						art. 7				art. 272
						art. 8				art. 273
						art. 9				art. 274
						art. 10				art. 275
						art. 11				art. 277
						art. 12				art. 278
						art. 13				art. 279
						art. 14				art. 280
						art. 15				art. 281
						art. 16				art. 282

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
						art. 17				art. 283
						art. 18				art. 284
						art. 19				art. 285
						art. 20				art. 286
						art. 21				art. 287
						art. 22				art. 288
						art. 23				art. 289
						art. 24				art. 290
						art. 25				art. 291
						art. 26				art. 292
						art. 27				art. 293
						art. 28				art. 294
						art. 29				art. 295
						art. 30 ust. 1				art. 268 ust. 2
						art. 30 ust. 2				art. 296
						Załącznik				art. 276
							art. 1 ust. 1 lit. d)			—
							art. 1 ust. 1 lit. g)			art. 13 ust. 14
							art. 1 ust. 1 lit. q)			—

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
							art. 1 ust. 2	art. 2 ust. 3		—
							art. 2 ust. 1			art. 2 ust. 3
							art. 3 ust. 2, 3 i 8			art. 9
							art. 3 ust. 5 i 7			art. 10
							art. 3 ust. 6			—
							art. 5 ust. 2 akapit drugi i trzeci			art. 15 ust. 2 akapit trzeci i ust. 3 akapit drugi
							art. 6 ust. 5 akapity pierwszy i drugi			art. 21 ust. 1
							art. 7 lit. e)			art. 23 ust. 2 lit. f)
							art. 8	art. 12		art. 24 ust. 1
							art. 12			art. 208
							art. 16 ust. 9	art. 30		art. 69
							art. 18 ust. 1 do 6			art. 73

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
							art. 18 ust. 7			—
							art. 19 ust. 1 akapit pierwszy tiret pierwsze			art. 74 ust. 1
							►C1 art. 19 ust. 1 akapit pierwszy tiret drugie ◄			art. 74 ust. 3 akapit drugi
							art. 19 ust. 1 akapit drugi, ust. 2 i 3			art. 74 ust. 4 do 7
							art. 21			art. 209
							art. 25			—
							art. 26			—
							art. 32			—
							art. 34			art. 182
							art. 35			art. 186
							art. 36 ust. 1			art. 185 ust. 1
							art. 36 ust. 2			art. 185 ust. 4 zdanie pierwsze
							Załącznik III (A)			art. 185 ust. 6
							art. 36 ust. 3			art. 185 ust. 7

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
							art. 41			art. 147
							art. 42 ust. 1 do 3			art. 148 ust. 1, 3 i 4
							art. 43			art. 149
							art. 45			—
							art. 48			art. 160
							art. 49			art. 159
							art. 51 ust. 2 lit. a) do g)			art. 162 ust. 2 lit. a) do e), g) i h)
							art. 51 ust. 3 i 4			art. 163
							art. 52 ust. 1			art. 169
							art. 55 ust. 1 i 2			art. 166 ust. 1 i 2
							art. 56			art. 167
							art. 59 ust. 1 i 2	art. 52 ust. 1 i 2		art. 177 ust. 1 i 2
							art. 59 ust. 3 i 6	art. 52 ust. 3 i 4		—
							art. 60 ust. 1			art. 305 ust. 2 akapity drugi i trzeci

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
							art. 60 ust. 2			art. 305 ust. 3
			art. 31				art. 61			art. 43
							art. 65	art. 55		art. 301 ust. 1 i 3
							art. 66			art. 308
							art. 67	art. 53		art. 297
							art. 68 ust. 1			—
							art. 71			—
							art. 72			art. 310
							Załącznik I			Załącznik II
							Załącznik III			art. 185 ust. 2 lit. a) do c), ust. 3 i 5 akapit pierwszy
							Załącznik IV			—
							Załącznik V			Załącznik VI
							Załącznik VI			Załącznik VII
								art. 1 ust. 2 lit. d)		art. 11
								art. 2 ust. 1 lit. a)		art. 13 ust. 7

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
								art. 2 ust. 1 lit. b)		—
								art. 2 ust. 1 lit. h)		art. 13 ust. 9
								art. 2 ust. 1 lit. o)		art. 13 ust. 25
								art. 2 ust. 1 lit. p)		art. 13 ust. 26
								art. 2 ust. 1 lit. q)		art. 210 ust. 3
								art. 2 ust. 2		—
								art. 4 ust. 2		art. 15 ust. 5
								art. 5 ust. 1 akapit pierwszy i ust. 2		art. 17 ust. 1 i 2, załącznik III pkt C
								art. 9 ust. 1		art. 21 ust. 4
								art. 11 ust. 1 lit. b)		art. 23 ust. 1 lit. b)
								art. 15 ust. 3		art. 32 ust. 2
								art. 21		—
								art. 45		—

▼B

dyrektywa 73/239/EWG	dyrektywa 78/473/EWG	dyrektywa 87/344/EWG	dyrektywa 88/357/EWG	dyrektywa 92/49/EWG	dyrektywa 98/78/EWG	dyrektywa 2001/17/WE	dyrektywa 2002/83/WE	dyrektywa 2005/68/WE	dyrektywa 2007/44/WE	niniejsza dyrektywa
								art. 46		art. 211 ust. 1 i 2
								art. 47		art. 158
								art. 48		art. 161
								art. 50		art. 175
								art. 51		art. 176
								art. 54 ust. 1		art. 298 ust. 1
								art. 61		art. 308
								art. 62		art. 12
								art. 63		art. 307
								art. 57, 58, 59 i 60 oraz załącznik II		—
									art. 1 ust. 4, art. 2 ust. 4 i art. 4 ust. 6	art. 58 ust. 8
									art. 8 ust. 2	art. 312